

คดีพิพาท เกี่ยวกับวินัย

ที่ลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการศาลปกครอง
ตั้งแต่ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑
ถึงปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

ที่ลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการศาลปกครอง
ตั้งแต่ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑
ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒

โดย

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย
ข้อมูลจากวารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑
ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๑.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑	จำนวน ๑ คดี - ผู้บังคับบัญชาพบว่ามีกรปฏิบัติผิด ระเบียบเกี่ยวกับการเงินเพิกเฉย ไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องกลับฝ่าฝืน ระเบียบให้มีการจ่ายเงินไป	อ. ๒๒๔/๒๕๕๑	๑
๒.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๒	จำนวน ๑ คดี - ข้าราชการตำรวจเรียกรับเงินจาก บุคคลต่างด้าวเพื่อละเว้นจากการจับกุม ไม่ดำเนินคดี	อ. ๔๖๓/๒๕๕๑	๓
๓.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๒	จำนวน ๒ คดี - ข้าราชการหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถ หางานและสามารถส่งไปฝึกงาน ในต่างประเทศได้ - คณะกรรมการการสอบสวนไม่ได้ ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบ แก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ	อ. ๑๙๒/๒๕๕๒ อ. ๒๑๐/๒๕๕๒	๕ ๗
๔.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓	จำนวน ๒ คดี - ความไม่เป็นกลางของคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง - พฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่โดยไม่อยู่เวร เตรียมพร้อมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย	อ. ๒๔๕-๒๔๖/๒๕๕๒ อ. ๒๙๐/๒๕๕๒	๑๐ ๑๒

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๕.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๓	จำนวน ๒ คดี - กรณีเจ้าหน้าที่กระทำการทุจริต ในการประกวดราคาเช่าคอมพิวเตอร์ พร้อมอุปกรณ์ส่วนควบ - กรณีเจ้าพนักงานที่ดินแจกโฉนดที่ดิน ให้กับผู้ขอโดยไม่ได้ตรวจสอบชื่อ ผู้เกี่ยวข้องในโฉนดที่แท้จริง	อ. ๘๘/๒๕๕๓ อ. ๑๘๗/๒๕๕๓	๑๕ ๑๘
๖.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๔	จำนวน ๑ คดี - ลักษณะการกระทำที่เป็นการประทุติ ชั่วอย่างร้ายแรงและการฟังก้าวข้าราชการ มีมลทินหรือมัวหมอง	อ. ๒๖๑/๒๕๕๓	๒๑
๗.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๔	จำนวน ๖ คดี - คำขอให้เพิกถอนหนังสือเตือน กรณีการลงโทษทางวินัย - คณะกรรมการพัฒนาการรัฐวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้จัดการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ - การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่ออกโดย คณะกรรมการ - กรณีขออนุญาตเดินทางไปราชการ แต่ไม่ได้เดินทางตามที่รายงานและขอเบิก ค่าใช้จ่ายเป็นเท็จ - มาตรฐานการปฏิบัติราชการกรณีที่มี การสอบสวนเพิ่มเติมและกรณีข้าราชการ ครุมีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับภรรยาผู้อื่น - กรณีข้าราชการครุมีความสัมพันธ์ฉันคู่สาว กับนักเรียนซึ่งเป็นศิษย์ในปกครองของตน	คำสั่งที่ ๓๐๙/๒๕๕๓ คำสั่งที่ ๔๖๘/๒๕๕๓ คำสั่งที่ ๔๘๕/๒๕๕๓ อ. ๓๖๘/๒๕๕๓ อ. ๓๘๒/๒๕๕๓ อ. ๔๓๒/๒๕๕๓	๒๔ ๒๖ ๒๗ ๒๙ ๓๑ ๓๕
๘.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๔	จำนวน ๓ คดี - คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรงที่มีได้ ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็น สาระสำคัญ	อ. ๓๔๐/๒๕๕๓	๓๘

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
		- องค์กรประกอบของการกระทำที่เป็นการ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการอันเป็นความผิด วินัยอย่างร้ายแรง - การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลย ต่อหน้าที่กรณีเป็นอำนาจหน้าที่ที่เจ้าหน้าที่ ริเริ่มใช้ได้ด้วยตนเอง	อ. ๑๒๔/๒๕๕๔ คำสั่งที่ ๑๑๙/๒๕๕๔	๔๐ ๔๓
๙.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๔	จำนวน ๒ คดี - การลงโทษทางวินัย กรณีข้าราชการ ขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ไม่อนุญาต ให้เข้าอบรม - การลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการ เรียกรับเงิน	อ. ๖/๒๕๕๔ อ. ๑๕๑/๒๕๕๔	๔๗ ๕๑
๑๐.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๕	จำนวน ๓ คดี - การนำพฤติการณ์ที่ถูกลงโทษในอดีต มาเป็นฐานในการเพิ่มโทษ - เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ไม่ตรวจค้น นักโทษทำให้มีการลักลอบนำโทรศัพท์ เข้าไปในเรือนจำ - เจ้าพนักงานตำรวจไม่ลงบันทึก ประจำวันในการดำเนินคดีแพ่งทำให้ เสียหายแก่ทางราชการ	อ. ๓๒๓/๒๕๕๔ อ. ๓๗๐/๒๕๕๔ อ. ๔๕๖/๒๕๕๔	๕๔ ๕๖ ๕๘
๑๑.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๕	จำนวน ๑ คดี - การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยการนำพฤติการณ์อื่นที่อยู่นอกเหนือ ข้อกล่าวหามาพิจารณาลงโทษ	อ. ๓/๒๕๕๕	๖๑
๑๒.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๕	จำนวน ๓ คดี - การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยโดยมีกรรมการสองในสาม เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง	อ. ๖๐๐/๒๕๕๔	๖๔

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
		<ul style="list-style-type: none"> - การลงโทษทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ โดยไม่ถูกต้องกับระดับโทษที่กำหนดไว้ - การลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ที่อาศัยเพียงรายงานการสืบสวนโดยไม่ได้ สอบสวน กรณีการลงโทษภาคทัณฑ์ การร้องเรียนกล่าวหาว่าใช้กิริยาวาจา ไม่สุภาพ 	<p>อ. ๖๒๘/๒๕๕๔</p> <p>อ. ๑๔๑/๒๕๕๕</p>	<p>๖๖</p> <p>๖๙</p>
๑๓.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๕	<p>จำนวน ๓ คดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่พัสดุลงลายมือชื่อเป็นผู้รับของ โดยยังไม่มี การส่งมอบของจริง - นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พนักงาน เทศบาลที่ถูกพักราชการกลับเข้าปฏิบัติ หน้าที่ภายหลังจากที่คณะกรรมการ พนักงานเทศบาลมีมติ - การดำเนินการทางวินัยไม่จำต้องยึดถือ ตามผลคดีอาญา และกรณีผู้ถูกกล่าวหา ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา ตามแบบ สว. ๒ และแบบ สว. ๓ 	<p>อ. ๘๙/๒๕๕๕</p> <p>อ. ๔๓๐/๒๕๕๕</p> <p>อ. ๔๗๗/๒๕๕๕</p>	<p>๗๔</p> <p>๗๗</p> <p>๘๐</p>
๑๔.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๖	<p>จำนวน ๓ คดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีคำสั่งปลดเจ้าหน้าที่พัสดุออกจาก ราชการ เนื่องจากประกาศสอบราคา โดยไม่ชอบด้วยระเบียบว่าด้วยการพัสดุ และปลอมลายมือชื่อในใบตรวจรับพัสดุ - การมีคำสั่งไล่ออกจากราชการโดยไม่มี พยานหลักฐานและเหตุผลเพียงพอที่จะ เชื่อได้ว่ามีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง - เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษียกประโยชน์ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี 	<p>อ. ๔๖๓/๒๕๕๕</p> <p>อ. ๕๒๕/๒๕๕๕</p> <p>อ. ๖๖๘/๒๕๕๕</p>	<p>๘๔</p> <p>๘๗</p> <p>๙๐</p>

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๑๕.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๖	จำนวน ๒ คดี - กรรมการในคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยไม่ได้รับความยินยอมจาก หน่วยงานต้นสังกัด - การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัย โดยมีกรรมการสองในสาม เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง	อ. ๖๕๐/๒๕๕๕ อ. ๘๓๔/๒๕๕๕	๙๓ ๙๕
๑๖.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๖	จำนวน ๑ คดี - การมีคำสั่งไล่ออกจากราชการ กรณี การดำเนินการทางวินัยภายหลังที่ไม่มี สถานะเป็นข้าราชการ	อ. ๗๙๙/๒๕๕๕	๙๙
๑๗.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๖	จำนวน ๒ คดี - การกระทำที่ถือว่าประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรงของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ - เจ้าหน้าที่ปกครองแจ้งย้ายบุคคล ออกจากทะเบียนบ้านอันเป็นเท็จ	อ. ๒๒๗/๒๕๕๖ อ. ๕๕๓/๒๕๕๖	๑๐๒ ๑๐๕
๑๘.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๗	จำนวน ๒ คดี - กรรมการลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุและ เบิกจ่ายเงินโดยผู้ขายยังมีได้ส่งมอบพัสดุ - การสอบสวนทางวินัยโดยนำค่าให้การ ของพยานนอกสำนวนมารับฟังเป็นผลร้าย แก่ผู้ถูกกล่าวหา	อ. ๕๘๕/๒๕๕๖ อ. ๗๗๐/๒๕๕๖	๑๐๙ ๑๑๓
๑๙.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๗	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุทำหลักฐานเท็จ แบ่งซื้อ ลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุ และเบิกจ่ายเงินโดยไม่มีพัสดุ - การลงโทษทางวินัยหลายครั้งในความผิด ทางวินัยเรื่องเดียวกัน	อ. ๘๗๔/๒๕๕๖ อ. ๗/๒๕๕๗	๑๑๗ ๑๒๐

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๒๐.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๗	จำนวน ๒ คดี - การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม บุคคลในยามวิกาล - การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันทำการ	อ. ๑๑๕/๒๕๕๗ อ. ๒๐๗/๒๕๕๗	๑๒๔ ๑๒๖
๒๑.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๗	จำนวน ๒ คดี - การลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กรณีไม่เสนอให้ยกเลิกการประกวดราคา เพราะมีผู้เสนอราคาถูกต้องเพียงรายเดียว - การลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณี เจ้าหน้าที่การเงินนำเงินราชการฝากเข้าพัก ในบัญชีส่วนตัวและนำไปใช้ประโยชน์	พ. ๓๐/๒๕๕๗ อ. ๓๓๔/๒๕๕๗	๑๓๑ ๑๓๖
๒๒.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๘	จำนวน ๑ คดี - การลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง กรณี นายตรวจศุลกากรไม่จัดเก็บสินค้าเข้าคลัง สินค้าทัณฑ์บน และปล่อยสินค้าไม่ตรง ตามที่สำแดง	อ. ๕๘๓-๕๘๔/๒๕๕๗	๑๔๑
๒๓.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๘	จำนวน ๑ คดี - การลงโทษปลดออกจากราชการ กรณี อัยการเรียกและรับเงินจากผู้ต้องหา เพื่อแลกกับการไม่ประวิงการฟ้องคดี ทั้งที่มีคำสั่งเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหา	อ. ๕๗๐/๒๕๕๗	๑๔๕
๒๔.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๘	จำนวน ๒ คดี - เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง - คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการ สอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกับคณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริงเป็นคณะกรรมการ ชุดเดียวกัน	อ. ๖๑/๒๕๕๘ อ. ๑๓๒/๒๕๕๘	๑๔๙ ๑๕๓

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๒๕.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๘	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งให้ข้าราชการที่ถูกสอบสวน ทางวินัยออกจากราชการไว้ก่อน แต่การ สอบสวนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายใน เวลาที่กฎหมายกำหนด - การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ไม่ครบองค์ประกอบ เนื่องจากมิได้ระบุ ให้ผู้ช่วยเลขานุการเป็นกรรมการด้วย	อ. ๓๒๒/๒๕๕๘ อ. ๗๖๔/๒๕๕๘	๑๕๖ ๑๖๑
๒๖.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๙	จำนวน ๓ คดี - การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง กรณีข้าราชการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ ร้ายแรงฐานขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่มีได้ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง - อำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูล ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีออกโฉนดที่ดิน โดยมิชอบด้วยกฎหมาย - การมีคำสั่งลงโทษปลดข้าราชการตำรวจ ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน วินัยอย่างร้ายแรงกระทำโดยผู้ไม่มีอำนาจ ตามกฎหมาย	อ. ๗๘๙/๒๕๕๘ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ อ. ๑๑๔๗/๒๕๕๘	๑๖๕ ๑๖๙ ๑๗๔
๒๗.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๕๙	จำนวน ๒ คดี - เจ้าหน้าที่ที่ถูกให้ออกจากราชการ เพราะเป็นบุคคลล้มละลายยื่นคำขอให้ พิจารณาใหม่ กรณีศาลล้มละลายมีคำสั่ง ให้ออนฟ่องและจำหน่ายคดีออกจาก สารบบความ	อ. ๘๗๙/๒๕๕๗	๑๘๐

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
		- การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีประธานกรรมการสอบสวนวินัยเป็นอนุกรรมการพิจารณา ดำเนินการทางวินัยและอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์	อ. ๔/๒๕๕๙	๑๘๕
๒๘.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๙	จำนวน ๑ คดี - นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งไล่เจ้าหน้าที่บริหารงานช่างออกจากราชการ กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการควบคุมงานจ้างโดยมิชอบ	อ. ๗๑๑/๒๕๕๙	๑๘๙
๒๙.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๙	จำนวน ๒ คดี - การออกคำสั่งปลดออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนผู้ถูกกล่าวหาเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยและมีมติลงโทษผู้ถูกกล่าวหา - การออกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนโดยชอบด้วยกฎหมาย กรณีคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมิได้แจ้งข้อกล่าวหาและไม่ให้โอกาสชี้แจง แต่ในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นใหม่	อ. ๒๗๘/๒๕๕๙ อ. ๙๐๘/๒๕๕๙	๑๙๓ ๑๙๕
๓๐.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๖๐	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งไล่ออกจากราชการ กรณีข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราว เรียกรับเงินและบอกค่าเฉลี่ยข้อสอบแก่ผู้สมัครสอบบางราย	อ. ๓๗๓/๒๕๕๙	๑๙๙

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
		- ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งไล่ ข้าราชการครูออกจากราชการ กรณี เจ็บป่วยไม่ไปปฏิบัติงานเกินกว่า ๑๕ วัน เนื่องจากแพทย์นัดตรวจรักษาเป็นครั้งคราว และอาการป่วยไม่ถึงขนาดต้องพักรักษาตัว ในโรงพยาบาล	อ. ๑๒๖๖/๒๕๕๙	๒๐๒
๓๑.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๖๐	จำนวน ๑ คดี - การออกคำสั่งลดชั้นเงินเดือน กรณี พนักงานครูเทศบาลออกจากสถานที่ ทำงานในเวลาราชการเพื่อเดินทางไป รักษาโรคมะเร็งโดยมิได้ยื่นใบลา	อ. ๒๐๐๓/๒๕๕๙	๒๐๕
๓๒.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๐	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีนายอำเภอ รายงานข้อเท็จจริงสถานการณ์ของพื้นที่ ประสพภัยพิบัติฉุกเฉิน - การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีในชั้น การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และ การร้องทุกข์ฯ มีเจ้าหน้าที่บางคนเคยเป็น กรรมการในคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวน วินัย	พ. ๒๕/๒๕๖๐ อ. ๔๓๑/๒๕๖๐	๒๐๙ ๒๑๗

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๓๓.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๖๐	จำนวน ๑ คดี - การมีคำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการตำรวจ ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีแก้ไขคำให้การของพยานในชั้น การสอบสวนเป็นเหตุให้พนักงานอัยการ มีความเห็นไม่สั่งฟ้อง	อ. ๖๘/๒๕๖๐	๒๒๓
๓๔.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๖๑	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการเพราะเข้าใจว่า พื้นสภาพความเป็นข้าราชการในระหว่าง ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย อย่างร้ายแรง - การมีคำสั่งลงโทษให้ออกจากราชการ เพราะเหตุหย่อนความสามารถในอันที่จะ ปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากกระทำผิดฐานละทิ้ง หน้าที่ราชการและขาดราชการหลายครั้ง จนถูกลงโทษทางวินัย	ฟ. ๔๕/๒๕๖๐ อป. ๖๓/๒๕๖๐	๒๓๐ ๒๓๔
๓๕.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน) ๒๕๖๑	จำนวน ๔ คดี - การมีคำสั่งไล่ข้าราชการ กรณี เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ตรวจรับพัสดุลงลายมือชื่อในใบตรวจรับ ทั้งที่งานจ้างไม่แล้วเสร็จ - การมีคำสั่งไล่ข้าราชการ กรณี ข้าราชการตำรวจประทับลงตรารับรอง การเข้ามาในราชอาณาจักรของบุคคล โดยไม่ปรากฏตัวผู้ถือหนังสือเดินทาง - การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยคนละฐาน ความผิดไม่เป็นการลงโทษที่ซ้ำซ้อน - การมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนข้าราชการ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ ใช้ช่วงเวลา ที่ต้องประชุมไปยื่นขอสอบราคา	ฟ. ๒๐/๒๕๖๐ อ. ๔๒๑/๒๕๖๐ ฟป. ๒/๒๕๖๑ ฟป. ๓/๒๕๖๑	๒๓๘ ๒๔๓ ๒๔๘ ๒๕๒

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๓๖.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๑	จำนวน ๒ คดี - อธิบดีกรมศิลปากรมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการ สำนักงานออกจากราชการ กรณีดำเนินการ ซื้อการจ้าง โดยให้ผู้รับจ้างเข้าทำงาน ก่อนแล้วจึงจัดทำเอกสารรายงานการจัดจ้าง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง และ ลงนามอนุมัติการจ้างภายหลัง - นายกเทศมนตรีมีคำสั่งปลดเจ้าพนักงาน การเงินและบัญชีออกจากราชการ กรณี เป็นหัวหน้าการเงินและบัญชีปล่อยปละ ละเลยและไม่ระมัดระวังเป็นเหตุให้ ผู้ได้บังคับบัญชาทุจริตยักยอกเงิน	ฟ. ๕/๒๕๖๑ อ. ๕๙๕/๒๕๖๑	๒๕๖ ๒๖๒
๓๗.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๖๑	จำนวน ๓ คดี - การมีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ บุคคลที่แอบอ้างเป็นข้าราชการซึ่งไม่มี ตัวตน โดยไม่ได้เรียกและตรวจสอบหลักฐาน และสอบสวนผู้ที่น่าเชื่อถือ - คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม มีคำวินิจฉัยไม่รับอุทธรณ์ที่ยื่นเกินกำหนด ระยะเวลาและหนังสือที่ยื่นภายในกำหนดเวลา ไม่ใช่คำอุทธรณ์ เพราะไม่มีข้อเท็จจริงหรือ ข้อกฎหมายที่เป็นข้อคัดค้านคำสั่งแต่ระบุ ชัดเจนว่าขอขยายเวลายื่นอุทธรณ์ จึงเป็น เพียงหนังสือขอขยายเวลาการยื่นอุทธรณ์ - การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยร้ายแรงซ้ำ อีกครั้ง กรณีการกระทำความผิดวินัย เรื่องเดียวกันและเจ้าหน้าที่ได้รับโทษ ทางวินัยไม่ร้ายแรงไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ล้างมลทินฯ มีผลใช้บังคับ	ฟ. ๒๑/๒๕๖๑ อป. ๔๕/๒๕๖๑ อ. ๗๘๘/๒๕๖๑	๒๖๘ ๒๗๓ ๒๗๖

ลำดับ ที่	ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม) ๒๕๕๑ ถึง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน / เรื่อง	คำพิพากษา/คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด	หน้า
๓๘.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๖๒	จำนวน ๒ คดี - การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน วินัยอย่างร้ายแรงโดยกรรมการสองในสาม เคยเป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง - การมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีข้าราชการในหน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับดูแลธนาคารเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการขอสินเชื่อโดยแนะนำให้รู้จัก ข้าราชการระดับสูง ลงชื่อเป็นพยาน และรับเงินค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้าง ให้ขอสินเชื่อ	พ. ๑๔/๒๕๖๑ พ. ๒๔/๒๕๖๑	๒๘๑ ๒๘๕
๓๙.	วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๖๒	จำนวน ๑ คดี - เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลืองานบัตรประจำตัว ประชาชนออกบัตรให้แก่ผู้ที่แอบอ้าง สวมตัวเป็นบุคคลอื่นโดยไม่ตรวจสอบ พยานหลักฐานของผู้ขอมีบัตรทั้งที่พบ ข้อพิรุธไม่น่าเชื่อถือ ผิดวินัยร้ายแรง	อ. ๑๑๑๙/๒๕๖๑	๒๙๑

คำพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

ถึงแม้จะได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาลงชื่อในใบสั่งจ่ายเงินแล้ว แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินและควบคุมดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ ของทางราชการ เมื่อพบว่าใบสั่งจ่ายเงินตามฎีกามีรอยชุลบแกไขชื่อผู้รับเงิน และลายมือชื่อผู้รับเงิน อันเป็นการผิดระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ กลับเพิกเฉยไม่สั่งให้แก้ไขการปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่กลับฝ่าฝืน ระเบียบให้มีการจ่ายเงินไป จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) มีคำสั่งลงโทษ ไล่ออกจากราชการไม่เป็นธรรม โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขณะรับราชการในตำแหน่ง สารวัตรงานที่ ๒ ฝ่ายการเงิน กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สืบเนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบเร่งรัดและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบเด็อนพบว่า ใบสั่งจ่ายเงินงบประมาณ มีรอยชุลบแกไขเลขที่ฎีกา จำนวนเงินและลายมือชื่อผู้รับเงิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยฯ ซึ่งมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ โดยเมื่อพันตำรวจเอก พ. และดาบตำรวจ ณ. นำใบสั่งจ่ายเงินงบประมาณที่มีการแก้ไขข้อความ มาเบิกเงิน ก็ได้จ่ายไปโดยไม่ตรวจสอบ ไม่ใช้ความระมัดระวังเอาใจใส่ ควบคุมกำกับดูแล และรักษาผลประโยชน์ของทางราชการในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามสมควรได้ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่งมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีความสนิทสนมกับพันตำรวจเอก พ. และดาบตำรวจ ณ. และเมื่อพบว่าฎีกามีรอยชุลบแกไขก็สั่งให้จ่ายเงินได้ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเก็บ รักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงและนำพยานหลักฐาน มาสืบแก้ข้อกล่าวหาและรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เสร็จแล้ว จากนั้นจึงประชุมพิจารณา

มีความเห็นและส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาและเสนอให้ ก.ตร. พิจารณา ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตามความเห็นของคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีจึงเป็นการดำเนินการถูกต้องตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสองและวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ กระบวนการสอบสวนดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นที่สอง ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่ามอบหมายให้ร้อยตำรวจโทหญิง จ. ลงนามในช่องจ่ายเงินตามใบสำคัญสั่งจ่ายเงินแทนและในการจ่ายเงินให้แก่พันตำรวจเอก พ. และดาบตำรวจ ณ. ผู้ฟ้องคดีให้การยอมรับและเจือสมกับคำให้การของร้อยตำรวจโทหญิง จ. ว่าทุกครั้งที่ตรวจพบใบสั่งจ่ายเงินมีรอยชุลบแกล้ไขรายละเอียดสำคัญจะรายงานพร้อมทั้งขอความเห็นต่อผู้ฟ้องคดี เช่นเดียวกันกับกรณีใบสั่งจ่ายเงินตามฎีกาที่พิพาท ซึ่งมีรอยชุลบแกล้ไขด้วยน้ำยาลบคำผิดและยางลบในช่องผู้มีสิทธิรับเงิน ในช่องหลักฐานการรับเงิน ในช่องลงชื่อผู้รับเงิน อีกทั้งไม่แนบบัตรประจำตัวด้วยอันเป็นการผิดระเบียบ แต่ผู้ฟ้องคดีสั่งให้จ่ายเงินได้ แสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์แห่งคดี ที่บ่งชี้ว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ ข้อ ๒๙ ของระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑) ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน และเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ตรวจสอบให้ชัดเจนดังที่ระเบียบกำหนดไว้ ซึ่งสามารถใช้ความระมัดระวังป้องกันเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไม่ อีกทั้ง เมื่อพบว่ามี การปฏิบัติผิดระเบียบอันเป็นสาระสำคัญ กลับเพิกเฉยไม่สั่งให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง แต่กลับฝ่าฝืนระเบียบให้มีการจ่ายเงินไป จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสอบสวนทางวินัยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ตลอดจนผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับแล้ว คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการกระทำของผู้ฟ้องคดี

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๔/๒๕๕๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

การกระทำผิดอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผู้กระทำผิดยอมถูกลงโทษทางวินัยและทางอาญาไปพร้อมกันและการลงโทษทางวินัยไม่ต้องรอผลคดีอาญา เพราะการดำเนินคดีอาญาและการลงโทษทางวินัยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน และการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษโดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์จากรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน แต่การรับฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษในคดีอาญา พยานหลักฐานต้องปรากฏชัดแจ้งปราศจากข้อสงสัย

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากบุคคลต่างด้าวเพื่อละเว้นการจับกุมดำเนินคดีและคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาล) จึงมีคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเคยมีความเห็นว่า ยังไม่แน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด ควรรอผลการดำเนินคดีอาญาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดอาญา จึงเป็นการออกคำสั่งที่ขัดหรือแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอันเป็นการซ้ำซ้อนและผิดขั้นตอน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุว่ากระทำความผิดอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ยอมถูกลงโทษทางวินัยและทางอาญาไปพร้อมกัน ถึงแม้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีมติให้รอผลการดำเนินคดีอาญา แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเอกฉันท์ว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดอาญาและได้ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติแล้ว จึงไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก แต่สามารถลงโทษได้ทันทีตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

เมื่อปรากฏจากรายงานการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้ตรวจค้นรถยนต์พบบุคคลต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตและได้ทำการเรียกรับเงินเพื่อละเว้นการจับกุมไม่ดำเนินคดี โดยมีพยานให้การตรงกันและผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำพยานหลักฐานใด

มาหักล้างข้อกล่าวหาได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็น ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วย วินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และเป็นความผิดอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา แสดงว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดี เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นการกระทำการ อันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษให้ออกจากราชการได้

การดำเนินคดีอาญามุ่งประสงค์ควบคุมการกระทำของบุคคลในสังคมมิให้ กระทำการที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อคุ้มครองสังคมโดยรวมให้มีความสงบสุข ส่วนการดำเนินการทางวินัยเป็นมาตรการในการรักษาวินัยของข้าราชการที่มุ่งปราบปราม ข้าราชการที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด โดยวิธีการลงโทษทางวินัย ซึ่งมีผลเป็นการปรามไม่ให้ข้าราชการอื่นกระทำผิดวินัยเพราะเกรงกลัวการลงโทษ อีกทั้ง การรับฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษ โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ตามสำนวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ในกรณีนี้ รวมถึงสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ซึ่งแตกต่างกับการรับฟัง หลักฐานเพื่อลงโทษในคดีอาญา โดยจะลงโทษได้เมื่อพยานหลักฐานปรากฏชัดแจ้งปราศจาก ข้อสงสัย กรณีจึงไม่ต้องรอผลคดีอาญาแต่อย่างใด ฉะนั้น การมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๖๓/๒๕๕๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

เมื่อคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนซึ่งได้ดำเนินการมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับพฤติการณ์ของการกระทำตลอดจนความร้ายแรงแห่งกรณี รวมทั้งความเหมาะสมและมาตรฐานการลงโทษจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งคำสั่งลงโทษได้ระบุเหตุผลชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เข้าใจได้โดยไม่หลงข้อต่อสู้ ถึงแม้คำสั่งจะมีได้ระบุถ้อยคำในบทบัญญัติของกฎหมาย ก็มีใช้ข้อบกพร่องอันเป็นสาระสำคัญถึงขนาดที่จะทำให้คำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องรอฟังผลคดีอาญาแต่อย่างใด

เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยร่วมกันจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต หลอกหลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานหรือมีความสามารถส่งไปฝึกงานในต่างประเทศได้และโดยการหลอกหลวงนั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกหลวงในส่วนของคดีอาญา ศาลจังหวัดมีคำพิพากษายกฟ้อง ส่วนการดำเนินการทางวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง) โดยมติของอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) ได้มีคำสั่ง ที่ ๒๓๔๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยไม่รอฟังผลคดีอาญา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในชั้นการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ชี้แจงหรือให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา แสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาโดยชอบแล้ว และหากผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำการตามที่ถูกล่ามปากก็ชอบที่จะปฏิเสธหรือสามารถนำพยานหลักฐานมาสู้หักล้างเพื่อแก้ข้อกล่าวหาได้ ประกอบกับ พยานบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้ไปสมัครงานที่บริษัท ท. จำกัด เพื่อไปทำงานต่างประเทศ และได้พบกับผู้ฟ้องคดี และนาง ศ. ภรรยาของผู้ฟ้องคดีแจ้งว่า ต้องเสียค่านายหน้าและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ผู้สมัครบางคนตกลงจ่ายเป็นเงินสด บางคนโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของผู้ฟ้องคดีและนาง ศ. ทั้งพยานต่างยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับเงินมัดจำ

ไว้บางส่วนและได้ให้การรับรองและจะร่วมรับผิดชอบหากพยานไม่ได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงยอมทราบข้อเท็จจริงที่ว่า บริษัทที่นาง ศ. และนาย ว. จัดตั้งขึ้นโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้จัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ และไม่ได้จดทะเบียนเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนจัดหางานของบริษัทจัดหางานจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีถือได้ว่าเป็นการยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และเป็น การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตินั้น เป็นความผิดตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง ประกอบกับ มาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๒๓๔๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกับพฤติการณ์ของการกระทำ ตลอดจนความร้ายแรงแห่งกรณี รวมทั้งความเหมาะสมและมาตรฐานการลงโทษแล้ว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งคำสั่งลงโทษได้ระบุเหตุผลซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งข้อพิจารณา และข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจที่ชัดเจนเพียงพอที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้าใจได้และผู้ฟ้องคดีมิได้หลงต่อสู้อย่างใด การมิได้ระบุถึงบทบัญญัติมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ด้วย ก็มีใช้ข้อบกพร่องอันเป็นสาระสำคัญถึงขนาดที่จะทำให้ คำสั่งลงโทษต้องเสียไป

ส่วนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ก็เป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์โดยไม่ต้องรายงานนายกรัฐมนตรียังพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๑๐๕ ประกอบกับมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเมื่อคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาสำนวนการสอบสวนประกอบกับข้ออุทธรณ์และรับฟังผู้ฟ้องคดีแถลงการณ์ด้วยวาจาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตินั้นอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ถูกต้องเหมาะสมแล้ว ทั้งการดำเนินการทางวินัยและทางอาญาก็มีกฎหมายบัญญัติแยกต่างหากกัน จึงยอมแยกเป็นอิสระต่อกัน เพราะเจตนารมณ์ของกฎหมายต่างกันและการดำเนินการทางวินัยจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงพอให้เชื่อได้ว่าการกระทำผิดวินัยจริงจึงจะลงโทษได้

แต่การดำเนินการทางอาญาเป็นการดำเนินการเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดอาญามาลงโทษตามกฎหมาย จึงต้องมีพยานหลักฐานที่หนักแน่นทำให้เชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง ผลของการดำเนินการทางวินัยและทางอาญาจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหรือสอดคล้องกัน และการดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องรอฟังผลคดีอาญา

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๙๒/๒๕๕๒)

เมื่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลเป็นกรรมการสอบสวน อาจเสียความยุติธรรม ถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจากข้าราชการพลเรือนและหรือพนักงานเทศบาลได้ และระยะเวลาดำเนินการสอบสวนตามที่ประกาศกำหนดก็เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดมิให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการล่าช้าจนทำให้ผู้ถูกสอบสวนเดือดร้อนเสียหายหรือสิทธิถูกกระทบกระเทือนเกินควร แต่เมื่อการสอบสวนไม่ได้มีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้จากถ้อยคำของพยานและมีได้เรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ถือได้ว่าไม่ได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ เป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงออกคำสั่ง ที่ ๕๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงานส่วนตำบลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ โดยไม่มีพนักงานส่วนตำบลเป็นกรรมการ กระบวนการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย การวินิจฉัยไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและคลาดเคลื่อนในข้อกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอภูเวียง เป็นประธานกรรมการ บุคลากร ๔ เทศบาลตำบลหนองแก เป็นกรรมการ และบุคลากร ๕ เทศบาลตำบล

หนองเรือ เป็นกรรมการและเลขานุการ จึงเป็นคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่มีประธานกรรมการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าได้ไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้ง หนึ่งในคณะกรรมการสอบสวนฯ ดังกล่าว ยังเป็นผู้มีคุณสมบัติในการเป็นกรรมการด้านการสอบสวนและได้รับปริญญาตรีทางกฎหมาย และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล รองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากให้มีการแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลเป็นกรรมการสอบสวนในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อาจเสียความยุติธรรมได้ จึงถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจากข้าราชการพลเรือน และหรือพนักงานเทศบาล มิใช่พนักงานส่วนตำบล องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวน จึงเป็นไปตามข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนระยะเวลาดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนฯ ตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ มิใช่ระยะเวลาที่มีลักษณะบังคับตายตัวว่าจะต้องดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้แล้วเสร็จตามกำหนด แต่เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเพื่อมิให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการล่าช้าจนทำให้ผู้ถูกสอบสวนเดือดร้อนเสียหายหรือสิทธิของบุคคลดังกล่าว ถูกกระทบกระเทือนเกินควรแก่กรณีเท่านั้น ดังนั้น ไม่ว่าจะได้เริ่มนับระยะเวลาเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันใด ถือว่าเป็นไปตามข้อ ๔๒ ประกอบกับข้อ ๖๗ ของประกาศฯ แล้ว และเมื่อปรากฏจากรายงานการสอบสวนว่า คณะกรรมการสอบสวนได้จัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนทางการสอบสวน มีการประชุมเพื่อพิจารณามีมติว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่ เป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามข้อใด รวมทั้งควรได้รับโทษสถานใดแล้ว แม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานสำเนา รายงานการประชุมคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวก็ตาม ถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๖ ข้อ ๓๗ ข้อ ๔๕ และข้อ ๕๙ ของประกาศฯ แล้ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรายงานการสอบสวนแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า คณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง และ ก.อบต. จังหวัดขอนแก่น ไม่ได้รับฟังแต่เฉพาะถ้อยคำของพยานหลายราย แต่จากบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา มิได้มีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้จากถ้อยคำของพยาน อันเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่มีอยู่ในสำนวนสอบสวนในวันที่คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๓)

ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามนัยข้อ ๔๕ วรรคหนึ่ง และการที่คณะกรรมการสอบสวนได้เรียกพยานมาให้ถ้อยคำเพิ่มเติม ซึ่งล้วนแต่เป็นถ้อยคำที่ปรักปรำผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น แต่ก็ได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีที่จะให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ แต่อย่างใด อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๔๖ ยิ่งกว่านั้น คณะกรรมการสอบสวนยังมีได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๔๓ ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย (แบบ สว. ๓) เพียงแต่นำไปให้ผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับทราบ แม้จะมีการระบุไว้ในแบบ สว. ๓ ว่าให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา กรณีถือได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ ดังนั้น จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ และทำให้ถือได้ว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๐/๒๕๕๒)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาโทษทางวินัย ทั้งในขั้นตอนการพิจารณาเสนอความเห็น การพิจารณามีมติเห็นชอบให้สั่งลงโทษและการวินิจฉัยอุทธรณ์ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะทำหน้าที่ในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเองหรือในฐานะผู้ปฏิบัติราชการแทน เป็นกรณีที่มีเหตุแห่งความไม่เป็นกลาง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งลงโทษทางวินัยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิด

ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ทุจริตในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ และต่อมาผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด) มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้เสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการฯ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ก็มีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และได้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ซึ่งก็ได้มีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ จากนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้มีมติยกอุทธรณ์ การทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมของนาย ศ. ทั้งในคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ และการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประชุม และพิจารณาทั้งในขั้นตอนการพิจารณาเสนอความเห็นและการมีมติเห็นชอบและการวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ ซึ่งไม่ว่าการทำหน้าที่ของนาย ศ. จะทำหน้าที่ในฐานะรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือในฐานะผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วม พิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีโดยบุคคลคนเดียวกัน จึงเป็นกรณีที่มีเหตุแห่งความไม่เป็นกลาง ในทางรูปแบบหรือโดยสภาพภายนอกของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณา ทางปกครองและไม่ชอบตามข้อ ๖๘ วรรคสี่ ของประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการ ทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ และข้อ ๗๐ วรรคสี่ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๕ และการทำหน้าที่ ของนาย ศ. ซึ่งมีส่วนร่วมในการเป็นประธานการประชุมพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีทุกขั้นตอน ยังมีลักษณะที่เป็นการปกป้องความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย และการให้ออกจากราชการที่ตนเองเคยทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมาก่อน อันทำให้เกิด ผลในทางลบต่อผู้ฟ้องคดี ถือเป็น การพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการที่มีเจ้าหน้าที่ หรือกรรมการในคณะกรรมการ ซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็น กลางหรือมีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่ หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และไม่ใช้กรณีที่จะไม่มีผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ และมีใช่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มี ทางแก้ไขได้ อันจะเป็นข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับใช้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว รวมทั้งนาย ศ. ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมที่มีบทบาทสำคัญในการประชุม อีกทั้ง การทำหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมทำให้ความเห็นของนาย ศ. มีอิทธิพลเหนือกรรมการอื่น

นอกจากนั้น ในการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดที่พิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีมีกรรมการเหลืออยู่ในที่ประชุมเพียง ๖ คน เมื่อการทำหน้าที่ ของนาย ศ. ในฐานะประธานกรรมการไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกคนหนึ่ง จึงคงเหลือจำนวน

กรรมการที่ทำหน้าที่โดยชอบน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทำให้การประชุมมีจำนวนกรรมการไม่ครบองค์ประชุม มติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้คำสั่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ว่ามติขัดต่อมาตรฐานทั่วไป มติของคณะกรรมการดังกล่าวที่ให้ออกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยและมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยผู้ฟ้องคดีพึงได้รับเงินเดือนตามจำนวนที่เคยได้รับเดือนสุดท้ายก่อนที่จะถูกปลดออกจากราชการ นับแต่วันที่ถูกลงโทษออกจากราชการจนกว่าจะได้กลับเข้ารับราชการอีกครั้ง และเงินค่าตอบแทนในฐานะผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด สำหรับเงินจากการได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกครึ่งปี ค่าเช่าบ้าน เงินบำเหน็จ ค่ารักษาพยาบาล และความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติยศและเกียรติคุณ ศาลไม่อาจสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายได้

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๔๕ - ๒๔๖/๒๕๕๒)

ถึงแม้จะมีได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ แต่การที่คณะกรรมการสอบสวนได้เรียกผู้ถูกกล่าวหามาให้ถ้อยคำ โดยแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและสิทธิในการแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ทั้งได้ยอมรับว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาทุกประการ ถือเป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้งตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) และไม่ต้องสอบสวนตามวิธีการและขั้นตอนตามข้อ ๕ (๑) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ในกรณีที่กล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่าละทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่อยู่เวรเตรียมพร้อมที่จุดเสี่ยงภัยการเกิดอัคคีภัยในช่วง

เทศกาลตรุษจีนตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และเห็นว่ากรรมการสอบสวนบางคนมีอคติ กับผู้ฟ้องคดีและได้นำความผิดที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษไปแล้วมาลงโทษซ้ำอีก

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะ ปฏิบัติหน้าที่ราชการ หากรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ซึ่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการ สอบสวนพิจารณา กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ ต้องแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบ คำสั่งไว้เป็นหลักฐานด้วย แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยตรง แต่ให้ผู้อื่นรับคำสั่งไว้แทน ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจทราบได้ว่าถูกกล่าวหาในเรื่องใดและแต่งตั้งผู้ใด ตำแหน่งใดเป็นคณะกรรมการ สอบสวน และไม่อาจใช้สิทธิคัดค้านกรรมการสอบสวนได้ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการแจ้งคำสั่ง โดยชอบตามข้อ ๕ (๑) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการสอบสวนได้เรียกผู้ฟ้องคดี ไปให้ถ้อยคำ โดยได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบ ข้อกล่าวหาและสิทธิในการแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ทุกประการ ดังปรากฏตามแบบ สว. ๔ โดยมีได้คัดค้านคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่อย่างไรก็ดี จึงเป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้อง สอบสวนตามวิธีการและขั้นตอนตามข้อ ๕ (๑) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ ดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด เพื่อมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่โดยไม่อยู่เวร เติร์ยมพร้อมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจนถูกลงโทษทางวินัยมาแล้วสี่ครั้ง กรณีขาดเวร เติร์ยมพร้อมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่ เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ และแสดงถึงความเป็นผู้บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การให้ผู้ฟ้องคดีรับราชการต่อไปอาจเกิดความเสียหายแก่สาธารณชนและราชการได้ การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน รวมทั้ง พยานหลักฐานต่างๆ และเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้หย่อนความสามารถ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี

ออกจากราชการ เป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแล้วตามข้อ ๓๗ วรรคหนึ่ง (๓) ของระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๖

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๙๐/๒๕๕๒)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

แม้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะมีผลผูกพัน ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย แต่ก็ไม่ได้ผูกพันการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ซึ่งมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและสามารถตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมตามรูปคดี การที่ผู้มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจอนุมัติให้เข้าคอมพิวเตอร์ ได้แก้ไขข้อความและความคิดเห็นที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาลงนามในบันทึกสรุปผลการประกวดราคาแล้ว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการฯ ผู้มีลายมือชื่อก่อน แต่ได้นำลายมือชื่อที่มีอยู่เดิมไปใช้ประกอบบันทึกที่แก้ไขใหม่ จนผู้มีอำนาจอนุมัติหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงและได้อนุมัติตามข้อเสนอพุดติการณ์เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ มีผู้ร้องเรียนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์กับพวกว่าได้กระทำการทุจริตในการประกวดราคาเข้าคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ส่วนควบ ปลอมและใช้เอกสารปลอม และปกปิดการกระทำความผิดละเว้นไม่ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำความผิดไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ซึ่งจากการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประเด็นพาดพิงถึงผู้ฟ้องคดีและได้มีมติว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีความผิดทางอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของอ.ก.พ. สำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อ ก.พ. ซึ่งวินิจฉัยว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ควรได้รับโทษภาคทัณฑ์ แต่เป็นการกระทำผิดเล็กน้อยและมีเหตุควรงดโทษ จึงทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (นายกรัฐมนตรี) มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามมติ ก.พ. โดยมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรักษาการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ภายหลังได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนในตำแหน่งที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ต่อมา สำนักงาน ก.พ. แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใต้อาณัติและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตต่อหน้าที่ องค์การที่พิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยเป็นอย่างอื่นได้ ก.พ. จึงต้องเพิกถอนมติในเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและรายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนในตำแหน่งที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ส่วนพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี ก.พ. เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ และฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงแต่ไม่เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่เคยทำผิดมาก่อน และเคยทำคุณงามความดีและประโยชน์ให้ทางราชการมาโดยตลอด จึงมีเหตุผลหย่อนโทษให้ โดยมีมติลดโทษจากไล่ออกเป็นปลดออก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามมติของ ก.พ. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ เพิกถอนคำสั่งที่สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนในตำแหน่งที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จากนั้นได้มีคำสั่งลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเพิกถอนคำสั่งทั้งปวง รวมทั้งคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ และให้สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจในการใต้อาณัติและวินิจฉัยเรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหาตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และขั้นตอนและวิธีการสอบสวนของคณะอนุกรรมการใต้อาณัติข้อเท็จจริง ได้ดำเนินการไปตามบทบัญญัติมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการใต้อาณัติข้อเท็จจริงและแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีคัดค้านและชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยชอบแล้ว ข้ออ้างที่ว่าสำนวนการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการกล่าวโทษผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ให้โอกาสนำสืบแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่อาจรับฟังได้

คดีนี้เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงได้ส่งรายงานและเอกสารพร้อมความเห็นไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณา

ลงโทษตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.พ. ซึ่งได้วินิจฉัยว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับความเห็นของ ก.พ. จึงให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามมติ ก.พ. ในขณะที่เดียวกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าการพิจารณา อุทธรณ์ของ ก.พ. ส่งผลให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่เป็นผล จึงได้ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัย โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖ ว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ไต่สวน และวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ซึ่งเป็นอันยุติ องค์กรที่มีอำนาจ พิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยและยุติแล้ว ให้เป็นประการอื่นได้อีก การที่ ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ใช้อำนาจหน้าที่ ล่วงล้ำหรือกระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญรับรองว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ไว้เป็นการเฉพาะ โดยวินิจฉัยข้อเท็จจริงใหม่แล้วเปลี่ยนฐานความผิดเพื่อกำหนดโทษใหม่ จึงไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมผูกพัน ก.พ. แต่ไม่ผูกพันการพิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการศาลปกครองซึ่งมีอิสระ ในการพิจารณาพิพากษารรคดี และสามารถตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ตามรูปคดี โดยไม่จำเป็นต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนคดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือ พยานหลักฐานจากสำนวนคดีของ ก.พ. หากเห็นว่าคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ศาลย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งนั้นได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีในฐานะรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับมอบหมายจากอธิบดี ให้ร่วมกันพิจารณากับคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา กรณีมีผู้ร้องเรียนว่าไม่ได้รับความ เป็นธรรมจากการประกวดราคาประมูลเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ส่วนควบ ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ โดยคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้มีมติให้ยกเลิก การประกวดราคาและผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้ลงนาม ผ่านเรื่องเห็นชอบให้ยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว แต่ก่อนที่จะเสนอเรื่องต่ออธิบดี กรมประชาสัมพันธ์ ผู้ฟ้องคดีได้เรียกประชุมคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา เพื่อขอให้ทบทวนข้อเสนอมติให้ยกเลิกการประกวดราคา ซึ่งกรรมการส่วนใหญ่ไม่กล้าคัดค้าน คงมีแต่นางสาว ก. ได้แสดงความไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขข้อความในบันทึกใหม่ ผู้ฟ้องคดีได้ คืบบันทึกให้ประธานกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา แก้ไขข้อความในหน้าที่ ๒

และหน้าที่ ๓ จากเดิมที่เสนอให้ยกเลิกการประกวดราคา เป็นขออนุมัติให้เช่าเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมอุปกรณ์ส่วนควบจากบริษัท ก. จากนั้นได้นำเอกสารหน้าที่ ๔ ซึ่งมีลายมือชื่อ ของกรรมการทั้ง ๕ คนมาประกอบบันทึกที่ได้เปลี่ยนแปลงข้อความใหม่โดยไม่ได้ให้กรรมการอื่น ตรวจสอบและรับรองและไม่ผ่านการตรวจพิจารณาจากหัวหน้าฝ่ายพัสดุและผู้อำนวยการกองคลัง ตามสายงาน จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้แก่ความเห็นที่เคยเห็นชอบให้ยกเลิกการประกวดราคาเป็นให้ อนุมัติตามเดิม แล้วเสนออธิบดีโดยไม่ได้รายงานถึงการแก้ไขความเห็นดังกล่าว เป็นเหตุให้ อธิบดีหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงและผ่านการตรวจจากกองคลังแล้วจึง ได้อนุมัติตาม ข้อเสนอ การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง ซึ่งในคดีอาญา ศาลก็ได้ พิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาฐานใช้เอกสารราชการปลอม และฐานปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการมาช้านาน ย่อมรู้ดีว่าการแก้ไขความเห็นซึ่งเป็น สาระสำคัญในบันทึกเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาจะต้องมีการจัดทำบันทึกใหม่และให้ผู้รับผิดชอบ ตรวจสอบใหม่อีกครั้งหนึ่ง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมีลักษณะไม่โปร่งใส ส่อไปในทางทุจริต แสดงให้เห็นว่าจงใจหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและน่าจะเชื่อว่า มีส่วนร่วมในการแก้ไขบันทึกสรุปผลการประกวดราคาเพื่อช่วยเหลือบริษัท ก. จึงเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออกได้ เมื่อผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (นายกรัฐมนตรี) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจ วินิจฉัยอุทธรณ์ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว มีความเห็นให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออก จากราชการเป็นปลดออกจากราชการ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๘/๒๕๕๓)

โฉนดที่ดินเป็นเอกสารสิทธิที่สามารถนำไปใช้เพื่อหาประโยชน์ได้ เจ้าหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการแจกโฉนดที่ดินให้กับผู้ขอ การที่เจ้าหน้าที่ แจกโฉนดที่ดินให้กับผู้ขอโดยไม่ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบชื่อผู้เกี่ยวข้อง ในโฉนดที่ดินที่แท้จริง เป็นเหตุให้ผู้รับโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบนำโฉนดที่ดินไปใช้ เพื่อประโยชน์ของตนเอง ทำให้ผู้มีสิทธิในโฉนดที่ดินที่แท้จริงเสียหาย พฤติการณ์ เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

นางเป็อนได้มาขอรับโฉนดที่ดินของนายแป็ล ซึ่งเป็นสามีมี่ถึงแก่กรรม และเป็นบุตรของนายเม็ยนและนางคาน โดยโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ เป็นโฉนดที่ดินที่ออก โดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้แจกโฉนดที่ดินได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ ซึ่งมีชื่อนายแป็ล แสนเกล้า บุตรของนายมนและนางดี ให้นางเป็อนไปด้วย มีผลให้นางเป็อน นำโฉนดที่ดินดังกล่าวไปยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัด ขอเป็นผู้จัดการมรดกในที่ดินดังกล่าวและศาล ได้มีคำสั่งแต่งตั้งนางเป็อนเป็นผู้จัดการมรดก และต่อมานางเป็อนได้มาขอจดทะเบียนโอน มรดกพร้อมทั้งนำที่ดินไปจดทะเบียนจำนอง โดยเจ้าหน้าที่ได้ลงนามจดทะเบียนไปโดยผิดพลาด คลาดเคลื่อน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทายาทที่แท้จริงของนายแป็ล บุตรของนายมน นางดี ซึ่งต่อมาศาลจังหวัดได้พิพากษาให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กรมที่ดิน) โดยมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย) จึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติยกอุทธรณ์ จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติและคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการแจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ ผู้ฟ้องคดี ได้ตรวจสอบพบว่า ชื่อบิดามารดาของนายแป็ลไม่ตรงกัน แต่นางเป็อนยืนยันว่าเป็นสามีมี่ของตนจริงและเสียชีวิตแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงแนะนำให้ไปดำเนินการให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง รับรองตัวบุคคลว่าเป็นบุคคลเดียวกัน แต่เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองในการออกหนังสือรับรองตัวบุคคลและเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการเร่งรัด แจกโฉนดที่ดินตามนโยบายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงอนุญาตให้นางเป็อนรับโฉนดที่ดินไป เมื่อพิจารณาโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ กับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ ปรากฏว่าเจ้าของที่ดิน คือ นายแป็ล ที่มีชื่อและนามสกุลเดียวกัน แต่มีที่อยู่ อายุ และชื่อบิดามารดาแตกต่างกัน แม้นางเป็อนจะอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ออกเป็นโฉนดเลขที่ ๒๒๒๒๑ สูญหายและได้นำสำเนา หลักฐานบันทึกประจำวันแจ้งความของหายของสถานีตำรวจแบบประกอบการขอรับโฉนดด้วย หากผู้ฟ้องคดีตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนย่อมทราบได้ว่าเจ้าของโฉนดที่ดินทั้งสองฉบับ เป็นคนละคนกัน ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินย่อมต้องทราบว่าโฉนดที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ ที่สามารถนำไปใช้เพื่อหาประโยชน์ได้ จึงไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะแจกโฉนดที่ดินตัวจริงให้แก่ นางเป็อน เพื่อนำไปออกหนังสือรับรองตัวบุคคลและได้นำโฉนดไปยื่นคำร้องต่อศาลขอเป็นผู้จัดการมรดกและได้จดทะเบียนมรดกพร้อมทั้งนำที่ดินไปจดทะเบียนจำนองทั้งที่ไม่ใช่ที่ดิน ของตน ทำให้ทายาทที่แท้จริงได้รับความเสียหาย อันเป็นกรณีที่มีได้ใช้ความระมัดระวังตามควร

แห่งวิสัยและพฤติการณ์ในฐานะหัวหน้าฝ่ายทะเบียนจะพึงมี พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัย
 อย่างไม่ร้ายแรง ฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การส่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา
 ๒ เดือน จึงเหมาะสมแล้ว และในการดำเนินการทางวินัยได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้
 ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งหลักฐานการชี้แจงรวมทั้งเอกสารอื่นๆ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ
 ชี้แจงในกรณีดังกล่าวแล้ว การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการ
 ที่ชอบด้วยมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจที่จะมีมติให้ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา
 ๒ เดือน ได้ ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหกและวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งลงโทษ
 ตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และ อ.ก.พ.
 วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ มีอำนาจพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี
 อีกทั้งตามสำเนารายงานการประชุม อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
 มีอนุกรรมการมาครบองค์ประชุม มติของที่ประชุมที่ให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายและมี
 ผลบังคับต่อผู้ฟ้องคดี

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๗/๒๕๕๓)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การกระทำที่จะถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ต้องพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารังเกียจต่อการกระทำนั้นว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ราชการหน้าที่ความรับผิดชอบ และความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำของผู้กระทำ แต่เมื่อประจักษ์พยานที่เป็นกลางและเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสียต่างให้การสอดคล้องตรงกันว่าข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ การที่จะฟังว่าข้าราชการมีมลทินหรือมัวหมองซึ่งต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการนั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาในความผิดฐานรับของโจร โดยรับไว้ซึ่งรถยนต์ที่ได้มาจากการปล้นทรัพย์ในคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเนื่องจากไม่มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้ว่าเป็นรถยนต์ที่ได้มาจากการปล้นทรัพย์ ส่วนการดำเนินการทางวินัยนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีและสืบตำรวจตรี อ. คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีและสืบตำรวจตรี อ. ไม่ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มัวหมอง จึงมีมติให้ยุติเรื่อง แต่คณะอนุกรรมการพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยข้าราชการตำรวจเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีได้เชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงมีมติไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ส่วนสืบตำรวจตรี อ. เห็นควรลงทัณฑ์กักขังมีกำหนด ๑๕ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบกับมติของคณะอนุกรรมการดังกล่าว และได้มีคำสั่งที่ ๓๗๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องมีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม

โดยมีขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ คือ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้กำหนดว่าการกระทำใดเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกถึงภัยต่อการกระทำนั้นว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ราชการ หน้าที่ความรับผิดชอบและความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำ คดีนี้ในคดีอาญาพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ส่วนการดำเนินการทางวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่คณะอนุกรรมการพิจารณาทัศนคติทางวินัยข้าราชการตำรวจเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่เมื่อพิจารณาผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่แต่งตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้รถยนต์คันพิพาทขับขีและจอดอย่างเปิดเผย สาธารณชนมองเห็นรถยนต์ได้อย่างชัดเจนไม่ปิดบังหรือซ่อนเร้น จึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่ารถยนต์คันพิพาทได้มาจากการปล้นทรัพย์ ประกอบกับพยานทั้งในส่วนการสอบสวนทางวินัยและการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้ร่วมจับกุมผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำว่า ผลการตรวจค้นไม่พบแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์และไม่พบแผ่นป้ายทะเบียนรถคันอื่นอยู่ภายในรถคันพิพาท แต่ได้พบแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ซึ่งเป็นหมายเลขเดียวกันกับรถคันพิพาทในป้อตะพาบ ทั้งผู้ต้องหาในคดีปล้นทรัพย์อีกสองรายให้ถ้อยคำตรงกันว่านาย ป. เป็นผู้เปลี่ยนป้ายทะเบียนรถแต่ผู้เดียวและได้นำป้ายทะเบียนที่แท้จริงไปทิ้งไว้ใกล้ป้อตะพาบ จึงเห็นได้ว่าการให้ถ้อยคำของประจักษ์พยานที่เป็นกลางไม่มีส่วนได้เสียกับผู้ฟ้องคดีต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้เปลี่ยนแผ่นป้ายทะเบียนรถที่ถูกปล้นมา จึงน่าจะเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับรถยนต์คันพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฟังว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นการเปลี่ยนแผ่นป้ายทะเบียน อันเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานรับของโจรนั้น จึงเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องตรงกับสำนวนการสอบสวนที่แท้จริง คำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน จึงมีคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้ถูกต้องนั้น เห็นว่า กรณีที่ข้าราชการมีมลทินหรือมัวหมองซึ่งจะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ จะต้องเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าข้าราชการผู้นั้นได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษในฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ ซึ่งกรณีของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏพยานหลักฐานหรือพยานแวดล้อมที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ว่ารถยนต์คันพิพาทได้มาจากการปล้นทรัพย์ ซึ่งเป็นฐานความผิดในข้อหาร่วมกันรับของโจร และการที่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจควรเห็นสิ่งผิดปกติที่ผู้ต้องหาในคดีปล้นทรัพย์นำรถยนต์คันพิพาทมาฝากขาย โดยมีได้นำคู่มือทะเบียนรถหรือเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการจดทะเบียนรถมาให้ด้วย และมีพฤติการณ์หลายอย่างที่นาสงสัยนั้น ก็เป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น ไม่ใช่เหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดจริง และการสั่งว่าข้าราชการผู้ใดมีมลทินหรือมัวหมองเห็นควรให้ออกจากราชการก็เป็นอำนาจและดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้น ศาลปกครองมีอำนาจแต่เพียงการตรวจสอบว่าการใช้อำนาจและดุลพินิจในการสั่งการของผู้บังคับบัญชาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หาได้มีอำนาจในการพิจารณาสั่งการแทนผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้นแต่อย่างใดไม่

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๑/๒๕๕๓)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

สถาบันอาหารไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องมูลนิธิ แต่เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐและเป็น “หน่วยงานทางปกครอง” และผู้บริหาร พนักงาน และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันอาหารเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยตามระเบียบคณะกรรมการสถาบันอาหาร ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นคดีพิพาทที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงต้องอยู่ในเงื่อนไขตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรณีที่ผู้ออกคำสั่งมิได้ระบุวิธีการและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ มีผลให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานองค์การของรัฐ ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาสถาบันอาหาร เคยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันอาหาร โดยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บริหารและรับผิดชอบโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา และในฐานะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการโครงการฯ ตามคำสั่งสถาบันอาหาร ได้รับความเดือดร้อนและเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้อำนวยการสถาบันอาหาร) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีบริหารโครงการฯ แล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันอาหาร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร ที่ ผบ. ๐๓๐/๕๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันอาหาร ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บริหารโครงการฯ แต่บริหารงานโดยมิได้มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมที่ดีก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันอาหาร และมีได้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการสถาบันอาหารและระเบียบคณะกรรมการสถาบันอาหาร ว่าด้วยการบริหารการเงินและทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๔๐ (แก้ไขปี ๒๕๔๗) อย่างเคร่งครัด และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาลงโทษทางวินัยไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรดังกล่าวและเพิกถอนผลการพิจารณาอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า สถาบันอาหารจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการส่งออกและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยซึ่งเป็นกิจการและนโยบายของรัฐ การจัดตั้งสถาบันอาหาร ในรูปแบบขององค์กรที่มีความเป็นอิสระโดยมีอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิต่อรับการดำเนินงาน ของสถาบัน เป็นการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว จากข้อบังคับและระเบียบของทางราชการ สถาบันอาหารไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรม พัฒนามูลนิธิ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย เรื่องมูลนิธิ ประกอบกับการดำเนินงานของสถาบันอาหารอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวง อุตสาหกรรม สถาบันอาหารจึงเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐและเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัย มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้บริหารของสถาบันอาหาร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไป ตามกฎหมาย นโยบาย หรือระเบียบข้อบังคับของสถาบันอาหาร และผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงาน ระดับบริหารและเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอาหาร จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นการลงโทษทางวินัย ตามระเบียบ คณะกรรมการสถาบันอาหารว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี และคำขอให้เพิกถอนหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนด คำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิ ฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ หนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรและเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้มีหนังสือ อุตสาหกรรมหนังสือเตือนดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการ ก่อนฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยมีได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ จึงมีผล ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องซึ่งมีกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อไม่ปรากฏชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อใด จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิ ฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้ ต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดี จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เป็น “หน่วยงานทางปกครอง” และคณะกรรมการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและกรรมการผู้จัดการ เป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่โดยที่คำสั่งลงโทษให้ออกจากการเป็นพนักงานเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิ และหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กรรมการผู้จัดการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย) ออกคำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานประจำธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยออกจากการเป็นพนักงานประจำธนาคาร โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดียกยอกทรัพย์รถยนต์และยืมเงินแล้วไม่ใช้คืนและเรียกรับเงินจากลูกค้า ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย) แต่ยังไม่ได้รับทราบผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากระบวนการสอบสวน พิจารณาโทษทางวินัยและคำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีกลับเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่เดิมหรือไม่ต่ำกว่าเดิม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตั้งแต่กระบวนการสอบสวน จนกระทั่งได้มีคำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นพนักงานประจำของธนาคารดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นคดีปกครองที่สามารถฟ้องต่อศาลปกครองได้ แต่เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ คดีนี้จึงเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๓)

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด เป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ล่วงเวลาและเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้อุทธรณ์ เป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นคำสั่งทางปกครองใหม่แยกต่างหากจากคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุให้ผู้อุทธรณ์ และเมื่อเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ จึงไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒) มีคำสั่งที่ ๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปในห้องนอนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ได้รับความยินยอมและพยายามข่มขืน ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งต่อประธาน ก.ค.ศ. แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ (คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)) ไม่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ

ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ แต่ต่อมาได้มีหนังสือลับที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/๐๐๑๑ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ (อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ทำการแทน ก.ค.ศ.)) ในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ให้ยกอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ พร้อมทั้งแจ้งว่าหากประสงค์จะฟ้องเป็นคดีปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ และเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ ที่ ๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ ให้ลดโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (กระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗)) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ มีมติให้เพิ่มโทษเป็นปลดออกจากราชการ จึงยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและเพิกถอนมติที่ให้ออกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในประเด็นที่ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังจากที่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยอย่างช้าจะต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ กรณีจึงต้องถือว่ามีเหตุแห่งการฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องคดีในประเด็นดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ หรืออย่างช้าภายในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยไม่จำเป็นต้องรอผลการวินิจฉัยอุทธรณ์แต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ได้แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบในเวลาต่อมา ก็ไม่มีผลทำให้กำหนดระยะเวลาเริ่มต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองในประเด็นดังกล่าวต้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ดังนั้น การยื่นฟ้องคดีประเด็นนี้ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว และไม่เข้าเงื่อนไขที่ศาลจะรับไว้

พิจารณาได้ตามนัยมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ส่วนการฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เห็นว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ โดยมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ล่วงเวลาตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายมีมติที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแล้ว มติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และถือเป็นคำสั่งทางปกครองใหม่แยกต่างหากจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ประกอบกับคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และผู้ฟ้องคดีมีสิทธิยื่นฟ้องคดีในประเด็นนี้ต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ (วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓) และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ไว้พิจารณาต่อไป

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๕/๒๕๕๓)

เมื่อการดำเนินการสอบสวนได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อประกอบคำชี้แจง ตลอดจนรับฟังพยานหลักฐานเป็นข้อพิสูจน์ความจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาแล้ว และการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้ขออนุญาตเดินทางไปราชการ แต่ไม่ได้เดินทางไปราชการตามที่ได้รายงานและได้ขอเบิกเงินเพื่อใช้ในการเดินทางจากราชการเป็นเท็จ พฤติการณ์เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และในการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาข้อเท็จจริง ส่วนการสอบสวนทางวินัย และรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ทั้งพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

และพยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวหา มิได้มีการกระทำโดยไม่สุจริต การออกคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการและการพิจารณาอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีถูกร้องเรียนว่าเบิกเงินเพื่อใช้ในการเดินทางไปราชการตามโครงการเสมาประชาธิปไตยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ ระหว่างวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เป็นเท็จ ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กระทรวงศึกษาธิการ) ได้สืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่ากรณีมีมูลตามที่ร้องเรียน จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รับฟังพยานหลักฐานแล้วเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เดินทางไปราชการตามที่ขออนุญาต รายงานการเดินทางเพื่อเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พักเป็นเท็จ ถือว่ากระทำผิดวินัย กรณีรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการ จึงมีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๖๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๓ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่เป็นธรรม เป็นการใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยผู้ฟ้องคดีได้มารับทราบข้อกล่าวหาตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด ซึ่งผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำปฏิเสธ และคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้มีการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น พยานบุคคลที่ร่วมเดินทางไปกับผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำไม่ตรงกับรายงานการเดินทาง โดยผู้ฟ้องคดีเสนอเรื่องยืมเงินในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ และรับเงินในวันเดียวกัน แต่ในรายงานการเดินทางระบุว่าออกจากบ้านพักวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา และจากการให้ถ้อยคำของผู้ร่วมเดินทางในชั้นสอบสวนได้ความว่าผู้ฟ้องคดีและคณะเดินทางออกจากเขตการศึกษา ๓ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เวลาบ่าย จึงเชื่อว่ารายงานการเดินทางไปราชการเป็นเท็จ และถือว่าผู้ฟ้องคดีรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรได้รับโทษปลดออกจากราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาหลักฐานเอกสารโครงการเสมาประชาธิปไตย

ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ และปีงบประมาณ ๒๕๔๐ รายงานการเดินทาง สัญญาืมเงิน
 ทดรอง ตลอดจนพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนและประชาชน
 จำนวน ๑๒ คน ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้ไปประเมินสอบถามระหว่างวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์
 ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เดินทางไปราชการตามที่ขอ
 อนุญาต และการที่คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการสอบสวนโดยมีการแจ้งข้อกล่าวหา
 และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงพยานหลักฐานเพื่อประกอบคำชี้แจง ตลอดจนได้รับฟังพยานหลักฐาน
 ดังกล่าวมาเป็นข้อพิสูจน์ความจริงในเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาแล้ว การกระทำของผู้ฟ้องคดี
 ถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
 ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่ง
 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๖๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๓ ที่ลงโทษปลด
 ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และในการพิจารณาอุทธรณ์
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาข้อเท็จจริง ส่วนการสอบสวนทางวินัย และรายงานการสอบสวนของ
 คณะกรรมการสอบสวนฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและพยานหลักฐาน
 ที่หักล้างข้อกล่าวหา และได้เปรียบเทียบพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้วเห็นว่า มีพยานหลักฐาน
 และเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ มิได้มีการกระทำโดยไม่สุจริตแต่อย่างใด การดำเนินการของ
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ดังนั้น
 มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๘/๒๕๕๓)

การสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อ ๓๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)
 ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือว่า
 มีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ
 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบ
 และโต้แย้งข้อเท็จจริง ในกรณีที่เป็นข้อกล่าวหาหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ
 และพฤติการณ์ที่ยังไม่ได้ให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงนั้น และเมื่อ
 ปรากฏข้อเท็จจริงในการสอบสวน และจากคำให้การของบุคคลผู้เกี่ยวข้องรับฟังได้ว่า
 ข้าราชการชายมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้อื่น จึงเป็น

การกระทำความผิดทางวินัย ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้อื่น เป็นเหตุให้ครอบครัวฝ่ายหญิงเกิดการแตกแยก จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งปรากฏว่ามีมูล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดทางวินัย ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น หลังจากได้รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้แจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการสอบปากคำพยานและให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานได้มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดทางวินัย ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีมติเห็นชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงออกคำสั่งกรมสามัญศึกษา ที่ ๒๑๘๒/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัชมุนตรี) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการสอบสวนเพิ่มเติมไม่ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง และไม่ได้ส่งมอบบันทึกแสดงเหตุผลในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม และถึงแม้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา จะมีได้กำหนดให้ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมจะต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนเพิ่มเติมด้วย แต่การดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อ ๓๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘

(พ.ศ. ๒๕๔๐) ๙ ถือว่ามีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงนั้นด้วยตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เมื่อการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำและพฤติการณ์เดิมที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบและโต้แย้งไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนแล้ว จึงไม่ถือว่าเป็นข้อกล่าวหาหรือข้อเท็จจริงใหม่ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและโต้แย้งอีก และเมื่อพิจารณาตามรายงานการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒) ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๔ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอข้อกล่าวหาข้อเท็จจริงจากการสอบสวนและความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ และของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ทั้งสิ้น ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบใบลาป่วยของผู้ฟ้องคดีพบว่าได้ลาป่วยครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งตรงกับวันที่ภริยาของผู้กล่าวหาได้อ้างว่าไปมีสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้ฟ้องคดีในระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ หรือการที่นาง บ. ซึ่งไม่ได้เป็นญาติกับผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามาพักที่บ้านก็เป็นพยานที่ไม่น่าเชื่อถือ รวมถึงการให้ถ้อยคำของนาย ส. และของนายอำเภอก็เป็นเพียงการเสนอความเห็นโดยการชี้แจงนำหน้าพยานว่าพยานหลักฐานใดสามารถรับฟังได้มากกว่ากัน เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณามีมติมิใช่เป็นการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบหรือโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าวแต่อย่างใด แม้ข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ปรากฏในการสอบสวน แต่ก็ยังเป็นเพียงข้อเท็จจริงที่มีผลต่อเนื่องจากวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันที่ภริยาของผู้กล่าวหาได้อ้างว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งข้อเท็จจริงไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงอีก คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ฟ้องคดีมีโอกาสดังกล่าวที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ส่วนบันทึกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับนั้น เป็นเพียงการเสนอข้อเท็จจริงตามการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ข้อกฎหมายและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อมีมติตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่านั้น มิได้ทำให้เกิดข้อเท็จจริงใหม่ที่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องแจ้งแก่ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการไม่ได้รับบันทึก ทำให้ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งโดยผิดหลงนั้น เห็นว่า หนังสืออุทธรณ์

และคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้ฟ้องคดีที่อุทธรณ์ ทั้งในเรื่องของการที่ภริยาและมารดาของผู้ฟ้องคดีจ่ายเงินให้แก่ผู้กล่าวหาเนื่องจากปกป้องเกียรติภูมิของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาของผู้กล่าวหา รวมถึงครอบครัวของผู้กล่าวหาไม่ได้แตกแยกกันจริง ก็เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เป็นเหตุในการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้อุทธรณ์โดยหลงผิด และถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทราบข้อเท็จจริงหรือไม่ได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานในชั้นอุทธรณ์ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่อย่างใด และเมื่อคำให้การของภริยาของผู้กล่าวหาซึ่งระบุถึงรายละเอียดของบุคคล วัน เวลา และสถานที่ที่ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้ฟ้องคดีอย่างชัดเจนสอดคล้องต่อเนื่องกัน เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์เสมือนเสียชื่อเสียง หากไม่เป็นความจริงคงไม่ให้เกิดการเป็นผลร้ายต่อตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะบุตรทั้งสองคนซึ่งจะต้องได้รับผลกระทบต่อจิตใจ อีกทั้งผู้กล่าวหาเป็นถึงอาจารย์ใหญ่ การร้องเรียนว่าภริยาของตนเองเป็นชู้กับผู้อื่นเป็นเรื่องที่เสื่อมเสียเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้กล่าวหาเอง หากไม่เป็นความจริงผู้กล่าวหาคงไม่ใส่ความภริยาของตนเพียงเพื่อแลกเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ขับรถไปส่งภริยาของผู้กล่าวหาที่จังหวัดพิษณุโลก และระหว่างเดินทางได้มีการพูดคุยออกสื่อในลักษณะชู้สาวและมีการถูกเนื้อต้องตัว ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่ามีความสัมพันธ์กับภริยาของผู้กล่าวหาในฐานะศิษย์และอาจารย์ หากผู้ฟ้องคดียืนยันว่าไม่ได้กระทำผิดและได้ห้ามมิให้มารดาจ่ายเงินแก่ผู้กล่าวหาแล้ว เหตุใดจึงได้พามาพบกับผู้กล่าวหาเพื่อเจรจาทกลงกันในเรื่องดังกล่าวด้วย และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ได้แก่ ภริยาและมารดาของผู้ฟ้องคดี นาง บ. และนาย พ. ซึ่งเป็นอาจารย์โรงเรียนเดียวกับผู้ฟ้องคดีต่างมีความสัมพันธ์และรู้จักกับผู้ฟ้องคดี จึงอาจให้การในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดี และการอ้างว่าได้ลงเวลามาปฏิบัติราชการตามปกติ ก็เป็นเพียงบัญชีลงเวลามาและกลับจากการปฏิบัติราชการของข้าราชการที่จัดทำขึ้นภายใน ไม่มีพยานหลักฐานอื่นที่ยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้อยู่ในโรงเรียนจริง ดังนั้น จึงมีน้ำหนักรับฟังได้น้อย กรณีจึงมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์อันเป็นการสนับสนุนคำให้การของภริยาของผู้กล่าวหาให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือว่าให้ถ้อยคำไปตามความจริง กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาของผู้กล่าวหาจริง ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมอันถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งกรมสามัญศึกษา ที่ ๒๑๘๒/๒๕๔๔

ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๘๒/๒๕๕๓)

แม้พยานหลักฐานที่นำมากล่าวโทษ เป็นสำเนาเอกสารมิใช่ต้นฉบับจริง แต่เมื่อมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันกับการให้ถ้อยคำของพยานบุคคลว่าครุ มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียนซึ่งเป็นศิษย์ในความปกครองของตน จึงเป็นการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ครูชายกับนักเรียนหญิง ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ และเป็น การแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในวิชาชีพครู ไม่รักษาชื่อเสียงและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งเป็นข้าราชการครูถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์ของตน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จึงมีคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งที่ ๓๕๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นว่าพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีกับนางสาว ส. มีลักษณะเป็นไปในทางชู้สาวถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ต่อกันจริง อันเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๑๙๑๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๐๐๖๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า นาย น. และนาง ก. บิดามารดาของนางสาว ส. ได้ให้ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมในทางชู้สาวกับนางสาว ส. ขณะเรียนอยู่ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แม้อ่อนนางสาว ส. จะได้ย้ายโรงเรียน ผู้ฟ้องคดีก็ยังติดต่อในลักษณะชู้สาวกับนางสาว ส. โดยมีจดหมายของผู้ฟ้องคดีที่เขียนถึงนางสาว ส. และภาพถ่ายที่ผู้ฟ้องคดีถ่ายคู่กับนางสาว ส. ในลักษณะที่โอบกอดและหอมแก้มกันจำนวน ๓ ภาพ ซึ่งถ่ายไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ประกอบการให้ถ้อยคำด้วย นอกจากนี้ นางสาว ศ. เพื่อนนักเรียนของนางสาว ส. ยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีกับนางสาว ส. เป็นแฟนกัน อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีก็ให้ถ้อยคำยืนยันรับรองต่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ว่าบุคคลที่ปรากฏในภาพถ่ายเป็นผู้ฟ้องคดีและนางสาว ส. จริง และพยานหลักฐานที่เป็นลายมือของผู้ฟ้องคดีที่เขียนถึงนางสาว ส. ไม่ว่าจะเป็นจดหมาย เอกสารแสดงจำนวนครั้งที่บุคคลทั้งสองมีเพศสัมพันธ์กันตามสถานที่ต่าง ๆ หรือข้อความที่เขียนไว้ด้านหลังภาพถ่ายมีการใช้ถ้อยคำในทำนองรักใคร่และเป็นการใช้ถ้อยคำในลักษณะที่บุคคลทั่วไปใช้เขียนถึงคู่รักหรือภริยา พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกับนางสาว ส. มีความสัมพันธ์เกินเลยไปกว่าการเป็นครูและศิษย์จนถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์กัน เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูและได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียนหญิงซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน จึงถือได้ว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์ในความปกครองของตน อันเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ครูชายกับนักเรียนหญิง ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ และเป็นการแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพครู ไม่รักษาชื่อเสียงและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามคำสั่งที่ ๑๙๑๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า พยานหลักฐานที่นำมากล่าวโทษทั้งที่เป็นจดหมายและภาพถ่ายล้วนเป็นสำเนาเอกสาร มิใช่ต้นฉบับจริง เห็นว่า แม้พยานหลักฐานจะปรากฏเป็นเพียงสำเนาเอกสาร แต่ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันและเป็นพยานหลักฐานที่นาย น. และนาง ก. บิดามารดาของนางสาว ส. ส่งมอบให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งโดยทั่วไปของบิดามารดาย่อมมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองบุตรของตนไม่ให้ได้รับความเสื่อมเสียหรือถูกดูหมิ่นเกลียดชัง จึงไม่มีเหตุที่จะอ้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อให้บุตรของตนได้รับความเสียหาย ประกอบกับผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีก็ให้ถ้อยคำยืนยันรับรองว่าเป็นภาพถ่ายของผู้ฟ้องคดีและนางสาว ส. จริง อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ได้เสนอพยานหลักฐาน

เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่ตนกล่าวอ้างแต่อย่างไรใด พยานหลักฐานดังกล่าวจึงมีความน่าเชื่อถือรับฟังได้ คำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น และที่อ้างในคำอุทธรณ์ว่านาย น. ผู้ร้องเรียน เคยมีเรื่องโกรธเคืองต่อผู้ฟ้องคดีมาก่อน เนื่องจากเขาผิดต่อผู้ฟ้องคดีในทางอาญามีได้ เห็นว่า การร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเป็นสิทธิของผู้ร้องเรียน เมื่อผู้ร้องเรียนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับบุตรสาวของผู้ร้องเรียนและเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวิชาชีพครู จึงเลือกที่จะร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี ผู้ร้องเรียนก็ชอบที่จะกระทำได้

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๓๒/๒๕๕๓)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อมีคำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องให้โอกาสคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยการแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อคัดค้านข้อกล่าวหา ซึ่งการแจ้งดังกล่าวจะต้องปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจน และการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็มีใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการสืบสวนให้เสร็จภายในวันเดียว คำสั่งลงโทษทางวินัยที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามกฎหมายกำหนดแม้ผู้ออกคำสั่งจะมีอำนาจตามกฎหมายก็ตาม คำสั่งลงโทษทางวินัยก็เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีลงโทษนักเรียนไม่เหมาะสม และละทิ้งหน้าที่ราชการในบางโอกาส เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กรณีไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีหรือมีความก้าวหน้าแก่ทางราชการ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงมีคำสั่งที่ ๖๐/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๓) ไม่นำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้วได้สั่งให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๒๕๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๓ เพิ่มโทษเป็นลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา แต่หลังจากผู้ฟ้องคดีขอความเป็นธรรมต่อเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์และมีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องร้องเรียน กล่าวหาผู้ฟ้องคดีและได้สั่งการให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมียุติคำสั่งที่ ๓๗/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเข้าข่ายกระทำผิดวินัยตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงมีคำสั่งที่ ๖๐/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ลงโทษภาคทัณฑ์ และหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานและสั่งการให้สอบสวนเพิ่มเติมแล้วเห็นว่า การลงโทษทางวินัยยังไม่เหมาะสม จึงมีคำสั่งที่ ๒๕๖/๒๕๔๓ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นลงโทษตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน อันเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่เกินอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๕ ของกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน แต่คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และตาม มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนของการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กำหนดแต่เพียงว่าให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมใดๆ ให้แก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยไว้ จึงเป็นกรณีที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องให้โอกาสคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน แต่เมื่อพิจารณาจากบันทึกปากคำผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ปรากฏข้อความว่า คณะกรรมการได้เชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ปากคำและประธานคณะกรรมการได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ คณะกรรมการได้สอบปากคำ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมให้ปากคำใดๆ และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงก็ได้ลงชื่อไว้ เห็นว่า การแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้รับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อคัดค้านข้อกล่าวหา จะต้องปรากฏหลักฐานให้ชัดแจ้งว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นได้รับทราบคำสั่งจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อที่จะมาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐาน ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งเมื่อใด ก็ไม่อาจทราบ

วันเวลาใดที่จะต้องไปให้ถ้อยคำได้ ประกอบกับมีการสอบปากคำเพียงวันเดียว ทั้งไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำจริงหรือไม่ อย่างไร หรือถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ยอมมาให้ถ้อยคำ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงก็อาจมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำในวันต่อไปได้ เนื่องจากมิใช่กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการสืบสวนให้เสร็จภายในวันเดียว นอกจากนี้ ในการสั่งให้มีการสืบสวนเพิ่มเติมก็ไม่ปรากฏว่าได้ทำการสืบสวนหรือสอบปากคำผู้ฟ้องคดี เมื่อไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากโทษภาคทัณฑ์ เป็นตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน โดยอาศัยข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยก็ตาม คำสั่งลงโทษทางวินัยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๒๕๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๓ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดี จึงมีผลทำให้คำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ ๖๐/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ถูกเพิกถอนโดยผลของคำสั่งเพิ่มโทษตามมาตรา ๑๐๙ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๓)

การที่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการซ่อมแซมยานพาหนะที่มีความชำรุดบกพร่อง รวมถึงการดำเนินการขายทอดตลาดและจำหน่ายรถยนต์ออกจากบัญชีคุม นำรถยนต์ไปซ่อมที่อู่ตามความประสงค์ของผู้จะเข้าซื้อรถยนต์จากการขายทอดตลาดและรับเงินจากบุคคลดังกล่าวไปจ่ายเป็นค่าซ่อมโดยรู้อยู่แล้วว่ารถยนต์อยู่ระหว่างรอการอนุมัติให้ขายทอดตลาด เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำและมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการขายทอดตลาดที่จะมีอำนาจหรือสามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้จ่ายเงินเป็นค่าซ่อมรถยนต์และบุคคลดังกล่าว ไม่ได้รับประโยชน์แต่อย่างใด อีกทั้งการจ่ายเงินก็เป็นความสมัครใจและการกระทำ

โดยพลการเอง การกระทำจึงยังไม่ครบองค์ประกอบของการกระทำที่จะถือว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของหน้าที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีครุภัณฑ์ประเภท ยานพาหนะและขนส่ง ได้จัดทำเรื่องจำหน่ายรถยนต์เพื่อขายทอดตลาด แต่ในระหว่างรอการอนุมัติจำหน่ายและขายทอดตลาดจากผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ฟ้องคดีได้นำรถยนต์จี๊ป ทะเบียนโล่ ๐๐๑๑๔ (ซึ่งรอการอนุมัติจำหน่าย) ไปซ่อมที่อู่ซ่อมรถยนต์โดยมีนาย ช. จ่ายค่าซ่อมรถยนต์ ดังกล่าวในราคา ๗,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และต่อมาผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัด ได้มีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๓๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑) มีคำสั่งที่ ๔๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๔ ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) เพิ่มโทษเป็นให้ลงโทษ ไล่ออกจากราชการ ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) มีหน้าที่ราชการ ที่ต้องปฏิบัติราชการ (๒) ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมิชอบ ซึ่งคำว่า “โดยมิชอบ” หมายความว่า ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของ ทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา (๓) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ ซึ่งคำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้ได้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่น ที่มีใช้ทรัพย์สินก็ได้ และคำว่า “มีควรได้” หมายถึง ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับประโยชน์ใดๆ ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น (๔) โดยมีเจตนาทุจริต ซึ่งคำว่า “ทุจริต” ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วย กฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และการพิจารณาว่าการกระทำผิดเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการหรือไม่ จะต้องพิจารณาเจตนาของผู้กระทำว่ามีเจตนาทุจริตหรือมีจิตชั่วร้าย

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมุ่งที่จะให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่สมควรได้

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการซ่อมแซมยานพาหนะ ในกรณีที่มีความชำรุดบกพร่อง รวมถึงการดำเนินการขายทอดตลาดและจำหน่ายรถยนต์ ออกจากบัญชีคุม จึงเป็นผู้มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดรถยนต์จิป ทะเบียนโล่ ๐๐๑๑๔ จนกว่าจะมีการจำหน่ายออกจากบัญชีคุม แม้จะยังไม่ได้เป็นผู้ทำหน้าที่ เปิดประมูลขายทอดตลาดโดยตรง ซึ่งเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งต่างหาก การที่ผู้ฟ้องคดียินยอมให้ นาย ช. นำรถยนต์จิปดังกล่าวไปเข้าอู่ซ่อมตามความประสงค์ของนาย ช. ซึ่งเป็นผู้ประสงค์ จะเข้าซื้อรถยนต์คันนี้จากการขายทอดตลาดและรับเงินจากนาย ช. ไปจ่ายเป็นค่าซ่อมรถ จำนวน ๗,๐๐๐ บาท เป็นกรณี que ผู้ฟ้องคดีรู้อยู่แล้วว่ารรถยนต์อยู่ในการดูแลรักษาของตนและ อยู่ระหว่างการอนุมัติขายทอดตลาด และตนเองมีหน้าที่ในการดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอน การรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบจนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและเสนออนุมัติ ขายทอดตลาด จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการไปโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจากนาย ช. และนำไปใช้จ่ายเป็นค่าซ่อมรถคันพิพาทจริง และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับเงินหรือประโยชน์ อื่นใดจากนาย ช. ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว แม้การกระทำ ของนาย ช. อาจดูเหมือนเป็นเจ้าของรถยนต์คันพิพาท แต่นาย ช. ก็ยังไม่อาจอ้างการเป็น เจ้าของหรือผู้มกรรมสิทธิ์ได้ เพราะเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นผู้มกรรมสิทธิ์และนาย ช. ยังต้องเข้า ประมูลในการขายทอดตลาดรถยนต์โดยเข้าสู้อราคา ซึ่งอาจมีราคาสูงขึ้นกว่าการขายในสภาพเดิม และนาย ช. ก็ไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องเอาเงินคืน จึงถือได้ว่านาย ช. ได้ยอมตนเข้ารับภาระที่ตน ไม่จำต้องรับโดยรู้อยู่ว่าไม่มีกรรมสิทธิ์ ซึ่งบุคคลในภาวะวิสัยทั่วไปรวมถึงนาย ช. ย่อมทราบดี เพราะยังมีขั้นตอนการประมูลขายทอดตลาด และผู้ฟ้องคดีก็มิใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการ ขายทอดตลาดที่จะมีอำนาจหรือสามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ นาย ช. ได้โดยตรง นาย ช. จึงยัง ไม่ได้รับประโยชน์อันใด และการกระทำของผู้ฟ้องคดียังไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็น ผลให้ตนเองหรือนาย ช. ได้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด กรณีจึงยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีและนาย ช. ได้ตกลงซื้อขายรถยนต์จิปคันพิพาท การกระทำจึงยังไม่ครบองค์ประกอบของการกระทำที่จะถือว่าเป็น การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

พิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับสู่สถานภาพเดิมเสมือนหนึ่งมิได้มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการให้เสร็จสิ้นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๔/๒๕๕๔)

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลนั้น จะต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะออกคำสั่งหรือกระทำการอื่นใด จะริเริ่มใช้อำนาจออกคำสั่งหรือกระทำการนั้นเองไม่ได้ จะต้องมิใช่ยื่นคำขอเท่านั้น แต่การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นอำนาจหน้าที่ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องริเริ่มใช้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ยื่นคำขอให้ดำเนินการ จึงต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลและดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลฟ้องว่า นาย ส. นายกเทศมนตรีมีพฤติการณ์ในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ จึงได้ร้องเรียนต่อสภาเทศบาลเพื่อให้ตรวจสอบ แต่หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ได้วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่านายกเทศมนตรีมีพฤติการณ์การรับเงินจากผู้รับจ้างและเป็นพฤติการณ์ในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่

ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ จึงให้ยุติเรื่องไว้ก่อน แต่จากสำเนาเอกสารที่เกี่ยวกับการสอบสวนพบว่าขั้นตอนการสอบสวนและผลการวินิจฉัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและผู้ถูกฟ้องคดีต้องเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มิใช่สั่งให้ยุติเรื่องจึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อใช้ดุลพินิจต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการให้มีการสอบสวนเรื่องร้องเรียนแล้ววินิจฉัยหรือมีความเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า นาย ส. นายกเทศมนตรีมีพฤติการณ์รับเงินจากผู้รับจ้างและเป็นพฤติการณ์ในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ แล้วยุติเรื่องมิได้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มิใช่การทำคำสั่งทางปกครองตามบทนิยาม “คำสั่งทางปกครอง” มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คงเป็นแต่เพียงการกระทำที่มีลักษณะเป็นการเตรียมการและการดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง คือ คำสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น และผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์สุดท้ายที่จะให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อใช้ดุลพินิจสั่งให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาเทศบาล โดยได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จึงเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นและไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ ตามนัยมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยการตรวจสอบการบริหารงานของนายกเทศมนตรีได้

เพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของท้องถิ่นและประโยชน์ของปวงชนในเขตเทศบาล ประกอบกับ ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล เป็นราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล จึงมีสิทธิได้รับ บริการสาธารณะที่นายกเทศมนตรีต้องปฏิบัติจัดทำตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ภายใต้การตรวจสอบควบคุมของสภาเทศบาล การปล่อยให้นายกเทศมนตรีซึ่งมีพฤติการณ์ นำสงสัยว่ารับเงินจากผู้รับเหมาอันเป็นความประพฤติที่น่ามาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาลตำบลหรือแก่ราชการยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไป ย่อมจะทำให้การบริหารงาน ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี ขาดความโปร่งใส ไม่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ และยิ่งผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยให้ยุติเรื่องและผู้ฟ้องคดีร้องเรียน และมีได้ดำเนินการเสนอความเห็นพร้อมด้วยหลักฐานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง และศาลปกครองมีอำนาจตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติตามหน้าที่ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ อีกทั้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือเพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการสอบสวน นายกเทศมนตรี โดยให้ยุติเรื่องและมีได้เสนอความเห็นพร้อมด้วยหลักฐานต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี พ้นจากตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมรู้หรือควรรู้ถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่มาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว คือ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ คือ ภายในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนโดยส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อคำวินิจฉัย ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ยุติเรื่อง มิใช่การทำคำสั่งทางปกครองตามคำนิยาม “คำสั่งปกครอง” จึงไม่ อยู่ในบังคับมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่จะต้องแจ้งสิทธิการฟ้องคดี และในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลนั้น จะต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะออกคำสั่งหรือกระทำการอื่นใดจะริเริ่มใช้อำนาจออกคำสั่งหรือกระทำการนั้นเองไม่ได้ จะออกคำสั่งหรือกระทำการนั้นได้ต่อเมื่อมีผู้ยื่นคำขอเท่านั้น เมื่ออำนาจหน้าที่ที่จะเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่านายกเทศมนตรีละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ พร้อมด้วยหลักฐานเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นอำนาจหน้าที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีริเริ่มใช้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ดำเนินการ การฟ้องคดีนี้จึงต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๕๔)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการสอบสวนตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน โดยไม่ต้องแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา รวมทั้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว. ๒ และ สว. ๓ และมีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีที่มีมูลกล่าวหาว่าผู้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแต่ละครั้งได้เสมอ กับทั้งสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงคณะเดียวกันทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาหลายคำสั่ง ซึ่งแต่ละคำสั่งเป็นข้อกล่าวหาพฤติการณ์แต่ละกรณีและต่างเวลากัน และเมื่อผู้บังคับบัญชามีอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะไม่อนุญาตให้ผู้บังคับบัญชาเข้าอบรมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานของรัฐ โดยผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่ง การไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงถือเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติงานและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกเทศมนตรี) ได้มีคำสั่งที่ ๑๕๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพนักงานเทศบาล) มีคำวินิจฉัยยุทธรณ์เพิ่มโทษเป็นลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้นตามคำสั่งที่ ๙๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยโดยเข้ารับการฝึกอบรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ไม่ตรวจรับงานจ้าง และไม่ตั้งใจปฏิบัติงานและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปี ๒๕๔๗ และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และไม่ลงลายมือชื่อในฎีกาเบิกจ่ายค่าทดแทนเงินเดือนค่าจ้างให้แก่พนักงานและลูกจ้าง ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นคำสั่งที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเข้ารับการฝึกอบรมตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและได้โทรศัพท์ฝากข้อความให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบโดยไม่ทราบว่าจะไม่อนุญาต ส่วนการที่ไม่ลงนามตรวจรับงานจ้าง เนื่องจากผู้รับจ้างทำงานไม่เรียบร้อย มีข้อบกพร่องและกรรมการอีกสองคนลงนามตรวจรับงานจ้างแล้วและบริษัทผู้รับจ้างได้รับเงิน

เรียบร้อยแล้ว ส่วนกรณีกล่าวหาว่าไม่สนองนโยบายคณะเทศมนตรีเป็นการกล่าวหาโดยไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือและพยานบุคคลและผู้ฟ้องคดีได้จัดทำแผนที่มีความจำเป็นเสร็จแล้ว จึงไม่เกิดความเสียหายต่อกิจการของเทศบาลและประชาชน ส่วนการไม่ลงนามเบิกเงินเดือนให้กับพนักงาน ลูกจ้าง เงินค่าตอบแทนคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเพราะผู้ฟ้องคดีติดราชการในการเข้ารับการฝึกอบรมจึงไม่สามารถลงนามได้ นอกจากนี้การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงไม่ชอบด้วยกฎหมายและในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนก็ไม่แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่กล่าวหาผู้ฟ้องคดีและสิทธิของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหาทั้งด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนและคำสั่งเพิ่มโทษลดขั้นเงินเดือนและให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิตามกฎหมายในการเลื่อนขั้นเงินเดือนและเลื่อนระดับ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงสามคำสั่ง คือคำสั่งที่ ๑๑๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖ กรณีผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการตรวจรับการจ้างโครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ ไม่ลงนามในเอกสารตรวจรับการจ้าง ทำให้ผู้รับจ้างได้รับความเสียหายไม่สามารถเบิกเงินค่าจ้างได้ คำสั่งที่ ๑๑๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖ กรณีที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานเทศบาล รุ่นที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมและได้เข้าอบรมโดยผู้บังคับบัญชายังไม่ได้อนุญาต และคำสั่งที่ ๑๒๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๖ กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีไม่ตั้งใจปฏิบัติงานและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปี ๒๕๔๗ และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และไม่มีการลงลายมือชื่อในฎีกาเบิกจ่ายค่าทดแทนเงินเดือนค่าจ้างให้แก่พนักงานและลูกจ้าง ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ โดยทั้งสามคำสั่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงคณะเดียวกัน ซึ่งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดห้ามการแต่งตั้งคณะเดียวกันทำการสอบสวน เพราะแต่ละคำสั่งก็เป็นการกล่าวหาพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีแต่ละกรณีและต่างเวลากัน ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ปรากฏแต่ละครั้งได้เสมอ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใดไปโดยมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยและผู้ฟ้องคดีมีสิทธิคัดค้านผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ หากเห็นว่าเป็นผู้รู้เห็นในเรื่องที่ถูกกล่าวหาและเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๓๘ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน

การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้คัดค้านแต่อย่างใด เมื่อไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีกรณี ความไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๓ หรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดีทั้งสามคำสั่งจึงชอบด้วยกฎหมายและเมื่อเป็นกรณี การสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง การดำเนินการสอบสวนจึงเป็นไปตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นสมควรและเมื่อมิได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงไว้ จึงต้อง เป็นไปตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบ ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เชิญผู้ฟ้องคดีไปพบเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งแล้ว เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา แต่เมื่อถึงวันกำหนดนัดผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ไปพบคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จากนั้นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้มี หนังสือลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งมีพยานรู้เห็นการแจ้ง ๒ คน ครั้นถึงกำหนดวันนัดผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ไปพบคณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริง แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีบันทึกถ้อยคำลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งแจ้ง ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและเรื่องที่ถูกกล่าวหาแล้ว จึงถือว่าคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานแล้ว ส่วนการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ฟ้องคดีทราบนั้น เป็นการดำเนินการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งจะต้อง ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในข้อ ๔๐ ของประกาศคณะกรรมการกลาง พนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการ ทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ เมื่อการดำเนินการทางวินัยกรณีของผู้ฟ้องคดี มิใช่เป็นการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามข้อ ๒๐ วรรคสาม และข้อ ๔๐ ประกอบกับเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการ

สอบสวนตามที่เห็นสมควร จึงเป็นการดำเนินการตามรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๑๑๗/๒๕๔๖ และคำสั่งที่ ๑๑๘/๒๕๔๖ และคำสั่งที่ ๑๒๑/๒๕๔๖ สืบเนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติเป็นเหตุให้การบริหารงานของรัฐเกิดปัญหาและอุปสรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาในเรื่องไม่ตรงจรรยาบรรณ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปี ๒๕๔๗ และการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๔๕ ปี ๒๕๔๖ ล่าช้าหรือกรณีไม่ลงนามเบิกเงินเดือนให้กับพนักงาน ลูกจ้าง ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ ล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารงานเทศบาล รุ่นที่ ๒ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา แม้ยังไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการ แต่ก็ต้องมีเจ้าหน้าที่อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ฟ้องคดีในช่วงที่ผู้ฟ้องคดีมิได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ การที่ผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าอบรมหลักสูตรดังกล่าว โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีงานค้างจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาถึงความเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานของรัฐ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แต่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งโดยชอบ จึงถือเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติตามและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามข้อ ๖๙ ของประกาศฉบับเดียวกันมีคำสั่งที่ ๑๕๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ โดยเพิ่มโทษเป็นลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๑๓๒ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามอำนาจของผู้บังคับบัญชาอันเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง คำสั่งที่ ๑๕๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน

และคำสั่งที่ ๙๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่เพิ่มโทษเป็นลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖/๒๕๕๔)

พฤติการณ์ “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่จะต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติพฤติการณ์ที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่า เป็นการกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงควรเป็นการกระทำที่มีระดับความรุนแรงเทียบเคียงได้กับการทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์เรียกรับเงินโดยไม่มีอำนาจหน้าที่เพื่อช่วยเหลือให้ข้าราชการได้ย้าย พฤติการณ์เทียบได้กับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีคำสั่ง ที่ ๓๓๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เพิ่มโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจากลงโทษตัดเงินเดือนเป็นปลดออกจากราชการตามมติของ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ สืบเนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย กรณีที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจากข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานกับผู้ที่มีอำนาจพิจารณาการย้ายในระดับจังหวัด โดยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดได้มีคำสั่งที่ ๑๙๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ % เป็นเวลา ๒ เดือน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา) ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเพิ่มโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ร้องเรียนไม่ใช่ผู้เสียหายไม่มีสิทธิร้องทุกข์

กล่าวโทษผู้ฟ้องคดี และกรณีที่เกิดขึ้นเป็นการกู้ยืมเงิน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเพิ่มโทษ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีและนาย ภ. ไม่เคยกู้ยืมเงินเป็นการส่วนตัว แต่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยว่า ได้ทำหนังสือกู้ยืมเงินจากนาย ภ. และได้นำไปคืนแล้วและได้นำหนังสือสัญญาเงินกู้ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ และหนังสือลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๖ ของนาย ภ. ที่ให้การยืนยันว่าเป็นการกู้ยืมเงินกันมาแสดงต่อคณะกรรมการสอบสวน ส่วนนาย ส. ได้ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีว่า นาย ภ. บุตรสาวและบุตรชายได้มาขอเงินนาย ส. จำนวน ๕,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปจ่ายให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อช่วยเหลือบุตรสาวและบุตรชายในการทำเรื่องขอย้าย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอเงินเพิ่มเติมอีกจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งบุตรชายได้นำไปให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่เมื่อบุตรสาวและบุตรชายไม่ได้ย้าย นาย ส. จึงได้ไปพบผู้ฟ้องคดีเพื่อขอเงินคืน แต่ผู้ฟ้องคดีบอกว่ากำลังพยายามช่วยแต่ยังไม่ได้ แต่ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงว่าได้รับเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาทคืนแล้ว และได้มีบันทึกลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ ให้การว่าเรื่องที่ร้องเรียนเป็นความเข้าใจผิดไม่เป็นความจริง แต่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจริง แม้นาย ส. จะทำบันทึกลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ ว่า เรื่องที่ร้องเรียนเป็นความเข้าใจผิดและไม่เป็นความจริง แต่ต่อมาได้ให้การว่าได้ลงลายมือชื่อด้วยความไม่เต็มใจ และขอยืนยันคำให้การกรณีร้องเรียนส่วนที่นาย ภ. ให้การว่าผู้ฟ้องคดีได้กู้ยืมเงินไปจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นคำให้การที่เป็นไปในทางปกป้องตนเอง เพราะพฤติการณ์ในการนำเงินไปให้คนอื่นเพื่อขอให้ช่วยเหลือในการทำเรื่องขอย้ายเป็นพฤติการณ์ในทางเสื่อมเสียต่อความเป็นข้าราชการของนาย ภ. ซึ่งเชื่อมโยงกับพฤติการณ์ที่นาย ภ. ไม่ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวด้วย นอกจากนั้น แม้คำให้การของนาย ภ. และผู้ฟ้องคดีจะสอดคล้องตรงกัน แต่ก็ไม่มีน้ำหนักที่น่าเชื่อถือมากกว่าคำให้การของนาย ส. เพราะการที่นาย ส. ร้องเรียนเนื่องจากได้รับความเดือดร้อน ส่วนนาย ภ. และผู้ฟ้องคดีที่อาจได้รับความเสียหายจากเรื่องที่ร้องเรียน ย่อมให้การในทางปกป้องตนเอง เมื่อพิจารณาประกอบกับการที่นาย ส. ไม่เคยมีเรื่องโกรธเคืองและไม่เคยรู้จักกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน คำให้การของนาย ส. จึงมีน้ำหนักดีกว่าคำให้การของนาย ภ. และผู้ฟ้องคดี สำหรับหนังสือสัญญาเงินกู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่ใช้ยืนยันได้ระหว่างเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ แต่ในการสอบสวนทางวินัยไม่ได้ต้องการแสวงหาข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีและนาย ภ. กู้ยืมเงินกันจริงหรือไม่ แต่มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ในการเรียกรับเงินหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอื่นๆ ประกอบการวินิจฉัยได้ จึงไม่จำเป็นที่ศาลต้องให้ผู้ฟ้องคดีสืบพยานเพื่อยืนยันถึงความน่าเชื่อถือของหนังสือสัญญาดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีให้การในชั้นสืบสวน

ข้อเท็จจริงว่าไม่เคยกู้ยืมเงินจากนาย ก. แต่กลับให้การในชั้นสอบสวนว่าเงินที่นำไปค้ำประกันเป็นการกู้ยืมเงินกัน ย่อมเป็นข้อพิรุธว่าไม่มีการกู้ยืมเงินกันจริง เพราะถ้าเคยกู้ยืมเงินกันแต่ได้ใช้ค้ำแล้ว ตามวิสัยวิญญูชนย่อมต้องให้การในทางยอมรับ ไม่ใช่ให้การในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงว่าไม่เคยกู้ยืม ข้อที่ว่าไม่มีการกู้ยืมเงินกันจริงจึงเป็นข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักที่ควรรับฟังมากกว่า การอ้างว่านำเงินไปค้ำซึ่งเป็นข้อสงสัยว่าเหตุใดต้องนำเงินไปค้ำ สอดคล้องกับคำให้การของนาย ส. ว่า เป็นเงินที่ผู้ฟ้องคดีเรียกรับจากนาย ก. เพื่อช่วยเหลือในการทำเรื่องขอย้าย เมื่อถูกร้องเรียน จึงได้นำเงินมาค้ำ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียกรับเงินจากนาย ก. เพื่อช่วยเหลือในการทำเรื่องขอย้าย จึงมีน้ำหนักรับฟังได้ แต่โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้นิยามความหมายของคำว่า ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงไว้ จึงเป็นดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์อย่างไรที่เข้าข่ายเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งฝ่ายปกครองจะต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเมื่อพิจารณาจากมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นได้ว่า มาตราดังกล่าวได้บัญญัติถึงพฤติการณ์ที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ว่า เป็นการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก ดังนั้น การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงควรเป็นการกระทำที่มีระดับความรุนแรงของพฤติการณ์เทียบเคียงได้กับการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก เมื่อผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินโดยไม่มีอำนาจหน้าที่และไม่สามารถช่วยเหลือได้ จึงเป็นพฤติการณ์ที่เทียบได้กับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา คือ การกระทำโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ซึ่งมีโทษจำคุก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงเป็นการวินิจฉัยที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว คำสั่งที่ ๓๓๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่เพิ่มโทษจากลงโทษตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นปลดออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ามีความผิดวินัย ผู้ร้องเรียนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหาย เพราะผู้บังคับบัญชาสามารถเริ่มการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชาได้เองอยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้องเรียน แต่ถ้ามีการร้องเรียนผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาเองว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าวมีมูลหรือไม่

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๑/๒๕๕๔)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจเกินกว่าระดับการลงโทษที่กำหนดไว้ตามบัญชีแนบท้ายหนังสือ ตร. ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๗๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ และการนำพฤติการณ์แห่งการกระทำในอดีตที่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย มาเป็นฐานความผิดเพื่อออกคำสั่งเพิ่มโทษ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เมื่อพฤติการณ์การกระทำเป็นการเมาสุราเสียราชการ เกิดเรื่องเสียหายเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มีระดับการลงโทษปลดออก แต่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการโดยนำพฤติการณ์แห่งการกระทำในอดีตที่ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งมิใช่เรื่องที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในครั้งนั้นมาเป็นฐานความผิด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กองกำกับการโรงเรียนตำรวจภูธร ๓ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ยามหนุ่น บริเวณประตูทางเข้า-ออกตามคำสั่งและมีอาการเมาสุราทำร้ายร่างกายดาบตำรวจ อ. ประกอบกับมีข้าราชการตำรวจหลายนายให้ถ้อยคำยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีมีอาการเมินเมาสุรา ขณะพูดมีกลิ่นสุราออกจากปาก มีอาการสะลึมสะลือ เดินเซไปมาคล้ายคนเมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กองบัญชาการการศึกษา) เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเมาสุราเสียราชการ เกิดเรื่องเสียหายเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ พฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัชมุนตรี) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ย่อมหมายความว่า การดำเนินการทางวินัย โดยให้มีการสอบสวนทางวินัย ในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเห็นว่ากรณี มีมูลต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนซึ่งเป็นการตั้งเรื่องที่ถูกกล่าวหา โดยเรื่องที่ถูกกล่าวหา คือการกระทำหรือพฤติกรรมแห่งการกระทำที่ถูกกล่าวอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ซึ่งจะต้อง เป็นข้อความที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ระบุชื่อผู้ถูกกล่าวหาและเรื่องที่ถูกกล่าวหา และการจะลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการจะต้องเป็นพฤติกรรมแห่งการกระทำที่อ้างว่าผู้ถูกกล่าวหา กระทำผิดซึ่งจะต้องอยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ถูกกล่าวหาเท่านั้น หากให้นำพฤติกรรมแห่งการกระทำอื่น ๆ ที่มีชื่อเรื่องที่ถูกกล่าวหาเป็นฐานความผิดเพื่อก่อคำสั่งเพิ่มโทษแต่อย่างใด

พฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่เมาสุราเสียรราชการ เกิดเรื่องเสียหาย เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจเดิม) ได้กำหนดระดับการลงทัณฑ์ ของข้าราชการตำรวจที่กระทำผิดวินัยไว้ตามบัญชีแนบท้ายหนังสือ ตร. ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๗๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ โดยกำหนดระดับการลงทัณฑ์เกี่ยวกับการเสพสุราไว้ในข้อ ๘.๑ ให้ปลดออก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานทางปกครองในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ จึงต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามระดับ การลงทัณฑ์ตามหนังสือดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ต้องถูกลงทัณฑ์ เมื่อคำสั่งไล่ ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ระบุพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้ว่าเมาสุราเสียรราชการเกิดเรื่อง เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ พฤติการณ์การกระทำนั้นเป็นการกระทำ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีระดับการลงทัณฑ์ปลดออก มิใช่ ไล่่ออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการอันเป็นโทษที่หนักกว่าการปลดออกจากราชการ จึงไม่เป็นไปตามระดับการลงทัณฑ์ตามที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจเดิม) ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจนำ พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีในอดีตกรณีที่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย โดยมี ส่วนร่วมพัวพันในเหตุการณ์ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้บังคับบัญชา และได้ถูกลงทัณฑ์กักขัง ๖๐ วัน ซึ่งเป็นการถูกลงโทษทางวินัยในอดีตที่ผ่านมา และเป็นเรื่องที่มีผู้ถูกกล่าวหาว่า

กระทำผิดวินัยในครั้งนี้มาเป็นฐานความผิดเพื่อออกคำสั่งเพิ่มโทษจากปลดออกจากราชการ เป็นไล่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบข้อ ๔ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๒๓/๒๕๕๔)

เจ้าพนักงานราชทัณฑ์มีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำให้ปฏิบัติ ตามระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ การมีพฤติการณ์ที่ละเลยต่อหน้าที่โดยไม่ตรวจค้น ตัวนักโทษ ปล่อยให้มีการลักลอบนำโทรศัพท์เคลื่อนที่และรับฝากของซึ่งมีอาวุธปืน ซุกซ่อนอยู่เข้าไปในเรือนจำ ไปร่วมรับประทานอาหารที่ร้านอาหารนอกเขตเรือนจำ กับภรรยาผู้ต้องขังและผู้ต้องขังโดยไม่ใส่ใจนำผู้ต้องขังกลับเข้าเรือนจำ นอกจาก เป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ของทางราชการและไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนแล้ว แสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ เสียหาย ต่อภาพพจน์ ชื่อเสียงของทางราชการ พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าว ถือได้ว่าเป็น การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิบดีกรมราชทัณฑ์) มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีและมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน กรณี เจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดได้ตรวจพบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอาวุธปืนพร้อมกระสุนปืนซึ่งเป็น ของผู้ต้องขัง โดยมีข้าราชการและผู้ต้องขังหลายคนได้ร่วมกระทำผิดรวมทั้งผู้ฟ้องคดี และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่เห็นว่า พฤติการณ์ การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไป ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ราชการของตน กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมี

คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัชมন্ত্রী) พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ๕ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำ มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการเข้า - ออกผ่านประตูเรือนจำ รวมทั้งตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามมิให้นำเข้าไปในเรือนจำ แต่ไม่ตรวจค้นนักโทษชาย น. ผู้ต้องขังทำงานประจำร้านสงเคราะห์ของเรือนจำ ทำให้มีการลักลอบนำโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าไปในเรือนจำ รวมถึงผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมรู้เห็นในการนำอาวุธปืน ซึ่งแอบซุกซ่อนเข้ามาในกล่องผงซักฟอกผ่านเข้าไปในเรือนจำ โดยกล่องผงซักฟอกดังกล่าวปิดผนึกเรียบร้อยแล้วนำใส่ถุงรวมกับสิ่งของอย่างอื่น ซึ่งนาง ส. ภรรยาของผู้ต้องขังชาย ว. ได้ถือถุงไปส่งให้ผู้ฟ้องคดีที่หน้าประตูเรือนจำในขณะที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำ และผู้ฟ้องคดียอมรับต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าไม่ได้ทำการตรวจค้นกล่องผงซักฟอกดังกล่าวก่อน โดยอ้างว่าเป็นสินค้าที่ซื้อมาจากร้านสงเคราะห์ของเรือนจำ และมีลายมือชื่ออนุญาตกำกับมาเรียบร้อยแล้วจึงไม่ได้ตรวจค้นนั้น ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำ จึงมีหน้าที่ตรวจค้นสิ่งของทุกอย่างที่จะนำเข้าไปในเรือนจำ หากผู้ฟ้องคดีใช้ความระมัดระวังและใส่ใจต่อการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำอย่างเคร่งครัดตามระเบียบของทางราชการแล้ว ย่อมจะต้องตรวจค้นสิ่งของที่จะนำผ่านเข้าไปในเรือนจำ และเมื่อพิจารณาคำให้การของนักโทษชาย ย. ว่านาง ส. ได้แจ้งว่าจะเลี้ยงอาหารตนกับผู้ฟ้องคดีเพื่อตอบแทนที่ผู้ฟ้องคดีอนุญาตให้เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังชาย ว. ในวันหยุดราชการและนักโทษชาย ย. ทราบจากนักโทษชาย น. ว่าได้ติดต่อกับผู้ฟ้องคดีเพื่อขออนำโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าไปในเรือนจำ โดยผู้ฟ้องคดีทำเป็นไม่เห็นขณะที่ได้นำโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าไปในเรือนจำ และนาง ส. เคยให้เงินตนไปซื้อสุราเพื่อนำไปมอบให้ผู้ฟ้องคดี คำให้การของพยานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักโทษชาย ย. นักโทษชาย น. นาง ส. และผู้ฟ้องคดีที่มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นาง ส. และนักโทษชาย ย. เคยไปรับประทานอาหารและร้องเพลงร่วมกันกับผู้ฟ้องคดีที่ร้านอาหารซึ่งอยู่นอกเรือนจำ โดยที่นักโทษชาย ย. เป็นผู้ต้องขัง จึงไม่มีสิทธิออกไปนอกเรือนจำ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการอย่างใดกับนักโทษชาย ย. พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ฟ้องคดีซึ่งมีตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำให้ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ แต่กลับกระทำการฝ่าฝืนระเบียบ

หรือข้อบังคับของเรือนจำ ละเลยต่อหน้าที่ไม่ตรวจค้นตัวนักโทษ ปล่อยให้มีการลักลอบนำโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าไปในเรือนจำ และยังรับฝากของซึ่งมีอาวุธปืนซุกซ่อนมาจากภรรยาผู้ต้องขังโดยไม่ทำการตรวจค้นตามระเบียบของทางราชการ จึงเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นกับการลักลอบนำโทรศัพท์เคลื่อนที่และอาวุธปืนที่ซุกซ่อนเข้าไปในเรือนจำ ประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ซึ่งอยู่นอกเรือนจำกับภรรยาผู้ต้องขังพร้อมด้วยผู้ต้องขังอื่น โดยไม่ใ้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องขังกลับเข้าเรือนจำ แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำยังคงมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบหรือรับนำตัวผู้ต้องขังกลับเข้าเรือนจำ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว นอกจากเป็นความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการและไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ที่มีผลกระทบต่อเรือนจำและกรมราชทัณฑ์ต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดี ทำให้เสียหายต่อภาพพจน์ ชื่อเสียงของทางราชการอย่างร้ายแรง พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าวได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่มีเหตุอันควรอื่นใดที่จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่อยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗๐/๒๕๕๔)

แม้เจ้าพนักงานตำรวจจะไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่ง แต่ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ย่อมสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่งได้ โดยการให้คำแนะนำ ซึ่งต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง โปร่งใส และลงบันทึกการดำเนินการในรายงานประจำวันไว้เป็นหลักฐานด้วย และเมื่อการละเว้นการลงบันทึกประจำวันเป็นเหตุให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าเจ้าพนักงานตำรวจเรียกรับผลประโยชน์ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการหรือเสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ ถือเป็นกรกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งสารวัตร สถานีตำรวจท่องเที่ยว ถูกกล่าวหาว่าเรียกรับผลประโยชน์จากบริษัท ช. จำกัด กรณีนาย ล. ได้ร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจท่องเที่ยว เรียกค่าเสียหายจากบริษัท ช. จำกัด โดยผู้ฟ้องคดีได้เจรจาเรียกค่าเสียหายกับบริษัท ช. จำกัด และได้รับมอบเงินไว้แทนนาย ล. โดยมีได้ลงบันทึกในรายงานประจำวัน และได้ถูกสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งนำภาพเหตุการณ์การรับมอบเงินดังกล่าวไปออกอากาศ ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง) ได้มีคำสั่งให้ลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑๕ วัน ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรรับเงินดังกล่าวเป็นเพียงการรับฝากเงิน อันเป็นการดำเนินการโดยส่วนตัว ซึ่งเป็นเรื่องทางแพ่งจึงไม่ต้องลงบันทึกประจำวัน และทางราชการมิได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่ง แต่หากมีผู้มาร้องทุกข์เกี่ยวกับคดีแพ่งและเจ้าพนักงานตำรวจประสงค์ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยการให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือประการอื่นที่ไม่เป็นการขัดต่อระเบียบแบบแผนหรืออำนาจหน้าที่ ย่อมอาจกระทำได้ เนื่องจากตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีไม่มีข้อห้ามมิให้เจ้าพนักงานตำรวจให้คำแนะนำช่วยเหลือประชาชนในคดีแพ่ง เพียงแต่ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และต้องมีการลงรายงานประจำวันการดำเนินการไว้เป็นหลักฐาน การที่นาย ล. ได้ร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจท่องเที่ยว เพื่อเรียกค่าเสียหายจากบริษัท ช. จำกัด เป็นคดีพิพาททางแพ่ง แม้จะเป็นกรณีที่มีได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะพิทักษ์สันติราษฎร์สามารถช่วยเหลือประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่งได้ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบฯ ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีประสงค์จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในคดีแพ่งก็ต้องดำเนินการให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือด้วยความโปร่งใสและมีหลักฐานตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความเคลงใจในการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในคดีแพ่งโดยมิได้ลงบันทึกการดำเนินการในรายงานประจำวัน จึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๒ รายงานประจำวัน ข้อ ๑ ประกอบกับลักษณะ ๑ บทที่ ๒ อำนาจหน้าที่ของตำรวจ ข้อ ๓ (๒) วรรคหก และประมวลระเบียบการตำรวจ

ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๒๓ บทที่ ๙ การช่วยเหลือประชาชนในหน้าที่ของตำรวจ ข้อ ๑ และข้อ ๒ เป็นเหตุให้เจ้าของบริษัท ช. จำกัด เข้าใจการกระทำของผู้ฟ้องคดีผิดและสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งได้นำภาพการกระทำของผู้ฟ้องคดีไปออกอากาศทำนองว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจเรียกรับผลประโยชน์ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การละเว้นการลงบันทึกประจำวันของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ จึงเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว และคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาทัณฑ์ทางวินัย กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง พิจารณาการกระทำของผู้ฟ้องคดีแล้ว มีมติเห็นควรลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑๕ วัน และผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑๕ วัน เป็นการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตราทะลา และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ให้อำนาจผู้บัญชาการลงโทษกักขังผู้กระทำผิดวินัยที่ดำรงตำแหน่งสารวัตรได้ ๓๐ วัน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบและสมควรแก่เหตุแล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีตามที่ถูกลงโทษเป็นการดำเนินการโดยส่วนตัวมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ราชการเพราะเป็นเรื่องทางแพ่ง จึงไม่ต้องลงบันทึกประจำวันและทางราชการไม่ได้รับความเสียหายนั้น ไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑๕ วัน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๖/๒๕๕๔)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษจะบังเกิดความยุติธรรมและเป็นธรรมได้จะต้องกระทำเมื่อทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่กำลังหาโดยกระจ่างชัดเพียงพอที่จะพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรจะลงโทษสถานใด ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวได้มาจากการสอบสวนทางวินัยตามข้อกล่าวหา การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ข้าราชการพลเรือนตามที่แจ้งข้อกล่าวหา แต่ในการกำหนดโทษทางวินัยได้นำพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานอื่นซึ่งอยู่นอกเหนือข้อกล่าวหาที่ได้มีการสอบสวนและมีได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งของตนตามนัยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาเป็นเหตุในการพิจารณาความผิดและออกคำสั่งลงโทษทางวินัยด้วย ถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งลงโทษจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กรณีไม่ให้เกียรติแก่เพื่อนครูด้วยกัน ใช้วาจาหยาบคายต่อหน้านักเรียนและเพื่อนครู ไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และไม่รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ผู้บังคับบัญชาจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการมีมติว่าเป็นความผิดวินัยตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ แต่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์เป็นความผิดตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย โดยนำเรื่องและผู้ฟ้องคดีทำโทษนักเรียนด้วยการตีมาเป็นเหตุในการพิจารณาโทษนอกเหนือจากข้อกล่าวหาที่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) จึงมีคำสั่งที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ แต่ อ.ก.ค. จังหวัดมีมติเพิ่มโทษเป็นตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๒ เดือน ซึ่ง อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเห็นว่าการเพิ่มโทษไม่เหมาะสมกับความผิด จึงมีมติลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเพิ่มโทษและให้กลับไปใช้คำสั่งที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์

๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษภาคทัณฑ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร และตามหนังสือที่ นร ๐๗๐๙.๒/๒๑๑๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ ให้ความหมายวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรว่า หมายถึง วิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรจะใช้ในการสอบสวน ซึ่งอาจดำเนินการโดยวิธีการใดก็ได้ เช่น ตั้งเรื่องกล่าวหาและทำการสอบสวนด้วยตนเองหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนหรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง สำหรับผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจลงโทษตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษจะบังเกิดความยุติธรรมและเป็นธรรมได้นั้นจะต้องกระทำเมื่อทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ถูกกล่าวหา โดยกระจ่างชัดเพียงพอ ที่จะพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรลงโทษสถานใด ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวได้มาจากการสอบสวนทางวินัยตามข้อกล่าวหา

สำหรับโทษกรณีความผิดเล็กน้อย หากมีเหตุอันควรงดโทษผู้บังคับบัญชาจะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในฐานะผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนกรณีผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามข้อกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ให้เกียรติแก่เพื่อนครูด้วยกัน ใช้อาญาหยาบคายต่อหน้านักเรียนทั้งห้องและเพื่อนครู ไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ทำให้ได้รับความอับอายต่อหน้านักเรียน และไม่รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้สอบสวนพยานบุคคลทุกฝ่ายทั้งครูและนักเรียนโดยมีการแจ้งข้อกล่าวหาและให้ออกาสผู้ฟ้องคดีแก้ข้อกล่าวหาและผลการสอบสวนเพิ่มเติมยังฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีต่อว่าครูที่ไม่อนุญาตให้นักเรียนไปพบว่ามีสีมอม สมองเสื่อม ไม่รู้จักคิดและเมื่อไม่อนุญาตให้ตีเด็กก็กล่าววาจาเชิงทะเลาะและวิวาท พฤติการณ์ดังกล่าวกระทำต่อหน้าเด็กในชั้นเรียน เป็นการไม่สุภาพทั้งกิริยาวาจาและเป็นความก้าวร้าวไม่รักษาความสามัคคีในระหว่างข้าราชการด้วยกัน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยฐานไม่สุภาพเรียบร้อยตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเสนอความเห็นให้ลงโทษโดยทำทัณฑ์บนเป็น

หนังสือ แต่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีคำสั่งที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ลงโทษภาคทัณฑ์โดยนำเรื่องและผู้ฟ้องคดีทำโทษนักเรียนด้วยการตีซึ่งผิดระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาเป็นเหตุในการลงโทษนอกเหนือจากข้อกล่าวหาที่ได้มีการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามนัยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นอกจากนี้ ยังอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษภาคทัณฑ์และตัดเงินเดือนในความผิดวินัยกรณีอื่นมาเป็นเหตุลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีในครั้งนี้ด้วยการพิจารณาความผิดและการลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบคำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ในการพิจารณาของ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการที่มีมติให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีโดยตัดประเด็นการลงโทษในความผิดตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกไปแล้ว คงเหลือเพียงให้ลงโทษภาคทัณฑ์ในฐานะความผิดตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ ๘๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ใช้คำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาที่ ๖๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ คงเดิม ก็ไม่มีผลทำให้คำสั่งดังกล่าวกลับกลายเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายไปได้

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การดำเนินการสอบสวนทางวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงต้องมีความเป็นกลาง เมื่อกรรมการสองในสามคนในคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงด้วย ย่อมคาดหมายได้ว่าผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อการดำเนินการสอบสวนมิใช่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน และไม่ใช้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนได้ จึงไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งลงโทษทางวินัยจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้การสนับสนุนและละเว้นการจับกุมผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (แอมเฟตามีน) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผลการสอบสวนสรุปว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๓๒๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกรัชมন্ত্রী) พิจารณาแล้วให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๒๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ และคำสั่งยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ ในขณะที่เกิดข้อพิพาทต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎ ก.พ. ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ... ประกอบกับข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนจำนวนอย่างน้อย ๓ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อยอีกสองคนโดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และวรรคสาม กำหนดว่า คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกรหรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคน จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวแม้ไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้กรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด แต่คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และการดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ไปพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้นไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ประกอบกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนรวมทั้งหมดสองร้อยเจ็ดสิบวัน แต่ถ้าหากยังไม่แล้วเสร็จยังดำเนินการต่อไปได้อีก เพียงแต่ต้องรายงานให้อ.ก.พ. กระทรวงทราบตามนัยข้อ ๑๒ วรรคสาม ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๙ ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีก็ไม่มี ความจำเป็นถึงขนาดหากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไข อีกทั้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจเอก ข. ซึ่งเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมาเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอีก เพราะข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัด และข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค ซึ่งอยู่ในสังกัดเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีมีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจถือได้ว่า

เป็นกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามนัยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งแต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจเอก ช. เป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอีก จึงทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กล่าวคือ ในการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี ร้อยตำรวจเอก ส. ในฐานะประธานกรรมการ และร้อยตำรวจเอก ช. ในฐานะกรรมการเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมูลเป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง เมื่อบุคคลทั้งสองได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอีก โดยเป็นประธานกรรมการและเป็นกรรมการเช่นเดิม ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน บุคคลทั้งสองจึงเป็นเสียงข้างมาก ดังนั้น จึงทำให้ผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงย่อมคาดหมายได้ว่าไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำผลการสอบสวนมาใช้พิจารณาลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามคำสั่ง ที่ ๓๒๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๐/๒๕๕๔)

เมื่อกระบวนการสอบสวนได้ดำเนินการโดยมีการแจ้งข้อกล่าวหา (สว. ๒) และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (แบบ สว. ๔) ถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการจะสืบพยานเป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวน ไม่จำเป็นต้องสอบปากคำพยานทุกคนที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้าง เพียงแต่ต้องได้ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยเท่านั้น และเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ถูกต้อง

แต่เมื่อนายกรัฐมนตรีได้กำหนดโทษใหม่เป็นไล่ออกจากราชการอันเป็นการปฏิบัติ ตามมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และผู้มี อำนาจได้ออกคำสั่งใหม่เป็นไล่ออกจากราชการ จึงไม่มีกรณีต้องเพิกถอนคำสั่งปลดออก จากราชการดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิบดีกรมประมง) แต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนกรณีมีการร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ในทางทุจริตต่อหน้าที่รวม ๕ กรณี กรณีจำหน่ายพันธุ์ปลาบึกแล้วนำเงินเข้าบัญชีส่วนตัว การจัดซื้ออาหารปลาโดยไม่มีการซื้อจริง และนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว การชำแหละปลาบึกเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การจำหน่าย ครุภัณฑ์ของสถานีประมงน้ำจืดโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุและการทำลาย เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการประมงผิดมิชอบ จากการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มี คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กรมประมง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อ ก.พ. และ ก.พ. มีความเห็นว่าการลงโทษยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (นายกรัฐมนตรี) พิจารณาโดยเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่ง ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้ กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และกระบวนการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อมีการร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำ ความผิดวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง และเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในกรณี ที่ถูกกล่าวหาทั้ง ๕ กรณี โดยได้แจ้งข้อกล่าวหา (สว. ๒) และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหา (สว. ๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบพร้อมทั้งสำเนาหลักฐานให้ และได้บันทึกถ้อยคำของ ผู้ฟ้องคดี (แบบ สว. ๔) ซึ่งได้ปฏิเสธทุกข้อกล่าวหา จึงเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคเจ็ด และมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา โดยชอบแล้ว และตามข้อ ๖ ของกฎ ก.พ. ดังกล่าว ไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีการสืบสวน

พยานที่เกี่ยวข้องทุกคน ดังนั้น การจะสืบพยานคนใดบ้าง เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนเพียงแต่ต้องได้ข้อเท็จจริงเพียงพอ และกรณีตามคดีพิพาทนี้ก็ ได้มีการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาทุกกรณี แม้จะไม่ครบถ้วนทุกปากแต่ได้ข้อเท็จจริงพอที่จะวินิจฉัยว่า มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาได้แล้ว ถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว ส่วนกรณีจำหน่ายพันธุ์ปลาบึก เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่าผู้ฟ้องคดีได้มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาจริง เมื่อมีการชุมนุมร้องเรียนจึงนำเงินส่งคลัง ซึ่งเกินกว่า ๗ วันทำการ จึงไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๖ วรรคสอง การที่ผู้ฟ้องคดีให้ผู้ซื้อพันธุ์ปลาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการโดยโอนเงินเข้าบัญชีส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควรอย่างยิ่ง ทั้งก่อนหน้าก็มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติอยู่แล้ว พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดสุภาพ เอาใจใส่ รมัตระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีข้อกล่าวหา การชำแหละปลาบึกแล้วนำไปหาประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่นนั้น ผู้ฟ้องคดียอมรับในชั้นสอบสวนว่าได้นำซากปลาบึกที่ชำแหละแล้วไปแจกจ่ายให้กับส่วนราชการต่างๆ จริง พฤติการณ์จึงเป็นการปฏิบัติราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนกรณีจัดซื้ออาหารปลาโดยไม่ได้ซื้อจริงนั้น ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่ามีการอนุมัติให้จัดซื้ออาหารปลาโดยคณะกรรมการตรวจรับได้ลงชื่อตรวจรับโดยไม่มีอาหารปลาให้ตรวจนับจริง และเมื่อมีการวางฎีกาเบิกจ่ายเงินค่าอาหารปลา ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เบิกและสั่งจ่ายเช็คโดยเช็คไม่ได้ขีดคร่อมคำว่า “หรือผู้ถือ” ออก ผู้ฟ้องคดีได้ให้เจ้าหน้าที่ของสถานีนำไปให้ญาติของเจ้าหน้าที่รับเงินแทนแล้วนำมามอบแก่ผู้ฟ้องคดีนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตน แต่เมื่อมีการชุมนุมร้องเรียนจึงนำอาหารปลาตามจำนวนที่สั่งซื้อมาคืน พฤติการณ์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามหนังสือที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ กำหนดให้ลงโทษไล่ออก

จากราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ถูกต้อง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโทษให้ผู้ถูกฟ้องคดีโดยเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการอันเป็นไปตามมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๒๗/๒๕๕๔)

การสืบสวนเพื่อหามูลกรณีที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยเป็นขั้นตอนของการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงว่าการกล่าวหา มีมูลหรือไม่ ยังไม่ถึงเป็นการดำเนินการทางวินัย แต่กระบวนการดำเนินการทางวินัยเริ่มต้นจากการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงสำหรับผู้บังคับบัญชาใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ว่าจะเป็กรณีกระทำผิดวินัยอย่างไรร้ายแรงหรืออย่างไร ต้องให้อีกโอกาสก่อนได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหา การที่ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจพิจารณาโทษทางวินัยอย่างไรร้ายแรงโดยอาศัยเพียงรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่สอบสวนตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้คณะกรรมการฟัง ถือเป็นการให้ข้อมูลในฐานะผู้ถูกสืบสวน จึงย่อมไม่อาจถือเป็นกระบวนการสอบสวนเพื่อให้คำสั่งลงโทษทางวินัยชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีใช้กริยาวาจาไม่สุภาพกับผู้ปกครองนักเรียน ผลการสืบสวนสรุปว่า ผู้ฟ้องคดีกล่าววาจาไม่สุภาพกับ

ผู้ปกครองเป็นการประจานหรือดูหมิ่น ทำให้ผู้ปกครองบันดาลโทษและทำร้ายร่างกาย และยังนำเหตุการณ์ไปเล่าขยายต่อให้นักเรียนฟัง ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าเป็นการนำผู้ปกครองและนักเรียนไปประจานทั้งที่ได้ลงชื่อในบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีที่สถานีตำรวจว่าต่างฝ่ายต่างจะทำหน้าที่ของตน จะไม่ก้าวล่วงซึ่งกันและกัน จึงเป็นความผิดวินัยตามมาตรา ๙๔ และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่ง แต่ อ.ก.ค.กรมสามัญศึกษามีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การสืบสวนข้อเท็จจริงมิได้เรียกพยานมาสอบปากคำ และมีได้แจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวินัยการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัยนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มิได้มีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะ การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๙๘ วรรคสี่และวรรคห้า วางหลักสำคัญอันเป็นขั้นตอนการดำเนินการเบื้องต้นก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการดำเนินการทางวินัยว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันทีสำหรับในกรณีที่มีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที การสืบสวนเพื่อหามูลกรณีที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยจึงเป็นขั้นตอนของการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงว่าการกล่าวหาอันมีมูลหรือไม่ หากไม่มีข้อมูล ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะยุติเรื่องได้ แต่ถ้ามูลก็เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องดำเนินการทางวินัยทันที การสืบสวนหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นดังกล่าวจึงยังไม่ถือเป็นการดำเนินการทางวินัย สำหรับการดำเนินการทางวินัยนั้น มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชา

เห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ กระบวนการดำเนินการทางวินัยจึงเริ่มต้นจากการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาสำหรับผู้บังคับบัญชาใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งการสอบสวนมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพื่อจะได้มีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาและกฎหมายกำหนดวิธีการสอบสวนกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ต่างกัน กล่าวคือ หากเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง การสอบสวนจะดำเนินการตามวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรได้ จะโดยวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือโดยผู้บังคับบัญชาแจ้งข้อกล่าวหา แล้วเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง หรืออาจจะมอบหมายให้ข้าราชการผู้ใดคนหนึ่งดำเนินการสอบสวนโดยไม่ต้องดำเนินการในรูปคณะกรรมการก็ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น อย่างไรก็ตามเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ว่าจะเป็นการสอบสวนในกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็จะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เนื่องจากการสอบสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาความจริงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมการแสวงหาความจริงดังกล่าวจึงต้องดำเนินการโดยรับฟังข้อเท็จจริงจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องให้โอกาสแก่คู่กรณีที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานในกรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นอาจกระทบสิทธิของตน บทบัญญัติมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่อาจตีความได้ว่ากรณีกล่าวหาว่าการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงไม่จำเป็นต้องมีการสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการตามที่เห็นสมควรได้โดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

ให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงพยานหลักฐานและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ดังนั้น หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการสอบสวนตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าวโดยเคร่งครัด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีมีการร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีใช้กิริยาวาจาไม่สุภาพจนเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกับผู้ปกครองนักเรียน คำสั่งดังกล่าวนี้เป็นคำสั่งที่ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนเพื่อหาข้อมูลความผิดทางวินัยตามนัยมาตรา ๙๙ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นเพียงการชี้มูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกรณีที่มีการร้องเรียนโดยหากพบว่าเรื่องร้องเรียนมีมูล คณะกรรมการจะต้องสรุปพยานหลักฐานและรายงานผลเพื่อให้มีการพิจารณาและดำเนินการทางวินัยต่อไป รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นเพียงรายงานความเห็นว่าการมีข้อร้องเรียนมีมูลที่จะดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ซึ่งตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาทำการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า กรณีที่เป็นกรกล่าวหาว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร คดีนี้เมื่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนพร้อมความเห็นในหลังโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ กลับมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับทราบผลการสืบสวนและความเห็นของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและให้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ดำเนินการสอบสวนถึงความผิดทางวินัยหรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ซึ่งแม้กรณีจะเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงที่มีระดับโทษเพียงเล็กน้อย และมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จะบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการสอบสวนได้ตามวิธีการที่เห็นสมควรได้ แต่ก็ไม่อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเพียงรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนซึ่งเป็นเพียงการชี้มูลความผิดเบื้องต้นโดยไม่ได้ดำเนินการสอบสวนและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบถึงฐานะว่าตนเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยตามสิทธิที่จะได้รับและเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเพื่อให้ความจริงว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดและต้องรับผิดทางวินัยหรือไม่ แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนและได้ให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการโดยได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงรับทราบ ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการ

ดำเนินการในขั้นตอนของการสอบสวน เนื่องจากการให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลในฐานะผู้ถูกสืบสวนมิใช่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ เมื่อการร้องเรียนยังไม่ชัดเจน ทั้งจากปากคำของพยานและข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในคำแก้อุทธรณ์ว่ามูลเหตุของข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ผู้บังคับบัญชาก็ควรที่จะดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความโดยชัดแจ้งก่อน โดยต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานในชั้นสอบสวน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ดังนั้น คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ในกรณีนี้จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๑/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อมูลเหตุแห่งคดีอาญาและมูลเหตุแห่งการดำเนินการทางวินัยเป็นมูลเหตุเดียวกันอันเนื่องมาจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคดีอาญามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) และมาตรา ๑๕๗ และคดีถึงที่สุด ส่วนความผิดทางวินัยศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า การที่ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อเป็นผู้รับของในใบส่งของและลงลายมือชื่อรับรองว่าได้รับของลงบัญชีไว้เป็นการถูกต้อง ทั้งที่ทราบอยู่แล้วว่าผู้ขายไม่ได้ส่งมอบของจริง โดยได้นำใบส่งของและใบตรวจรับพัสดุเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงินให้ผู้ขาย เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อต่อมาในชั้นอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงว่าได้ลงลายมือชื่อรับรองว่าได้รับพัสดุโดยมิได้มีการส่งมอบจริง คำอุทธรณ์ไม่ทำให้ผลของคำพิพากษาศาลชั้นต้นเปลี่ยนแปลงไป กรณีถือว่าเป็นคำอุทธรณ์ซึ่งมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๑๐๘ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีขณะเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุทำหน้าที่รวบรวมเอกสารหลักฐานการตรวจรับพัสดุจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อดำเนินการจ่ายเงินตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้รับของในใบส่งของและลงลายมือชื่อรับรองว่าได้รับของลงบัญชีไว้เป็นการถูกต้อง ทั้งที่ทราบอยู่แล้วว่าผู้ขายไม่ได้ส่งมอบของจริง โดยได้นำใบส่งของและใบตรวจรับพัสดุเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงินให้ผู้ขาย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลว่ามีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) และมาตรา ๑๕๗ และความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๗ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากภาคทัณฑ์เป็นลงโทษปลดออกจากราชการ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ก.จ.จ.)) ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ แต่ ก.จ.จ. จังหวัด

มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตใจว่าได้รับของครบถ้วนแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อเป็นคนสุดท้ายและเพื่อใช้ประกอบหลักฐานการจ่ายเงินจากคลัง จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยทั้งสองคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุซึ่งมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องของการจัดซื้อพัสดุ ได้ลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ เพื่อรับรองความถูกต้องของการจัดซื้อและการรับมอบของที่จัดซื้อ ทั้งที่ยังมิได้รับมอบพัสดุ และใช้เอกสารเหล่านั้นเป็นหลักฐานเพื่อเบิกจ่ายเงินจากคลังให้แก่ผู้ขาย แม้ต่อมาจะได้มีการรับมอบพัสดุตามใบสั่งซื้ออย่างถูกต้องครบถ้วนก็ตาม แต่ก็เป็นเวลาภายหลังจากการตรวจพบกรณีดังกล่าวของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแล้ว โดยมีการส่งมอบของทันทีที่ตรวจพบ และแม้ไม่ปรากฏหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากการกระทำนี้ด้วย แต่การกระทำของผู้ฟ้องคดีก็เข้าองค์ประกอบของความผิดดังกล่าวแล้ว โดยทำให้ผู้ขายได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ ซึ่งหากมิได้มีการตรวจพบกรณีนี้โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก็ไม่เป็นที่แน่นอนว่าจะมีการส่งมอบพัสดุตามใบสั่งซื้อที่ได้รับเงินไปแล้วหรือไม่ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๓ วรรคสาม ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตใจเพราะว่ากรรมการตรวจรับได้นำใบตรวจรับมาให้ลงลายมือชื่อและบอกว่าได้ตรวจรับของไว้ครบถ้วนแล้ว จึงลงลายมือชื่อเป็นคนสุดท้ายในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุและเป็นประเพณีการซื้อขายหรือการทำสัญญาที่หน่วยงานของรัฐกับเอกชนท้องถิ่นได้ปฏิบัติต่อกันในทางการค้ามาช้านานแล้ว ซึ่งต่อมาก็ได้มีการทำตามขั้นตอนมีการชำระหนี้และรับชำระหนี้เพื่อให้สัญญาทางการค้าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทั้งสองฝ่าย มิได้มีเจตนาทุจริต แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่บกพร่องโดยสุจริต ประมาทเลินเล่อและขาดความรอบคอบ และต่อมาได้มีการส่งของครบถ้วนและเกษตรกรได้รับของตามโครงการแล้วราชการมิได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของผู้อื่น แต่เป็นความผิดฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ และฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีเท่านั้น จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาให้ความเป็นธรรม

โดยลงโทษผู้ฟ้องคดีในสถานเบา ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัด โดยศาลจังหวัดเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีรู้อยู่แล้วว่าข้อเท็จจริงที่ร่วมกันบันทึกรับรองเป็นหลักฐาน ในใบตรวจรับพัสดุเป็นเท็จเพราะผู้ขายยังมีได้ทำการส่งมอบพัสดุ กรณีเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีเจตนาทุจริต พิพากษาลงโทษ จำคุก ๕ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท และให้รอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด ๓ ปี ซึ่งคดีถึงที่สุด

โดยที่มูลเหตุแห่งคดีอาญาและมูลเหตุแห่งการดำเนินการทางวินัยเป็นมูลเหตุ เดียวกัน อันเนื่องมาจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เห็นว่า การกระทำของ ผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดทางอาญาฐานทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร รับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตน อันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็น ความเท็จ และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) และมาตรา ๑๕๗ และมีมูลเป็นความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ฐานปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของ ทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ วรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงส่งความเห็นให้ ผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยและให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญา ดังนั้น การที่ ผู้ฟ้องคดียอมรับในคำอุทธรณ์ว่าได้ลงลายมือชื่อเป็นคนสุดท้ายในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุและเป็น ประเพณีการซื้อขาย หรือการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนท้องถิ่นปฏิบัติต่อกัน ทางการค้ามาช้านานแล้ว ซึ่งต่อมาก็มีการปฏิบัติต่อกันตามขั้นตอน มีการชำระหนี้และรับชำระหนี้ จึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับข้อเท็จจริงสอดคล้องตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูล ความผิดไว้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับรองว่าได้รับพัสดุโดยมิได้มีการส่งมอบจริง เมื่อผู้ฟ้องคดี ได้ยอมรับข้อเท็จจริงในคำอุทธรณ์ดังกล่าวแล้ว คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ทำให้ผลของ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเปลี่ยนแปลงไป และไม่ทำให้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยคดี แตกต่างไปจากที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยแต่อย่างใด คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็น คำอุทธรณ์ซึ่งมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓

วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๑๐๘ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์และให้จำหน่ายคดี

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๘/๒๕๕๕)

การที่พนักงานเทศบาลถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยและนายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พักราชการเพื่อรอฟังผลการสอบสวน แต่เมื่อคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นเพียงการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและไม่ปรากฏว่ามีกรณีอื่นใดที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ นายกเทศมนตรีย่อมมีอำนาจที่จะสั่งให้พนักงานเทศบาลผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลและได้รับแจ้งมติอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลก่อน ซึ่งเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้มิใช่เป็นเพียงขั้นตอนวิธีปฏิบัติงานของระบบงานสารบรรณเท่านั้น เมื่อนายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พนักงานเทศบาลที่ถูกพักราชการกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหลังจากที่ได้รับแจ้งมติอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลแล้ว จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรี) ได้มีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีเพื่อรอฟังผลการสอบสวนกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา เมื่อคณะกรรมการสอบสวนมีมติว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจึงมีมติเห็นชอบให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งปลัดเทศบาลตามเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งปลัดเทศบาลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป แทนที่จะเป็นวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันถัดจากวันที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ทำการสอบสวนแล้วเสร็จ การออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่

ราชการดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกข้อความบางส่วนของคำสั่งดังกล่าว จากข้อความเดิมที่ว่า “ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป” เป็น “ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจาก วันที่การสอบสวนทางวินัยแล้วเสร็จ” และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินเดือนและเงินสวัสดิการแก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุ และแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน และมาตรา ๒๓ วรรคหก บัญญัติว่า ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้ บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงาน เทศบาล คณะกรรมการพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี และประกาศ คณะกรรมการพนักงานเทศบาล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษ ทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า พนักงานเทศบาลผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด อย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิด อาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ นายกเทศมนตรี มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับ จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ นายกเทศมนตรีสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้น มีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น และข้อ ๑๐๒ กำหนดว่า เมื่อได้สั่งให้ พนักงานเทศบาลผู้ใดพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน

พิจารณา ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาเป็นประการใดแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการนั้นกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และไม่มีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ ก็ให้นายกเทศมนตรีสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น โดยการสั่งดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลก่อน แล้วดำเนินการตามข้อ ๖๙ หรือข้อ ๑๗๓ แล้วแต่กรณี เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีและรายงานผลการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ทั้งไม่ปรากฏว่ามีกรณีอื่นใดที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจหน้าที่ที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นได้ โดยการออกคำสั่งดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อได้ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาล และคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

แม้ประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๔ จะมีได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ด้วยความมั่นใจว่าคำสั่งดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อได้รับแจ้งมติคณะกรรมการพนักงานเทศบาลที่เห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นอย่างเป็นทางการแล้วเท่านั้น เมื่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลได้มีมติเห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งปลัดเทศบาลตามเดิม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งที่ ๑๕๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งปลัดเทศบาล ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป แทนที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันถัดจากวันที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ทำการสอบสวนแล้วเสร็จ จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยเหตุผลแต่อย่างใด เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งที่ ๑๕๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔

ธันวาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งปลัดเทศบาลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ ไม่ใช้การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยเหตุผล จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เทศบาลตำบล) จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๓๐/๒๕๕๕)

การที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๒) เพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และแจ้งว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ พร้อมทั้งได้จัดทำบันทึกข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๓) แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบ ถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาแล้ว จึงเป็นกระบวนการสอบสวนพิจารณาทางวินัยที่ชอบด้วยกฎหมาย และการพิจารณาโทษทางวินัยก็ไม่จำเป็นต้องยึดถือตามผลคดีอาญา แต่อาจนำผลคดีอาญามาเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานในการพิจารณาโทษทางวินัยได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่าร่วมกับ ดาบตำรวจ ม. ช่วยเหลือนาย ฉ. ผู้ต้องหาในคดีมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เฮโรอีน) ให้หลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน ต่อมา ได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาล) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) มีมติให้ยกอุทธรณ์ ต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้องคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องเป็นจำเลย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการขัดกับคำพิพากษาศาลฎีกา และการพิจารณาทางวินัยมิได้

เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว และแจ้งให้ทราบด้วยว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานมาสู้แก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้จัดทำบันทึกข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ประกอบด้วยสำเนารายงานประจำวันคดีของสถานีตำรวจและสำเนารายงานการสอบสวนคดีอาญา แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบอีกเช่นกัน คณะกรรมการจึงได้เสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีจึงถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสู้แก้ข้อกล่าวหาแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ให้การและนำสู้แก้ข้อกล่าวหา กระบวนการสอบสวนพิจารณาทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย เมื่อสำนวนการสอบสวนทางวินัยปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำตัวนาย จ. มาดำเนินคดีในข้อหาเมียเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เฮโรอีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย และนำตัวนาย อ. และนาย ห. มาดำเนินคดีโดยกล่าวหาว่าเป็นบุคคลพื้นที่สูง (จีนฮ่อ) ออกนอกเขตควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งขณะนั้นดาบตำรวจ ม. ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาและผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เสมือนประจำวันเกี่ยวกับคดี โดยนาย ป. และนาย ส. ผู้ต้องขังแทนค่าปรับต่างให้การตรงกันว่าดาบตำรวจ ม. ได้เข้ามาในห้องควบคุมและสอบถามว่าผู้ใดที่ถูกจับกุมในข้อหาเป็นบุคคลพื้นที่สูงออกนอกเขตโดยไม่ได้รับอนุญาต หากมีเงินจะได้รับการปล่อยตัว และได้นำตัวนาย จ. ออกจากห้องควบคุมหลายครั้งเพื่อติดต่อหาเงิน ประกอบกับนาย อ. ได้ให้การว่านาย จ. ได้ตกลงให้นาย จ. แสดงตัวเป็นนาย อ. โดยจะให้เงินตอบแทนเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท และดาบตำรวจ ม. ได้เข้ามาในห้องควบคุมเพื่อปล่อยตัวนาย จ. โดยนาย อ. รู้เห็นตลอด แต่ไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้บันทึกในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีว่านาย ห. และนาย อ. ได้นำหลักฐานมาแสดงเป็นใบอนุญาตให้ออกนอกเขตจังหวัดชั่วคราว และบัตรประจำตัวจีนฮ่ออพยพของนาย อ. ออกให้โดยที่ว่าการอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้รับการผ่อนผันให้ออกนอกเขตควบคุมชั่วคราวได้ ซึ่งเป็นการออกนอกเขตโดยชอบจึงปล่อยตัวไป แต่จากการ

ตรวจสอบของร้อยตำรวจเอก ว. พบว่านาย อ. ยังอยู่ในห้องควบคุมและไม่มีบัตรประจำตัวเงินฮ่อ
 อพยพแต่อย่างใด แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ลงบันทึกประจำวันตามหลักฐาน
 ที่ดาบตำรวจ ม. นำมาแสดงก็ตาม แต่การลงบันทึกประจำวันเพื่อปล่อยตัวผู้ต้องหาเป็นการ
 ลงบันทึกเกี่ยวกับการดำเนินการของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดี มิใช่เป็นการลงบันทึก
 ประจำวันเรื่องทั่วไป ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารที่ดาบตำรวจ ม.
 นำมาแสดงด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้งสองไปโดยที่ร้อยเวรสอบสวนยังมิได้ตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเอกสารหลักฐานที่นำมายื่นปล่อยตัวผู้ต้องหาและมิได้ลงลายมือชื่อในรายงาน
 ประจำวันเกี่ยวกับคดี ซึ่งหากได้มีการตรวจสอบหลักฐานที่ถูกต้องก็จะมีไม่มีการกระทำความผิด
 เกิดขึ้น เนื่องจากนาย อ. ที่ขอปล่อยตัวอายุ ๑๘ ปี แต่นาย ฉ. ผู้ต้องหาหายเสพติดที่สับเปลี่ยนตัว
 กับนาย อ. อายุ ๓๕ ปี และข้อหาความผิดก็แตกต่างกัน การที่ผู้ต้องหาทั้งสองได้รับการปล่อยตัวไป
 จึงเป็นผลมาจากการลงบันทึกประจำวันของผู้ฟ้องคดีที่มิได้ให้ร้อยเวรสอบสวนตรวจสอบ
 ความถูกต้องและลงลายมือชื่อตามขั้นตอนของระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี จึงแสดงให้เห็นว่า
 ผู้ฟ้องคดีมีส่วนเกี่ยวข้องรู้เห็นที่จะช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ต้องหาทั้งสองให้ได้รับ
 การปล่อยตัวไป ประกอบกับพันตำรวจโท ข. และร้อยตำรวจเอก ว. ได้ให้การต่อพนักงาน
 สอบสวนคดีอาญาตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าได้รับเงิน ๑,๐๐๐ บาท จากดาบตำรวจ ม.
 ในคืนวันเกิดเหตุ และผู้ฟ้องคดีมิได้ให้การปฏิเสธหรือนำพยานหลักฐานมาหักล้างข้อกล่าวหา
 ในชั้นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแต่อย่างใด อีกทั้งนายตำรวจทั้งสองซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
 ของผู้ฟ้องคดีมิได้มีเหตุโกรธเคืองผู้ฟ้องคดีมาก่อนหรือมีเหตุปรักปรำผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ตนเอง
 พ้นจากความรับผิดชอบ จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์ตอบแทนการปล่อยตัวผู้ต้องหาจำนวน
 ๑,๐๐๐ บาท จากดาบตำรวจ ม. พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้น
 การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริต
 ต่อหน้าที่ราชการ และเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็น
 ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้บังคับบัญชาสามารถมีคำสั่งลงโทษปลดออก
 หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
 การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
 และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุเดียวกัน
 จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

แม้ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ศาลฎีกาจะได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อการดำเนินการทางวินัยเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งนำมาใช้กับข้าราชการตำรวจ โดยอนุโลมได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนพิจารณา และการลงโทษทางวินัยไว้เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชาย่อมสามารถสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และวินิจฉัยสั่งการไปตามพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการสอบสวนแล้วดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดได้ตามกระบวนการที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ ดังนั้น การพิจารณาโทษทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องยึดถือตามผลคดีอาญา แต่อาจนำผลคดีอาญามาเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานในการพิจารณาลงโทษทางวินัยได้

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๗๗/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดให้ส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานโดยตรง หรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับด่วนพิเศษไม่น้อยกว่าสิบวันทำการและต้องไม่น้อยกว่าห้าราย การที่เจ้าหน้าที่พัสดุซึ่งมีหน้าที่โดยตรงได้จัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาก่อนวันเปิดซองสอบราคาเพียงหนึ่งวันหรือในวันยื่นซองและเปิดซองสอบราคา ทั้งที่มีเวลาที่จะจัดส่งก่อนนั้นได้ อีกทั้งยังเป็นการส่งแบบไปรษณีย์ลงทะเบียน มิใช่ไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ-ด่วนพิเศษ และส่งให้ผู้มีอาชีพรับจ้างเพียงสี่รายเท่านั้น ประกอบกับได้มีการปลอมแปลงลายมือชื่อของกรรมการตรวจรับพัสดุและนำใบตรวจรับพัสดุไปเป็นหลักฐานในการรับเงิน ถือเป็นพฤติการณ์ที่ไม่โปร่งใส ส่อไปในทางทุจริต และมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างไม่เป็นธรรม เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การปลดเจ้าหน้าที่พัสดุที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธาและเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจึงไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยจัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารการสอบราคาโครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ และโครงการก่อสร้างห้องเก็บน้ำโครงเหล็กพร้อมถังเก็บน้ำไปให้ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานหรือปิดประกาศน้อยกว่า ๑๐ วันทำการ อันเป็นเหตุไม่ให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมและมีการปลอมแปลงลายมือชื่อกรรมการตรวจรับงานจ้างต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล) โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ของพนักงานส่วนตำบลมีความเห็นให้ลดชั้นเงินเดือนหนึ่งขั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งลดชั้นเงินเดือนหนึ่งขั้นตามมติของคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ของพนักงานส่วนตำบล

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุโครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ และโครงการก่อสร้างห้องเก็บน้ำโครงเหล็กพร้อมถังเก็บน้ำ จึงมีหน้าที่โดยตรงตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔ ในการจัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง เช่น เอกสารประกาศสอบราคา และมีหน้าที่ตามข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ในการส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานโดยตรง หรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ-ด่วนพิเศษไม่น้อยกว่าสิบวันทำการและต้องไม่น้อยกว่าห้าราย แต่เมื่อประกาศฯ สอบราคาจ้างก่อสร้างห้องเก็บน้ำโครงเหล็กพร้อมถังเก็บน้ำ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการซื้อเอกสารสอบราคาในระหว่างวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และกำหนดยื่นซองและเปิดซองสอบราคาในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่มีการขายเอกสารสอบราคานั้น เป็นวันหยุดราชการรวมทั้งสิ้น ๔ วัน โดยผู้ฟ้องคดีมีเวลาในการจัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาจ้างให้แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานได้ในวันที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ วันที่ ๑๘ วันที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ วันที่ ๒๑ วันที่ ๒๒ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีได้จัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้กับผู้รับจ้างทางไปรษณีย์จำนวน ๔ ราย โดยจัดส่งให้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันก่อนเปิดซองสอบราคาเพียง ๑ วัน ส่วนประกาศฯ สอบราคาจ้างก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ กำหนดให้มีการขอรับและซื้อซองสอบราคาจ้างในระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ กำหนดยื่นซองและเปิดซองสอบราคาในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่มีการขายเอกสารสอบราคานั้นมีวันหยุดราชการรวม ๖ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีเวลาในการจัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาจ้างให้แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานได้ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ วันที่ ๑ วันที่ ๒ วันที่ ๓ วันที่ ๔ วันที่ ๗ วันที่ ๘ วันที่ ๙ วันที่ ๑๐ และวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ รวม ๑๐ วันทำการ แต่ผู้ฟ้องคดีได้จัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้รับจ้างทางไปรษณีย์จำนวน ๔ ราย เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันยื่นซองและเปิดซองสอบราคา โดยทั้งสองโครงการได้จัดส่งเป็นไปรษณีย์ลงทะเบียนไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ-ด่วนพิเศษ การดำเนินการดังกล่าวย่อมเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าผู้รับจ้างบางรายไม่มีโอกาสที่จะซื้อเอกสารสอบราคาและยื่นซองสอบราคาได้ตามระยะเวลา

ที่กำหนดให้ โดยเฉพาะการจัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารในโครงการสอบราคา ก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ที่ได้จัดส่งให้แก่ผู้รับจ้างในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันยื่นซอง ดังนั้น หากผู้รับจ้างไม่ทราบล่วงหน้าย่อมไม่อาจยื่นซองได้ทันเวลา อีกทั้งจำนวนบุคคลที่ผู้ฟ้องคดี แจ้งการสอบราคาทั้งสองโครงการ แม้จะเกิน ๕ ราย แต่ก็เป็นผู้รับจ้างเพียง ๔ ราย นอกนั้น เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งไม่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบการรับจ้างตามประกาศ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ และเป็นการจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายและระเบียบของทางราชการ ทั้งยังมีพฤติการณ์ที่ไม่โปร่งใส ส่อไปในทางทุจริต และมี ลักษณะเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างไม่เป็นธรรม สำหรับข้อกล่าวหาการปลอมลายมือชื่อ กรรมการในการตรวจรับงานจ้างโครงการก่อสร้างห้องเก็บน้ำโครงเหล็กพร้อมถังเก็บน้ำ เมื่อผู้รับจ้างได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ถึงประธานกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบล ขอให้กรรมการไปตรวจรับงานจ้าง ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลจึงได้สั่งการให้แจ้งกรรมการไปตรวจรับงานฯ ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ และปรากฏว่ามีลายมือชื่อกรรมการตรวจรับงานในเอกสารใบนัดตรวจงานจ้างและเอกสาร ตรวจรับพัสดุฉบับลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ ครบ ๕ คน แต่กรรมการสามคน คือ นาย ช. นาย อ. และนาย ท. ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยว่า ลายมือชื่อที่ปรากฏในใบนัด ตรวจรับงานจ้างและใบตรวจรับพัสดุ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ ไม่ใช่ลายมือชื่อของ พวกตน และไม่เคยทราบว่าได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับงานจ้าง ซึ่งประธาน กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้การว่า ได้แต่งตั้งบุคคลทั้งห้าเป็นคณะกรรมการ ตรวจรับงานจ้างและมอบให้ผู้ฟ้องคดีไปส่งคำสั่งให้กรรมการที่มีชื่อในคำสั่งและให้ผู้ฟ้องคดี นำเอกสารตรวจรับงานจ้างไปให้คณะกรรมการตรวจรับงานจ้างลงลายมือชื่อตรวจรับ โดยผู้ฟ้องคดี ไม่ได้โต้แย้งคำให้การดังกล่าว กรณีจึงเชื่อได้ว่าการปลอมแปลงลายมือชื่อของบุคคลทั้งสาม ในเอกสารดังกล่าวจริง จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้นำคำสั่งและเอกสารการตรวจรับงานไปให้นาย ช. นาย อ. และนาย ท. รับทราบและลงลายมือชื่อ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จนเป็นเหตุให้มีการปลอมแปลงลายมือชื่อกรรมการตรวจรับงานจ้างในใบตรวจรับพัสดุ และนำ ใบตรวจพัสดุดังกล่าวไปเป็นหลักฐานในการเบิกจ่าย ทำให้ผู้รับจ้างได้รับเงินไปก่อนที่คณะกรรมการ ตรวจรับงานจ้างจะได้ตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องตามสัญญา แม้จะไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ปลอมลายมือชื่อในเอกสาร แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีขอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และจงใจ

ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๓ วรรคสอง และข้อ ๖ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และเมื่อหลังจากคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้สรุปความเห็นเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย และการให้ออกจากราชการ เพื่อทำความเห็นเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริงจึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๗๐ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัยฯ มีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๓ วรรคสอง และข้อ ๖ วรรคสอง ของประกาศฉบับดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่อยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๖๓/๒๕๕๕)

แม้ว่าการพิจารณาลงโทษทางวินัยไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ฟังได้แน่ชัด โดยปราศจากข้อสงสัยอย่างการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แต่การมีคำสั่งไล่ออกจากราชการออกจากราชการเพราะเหตุอันเชื่อได้ว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงก็เป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสถานภาพ การดำรงชีพ สิทธิการรับบำเหน็จบำนาญ และสิทธิอื่น ๆ ของบุคคลดังกล่าว ไม่ยิ่งหย่อนกว่าโทษทางอาญาบางฐานความผิด การมีคำสั่งจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ และควรกระทำเมื่อมีพยานหลักฐานหรือพฤติการณ์ที่ฟังฟังได้แน่ชัดว่ามีการกระทำความผิดจริง เมื่อการสอบสวนไม่มีประจักษ์พยานยืนยันพฤติกรรมาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด คงมีแต่คำให้การของผู้เสียหายซึ่งมีเหตุโต้เถียงกับผู้ถูกกล่าวหามาก่อน ทั้งไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของผู้เสียหาย จึงต้องฟังด้วยความระมัดระวัง

และไม่อาจสันนิษฐานให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ดังนั้น การมีคำสั่งไล่ผู้ถูกกล่าวหา ออกจากราชการโดยนำข้อเท็จจริงซึ่งไม่มีพยานหลักฐานและเหตุผลเพียงพอไปประกอบการ ใช้ดุลพินิจหรือไม่มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง กรณีใช้แก๊วน้ำที่บรรจุน้ำแข็งขว้างใส่พันตำรวจโท ท. ขณะนั่งอยู่ในงานเลี้ยง จนได้รับบาดเจ็บ และพันตำรวจโท ท. ได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีพยานยืนยันการกระทำผิด ของผู้ฟ้องคดีและยังมีพยานที่สนับสนุนว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำการใดที่เป็นความผิด คณะกรรมการ สอบสวนทางวินัยจึงมีมติให้ยุติเรื่อง แต่คณะกรรมการพิจารณากลับนกร่องทางวินัยของตำรวจภูธร ภาค ๑ มีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ แต่อนุกรรมการ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (คณะกรรมการ ข้าราชการตำรวจ) มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ที่ยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เหตุเกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เมื่อพิจารณาจากคำให้การ ของพยานบุคคลทั้งหมดตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตลอดจน คำให้การพยานในคดีของศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาแล้วเห็นว่า ขณะที่พันตำรวจโท ท. เดินผ่านโต๊ะที่ผู้ฟ้องคดีนั่งอยู่เพื่อไปขึ้นรถยนต์ที่จอดรอรับอยู่นั้น โต๊ะดังกล่าวมีพันตำรวจตรี ก. และจ่าสิบตำรวจ ช. นั่งอยู่ด้วย ส่วนพันตำรวจโท ย. ร้อยตำรวจโท ว. และเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกรประมาณ ๗ - ๘ คน นั่งอยู่บริเวณใกล้โต๊ะอาหารที่ผู้ฟ้องคดีนั่งอยู่ พยานบุคคลทั้งหมด เป็นบุคคลภายนอกซึ่งไม่มีส่วนได้เสียกับคู่กรณี แต่อยู่ใกล้ขีดเหตุการณ์ต่างให้การว่าไม่เห็น ผู้ฟ้องคดีใช้แก๊วน้ำที่บรรจุน้ำแข็งขว้างใส่พันตำรวจโท ท. กรณีจึงไม่มีประจักษ์พยานคนใด ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการดังกล่าวจริง คงมีเฉพาะคำให้การของพันตำรวจโท ท. ที่ให้การ

ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีลุกขึ้นใช้แก้วน้ำที่บรรจุน้ำแข็งขว้างใส่ตน คำให้การของพันตำรวจโท ท. ซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาและมีเหตุโต้เถียงกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน จึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง ซึ่งพันตำรวจโท ท. ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนภายหลังเกิดเหตุว่า ขณะเดินผ่านโต๊ะที่ผู้ฟ้องคดีนั่งอยู่ ได้หันไปมองเห็นผู้ฟ้องคดีลุกขึ้นเงื้อมมือซึ่งถือแก้วลักษณะจะขว้างมายังตน แต่ไม่คิดว่า จะขว้าง ตนจึงหลบไม่ทัน นอกจากนี้ ยังได้ให้การในฐานะพยานต่อศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาว่า ขณะเดินผ่านโต๊ะที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกนั่งอยู่ เนื่องจากมีความระมัดระวังเพราะระแวงได้มองเห็นเงื้อมมือที่โต๊ะมีแก้วเปล่าบรรจุน้ำและใส่สุราอยู่หลายใบ ซึ่งหากข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่ให้การ พันตำรวจโท ท. จะต้องเห็นการกระทำของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ลุกขึ้นยืนจากที่นั่งและเงื้อมมือที่ถือแก้วขว้างมาที่ตน ประกอบกับหากมีความระแวงและได้ใช้ความระมัดระวังในการสังเกต อยู่แล้ว จึงน่าจะใช้เวลาหลบหลีกหรือป้องกันได้ทัน ยิ่งกว่านั้นหลังจากถูกขว้างแล้ว พันตำรวจโท ท. ยังได้เดินเข้าไปหาผู้ฟ้องคดีและถามว่าขว้างตนทำไม เมื่อผู้ฟ้องคดีตอบว่าไม่มีใครขว้าง พันตำรวจโท ท. ก็เดินกลับมาที่จุดที่ถูกขว้าง พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พันตำรวจโท ท. ไม่เห็นคนขว้างแก้ว แต่แน่ใจว่าเป็นผู้ฟ้องคดีเพราะมีเหตุขัดแย้งกันก่อนเกิดเหตุ และถูกขว้าง ในขณะที่หันหน้าเฉียงกับโต๊ะโดยมิได้เห็นมามองที่โต๊ะอย่างที่เบิกความ เมื่อมีเพียงคำให้การของพันตำรวจโท ท. เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุนข้อกล่าวอ้างที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการดังกล่าวจริง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเพียงผู้ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์ แม้จะมีข้อโต้เถียงกับพันตำรวจโท ท. ก่อนเกิดเหตุก็ตาม แต่ก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่บ่งชี้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้แก้วน้ำที่บรรจุน้ำแข็งขว้างใส่พันตำรวจโท ท. กรณีจึงมีอาจสันนิษฐานให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ฟ้องคดีว่าได้กระทำการดังกล่าว แม้ว่าการพิจารณาลงโทษทางวินัยไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ฟังได้แน่ชัดโดยปราศจากข้อสงสัยอย่างการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แต่การมีคำสั่งไล่ข้าราชการออกจากราชการเพราะเหตุอันเชื่อได้ว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสถานภาพการดำรงชีพ สิทธิการรับบำเหน็จบำนาญ และสิทธิอื่นๆ ของบุคคลดังกล่าว ไม่ยิ่งหย่อนกว่าโทษทางอาญาบางฐานความผิด การมีคำสั่งจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบและควรกระทำเมื่อมีพยานหลักฐานหรือพฤติการณ์ที่ฟังฟังได้แน่ชัดว่ามี การกระทำ ความผิดเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ไม่มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อาศัยเพียงพยานแวดล้อมและพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีในชั้นสอบสวนเท่านั้นมาพิจารณาลงโทษ จึงเป็นการนำข้อเท็จจริงซึ่งไม่มีพยานหลักฐาน

และเหตุผลเพียงพอไปประกอบการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันมีคำสั่งยกอุทธรณ์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๒๕/๒๕๕๕)

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตรวจสอบภาษีและมีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจ ปฏิบัติการเฉพาะประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะ ทราบได้ว่าใบกำกับภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่กลับยกประโยชน์ให้ไม่ต้องชำระภาษีและรับมอบเงินจากกรมการบริษัทผู้มีหน้าที่ เสียภาษี ซึ่งมีจำนวนมากเกินกว่าที่บุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์ฉันญาติพี่น้องจะให้ โดยเสนหากัน แม้ต่อมาจะมีการส่งมอบเงินจำนวนดังกล่าวคืน แต่ก็เชื่อได้ว่าเป็นการ รับเงินไว้เป็นค่าตอบแทนในการช่วยเหลือไม่ต้องถูกประเมินภาษีจากการใช้ใบกำกับภาษี ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และฐานกระทำการอื่นใด อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ๗ หัวหน้า ฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัด ถูกร้องเรียนว่าทุจริตต่อหน้าที่ราชการกรณี เรียกรับเงินจากบริษัท ผ. ซึ่งมี นาย พ. เป็นกรรมการผู้จัดการ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็น ค่าตอบแทนที่บริษัทไม่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมสรรพากร) มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยและ อ.ก.พ กรมสรรพากร แต่ อ.ก.พ. กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ไม่กระทำการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท ผ. กรณีใช้ใบกำกับภาษีที่ออกโดย ไม่ชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. โดยมีเหตุจูงใจมาจากนาย พ. มอบเงิน จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อไม่ให้บริษัทถูกประเมินภาษี ถือเป็นการกระทำผิดวินัย

อย่างร้ายแรง จึงมีมติให้เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัชมณตรี) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่และความรับผิดชอบปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าฝ่าย ควบคุมเกี่ยวกับการแนะนำ การตรวจปฏิบัติการทั่วไป การตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็น การตรวจความถูกต้องของระบบบัญชีก่อนยื่นภาษีแก่ผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่มีภูมิลำเนาในท้องที่ รวมทั้งสอบยันความถูกต้องในการออกไปกำกับภาษีและควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในบังคับบัญชา เมื่อนางสาว ป. ซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท ผ. ได้ไปขอคำปรึกษาผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการตรวจพบใบกำกับภาษีที่น่าสงสัยว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๒ ราย คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ว่าจะต้องส่งไปสอบยันหรือไม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าไม่ต้องส่ง โดยให้ตรวจและประเมินตามรายชื่อที่กรมสรรพากรแจ้งมาเท่านั้น กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของกรรมการบริษัท ผ. ที่ให้การต่อหัวหน้าฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบภาษีอากรว่า ใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งสองรายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดียกประโยชน์ให้ไม่ต้องชำระภาษี ประกอบกับผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท อ. ผลการตรวจได้ประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มบริษัทดังกล่าวกรณีใช้ใบกำกับภาษีชื่อของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ซึ่งเป็นใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวจากการรายงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีแล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตรวจสอบภาษีและมีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท ผ. และบริษัท อ. ในช่วงเวลาเดียวกัน กรณีจึงอยู่ในวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะทราบได้ว่าใบกำกับภาษีของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. เป็นใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับนาย พ. กรรมการผู้จัดการของบริษัท ผ. ได้มอบเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีและนาย พ. ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว โดยผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจชำระภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท ผ. ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีตามกฎหมาย การที่นาย พ. ได้มอบเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีจำนวนมากเกินกว่าที่บุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์อันญาติพี่น้องจะให้โดยเสนหาแก่กัน และผู้ฟ้องคดีได้รับมอบเงิน

จำนวนดังกล่าวไว้ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตรวจสอบและประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัท ผ. แต่ต่อมาผู้ฟ้องคดีจะมอบเงินจำนวนดังกล่าวคืนให้แก่ นาย พ. แล้ว แต่ก็เป็นการค้าคืนภายหลังจากฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบภาษีอากรตรวจพบว่าไม่มีการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีบริษัท ผ. ใช้ใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. แล้ว และเป็นเวลากว่า ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าว กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีรับเงินจำนวนดังกล่าวไว้เป็นค่าตอบแทนในการช่วยเหลือบริษัท ผ. ไม่ให้ต้องถูกประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มจากการใช้ใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งสองรายดังกล่าว พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ช่วยเหลือบริษัท ผ. ด้วยการไม่ประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. โดยผู้ฟ้องคดีได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จากนาย พ. กรรมการบริษัท ผ. จึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น การที่ อ.ก.พ. กระทรวงการคลังมีมติเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๖๘/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อกฎหมายกำหนดให้การแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยจากข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นอื่นต้องได้รับความยินยอมจากต้นสังกัด การได้รับความยินยอมจากต้นสังกัดจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญขององค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยกรรมการที่ได้รับความยินยอมเท่านั้นที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ ดังนั้น หากเมื่อการสอบสวนทางวินัยมีคณะกรรมการไม่ครบองค์ประชุมเนื่องจากกรรมการบางคนไม่ได้รับความยินยอมจากหน่วยงานต้นสังกัดและบางคนถูกไล่ออกจากราชการ กระบวนการสอบสวนทางวินัยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลการพิจารณาสอบสวนทางวินัยย่อมเสียไปด้วย และถึงแม้หน่วยงานต้นสังกัดจะให้ความยินยอมในภายหลังเมื่อการสอบสวนใกล้จะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายในทันที ผู้ออกคำสั่งจะต้องออกคำสั่งใหม่เพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวนแทนคำสั่งเดิม

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวแก้ว ถูกร้องเรียนกรณีจัดซื้อวัสดุว่าผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อตรวจรับเพียงผู้เดียวแล้วจัดทำเอกสารเบิกจ่ายเงินเสนอประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายทั้งที่ยังส่งมอบพัสดุไม่ครบถ้วน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี) มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน (ต้นสังกัดใหม่) มีคำสั่งลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ประธานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่ถูกต้องตามข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และขอให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและหน้าที่เดิม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสรวง) (ต้นสังกัดใหม่) คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยประกอบด้วยนาย ส. (เจ้าพนักงานปกครอง ๗) เป็นประธานกรรมการ นาย ค. (เจ้าพนักงานปกครอง ๗) เป็นกรรมการ นาย ท. (เจ้าพนักงานปกครอง ๕) เป็นกรรมการและเลขานุการ จำสิบเอก ค. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเจริญธรรม เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยก่อนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งขอยืมตัวข้าราชการฝ่ายพลเรือนและพนักงานส่วนตำบลจากต้นสังกัดอื่นเพื่อเป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งนาย ส. นาย ค. และนาย ท. ข้าราชการที่ทำการปกครองอำเภอ จำนวน ๓ คน ได้รับอนุญาตให้ไปเป็นคณะกรรมการสอบสวน แต่องค์การบริหารส่วนตำบลต้นสังกัดของจำสิบเอก ค. มีหนังสือแจ้งไม่อนุญาตให้จำสิบเอก ค. ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการทางวินัยตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ร้องขอได้ การแต่งตั้งจำสิบเอก ค. เป็นคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นการแต่งตั้งโดยไม่ได้รับความยินยอมจากต้นสังกัด กรณีจึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประกอบด้วยคณะกรรมการเพียงสามคนเท่านั้น ต่อมาในระหว่างการดำเนินการสอบสวน นาย ส. ซึ่งเป็นประธานกรรมการ ได้ถูกคำสั่งกรมการปกครองให้ออกจากราชการ คณะกรรมการสอบสวนจึงได้มีการประชุมเลือกนาย ค. เป็นประธานกรรมการ กรณีจึงเห็นได้ว่าในขณะนั้น คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ คงเหลือกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนเพียงสองคนเท่านั้น จึงมีองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบจำนวนตามข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ แม้ต่อมาในภายหลังจะปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งขอยืมตัวจำสิบเอก ค. จากต้นสังกัดในครั้งใหม่ก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประสานขอยืมตัวจำสิบเอก ค. ดังกล่าว เป็นเพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าจำสิบเอก ค. ได้ทำหน้าที่กรรมการสอบสวนมาโดยตลอดนับแต่ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการสอบสวนใกล้จะเสร็จสมบูรณ์แล้ว โดยอยู่ในขั้นตอนการวินิจฉัย สรุปความเห็นของคณะกรรมการซึ่งได้รวบรวมพยานหลักฐานครบถ้วนแล้ว จึงขอให้ต้นสังกัดให้ความยินยอมให้จำสิบเอก ค. ร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ โดยสมบูรณ์ และแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเจริญธรรมจะได้มีหนังสือแจ้งว่าไม่ขัดข้องก็ตาม

ก็มีได้ทำให้จำสลิปเอก ค. เป็นคณะกรรมการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายในทันที เนื่องจากไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการยกเลิกคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนที่ไม่ครบจำนวนตามกฎหมาย และได้ออกคำสั่งใหม่เพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวนแทนคำสั่งดังกล่าว รวมถึงได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวนดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อ ๓๕ (๑) ของประกาศดังกล่าว การสอบสวนทั้งหมดจึงเสียไปตามข้อ ๖๓ ของประกาศเดียวกัน เมื่อกระบวนการสอบสวนทางวินัยมีที่มาจากคณะกรรมการสอบสวนที่มีองค์ประกอบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลการพิจารณาสอบสวนทางวินัยที่เกิดจากคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ย่อมเสียไปตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว การที่คณะกรรมการสอบสวนได้รายงานผลการสอบสวนเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วย แล้วเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติเห็นชอบให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๕๐/๒๕๕๕)

คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงจึงเป็นการพิจารณาทางปกครองซึ่งหากบุคคลที่เป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ดังนั้น การที่กรรมการสองในสามคนในคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงที่มีความเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นเสียงข้างมากในคณะกรรมการสอบสวนวินัย ย่อมคาดหมายได้ว่าผลการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งสารวัตรสถานีตำรวจภูธร ภูทอน นาย ป. ร้องเรียนกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท เพื่อแลกกับการไม่ดำเนินคดีกับนาย ป. ในข้อหาใช้รถยนต์ขาดต่อภาษีประจำปีและใช้รถยนต์ที่ไม่จัดให้มีการประกันความเสียหาย สำหรับผู้ประสพภัยจากรถตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒) ได้มีคำสั่งตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากกระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัฐมนตรีน) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากมิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา รวมถึงการสอบสวนและการรับฟังพยานหลักฐานก็ดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ผู้ฟ้องคดี กลับเข้ารับราชการตามเดิม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ประกอบด้วยพันตำรวจโท บ. เป็นประธานกรรมการ พันตำรวจโท ค. และร้อยตำรวจเอก ย. เป็นกรรมการ โดยพันตำรวจโท บ. และร้อยตำรวจเอก ย. เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจในขณะเกิดข้อพิพาทจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อยอีกสองคนโดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และวรรคสาม กำหนดว่า คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคนเท่านั้น จึงไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้กรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด และเมื่อคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๙ การดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงจึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ไปพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้นไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ประกอบกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนรวมทั้งหมดเป็นเวลาสองร้อยเจ็ดสิบวัน แต่ถ้าหากยังไม่แล้วเสร็จยังดำเนินการต่อไปได้อีก เพียงแต่ต้องรายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวงทราบตามนัยข้อ ๑๒ วรรคสาม ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๕ ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีความจำเป็นถึงขนาดหากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไข อีกทั้ง ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งพันตำรวจโท บ. และร้อยตำรวจเอก ย. ซึ่งเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมาเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอีก เพราะข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอและข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค ๒ ซึ่งอยู่สังกัดเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีมีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนพันตำรวจโท บ. และร้อยตำรวจเอก ย. ได้ตามนัยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การแต่งตั้งพันตำรวจโท บ. และร้อยตำรวจเอก ย. เป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กล่าวคือ ในการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี พันตำรวจโท บ. ในฐานะประธานกรรมการและร้อยตำรวจเอก ย. ในฐานะกรรมการมีความเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อบุคคลทั้งสองได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยพันตำรวจโท บ. เป็นประธานกรรมการ และร้อยตำรวจเอก ย. เป็นกรรมการเช่นเดิม ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน บุคคลทั้งสองจึงเป็นเสียงข้างมาก ดังนั้น จึงทำให้ผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงย่อมคาดหมายได้อยู่แล้วว่าไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำผลการสอบสวนมาใช้พิจารณาลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๓๔/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การยื่นขอลาออกจากราชการล่วงหน้าน้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ผู้มีอำนาจอนุญาตการลาออกไม่ได้มีคำสั่งอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีเหตุผลความจำเป็นพิเศษที่จะยื่นขอลาออกล่วงหน้า ๓๐ วัน และไม่มีการยับยั้งการอนุญาตให้ลาออก การลาออกย่อมมีผลตามกฎหมายในวันถัดจากวันครบกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันยื่นหนังสือขอลาออก ถึงแม้ผู้มีอำนาจอนุญาตจะมีคำสั่งอนุญาตก็เป็นแต่เพียงการจัดทำคำสั่งไว้เพื่อเป็นหลักฐานของทางราชการเท่านั้น และคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการกรณีผู้ยื่นขอลาออกจากราชการขาดราชการในระหว่างที่การลาออกยังไม่มีผลตามกฎหมาย เมื่อการดำเนินการทางวินัยได้กระทำลงภายหลังเวลาที่ผู้นั้นไม่มีสถานะเป็นข้าราชการแล้ว จึงไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน ระดับ ๕ ได้ยื่นหนังสือขอลาออกลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ขอลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป แต่จังหวัดมีหนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการลาออกจากราชการมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป และต่อมามีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) มีคำสั่งลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ถึง วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งไล่ออกจากราชการ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไล่ออกจากราชการไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับความผิด ขาดคุณธรรม จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชการ และคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยประสงค์ขอลาออกในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้อนุญาตให้ลาออกเพราะเห็นว่าเป็นการยื่นล่วงหน้าน้อยกว่า ๓๐ วัน และไม่มีเหตุผลความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีที่ประสงค์จะลาออกจากราชการยื่นหนังสือขอลาออกล่วงหน้าน้อยกว่า ๓๐ วัน ทั้งยังไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการยับยั้งการอนุญาตให้ลาออก การลาออกของผู้ฟ้องคดีจึงย่อมมีผลบังคับตามกฎหมายในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ อันเป็นวันถัดจากวันครบกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันยื่นหนังสือขอลาออกตามข้อ ๓ ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการลาออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๓๖ และมีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องแจ้งวันออกจากราชการให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามข้อ ๖ ของระเบียบดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งวันออกจากราชการให้ผู้ฟ้องคดีทราบจึงเป็นเวลาล่วงเลย ๑๕ วันนับแต่วันออกจากราชการแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าได้รับหนังสือแจ้งวันออกจากราชการเป็นเวลาภายหลังวันออกจากราชการถึง ๒๒ วัน แต่ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ของระเบียบดังกล่าว เป็นการกำหนดระยะเวลาไว้เพียงเพื่อเร่งรัดให้ผู้มีอำนาจอนุญาตการลาถือปฏิบัติในการที่จะต้องแจ้งวันออกจากราชการให้ผู้ขอลาออกทราบเป็นหนังสือและไม่ชักช้าเท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งวันออกจากราชการให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงเลย ๑๕ วันนับแต่วันออกจากราชการ จึงหาได้มีผลกระทบกระเทือนถึงผลแห่งการลาออกที่เป็นไปตามกฎหมายและตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่ และคำสั่งลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่มีผลสืบเนื่องมาจากความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับการลาออกของผู้ฟ้องคดีมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งใดๆ ที่เป็นการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการอีก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งดังกล่าวขึ้นมาในภายหลังย่อมเกิดผลแต่เพียงการจัดทำคำสั่งไว้เพื่อเป็นหลักฐานของทางราชการเท่านั้น หากได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการไปโดยคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใดไม่ และเมื่อคำสั่งลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ได้ระบุดังว่าผู้ฟ้องคดีได้ออกจากราชการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งตรงตามผลของกฎหมายที่เกิดขึ้น คำสั่งดังกล่าวจึงมีเนื้อหาที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว อย่างไรก็ตาม คำสั่งที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ประกอบกับไม่มีกฎหมายอื่นใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งเช่นนี้ไว้เป็นการเฉพาะ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวออกโดยไม่ถูกต้อง

ตามกฎหมายก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยการทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดี ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่ง แต่ก็ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งสิทธิเช่นนั้น จึงมีผลทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ขยายเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เมื่อไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตั้งแต่เมื่อใด คงปรากฏแต่เพียงว่าสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ส่งสำเนาคำสั่งจังหวัดนำลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีพอถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งภายในสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๔๓ เป็นอย่างช้า ดังนั้น ระยะเวลาการอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องขยายออกไปถึง วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งแต่อย่างใด

ส่วนคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้นเมื่อในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังดำรงสถานะ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีได้ขาด ราชการติดต่อในคราวเดียวกันตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ จนถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน แม้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดผู้บังคับบัญชาพิจารณา เห็นว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผล อันสมควร เป็นความผิดทางวินัยร้ายแรงฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลา เกินกว่าสิบห้าวันตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และถือเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง โดยไม่ต้องสอบสวนตามข้อ ๔ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งก็ตาม แต่ผู้บังคับบัญชาจะต้องกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่า ได้กระทำความผิดวินัยในกรณีดังกล่าวในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังดำรงสถานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอยู่ เมื่อผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามผลของการยื่นหนังสือขอลาออกจาก ราชการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน จนถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้มีการกล่าวหาหรือให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงใดๆ ในกรณี การขาดราชการระหว่างเวลาดังกล่าว จึงต้องถือว่ากระบวนการดำเนินการทางวินัยเพื่อออกคำสั่ง ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้กระทำขึ้นภายหลังเวลาที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีสถานะเป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญแล้ว ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๙๗/๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การกระทำใดจะถือว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องพิจารณารายละเอียด ข้อเท็จจริง และพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป โดยพิจารณาว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของ ตำแหน่งข้าราชการ ความรู้สึกของสังคมหรือไม่ และหากกระทบมากก็เป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง การที่แพทย์ใช้ยาที่หมดอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากกับผู้ป่วยเป็นการกระทำผิด อาญาตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งมาตรา ๗๕ (๑) ถือเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาด เพื่อป้องกันมิให้นำยาที่หมดอายุมาจำหน่ายหรือใช้ในการรักษาผู้ป่วย อันเป็นการกระทำ ที่ไม่ระมัดระวังและไม่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตผู้ป่วยในระดับดีที่สุดใน การประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ไม่ได้มาตรฐานซึ่งบุคคลทั่วไปที่ไม่มีความรู้ทางด้านการแพทย์ ย่อมทราบและตระหนักได้ว่ามีความเสี่ยงในการรักษาผู้ป่วย เมื่อผู้ฟ้องคดีมีความเชี่ยวชาญ ในวิชาชีพแพทย์ ทั้งในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ และเป็น “อาจารย์แพทย์” กระทำการ ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์และตำแหน่งหน้าที่ราชการ และ กระทบต่อความรู้สึกของบุคคลทั่วไปและเป็นที่รังเกียจของบุคคล อันเป็นความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีรักษา ผู้ป่วยด้วยความประมาทเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจาก ราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่มหาวิทยาลัยมีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกรณีผู้ฟ้องคดีต้องหาคดีอาญาเนื่องจาก นางสาว ศ. เข้ารับการผ่าตัดดูดไขมันลดความอ้วนที่สถานพยาบาลซึ่งเป็นคลินิกส่วนตัวของ ผู้ฟ้องคดีและนางสาว ศ. เสียชีวิต โดยศาลจังหวัดมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีฐานกระทำ โดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ส่วนคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีใช้ยาตีปริแวนหมดอายุตามที่ระบุในฉลาก อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ แต่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลสภามหาวิทยาลัย (ก.บ.ส.) เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ ซึ่งนอกจากจะมีฐานะเป็นแพทย์ ยังมีฐานะเป็นอาจารย์แพทย์

พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีล้วนเป็นไปโดยไม่ได้มาตรฐาน ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังและไม่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้ป่วยในระดับที่ดีที่สุด เป็นสิ่งที่บุคคลในฐานะและตำแหน่งหน้าที่ราชการในระดับนี้ไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง จึงมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ สภามหาวิทยาลัย จึงมีมติไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิการบดีมหาวิทยาลัย) จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา) มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนวินัยมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา อีกทั้งผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่ากระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด จึงถือได้ว่ากระบวนการสอบสวนทางวินัยได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งเมื่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้มีการประชุมเพื่อมีมติและรายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอผลการสอบสวนต่อคณะกรรมการบริหารงานบุคคลสภามหาวิทยาลัยที่สภามหาวิทยาลัยตั้งขึ้นโดยมีหน้าที่พิจารณาด้านการบริหารงานบุคคล และได้เสนอผลการสอบสวนต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาและสั่งลงโทษ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามกระบวนการขั้นตอนและวิธีการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความมุ่งหมายในการกำหนดแบบแผนความประพฤติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติให้ข้าราชการพลเรือนต้องประพฤติหรือปฏิบัติตนโดยต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าประพฤติชั่ว ส่วนการกระทำใดจะถือว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนั้นต้องพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติกรรมเป็นเรื่องๆ ไป โดยพิจารณาว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการ ความรู้สึกของสังคมหรือไม่ และหากกระทบมากก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้ฟ้องคดีใช้ยาติปริแวนที่หมดอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากตามข้อกล่าวหาจริง และนำมาใช้ในการผ่าตัดคลอดไขมันนางสาว ศ. จึงเป็นการใช้ยาเสื่อมคุณภาพในการรักษาผู้ป่วยเมื่อพิจารณาสถานะของผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านเวชกรรมที่ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบอาชีพเวชกรรมให้อยู่ในระดับดีที่สุดในระดับดีที่สูงสุด และยังเป็นอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาแพทย์ในมหาวิทยาลัย โดยมีตำแหน่งทางวิชาการดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ ตำแหน่ง

ระดับสูงที่บุคคลทั่วไปและนักศึกษาแพทย์ให้ความเคารพในฐานะ “อาจารย์หมอ” ยิ่งต้องมีมาตรฐานความระมัดระวังเพื่อจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาแพทย์และความรับผิดชอบในจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพมากกว่าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมทั่วไป แต่จากพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ใช้จ่ายบริเวณเสื่อมคุณภาพกับผู้ป่วยในการผ่าตัดดูดไขมันเป็นการกระทำผิดอาญาตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ อันเป็นการกระทำที่ไม่ระมัดระวังและไม่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้ป่วยในระดับดีที่สุด การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงถือได้ว่าเป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปไม่ได้มีความรู้ทางการแพทย์ย่อมทราบและตระหนักได้เองว่ายาที่หมดอายุย่อมมีความเสี่ยงในการนำมาใช้รักษาผู้ป่วย แต่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพแพทย์และดำรงตำแหน่งถึงรองศาสตราจารย์ระดับ ๙ มีอาชีพรับราชการและประกอบวิชาชีพแพทย์ พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์และตำแหน่งหน้าที่ราชการและกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลทั่วไปและเป็นที่ยังเกียจของบุคคลที่ทราบการกระทำของผู้ฟ้องคดี อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และที่คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่าการดูดไขมันเป็นการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้นางสาว ศ. ถึงแก่ความตายยังไม่อาจชี้ชัดได้ แต่การถึงแก่ความตายของนางสาว ศ. ก็เนื่องจากการดูดไขมันของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ได้มาตรฐานของการประกอบวิชาชีพในระดับดีที่สุด ไม่ระมัดระวัง ไม่คำนึงถึงความปลอดภัย และคณะกรรมการแพทย์สภามีความเห็นว่าการดูดไขมันในผู้ป่วยรายนี้ใช้เวลาในการผ่าตัดนานและดูดไขมันในปริมาณมาก ต้องใช้ยาชาและยาระงับความรู้สึกเป็นจำนวนมาก เป็นการผ่าตัดใหญ่ ควรทำที่โรงพยาบาลที่มีอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ที่ใช้ในการผ่าตัดใหญ่โดยเฉพาะ และมีวิสัญญีแพทย์หรือพยาบาลทางด้านวิสัญญีเป็นผู้วินิจฉัยชนิดและขนาดการใช้ยาระงับความรู้สึกให้เหมาะสมกับสภาวะของผู้ป่วยและเฝ้าระวังตรวจดูภาวะและวัดสัญญาณชีพของผู้ป่วยตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มผ่าตัดจนผ่าตัดเสร็จ ทั้งต้องเตรียมพร้อมในการกู้ชีพฉุกเฉินที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการแพทย์ การกระทำที่คลินิกของผู้ฟ้องคดี เป็นสถานที่ที่ไม่ได้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการผ่าตัดใหญ่โดยเฉพาะ และไม่มีแพทย์วิสัญญีหรือพยาบาลวิสัญญีเป็นผู้วินิจฉัยชนิดและขนาดการใช้ยาระงับความรู้สึกและคอยเฝ้าระวังตรวจดูสัญญาณชีพตลอดเวลาจนสภาพร่างกายของนางสาว ศ. ตลอดเวลาในการผ่าตัดว่ามีภาวะเป็นปกติหรือไม่ มีเพียงผู้ฟ้องคดีและพยาบาลอีกคนเป็นผู้ช่วยในการให้ยาและดูดไขมัน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ทราบถึงภาวะผิดปกติอันตรายต่อร่างกายของผู้ป่วย ทำให้ไม่อาจแก้ไขได้ทันท่วงทีและเมื่อปรากฏว่าผู้ป่วยอยู่ในภาวะอันตราย ผู้ฟ้องคดียังได้ทำการกู้ชีพฉุกเฉินอยู่เป็นเวลานานเกินสมควร โดยผู้ฟ้องคดีไม่มีความเชี่ยวชาญ

ด้านการกู้ชีพฉุกเฉินและไม่มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นในการวินิจฉัยสาเหตุภาวะผิดปกติของร่างกายและการช่วยให้ฟื้นชีวิต และไม่ติดต่อขอความช่วยเหลือโดยเร่งด่วนไปยังสถานพยาบาลที่มีบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นพร้อมในการช่วยชีวิต จึงไม่สามารถฟื้นชีวิตให้แก่นางสาว ศ. ได้ทันท่วงที ด้วยความประมาทของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเหตุให้นางสาว ศ. ถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ มาตรา ๗๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ บัญญัติว่า ยาเสื่อมคุณภาพ ได้แก่ ยาสิ้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลาก กฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการนำยาที่หมดอายุแล้ว มาจำหน่ายหรือนำมาใช้ในการรักษาผู้ป่วยอันถือว่าเป็นข้อจำกัดในการใช้ยาเนื่องจากอาจเสื่อมคุณภาพได้ บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้ใช้ยาที่หมดอายุตามฉลากที่ปิดแจ้งไว้จริง จึงเข้าเงื่อนไขของข้อสันนิษฐานของกฎหมายอันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และเข้าข่ายการกระทำอันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตามวิสัยและพฤติการณ์ แพทย์ที่คลินิกทุกคนเคยใช้ยาที่ไม่มีฉลากแจ้งว่าผลิตเมื่อไรและ/หรือหมดอายุเมื่อไร แพทย์จึงไม่ได้ตรวจดูวันหมดอายุของยาที่จะใช้เป็นประจำก่อนใช้นั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่ายาที่หมดอายุตามฉลากที่ปิดแจ้งไว้เป็นยาที่เสื่อมคุณภาพตามข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจหยิบยกการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของแพทย์หรือบุคคลอื่นขึ้นกล่าวอ้างเพื่อหักล้างการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของตนได้

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกอุทธรณ์จึงยอมชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๗/๒๕๕๖)

การพิจารณาว่าการกระทำใดจะถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงเกียรติของข้าราชการและความรู้สึกของสังคมที่มีต่อการกระทำของข้าราชการผู้นั้น ประกอบกับเจตนาในการกระทำ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำการให้ราชการได้รับความเสียหายต่อภาพพจน์ชื่อเสียงหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่ปกครองรับราชการที่สำนักทะเบียนอำเภอ ได้อาศัยโอกาสในตำแหน่งหน้าที่

ของตนดำเนินการแจ้งย้ายและลงชื่อแจ้งย้ายบุคคลออกจากรายการบุคคลอันเป็นที่จ
โดยมีเจตนาให้ผู้อื่นหรือบุคคลต่างตัวนำไปสวมตัวเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้มีชื่อในรายการบุคคลและทำให้ราชการเสียหาย
เป็นภัยต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประเทศ แม้มิได้กระทำการในหน้าที่
ราชการของตน แต่ถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ ปฏิบัติงาน
ด้านบัตรประจำตัวประชาชน ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ลงนามในฐานะผู้แจ้งย้ายออกรายการบุคคล
นางสาว ว. ออกจากทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๓ จังหวัดอุดรธานี ไปยังทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๖๔/๑๒๖
กรุงเทพมหานคร โดยนางสาว ว. ไม่ได้มาดำเนินการด้วยตนเองและไม่ทราบถึงการย้ายดังกล่าว
เป็นเหตุให้มีการนำหลักฐานใบแจ้งย้ายไปสวมตัวนางสาว ว. เปลี่ยนชื่อสกุล และจัดทำบัตร
ประจำตัวประชาชน ณ สำนักงานทะเบียนจังหวัดนครปฐม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้ว่าราชการจังหวัด
อุดรธานี) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่ง
ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น ในความผิดวินัยฐานอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นได้ประโยชน์
อันมิควรได้ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ลาออกราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ตามโครงการเปลี่ยน
เส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิบดีกรมการปกครอง) พิจารณา
เห็นว่าเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีคำสั่งที่ ๗๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๖ สั่งเพิ่มโทษ
เป็นลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์
คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกรัชมณฑรี) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษา
หรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนและคำสั่งเพิ่มโทษ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการทางวินัยแก่
ผู้ฟ้องคดีแล้วได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
มีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบพิจารณาว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นไปโดยถูกต้องเหมาะสมกับ
ความผิดหรือไม่ และหากมีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็จะต้องรายงาน
ไปยัง อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา โดยการลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุล
พินิจสั่งลงโทษได้ โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏ
ในสำนวนการสอบสวน หากผู้บังคับบัญชาหรือ อ.ก.พ. กระทรวงเห็นว่าดำเนินการทางวินัย

ยังไม่ถูกต้องเหมาะสมก็สามารถที่จะมีมติเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือเปลี่ยนแปลงโทษที่จะลงโทษได้ และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาว่ามีมติประการใดผู้บังคับบัญชาก็ต้องสั่งหรือปฏิบัติไปตามนั้น ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิ่มโทษตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๐๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดจะถือได้ว่าเป็นการประพฤติด้อยอย่างร้ายแรงหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงเกียรติของข้าราชการและความรู้สึกของสังคมที่มีต่อการกระทำของข้าราชการผู้นั้น ประกอบกับเจตนาในการกระทำ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำการให้ราชการได้รับความเสียหายต่อภาพพจน์ชื่อเสียงหรือไม่ เมื่อรับฟังได้ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีพยานเอกสารหรือพยานบุคคลที่ระบุชื่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องนอกเหนือไปจากผู้ฟ้องคดีซึ่งมีลายมือชื่อปรากฏในช่องผู้แจ้งย้าย นาย น. ซึ่งมีลายมือชื่อปรากฏในช่องนายทะเบียนผู้อนุมัติ และนาง ธ. ที่รับว่าเป็นผู้เขียนใบคำร้องขอแจ้งย้ายดังกล่าว ซึ่งนาย น. และนาง ธ. ได้ให้การสอดคล้องตอกันว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำเอกสารการขอแจ้งย้ายรายนางสาว ว. มาขอให้ช่วยดำเนินการให้ โดยอ้างว่าเป็นเพื่อนกับน้องสาวของผู้ฟ้องคดี เมื่อนาง ธ. กรอกรายละเอียดในใบคำร้องขอแจ้งย้ายเสร็จ ได้เรียกเจ้าตัวมาลงชื่อ ผู้ฟ้องคดีได้อ้างว่าเจ้าตัวไปถ่ายรูป ตนจะเป็นผู้ลงชื่อแทนให้ และเมื่อนาง ธ. นำเอกสารดังกล่าวไปเสนอต่อนาย น. เพื่อลงนามอนุมัติการแจ้งย้าย นาย น. ได้เรียกผู้ฟ้องคดีไปสอบถาม ผู้ฟ้องคดีจึงได้แจ้งว่าคำร้องขอแจ้งย้ายดังกล่าวเป็นของเพื่อนน้องสาวของตน ได้มาขอให้ผู้ฟ้องคดีช่วยดำเนินการให้ นาย น. จึงลงนามอนุมัติให้ไปดำเนินการของพยานดังกล่าวจึงมีน้ำหนักสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏ แม้ นาย น. และนาง ธ. จะเป็นพยานผู้เกี่ยวข้องกับการแจ้งย้ายโดยมิชอบดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าพยานทั้งสองมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน อีกทั้ง นาย น. ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอันเนื่องจากกรณีดังกล่าวพร้อมกับผู้ฟ้องคดี และได้ถูกลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกัน ส่วนนาง ธ. เป็นเพียงเสมียนฝึกหัด มิได้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง แต่ปฏิบัติงานผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ และได้ดำเนินการเขียนคำร้องขอแจ้งย้ายดังกล่าวไปตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักทะเบียนอำเภอ คำให้การของพยานทั้งสองจึงรับฟังได้ อีกทั้งในชั้นการสืบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนทางวินัย ผู้ฟ้องคดีก็ได้ให้การโต้แย้งว่าพยานเป็นผู้มีส่วนได้เสีย แต่ฟังโต้แย้งในชั้นอุทธรณ์ต่อ ก.พ. จึงเป็นข้อโต้แย้งที่ยกขึ้นอ้างลอยๆ ปราศจากพยานหลักฐาน ส่วนผลการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้เหตุผลว่าไม่อาจตรวจสอบได้ เนื่องจากลายมือชื่อมีการเขียนแตกต่างกัน ไม่เด่นชัด เขียนได้หลายแบบ ก็มีใช้

ข้อที่จะรับฟังเป็นยุติได้ว่าลายมือชื่อดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาพฤติการณ์ และการกระทำของผู้ฟ้องคดีและพยานแวดล้อมประกอบกันด้วย ซึ่งมีบุคคลที่เกี่ยวข้องรู้เห็น เพียงผู้ฟ้องคดี นาย น. และนาง ฐ. ที่ต่างให้การสอดคล้องกันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงนามในใบแจ้งย้าย ที่อยู่ ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักทะเบียนอำเภอ และมีได้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีเรื่องบาดหมางกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาในอันที่จะใส่ความ หรือแอบอ้างตัวปลอมลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีลงในใบแจ้งย้ายเพื่อกลับแกล้ง ประกอบกับ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น ผู้ฟ้องคดีก็มีได้อุทธรณ์ หรือโต้แย้งว่าตนมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และกรณีพิพาทนี้ เหตุเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งในปีเดียวกันผู้ฟ้องคดีได้เคยถูกลงโทษทางวินัยลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น กรณีการกระทำผิดวินัย ในเรื่องย้ายที่อยู่และจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลไม่มีสัญชาติไทยโดยมิชอบ ตามคำสั่งที่ ๓๕๔๗/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๘ จึงเห็นได้ว่าเป็นการกระทำในลักษณะ คล้ายคลึงกันและเกิดขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกันกับการกระทำในครั้งนี้ จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ดำเนินการยื่นคำร้องขอแจ้งย้ายและลงชื่อในใบคำร้องขอแจ้งย้ายรายงานสาว ว. จริง โดยมีเจตนาให้ผู้อื่นหรือบุคคลต่างตัวนำไปสวมตัวเป็นนางสาว ว. และเมื่อต่อมานางสาว ว. ตัวจริงได้มายื่นคำร้องขอทำบัตรประจำตัวประชาชนใหม่แทนบัตรเดิมที่หมดอายุและทราบเรื่อง ดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่นางสาว ว. และราชการ เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่เป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ รับราชการที่สำนักทะเบียนอำเภอ ได้อาศัยโอกาสในตำแหน่งหน้าที่ของตน ดำเนินการแจ้งย้ายและลงชื่อแจ้งย้ายออกรายการบุคคล รายงานสาว ว. เพื่อมีเจตนาให้ผู้อื่นหรือบุคคลต่างตัวนำไปสวมตัวเพื่อจัดทำบัตรประจำตัว ประชาชน อันเป็นการแจ้งย้ายที่เป็นเท็จ ทำให้เกิดความเสียหายแก่นางสาว ว. และทำให้ ราชการเสียหาย เป็นภัยต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประเทศ แม้มิได้กระทำการ ในหน้าที่ราชการของตนแต่ถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งกรมการปกครองที่ ๗๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๖ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๐๔ ประกอบมาตรา ๑๐๗ แห่ง พระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๕๓/๒๕๕๖)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุโดยที่ผู้ขายไม่ได้ส่งมอบพัสดุให้ทำการตรวจรับ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ทำการตรวจรับพัสดุและไม่ได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการให้เปลี่ยนแปลงสถานที่ตรวจรับพัสดุ ถือได้ว่าไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อมีการเบิกจ่ายเงินค่าพัสดุให้แก่ผู้ขายไปโดยที่ยังมิได้ส่งมอบพัสดุ พฤติการณ์และการกระทำถือเป็นการอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการในฐานะประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทำการตรวจรับพัสดุโดยไม่ชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้ขายได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้จะได้มีการส่งมอบพัสดุในภายหลังก็ได้ทำให้การกระทำผิดวินัยที่ได้กระทำสำเร็จแล้วมีผลทำให้ไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด ส่วนการพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติก็เป็นกรปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ การที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งเพิ่มโทษจากปลดออกเป็นไล่ออกตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ถือเป็นการลงโทษทางวินัยซ้ำ ๒ ครั้ง และกระบวนการพิจารณาเพื่อลงโทษทางวินัยก็ไม่จำเป็นต้องถือตามผลของคดีอาญา เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาและการดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ดังนั้น คำสั่งไล่ออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการตรวจรับพัสดุตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ (ไม่มีทุ่งหญ้า) โครงการส่งเสริมการจัดทำไร่นาสวนผสม และโครงการส่งเสริมการปลูกพืชผัก มีหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่มีการจัดซื้อจากผู้ขาย โดยกำหนดให้ผู้ขายส่งมอบพัสดุที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดชุมพร ภายในวันที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ และวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ต่อมา คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ร่วมกันลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุตามใบตรวจรับพัสดุ รวม ๓ ฉบับ ว่าได้ดำเนินการตรวจรับพัสดุไว้ครบถ้วนถูกต้องแล้ว เห็นควรรับไว้ใช้ในราชการต่อไปและมีการเบิกจ่ายเงินจากคลังเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๗ และเขียนเช็คสั่งจ่ายเป็นค่าพัสดุให้แก่ผู้ขายเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๗ เป็นเงิน ๑๐๑,๔๕๐ บาท แต่ภายหลังจากที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้ตรวจสอบบัญชีในเดือนธันวาคม ๒๕๓๗ พบว่า ผู้ขายไม่ได้ส่งมอบพัสดุ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคจึงมีความเห็น

ให้ดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัย โดยการสอบสวนทางวินัย ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ ลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกระทำความผิดอาญาตามมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย) มีมติให้เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อเลขาธิการ ก.พ. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัฐมนตรี) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มติเพิกถอนยกอุทธรณ์ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีก็ได้ยอมรับข้อเท็จจริงตามคำฟ้องว่า ในวันที่มีการตรวจรับพัสดุนั้น ผู้ขายไม่ได้นำพัสดุมาส่งที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดชุมพร โดยอ้างว่าเจ้าหน้าที่พัสดุไม่พร้อมที่จะรับของไว้ที่สำนักงาน ขอให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตรวจรับไว้ที่ทำการของผู้ขายก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงทำการตรวจรับ ณ ที่ทำการของผู้ขาย จึงเห็นได้ว่า ในวันที่ผู้ฟ้องคดีทำการตรวจรับพัสดุ โดยผู้ขายไม่ได้ส่งมอบพัสดุเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทำการตรวจรับที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นสถานที่ที่กำหนดให้ทำการตรวจรับพัสดุ แต่อย่างไรก็ตาม และถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าได้ทำการตรวจรับ ณ ที่ทำการของผู้ขายเนื่องจากเป็น ช่วงฤดูฝนเกษตรกรไม่พร้อมที่จะรับพัสดุ โดยจำไม่ได้ว่าได้ทำบันทึกเสนอเปลี่ยนแปลงสถานที่ ตรวจรับไว้หรือไม่ก็ตาม เมื่อไม่ปรากฏหลักฐานบันทึกดังกล่าว ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติ จากหัวหน้าส่วนราชการให้เปลี่ยนแปลงสถานที่ตรวจรับพัสดุได้ ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะ ประธานกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามข้อ ๗๑ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ การกระทำของผู้ฟ้องคดี ยังทำให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าพัสดุให้แก่ผู้ขายไปโดยที่ยังมิได้ส่งมอบพัสดุ จนกระทั่งสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคตรวจพบ แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุกลับลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุ ครบถ้วนไปก่อน หลังจากนั้นผู้ขายจึงได้ส่งมอบพัสดุให้แก่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ชุมพรครบถ้วน พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อได้ว่าได้อาศัยอำนาจหน้าที่ ราชการในฐานะประธานกรรมการตรวจรับพัสดุทำการตรวจรับพัสดุโดยไม่ชอบเพื่อให้เห็นเอง

หรือผู้ขายได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ จึงเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และถึงแม้ผู้ขายจะได้นำพัสดุมาส่งมอบให้แก่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดชุมพรครบถ้วนแล้วในภายหลังก็ตาม ก็มีได้ทำการกระทำผิดวินัยที่ได้กระทำสำเร็จแล้วมีผลทำให้ไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้วางแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัฐมนตรี) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบและเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รายงานการลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณามีมติเห็นชอบด้วยแล้ว ถือว่ากระบวนการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดียุติสมบูรณ์แล้ว และกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะรับฟังผลการสอบสวนพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อนำไปพิจารณาลงโทษได้นั้น จะต้องเป็นกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ดำเนินการตามกระบวนการทางวินัยในขั้นตอนการสอบสวนหรือยังไม่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่สามารถเพิกถอนคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น และมีคำสั่งลงโทษที่หนักขึ้นได้ เพราะเป็นกรณีความผิดสาเหตุเดียวกันและเป็นการลงโทษ ๒ ครั้งในความผิดเดียวกัน นั้น เห็นว่า แม้จะถือได้ว่าการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้เสร็จสิ้นแล้วก็ตาม แต่โดยที่การกระทำเดียวกันนี้ได้มีการร้องทุกข์กล่าวโทษในทางอาญาแก่ผู้ฟ้องคดี และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนผู้ฟ้องคดี และได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งเรื่องการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าว พร้อมทั้งขอสำเนาเอกสารสำนวนการสอบสวนผลการพิจารณาโทษทางวินัย และสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา คณะอนุกรรมการไต่สวนได้สรุปผลการพิจารณาว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการไต่สวนดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. จึงแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมรายงานการสอบสวนของคณะอนุกรรมการไต่สวนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติดังกล่าวสามารถบังคับได้ในทางปฏิบัติและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) ได้วางแนวปฏิบัติไว้ว่าในกรณีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งมติพร้อมรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยนำเรื่องเสนอ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาก่อน และเมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใดผู้บังคับบัญชาจึงส่งลงโทษไปตามนั้น โดยถือว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการสอบสวนใหม่หรือการสอบสวนเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการลงโทษใหม่ตามฐานความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการเพิ่มโทษตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มีผลให้โทษเดิมเป็นอันยกเลิกไป ซึ่งแนวปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวเป็นการปรับใช้กฎหมายทั้งสองฉบับให้สอดคล้องกัน เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานและเอกสารพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วไม่สามารถพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ก็จะเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งจะมีความผิดตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งจะทำให้การควบคุมตรวจสอบเจ้าหน้าที่

ของรัฐบาลประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ถือเป็นการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีซ้ำ ๒ ครั้ง และไม่ได้ปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ประการใด

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในคดีอาญาแม่ศาลจังหวัดชุมพรจะพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) แต่ในส่วนของการกระทำทุจริต ศาลจังหวัดชุมพรวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาทุจริต จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมติ คณะรัฐมนตรีที่จะเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม การกระทำของบุคคลในสังคมมิให้กระทำการที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดอาญาอันเป็น การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความสงบสุขของสังคมส่วนรวม โดยจะต้องมี พยานหลักฐานที่ชัดเจนจึงจะลงโทษได้ ส่วนการดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม ความประพฤติของข้าราชการให้ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย หากผู้ใดฝ่าฝืนย่อมต้องถูกลงโทษ ตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์โดยจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงพอให้เชื่อได้ว่าเป็นการกระทำผิด วินัยจริงจึงจะลงโทษได้ ดังนั้น กระบวนการพิจารณาเพื่อลงโทษทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องถือตามผล ของคดีอาญาแต่อย่างใด เมื่อพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีรับฟังได้ว่าเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรงดังที่ได้วินิจฉัยแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายและเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๘๕/๒๕๕๖)

การกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จะต้องเป็นการกระทำความผิด อาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำคุก แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้อง จึงมีอาจถือได้ว่าได้ กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก และการที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ นำคำให้การของพยานที่ได้ให้ต่อพนักงานสอบสวนคดีอาญาซึ่งเป็นคำให้การนอกสำนวน การสอบสวนทางวินัยมารับฟังเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา ย่อมทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ทราบ ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และไม่มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อหักล้าง

แก้ข้อกล่าวหาได้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ ที่จะฟังว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติน้อยอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่าปลอมเอกสารราชการและใช้เอกสารราชการปลอมเนื่องจากนำแผ่นป้ายทะเบียนประจำรถที่ปลอมแปลงขึ้นติดกับรถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองดูแล ซึ่งศาลจังหวัดมีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคหนึ่ง จำคุก ๓ ปี ต่อมากองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการโดยไม่รอผลคดีอาญาถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บังคับการ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน) จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) พิจารณาเห็นว่าควรรับโทษเพียงปลดออกจากราชการ จึงมีมติให้ลดโทษจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถูกกล่าวหา ยังไม่ถึงที่สุด จึงถือวายังเป็นผู้บริสุทธิ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิมและเพิกถอนผลการพิจารณาอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีกรณีถูกกล่าวหาว่าต้องคดีอาญา ในข้อหาประกอบกิจการขนส่งไม่ประจำทางโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ปลอมเอกสารราชการและใช้เอกสารราชการปลอม ในชั้นการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวนผู้ถูกกล่าวหา พยาน และได้มีบันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวนพยานบุคคล ตรวจสอบพยานเอกสาร และวัตถุพยานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและตามรายงานการสอบสวนคดีอาญาว่ามีการสอบสวนพยานจำนวน ๑๐ ราย โดยนาง ก. ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนว่า พยานเป็นเจ้าของรถที่มีหมายเลขทะเบียนตรงกับแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ของกลางในคดีนี้ แผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ของพยาน

เป็นแผ่นป้ายทะเบียนที่ออกให้โดยทางราชการ โดยพยานรู้จักกับผู้ฟ้องคดีมานานแล้ว เคยให้ผู้ฟ้องคดียืมแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ไปติดรถของผู้ฟ้องคดีเพื่อทำสัญญากับบริษัทรับส่งคนงาน แต่ได้นำมาคืนให้พยานแล้ว พยานเชื่อว่าแผ่นป้ายทะเบียนที่ติดอยู่กับรถของกลางในคดีนี้เป็นแผ่นป้ายทะเบียนที่ทำปลอมขึ้นมาใหม่ไม่ใช่แผ่นป้ายทะเบียนที่ทางราชการออกให้ ต่อมาศาลจังหวัดพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานใช้เอกสารราชการปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคหนึ่ง ลงโทษจำคุก ๓ ปี คณะกรรมการสอบสวนจึงได้สรุปสำนวนการสอบสวนทางวินัยและเสนอความเห็นต่อผู้กำกับ การ กงกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษว่า กรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (อ.ก.ตร.) เกี่ยวกับการอุทธรณ์ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดียังมีได้เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำรงตำแหน่งในท้องที่เกิดเหตุ และมีได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในท้องที่เกิดเหตุ จึงมีมติให้มีคำสั่งลดโทษเป็นปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๙๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และต่อมาศาลอุทธรณ์ภาคได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดีในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคหนึ่ง กรณีจึงเห็นว่า การกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ จะต้องเป็นการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เมื่อผู้ฟ้องคดีต้องหาคดีอาญา โดยคำพิพากษาศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำคุกและต่อมาศาลอุทธรณ์ภาคได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้อง จึงมีอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก

สำหรับการกระทำอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อในชั้นการดำเนินการสอบสวนทางวินัย ทั้งจากรายงานการสอบสวนและบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาไม่ปรากฏว่าได้มี

การสอบสวนนาง ก. แต่กลับนำคำให้การของนาง ก. ที่ได้ให้การไว้ในชั้นสอบสวนคดีอาญามารับฟังเป็นผลร้ายแก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและไม่มีโอกาสชี้แจงโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อหักล้างแก้ข้อกล่าวหาได้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นกรณีที่ไม่อาจนำคำให้การของพยานดังกล่าวซึ่งเป็นถ้อยคำพยานนอกสำนวนการสอบสวนมาฟังลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ กรณีจึงยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่ผู้บังคับบัญชาจะสามารถลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๗๐/๒๕๕๖)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

ความมุ่งหมายของการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการเพื่อควบคุมความประพฤติให้ข้าราชการดำรงตนให้สมศักดิ์ศรีของตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และในการพิจารณาโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาย่อมต้องพิจารณาไปตามระดับความร้ายแรงของการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้กระทำผิดแต่ละคนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ผู้กระทำผิดร่วมกัน จึงไม่จำเป็นต้องได้รับโทษอย่างเดียวกัน อีกทั้งกรณีผู้ถูกกล่าวหาถูกดำเนินคดีอาญาก็ไม่มีบทบัญญัติใดให้การดำเนินการทางวินัยต้องพึงผลการดำเนินคดีอาญา

การที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุได้ทำหลักฐานเท็จในการดำเนินการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา โดยลงลายมือชื่อในใบส่งของทั้งที่ไม่มีของให้ตรวจนับ และรวบรวมเอกสารการเบิกจ่ายเงินเพื่อเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายก่อนที่จะได้รับสินค้าครบถ้วน ปรับเปลี่ยนราคาให้สูงขึ้นและดำเนินการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในลักษณะแบ่งซื้อ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมตามความร้ายแรงแห่งกรณีและไม่จำเป็นต้องรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งเภสัชกร ๘ วช. (ด้านเภสัชสาธารณสุข) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดหาจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๓ ได้ตรวจสอบการจัดซื้อและเวชภัณฑ์จากเงินงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ งานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอ และหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป งานรักษาพยาบาลผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ยังคงสมควรช่วยเหลือเกื้อกูล รวม ๔ งวด ซึ่งงวดที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ขายไปก่อน ทั้ง ๆ ที่การจัดส่งเวชภัณฑ์ที่มีโซยา ยังไม่ครบถ้วน และให้คณะกรรมการตรวจรับลงนามการตรวจรับโดยที่ไม่ได้มีโอกาสตรวจนับ

และการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา งวดที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีได้จัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จ และในการจัดซื้อเวชภัณฑ์ที่มีโซยาให้แก่โรงพยาบาล ซึ่งเปรียบเทียบราคากับที่โรงพยาบาลจัดซื้อเองจากผู้ขายรายเดียวกันมีราคาสูงกว่า และมีลักษณะเป็นการแบ่งซื้อโดยแยกใบสั่งซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาที่เป็นชนิดเดียวกันจากผู้ขายรายเดียวกันหรือจากผู้ขายที่จดทะเบียนการค้าไว้หลายชื่อแต่เป็นเจ้าของเดียวกัน ให้มีวงเงินในใบสั่งซื้อแต่ละฉบับไม่เกินวงเงินสำหรับการจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) ได้พิจารณาอุทธรณ์และเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัฐมนตรี) พิจารณาสั่งการโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการตามที่ถูกกล่าวหาว่ามีผู้เกี่ยวข้องหลายคน ผู้บังคับบัญชาได้รับการลงโทษเพียงปลดออกจากราชการและข้าราชการอีกสามคนถูกลงโทษเพียงภาคทัณฑ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่่อออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จากรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนประกอบกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์โต้แย้งว่ามีได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา แต่อุทธรณ์ว่าคำสั่งลงโทษไล่่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแต่กลับได้รับโทษทางวินัยสถานหนักกว่าผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมกระทำความผิดอื่นและตามพฤติการณ์ที่ถูกกล่าวหา แม้ว่าได้มีการเบิกจ่ายเงินค่าซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาให้ผู้ขายไปก่อนที่จะรับสินค้าครบถ้วน แต่เมื่อต่อมาภายหลังหน่วยงานก็ได้รับสินค้าครบถ้วนแล้ว การกระทำของผู้ฟ้องคดียังไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง เห็นว่า ความมุ่งหมายของการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการก็เพื่อควบคุมความประพฤติให้ข้าราชการดำรงตนให้สมศักดิ์ศรีของตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และในการพิจารณาโทษทางวินัยผู้บังคับบัญชาย่อมต้องพิจารณาไปตามระดับความร้ายแรงของการกระทำหรือพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดแต่ละคนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ผู้กระทำความผิดร่วมกันไม่จำเป็นต้องได้รับโทษอย่างเดียวกัน เมื่อผลการสอบสวนมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีได้ทำหลักฐานอันเป็นเท็จ โดยลงลายมือชื่อในใบสั่งของว่าเป็นผู้รับของทั้งหมดโดยที่ยังไม่มีของให้ตรวจนับและได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินส่งให้งานการเงินเพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไปก่อนที่จะได้รับสินค้าครบถ้วน มีการปรับเปลี่ยนราคาสั่งของโดยได้ออกใบสั่งของใหม่และได้เปลี่ยนราคารายการต่าง ๆ ให้สูงขึ้นเพื่อทำการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย อันแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในลักษณะ

แบ่งซื้อโดยแยกใบสั่งซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่เป็นชนิดเดียวกันจากผู้ขายรายเดียวกัน หรือผู้ขายที่จดทะเบียนการค้าไว้หลายชื่อแต่เป็นเจ้าของเดียวกัน ให้มีวงเงินในใบสั่งซื้อแต่ละฉบับไม่เกินวงเงินสำหรับการจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา ซึ่งการจัดซื้อดังกล่าวสามารถจัดซื้อโดยวิธีสอบราคาหรือประกวดราคาได้ทันตามกำหนดเวลา อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ พุทธการณดังกล่าวทำให้ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงไม่ว่าต่อมาในภายหลังหน่วยงานจะได้รับสินค้าครบถ้วนหรือไม่ก็ตาม เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ในทางคดีอาญา พนักงานสอบสวนมีความเห็นควร “สั่งไม่ฟ้อง” ผู้ฟ้องคดี การวินิจฉัยจึงควรรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการก่อนนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีอาญากับการดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยในการดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมแก้ไขมิให้บุคคลกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายและโทษทางอาญามีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น กระบวนการและขั้นตอนของการสอบสวนในการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาจึงต้องมีพยานหลักฐานโดยชัดแจ้ง มิเช่นนั้นแล้วต้องยกประโยชน์ความสงสัยให้ผู้ถูกกล่าวหา ส่วนการดำเนินการทางวินัยเป็นมาตรการที่มุ่งจะป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด รวมทั้งขนบธรรมเนียมของทางราชการกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เมื่อคดีนี้พยานหลักฐานจากการสอบสวนฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดหาจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์มีพฤติการณ์

กระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง ทั้งไม่มีบทบัญญัติใดให้การดำเนินการทางวินัยต้องฟังผลการดำเนินคดีอาญา ดังนั้น การลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๗๔/๒๕๕๖)

ตามหลักกฎหมายทั่วไปบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งในการกระทำ ความผิดครั้งเดียว ไม่ว่าจะเป็โทษทางอาญา โทษทางปกครองหรือโทษทางวินัย และการลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งในความผิดที่ได้กระทำครั้งเดียวเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การที่ผู้มีอำนาจ ออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงซ้ำอีกสำหรับการกระทำความผิดเรื่องเดียวกัน กับคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงเป็นการต้องห้ามตามหลักกฎหมายทั่วไป และรัฐธรรมนูญดังกล่าว และแม้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้ยกเลิกหรือยกเว้นหลักกฎหมายทั่วไปดังกล่าว และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และผู้มีอำนาจ อาจปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวได้โดยเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก่อน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ ส่วนที่ ๖ แต่เมื่อผู้มีอำนาจไม่ได้ดำเนินการให้มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยให้มีผลย้อนหลังก่อนออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามการชี้มูลความผิด ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับการกระทำความผิดเรื่องเดียวกัน จึงเป็นการลงโทษซ้ำ อีกครั้งสำหรับความผิดทางวินัยเรื่องเดียวกัน อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั่วไปและรัฐธรรมนูญ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชะอมได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีกรณีเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลบางปลากรด (เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ระดับ ๔) จังหวัดนครนายก ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจการจ้างโครงการก่อสร้าง แต่ไม่ได้ออกไปตรวจสอบความถูกต้องของโครงการก่อสร้างตามแบบแปลนที่กำหนดจำนวน ๔ โครงการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับโทษตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว ต่อมาขณะดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากรด (นักบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ ๖) จังหวัดนครนายก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากรด) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครนายก) ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงในมูลเหตุเดียวกันอันเนื่องจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ปปช.) ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า แม้ว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ปปช.) จะชี้มูลความผิดก็ไม่สามารถลงโทษได้อีก จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และมติให้ยกคำร้องอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หลักที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำผิดครั้งเดียว เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะเป็นความผิดและโทษอาญา ความผิดและโทษทางปกครองหรือความผิดและโทษทางวินัย นอกจากนี้ การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกลงโทษ การลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการกระทำผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลระอัมภ์ได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลระอัมภ์ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๔๖ สำหรับการกระทำผิดวินัยในกรณีได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจการจ้าง เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

บางปลากด อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยไม่ได้ออกไปตรวจสอบความถูกต้องโครงการก่อสร้างตามแบบแปลนที่กำหนด จำนวน ๔ โครงการ ซึ่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชะอมวินิจฉัยว่า เป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป สำหรับการกระทำความผิดทางวินัยในกรณีเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการในฐานะกรรมการตรวจรับพัสดุ/ตรวจการจ้าง โครงการ ๔ โครงการ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งถือว่าการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติให้ความเห็นชอบในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ กรณีจึงเห็นได้ชัดว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ความเห็นชอบดังกล่าว เป็นการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดวินัยของผู้ฟ้องคดีเรื่องเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษทางวินัยมาแล้วตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลชะอม ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ อันเป็นการต้องห้ามตามหลักกฎหมายทั่วไป และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๓ หาได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือยกเว้นผลบังคับของหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ห้ามมิให้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองแต่อย่างใดไม่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็อาจปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยมีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรงได้โดยไม่ชัดหรือแย้งต่อหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยการดำเนินการเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลชะอม ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ที่ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ ของเงินเดือนผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง เสียก่อน เมื่อได้ดำเนินการแล้วในสายตาของกฎหมายย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยสำหรับการกระทำความผิดในกรณีเรื่องเดียวกันนี้มาก่อน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยที่ยังมิได้ดำเนินการให้มีการเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลชะอม ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ โดยมีผลย้อนหลังตั้งแต่วันออกเสียก่อนแต่อย่างใด กรณีจึงมีอาจลบล้างข้อเท็จจริงที่ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ลงโทษผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษมาแล้ว และเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗/๒๕๕๗)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่องค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจและต้องกระทำภายในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจ และการจับกุมบุคคลเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายของบุคคล ข้าราชการตำรวจจึงต้องตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองไว้ ดังนั้น ในการจับกุมบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แม้จะเป็นการจับกุมในยามวิกาล ก่อนจะจับกุมควรตรวจสอบข้อมูลของบุคคล ตลอดจนความถูกต้องของหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดจริง เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่มาเป็นระยะเวลาพอสมควรและหน่วยงานที่สังกัดมีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่สับเปลี่ยนหมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา ได้จับกุมบุคคลในยามวิกาลในข้อหาปลอมแปลงเอกสารของทางราชการและแอบอ้างบุคคลชั้นสูงโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจที่สูญหายได้ โดยแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการในพระองค์แทน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับไม่เชื่อและคิดว่าเป็นบัตรปลอม ทั้งที่มีบุคคลยืนยันว่าผู้ถูกจับกุมเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจับกุมดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐม ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจับกุมสิบตำรวจเอก ส. ในยามวิกาลในร้านอาหารโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จนถูกดำเนินคดีและศาลจังหวัดพิพากษาลงโทษจำคุก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรง ผลการสอบสวนสรุปว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงและกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ เห็นควรปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับ

การดำเนินการทางวินัย ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) มีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ได้บัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลไว้ โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพของบุคคล อันได้แก่ สิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกาย ดังนั้น การที่องค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้นั้น จะต้องมิกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่ากระทำได้ และต้องกระทำภายในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจด้วย การจับกุมบุคคลเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายของบุคคลถือเป็นเรื่องที่สำคัญ จึงมีการบัญญัติเรื่องการจับกุมบุคคลไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๕ หมวด ๑ จับ ชัง จำคุก เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ จึงต้องตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลซึ่งรัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ตลอดจนถึงทราบถึงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสาเหตุที่สามารถจับกุมบุคคลโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลตามมาตรา ๗๘ (๑)-(๔) ได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะจับกุมสืบตำรวจเอก ส. ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าสืบตำรวจเอก ส. ได้กระทำความผิดหรือกำลังจะกระทำความผิด จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีกับพวกมาพูดคุยกับสืบตำรวจเอก ส. แล้วสืบตำรวจเอก ส. แจ้งว่าเป็นตำรวจและเป็นคนขับรถนำขบวนเสด็จผู้ฟ้องคดีกับพวกไม่เชื่อ จึงขอคู่มือประจำตัวข้าราชการตำรวจ แต่สืบตำรวจเอก ส. แจ้งว่าบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจสูญหาย จึงได้แสดงบัตรประจำตัวข้าราชการในพระองค์ฯ ซึ่งบัตรดังกล่าวมีรูปสืบตำรวจเอก ส. แต่งชุดปกติขาว แต่ผู้ฟ้องคดีกับพวกก็ยังคงไม่เชื่อ และคิดว่าเป็นบัตรปลอม จึงจับกุมสืบตำรวจเอก ส. ในข้อหาปลอมแปลงเอกสารของทางราชการและแอบอ้างบุคคลชั้นสูงโดยผิดกฎหมายโดยสืบตำรวจเอก ส. ก็ไม่ขัดขืน และเมื่อไม่สามารถแสดงบัตรดังกล่าวได้ก็ได้ชี้แจงเหตุผลและแสดงบัตรประจำตัวข้าราชการในพระองค์ฯ แทนพฤติกรรมโดยรวมของสืบตำรวจเอก ส. จึงไม่มีเหตุที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่เชื่อว่าสืบตำรวจเอก ส. เป็นตำรวจ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีดูบัตรที่สืบตำรวจเอก ส. แสดงแล้วกลับคิดว่าเป็นบัตรปลอมและแอบอ้างบุคคลชั้นสูง แต่ด้วยวิสัยของการเป็นข้าราชการตำรวจ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่มาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว แม้จะเป็นยามวิกาล แต่ก่อนที่

ผู้ฟ้องคดีจะจับกุมควรจะต้องตรวจสอบข้อมูลของสลิปตำรวจเอก ส. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัตรดังกล่าวก่อนได้ เนื่องจากหน่วยงานในสังกัดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง จึงมีการกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่สับเปลี่ยนหมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา อีกทั้งหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีจับกุมสลิปตำรวจเอก ส. นำส่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครปฐมแล้ว สลิปตำรวจเอก น. สลิปเวรได้แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สลิปตำรวจเอก ส. เป็นนักเรียนพลตำรวจรุ่นเดียวกัน แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงไม่ตรวจสอบว่าข้อมูลที่สลิปตำรวจเอก น. แจ้งเป็นความจริงหรือไม่ กลับทำบันทึกการจับกุมสลิปตำรวจเอก ส. ในข้อหาปลอมแปลงเอกสารของทางราชการและแอบอ้างบุคคลชั้นสูงโดยผิดกฎหมาย การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ประกอบกับสลิปตำรวจเอก ส. ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีกับพวกในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และศาลจังหวัดนครปฐมพิพากษาให้ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๒ ปี และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือได้ว่าเป็นการกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการได้ตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ดังนั้น คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๕/๒๕๕๗)

ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ

การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ กรณีการกระทำผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันทำการ ผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เพื่อร่วมงาน ตลอดจนญาติหรือผู้ใกล้ชิดของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อหาสาเหตุของการละทิ้งหน้าที่ราชการว่ามีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการหรือไม่ ก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษทางวินัย และหากภายหลังผู้ถูกกล่าวหาได้ปรากฏตัว และแสดงตัวให้สามารถทำการสอบสวนได้ ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องดำเนินการสอบสวนจากตัวผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้มีโอกาสได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้แก้ข้อกล่าวหา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายรับฟังความสองฝ่าย แต่เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจได้พบตัวผู้ถูกกล่าวหา และได้สอบถามถึงการขาดราชการ แต่มิได้ดำเนินการเช่นนั้น กลับมีเพียงคำให้การของเจ้าหน้าที่แต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น จึงยังไม่เข้าเงื่อนไขเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งที่ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องดำเนินการสอบสวนก็ได้ ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น หนึ่ง ในคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีข้อสังเกตว่า กฎหมายมิได้ให้อำนาจแก่ศาลปกครองที่จะออกคำสั่งบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดได้ เพราะเป็นอำนาจบริหารโดยแท้ของฝ่ายปกครอง เมื่อศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวแล้ว ย่อมถือเสมือนว่าไม่มีคำสั่งดังกล่าวมาก่อน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานที่จะต้องไปดำเนินการคืนสิทธิประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานพัสดุ ๒ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (เทศบาลตำบลศิลาदान) ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากกระทำผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๓ ประกอบกับข้อ ๓๑ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน จึงอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีในรอบเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ และเดือนเมษายน ๒๕๕๑

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง ข้อ ๓๑ (๒) และข้อ ๗๐ วรรคหนึ่ง เมื่อกรณีนี้มีมูลกล่าวหาว่าพนักงานส่วนตำบลกระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า โดยจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา แต่หากพนักงานส่วนตำบลผู้นั้นกระทำผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันทำการ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งหากผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจจะสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้ แต่กรณีการละทิ้งหน้าที่ราชการจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการและไม่สามารถติดตามตัวได้นับตั้งแต่วันที่ไปมาปฏิบัติหน้าที่ราชการและต้องเป็นเวลาติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยสอบถามจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เพื่อนร่วมงาน รวมถึงไปถึงญาติหรือผู้ใกล้ชิดของผู้ถูกกล่าวหาแทน เพื่อหาสาเหตุของการละทิ้งหน้าที่ราชการว่ามีเหตุผลสมควรหรือไม่ หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการหรือไม่ และหากต่อมาในภายหลังผู้ถูกกล่าวหาได้ปรากฏตัวและแสดงตัวให้สามารถทำการสอบสวนได้แล้ว ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องดำเนินการสอบสวนจากตัวผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายรับฟังความสองฝ่ายตามข้อ ๒๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากการสืบสวนของคณะกรรมการ

สอบสวนข้อเท็จจริงพบว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ลงลายมือชื่อเข้าปฏิบัติงานในสมุดนับแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และบันทึกถ้อยคำของพยานอันประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๙ คน โดยต่างให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่าไม่เห็นผู้ฟ้องคดีมาทำงานในระหว่างวันที่ ๑๕ สิงหาคม ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๐ ไม่ทราบว่ามีผู้ฟ้องคดีไปอยู่ที่ใด และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ติดต่อมาเลย และหัวหน้าส่วนการคลังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมว่าได้ติดต่อโดยทางโทรศัพท์และทางจดหมายไปที่บ้านของผู้ฟ้องคดีเพื่อสอบถามถึงสาเหตุการขาดราชการ แต่ทางบ้านก็ไม่ทราบสาเหตุ ผู้ฟ้องคดีมิได้กลับมาที่บ้านและไม่ทราบว่าอยู่ที่ใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงพิจารณาว่าเป็นกรณีกระทำผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันทำการ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จึงสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ โดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัย แต่ตามคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าภายหลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการไปแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดาน ได้บังเอิญพบกับผู้ฟ้องคดี จึงได้เรียกเข้าไปสอบถามถึงการขาดราชการดังกล่าว พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าเป็นความผิดวินัยต้องมีโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ และได้เสนอทางเลือกให้ผู้ฟ้องคดีขอลาออกจากราชการเองแทน โดยมีผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง และในขณะนั้นยังมิได้ดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้ยืนยันมาโดยตลอดว่าในช่วงดังกล่าวตนได้มาปฏิบัติงานที่สำนักงานจริง แต่หาสมุดบันทึกเวลาการปฏิบัติหน้าที่ไม่พบ และได้รับแจ้งจากนาย ค. ว่าให้นำกุญแจโต๊ะทำงานมาคืน โดยแจ้งว่าได้ไล่ออกหรือปลดออกจากงานแล้ว ไม่ต้องทำงานอีกต่อไป จากนั้นเป็นต้นมาผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เข้าทำงานอีกเลย กรณีจึงรับฟังได้เป็นยุติว่า ภายหลังจากวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการไปเป็นระยะเวลาอย่างช้าที่สุดหนึ่งเดือน กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๐ อันเป็นช่วงระยะเวลาก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือมีคำสั่งลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชามีอำนาจได้พบตัวผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมที่จะสามารถสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการสอบสวนจากตัวผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้แก้ข้อกล่าวหา หรือโดยการสอบปากคำจากญาติของผู้ฟ้องคดี หรือสอบปากคำบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับผู้ฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นภรรยา บุตร บิดามารดา หรือญาติพี่น้อง เพื่อประกอบการพิจารณาดังกล่าว และสืบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความว่าการละทิ้งหน้าที่ราชการของผู้ฟ้องคดีนั้นไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็หาได้ดำเนินการเช่นนั้นไม่ กลับมีเพียงถ้อยคำให้การของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เพียงฝ่ายเดียว กรณีจึงฟังได้ว่า

ไม่เข้าเงื่อนไขเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓๑ (๒) ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยนาท เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยมีได้มีการสอบสวนทางวินัยให้ถูกต้อง จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในกรณีที่ฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งพิพาทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ หากศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งพิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมายศาลปกครองก็มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันที่จะออกคำสั่งบังคับให้เพิกถอนคำสั่งได้เท่านั้น โดยมีได้ให้อำนาจแก่ศาลปกครองที่จะออกคำสั่งบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด เพราะเป็นอำนาจบริหารโดยแท้ของฝ่ายปกครอง ศาลปกครองมีอำนาจแต่เพียงตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และออกคำสั่งบังคับให้เพิกถอนการกระทำนั้น หากเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวแล้วย่อมถือเสมือนว่าไม่มีคำสั่งดังกล่าวมาก่อน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการคืนสิทธิประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายและระเบียบต่อไป จึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่งดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และให้คืนสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในระหว่างที่ออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๗/๒๕๕๗)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

แม้องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยตามที่ ป.ป.ช. วินิจฉัยและยุติแล้วให้เป็นประการอื่นได้ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๔๖ แต่ไม่มีผลผูกพันศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและสามารถตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม โดยรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร ศาลปกครองจึงย่อมมีอำนาจดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ตามรูปคดีโดยไม่จำเป็นต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนคดีของ ป.ป.ช.

การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจ้างมิได้เสนอความเห็นต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสิ่งจ้างให้มีการยกเลิกการประกวดราคากรณีมีผู้เสนอราคาถูกต้องตามเงื่อนไขเพียงรายเดียวและไม่ได้มีการบันทึกระบุเหตุผลที่จะประกวดราคาต่อไป ถือเป็นกรกระทำโดยจงใจฝ่าฝืนข้อ ๑๕ ฉ ข้อ ๕๑ และข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อเหตุผลการจ้างปรับปรุงระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงต่ำของโรงพยาบาล เนื่องจากกระแสไฟฟ้าตกเป็นประจำหากไม่เร่งดำเนินการจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตของผู้ป่วยและผู้เข้ารับการรักษาและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ประกอบกับความจำเป็นทางด้านงบประมาณที่จะต้องดำเนินการจัดจ้างให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณ พุทธศักราชจึงเป็นการกระทำผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ทั้งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้ระบุว่าให้แสดงเหตุผลไว้ในบันทึกรายงานผลการพิจารณาประกวดราคาแต่อย่างใดและไม่ปรากฏว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ จึงเป็นเพียงการกระทำที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการและไม่มีเจตนาให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และเมื่อกรณียังฟังไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ชอบที่จะถือว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าออกจากราชการตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนตามมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐ กรณีที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจ้างปรับปรุงระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงต่ำของโรงพยาบาล รู้หรือมีพฤติการณ์ปรากฏแจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมีการกระทำอันเป็นการขัดขวางการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ละวันไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าอุทธรณ์ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) พิจารณาแล้วมีมติลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลดโทษผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการไต่สวน) ได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงตามที่มีการกล่าวหา และตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้านำมาใช้อ้างหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา รวมทั้งนำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี สำนวนการสั่งคดีของพนักงานอัยการ และสำนวนการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ (คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง) มาประกอบการพิจารณาด้วยถือว่าเพียงพอแล้ว ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าอ้างว่าสำนวนการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ บันทึกปากคำพยานบุคคลกระทำโดยกรรมการเพียงคนเดียวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาใช้รับฟังไม่ได้ เห็นว่า การสอบสวนหาข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นและบันทึกปากคำพยานดังกล่าวแม้บันทึกโดยกรรมการเพียงคนเดียว แต่กรรมการอื่นทุกคนได้รับรองการดำเนินการดังกล่าวแล้ว และการสอบสวนหาข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำมาใช้รับฟังประกอบการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอื่นในกระบวนการไต่สวนหาข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เท่านั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๓ พิจารณาพยานหลักฐานแล้วมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าในฐานะคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ข้อกล่าวหาไม่มีมูลความผิดทางอาญา ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป แต่มีมูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่เสียหายแก่ราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐ และได้จัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาตามข้อ ๒๙ ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไต่สวน พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานจากสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าถือว่ามีมูลความผิดทางอาญา และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียบธรรมเนียม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ไม่รักษาชื่อเสียงของตนตามมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐ และได้ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติตามนัยมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงถือว่าการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าและการมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายและระเบียบกำหนดแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไต่ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่จึงเป็นอันยุติ องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลง ฐานความผิดทางวินัยตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยและยุติแล้วให้เป็นประการอื่นได้อีกนั้น เห็นว่า

คำวินิจฉัยของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีผลผูกพันองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลง ฐานความผิด เป็นการวินิจฉัยปัญหาระหว่างอำนาจของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กับผู้มีอำนาจพิจารณา อุทธรณ์การลงโทษทางวินัยในคดีนี้ คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แต่ไม่มีผลผูกพันศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้ อำนาจตุลาการที่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและสามารถตรวจสอบและแสวงหา ข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยาน ผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ มาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ศาลปกครองย่อมมีอำนาจดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนี้ ได้ตามรูปคดีโดยไม่จำเป็นต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนคดีของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามคำสั่งลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ให้ปลดผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ออกจากราชการตามผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชี้มูลความผิดทางวินัย ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หากศาลเห็นว่าคำสั่งลงโทษทางวินัยที่สั่งตามฐานความผิดที่เป็นไปตามมติของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งลงโทษและ คำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นได้

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับแจ้งและรับทราบจากนาย ค. ว่ามีการลักของเสนอราคา และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการเสนอราคาของบริษัท อ. จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จะเข้าร่วมยื่นของ เสนอราคา ทั้งนาย ค. ได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนและสถานีตำรวจได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ ขอให้โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีพิจารณาระงับการยื่นของประมูลไว้ก่อน เนื่องจาก น่าเชื่อว่าการกลั่นแกล้งลักของประมูลของบริษัท อ. จำกัด เพื่อไม่ให้บริษัท อ. จำกัด ยื่นของ ประมูลได้ทันภายในกำหนด ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ามีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีปรากฏข้อเท็จจริงก่อน หรือขณะที่มีการเปิดซองประกวดราคาว่ามีการลักของเสนอราคาของบริษัท อ. จำกัด อันเป็น การขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ได้ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงดังกล่าวถือว่าการไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามข้อ ๑๕ ฉ ของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง เนื่องจากปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสิ่งจ้างที่สั่งการให้ดำเนินการประกวดราคาต่อไป ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้ทำบันทึกรายงานเหตุการณ์ขณะรับซองเสนอราคาต่อผู้อำนวยการ

โรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๓ อันเป็นวันที่มีเหตุการณ์หรือมีการกล่าวอ้างว่า มีการลักขโมยเสนาธรรมาของบริษัท อ. จำกัด ผู้ที่จะเข้าร่วมยื่นซองเสนาธรรมา และได้มีการรายงาน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการประกวดราคาจ้างปรับปรุงระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงต่ำของโรงพยาบาล ตามลำดับชั้นจนถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ทราบตามหนังสือของผู้อำนวยการโรงพยาบาลถึงผู้ว่าราชการ จังหวัดลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓ และหนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัดถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓ ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่เสนอความเห็นต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างให้มีการยกเลิกการประกวดราคา กรณีมีผู้เสนอราคาถูกต้องตามเงื่อนไข เพียงรายเดียว และไม่ได้มีการบันทึกเหตุผลสมควรที่จะประกวดราคาต่อไปประกอบการพิจารณา ถือว่าเป็นการกระทำโดยจงใจฝ่าฝืนข้อ ๑๕ ฉ ข้อ ๕๑ ประกอบข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อพิจารณาเหตุผลในการจ้างปรับปรุงระบบ จ่ายกระแสไฟฟ้าแรงต่ำของโรงพยาบาลที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากล่าวอ้างว่า เนื่องจากกระแสไฟฟ้าของ โรงพยาบาลตกเป็นประจำ หากไม่เร่งดำเนินการปรับปรุงระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าจะส่งผลกระทบต่อ ความปลอดภัยในชีวิตของผู้ป่วยและผู้เข้ารับการรักษาและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการ และผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่าเป็นเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนประกอบกับความจำเป็น ทางด้านงบประมาณที่จะต้องดำเนินการจัดจ้างให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณ จึงเห็นสมควร ดำเนินการประกวดราคาต่อไปโดยไม่ยกเลิกการประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากระทำผิดพลาด เพียงเล็กน้อยที่ไม่ระบุเหตุผลดังกล่าวในการดำเนินการประกวดราคาต่อไปประกอบการพิจารณา ของผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างในครั้งนั้น แต่โดยที่ข้อ ๕๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้ระบุว่าให้แสดงเหตุผลไว้ในบันทึกรายงานผลการพิจารณา ประกวดราคาแต่อย่างใด และการไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวไม่ปรากฏว่าก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ราชการ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงเป็นการกระทำที่เป็นเพียงการไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และไม่ปรากฏว่าการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นไปโดยมีเจตนากระทำการโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่บริษัท น. จำกัด อันเป็นผู้เข้าเสนอราคาที่ถูกต้องตามเงื่อนไขเพียงรายเดียว ให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับโรงพยาบาล กรณีจึงยังฟังไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ชอบที่จะถือว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็น ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐ แต่ประการใด พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าถือว่ามีมูล

ความผิดเพียงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นปลดออกจากราชการ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลดโทษผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ จึงเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิดที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้กระทำ คำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีทั้งห้าออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ โดยมีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งมีผลบังคับ และมีข้อสังเกตว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ควรที่จะดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากลับสู่ตำแหน่งเดิม ทั้งนี้ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาและถือปฏิบัติต่อสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ในระหว่างที่ออกจากราชการ

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๓๐/๒๕๕๗)

เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการเงินและบัญชีได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในความรับผิดชอบโดยตรงในการเบิกจ่ายเงิน ย่อมมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวนำเงินราชการที่ได้รับอนุมัติ นำฝากเข้าพักในบัญชีส่วนตัวโดยไม่ยอมนำเข้าบัญชีเพื่อจ่ายในหน้าที่ราชการ อันเป็นการดำเนินการนอกเหนือจากระเบียบกฎหมายกำหนดและในระหว่างนั้นได้นำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวหลายครั้ง ทั้งยังปรากฏพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นเจตนาทุจริตต่อหน้าที่โดยการประวิงเวลาที่จะจ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของราชการจนกระทั่งถูกทวงถามและไม่ดำเนินการโดยวิธีการใด ๆ เพื่อให้มีการจ่ายเงินตามที่ขออนุมัติหรือนำเงินฝากเข้าบัญชีของทางราชการ จนทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ คำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งนักวิชาการการเงินและบัญชี ระดับ ๖ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จากการเบิกเงินโครงการวิจัยจากสมุดบัญชีเงินฝากแล้วไม่ส่งเงินให้ผู้ทำการวิจัยทันทีที่ได้รับ หรือในเวลาที่เหมาะสมโดยนำเงินดังกล่าวฝากเข้าบัญชีส่วนตัว ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมาคณะกรรมการบริหารงานบุคคลมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๑ เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ทำการวิจัยที่ขอเบิกเงินสำหรับใช้ในโครงการและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการประกอบกับความไม่พร้อมของหน่วยงานที่เริ่มจัดตั้ง ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ภารกิจในการปฏิบัติงานมีมาก บุคลากรทางด้านการเงินมีน้อย จึงเห็นควรลดโทษเป็นปลดออกจากราชการ แต่สภามหาวิทยาลัยมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๑ ให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา) มีมติยกอุทธรณ์จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติราชการเป็นข้าราชการในตำแหน่งหน้าที่เดิม และให้มีศักดิ์และสิทธิประโยชน์อื่นใดที่พึงได้ตามกฎหมายทุกประการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งพฤติการณ์การฝากเงินของทางราชการเข้าบัญชีส่วนตัวตามที่ถูกกล่าวหา ข้อเท็จจริงจึงเป็นที่ยุติว่าผู้ฟ้องคดีได้นำเงินของทางราชการไปฝากไว้ในบัญชีเงินฝากของตนเอง เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานกองทุนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.) เพื่อวิจัยและพัฒนาภาคใต้ โดยเป็นผู้เบิกเงินจากบัญชีเงินฝากกองทุนฯ ดังกล่าวเพื่อนำส่งนักวิจัย ซึ่งในการดำเนินการเบิกเงินจากบัญชี ผู้ฟ้องคดีต้องเสนอร่างบันทึกข้อความขอเบิกเงินจากกองทุนวิจัยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัญญายืมเงินเสนอผ่านผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักพิจารณาลงนามในบันทึกและลงนามในสัญญายืมเงิน เมื่อผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาลงนามแล้วจะส่งเรื่องเสนอรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษาลงนามในใบถอนเงินและเสนอต่อไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งจะเป็น

ผู้พิจารณาอนุมัติและลงนามในใบถอนเงินแล้วส่งกลับมาสำนักวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการจ่าย ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการถอนเงินและจ่ายเงินให้นักวิจัยทันที กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีโดยตรง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุมัติให้เบิกเงินและให้ยืมเงินตามคำขอ เป็นเงินจำนวน ๒๓๖,๙๗๖ บาท เพื่อจ่ายให้แก่นักวิจัยสองราย คือ ดร. ส. จำนวน ๑๓๖,๙๗๖ บาท และรองศาสตราจารย์ ภ. จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการเบิกเงินและจ่ายเงินให้นักวิจัยทั้งสอง โดยหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีเบิกเงินกองทุนฯ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ได้นำเงินจำนวน ๑๓๖,๙๗๖ บาท จ่ายให้แก่ ดร. ส. โดยวิธีนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากของ ดร. ส. ในวันดังกล่าว แต่ไม่ได้นำเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จ่ายให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. กลับนำเงินจำนวนดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี ในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เมื่อไม่มีข้อกำหนดใดในระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยกองทุน มอ. เพื่อวิจัยและพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒ และระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่เก็บรักษาเงินเข้าบัญชีส่วนตัวได้ การที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินราชการฝากเข้าพักในบัญชีส่วนตัวจึงเป็นการดำเนินการนอกเหนือจากที่ระเบียบกฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความพยายามในการติดตามหรือสอบถามถึงเลขที่บัญชีของรองศาสตราจารย์ ภ. เพื่อที่จะได้รับดำเนินการนำเงินเข้าบัญชีให้กับรองศาสตราจารย์ ภ. จนกระทั่งสำนักวิจัยและพัฒนาได้รับแจ้งจากรองศาสตราจารย์ ภ. ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ว่ายังไม่ได้รับเงินที่ขอเบิก จึงพบว่าผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้โอนเงินให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ในวันดังกล่าวทันที แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะนำเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยประวิงเวลาที่จะจ่ายเงินให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. และได้รอนจนกว่าจะถูกทวงถาม ประกอบกับปรากฏพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีระหว่างฝากเงินเข้าบัญชีส่วนตัวตามใบแจ้งรายการบัญชีออมทรัพย์ (statement) ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีมีเงินฝากในบัญชีจำนวน ๑,๑๓๙.๔๘ บาท ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๐.๕๐ นาฬิกา ได้มีเงินฝากเข้าบัญชีจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จึงมียอดเงินรวม ๑๐๑,๑๓๙.๔๘ บาท จากนั้นมีการทำรายการฝากถอนเงินเข้าบัญชีหลายรายการ จนมีจำนวนเงินลดลง กระทั่งในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ คงเหลือเงินจำนวน ๒๑๐.๗๕ บาท พฤติการณ์การนำเงินของรองศาสตราจารย์ ภ. เข้าฝากในบัญชีส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี เป็นระยะเวลาถึง ๕๖ วัน โดยไม่ยอมนำเข้าบัญชีเพื่อจ่ายให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. และยังได้นำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวในช่วงเวลาดังกล่าวอีกหลายครั้ง ทำให้รองศาสตราจารย์ ภ. ไม่ได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้ในโครงการวิจัยตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติ อันทำให้เกิดความเสียหาย

แกระรองศาสตราจารย์ ภ. และทางราชการ จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ไม่ได้มีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่และการที่โอนเงินให้นักวิจัยล่าช้าเนื่องจากไม่ทราบเลขที่บัญชีของนักวิจัย และเกิดความบกพร่องในระบบการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่ล่าช้า ไม่ชัดเจนจึงได้นำเงินเข้าบัญชีส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อนเพื่อจะได้จ่ายเงินโดยวิธีโอนเงินเข้าบัญชีนักวิจัยตามที่ได้ปฏิบัติในการโอนเงินให้แก่นักวิจัยรายอื่น อันเป็นการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดนั้น เห็นว่า หากผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาทุจริต เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่เบิกเงินยืมจากกองทุนฯ เพื่อส่งไปให้นักวิจัยตามที่ได้รับอนุมัติ ผู้ฟ้องคดีต้องติดต่อประสานงานในการขอข้อมูลโดยเฉพาะเลขที่บัญชีของผู้ขออนุมัติ ก่อนที่จะดำเนินการเบิกเงินยืมแล้วจัดส่งไปให้นักวิจัยแต่ละราย ดังเช่นกรณีที่ได้นำเงินเข้าบัญชีของ ดร. ส. หรือถ้าหากว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการเบิกเงินยืมจากกองทุน มอ. มาแล้วแต่ปรากฏว่าไม่ทราบเลขที่บัญชีของรองศาสตราจารย์ ภ. ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องดำเนินการเก็บรักษาเงินที่ไม่อาจจ่ายเงินให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. โดยวิธีนำเงินฝากเข้าบัญชีกองทุนฯ ไว้ก่อน แล้วรอสอบถามเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารของรองศาสตราจารย์ ภ. ให้ทราบแน่ชัดเสียก่อนจึงค่อยดำเนินการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว หรืออาจใช้วิธีซื้อตั๋วแลกเงินหรือเช็คเชียร์เช็คของธนาคารส่งจ่ายในนามของรองศาสตราจารย์ ภ. แล้วดำเนินการจัดส่งไปยังสถานที่ทำงานของรองศาสตราจารย์ ภ. หรืออาจใช้วิธีโทรศัพท์ติดต่อสอบถามเลขที่บัญชีจากรองศาสตราจารย์ ภ. ตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ระบุไว้ในคำขออนุมัติยืมเงิน แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการโดยวิธีการใด ๆ กลับนำเงินเข้าบัญชีส่วนตัวและนำไปใช้ประโยชน์นานถึง ๕๖ วัน จนกระทั่งถูกทวงถาม จึงได้นำเงินเข้าบัญชีให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. ในวันเดียวกับที่ถูกทวงถาม จึงยอมแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีและการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า มีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก งานที่ได้รับมอบหมายในการเบิกเงินยืมจากกองทุนฯ ให้แก่นักวิจัยเป็นเพียงงานที่ได้รับฝากไว้ให้ปฏิบัติเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่างานเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของกองทุนฯ เป็นเพียงงานพิเศษซึ่งคิดเป็นร้อยละสองของปริมาณงานที่ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบทั้งหมด ย่อมเห็นได้ว่างานในส่วนดังกล่าวเป็นงานส่วนพิเศษที่มีได้มีปริมาณงานที่มากจนเกินภาระที่ผู้ฟ้องคดีจะปฏิบัติให้แล้วเสร็จเรียบร้อยได้ ขอกกล่าวอ้างจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายส่วนตัว ทั้งที่อยู่ในบัญชีธนาคารและอยู่นอกเหนือจากบัญชีธนาคาร จึงไม่ทราบ

เหตุผลการใช้เงินยอดต่าง ๆ ได้นั้น มิได้มีผลต่อกรณีและผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาแต่อย่างใด เนื่องจากเมื่อผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำเงินส่งให้แก่นักวิจัย จะต้องพยายามดำเนินการนำเงินส่งให้แก่นักวิจัยโดยเร็ว ผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาเกี่ยวกับการเงินการบัญชี และดำรงตำแหน่งนักวิชาการการเงินและบัญชี ระดับ ๖ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการเงินและบัญชี ย่อมต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเบิกจ่ายเงินในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๔/๒๕๕๗)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐในทางเฉพาะทางสมควรใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าวิญญูชนโดยทั่วไปและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ อีกทั้งจะอ้างว่าระเบียบปฏิบัติก่อให้เกิดความสับสนและเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติไม่ถูกต้องมาโดยตลอดเพื่อแก้ตัวให้ตนพ้นผิดมิได้ การที่นายตรวจสกุลการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการตรวจรับของส่งออกให้ถูกต้องตรงกับที่สำแดงตามใบขนสินค้าขาออกแล้วควบคุมการบรรจุของเข้าตู้คอนเทนเนอร์และสักรายการตรวจสอบและตรวจปล่อยลงในใบขนสินค้าขาออกและสำเนาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังป้องกันมิให้การจัดเก็บของเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนเป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติและมีการรับรองการตรวจปล่อยสินค้าไม่ตรงตามสำแดง ทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีของผู้ประกอบการและกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นรายได้ของรัฐโดยตรง ทั้งที่อยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามสมควรแก่กรณีได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการไม่ พุทธิการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมสกุลการ) ได้มีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีเพื่อรอฟังการสอบสวน กรณีผู้ฟ้องคดีได้สลักหลังใบขนสินค้า บันทึกการตรวจสอบและตรวจปล่อยสินค้าไปโดยไม่ได้ดำเนินการเปิดตรวจ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยขาดความเอาใจใส่และมีได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ ทำให้มีการจัดเก็บของเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ และมีการรับรองการตรวจปล่อยสินค้าซึ่งไม่ตรงตามสำแดง เป็นช่องทางให้กระทำการในลักษณะฉ้อฉลสกุลการได้โดยง่าย และกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐโดยตรง ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชื่อเสียงและภาพพจน์โดยรวมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (กรมสกุลการ) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัฐมนตรี) ได้พิจารณาแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ลงโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจกระทำความผิด อีกทั้งมีสาเหตุอีกหลายประการ

ที่ทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติและผู้ถูกฟ้องคดีเคยมีคำสั่งลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิด ในลักษณะเดียวกันหลายครั้ง แต่กลับลงโทษภาคทัณฑ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ และให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ รวมทั้ง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหาย

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาจากคำให้การประกอบหนังสือชี้แจง ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าสินค้าตามใบคลังสินค้าที่บันทึกบนเลขที่ ๐๕๐๕ ๐๑๐๑ ๒๖๑๔ สำแดง เป็นผ้าทอจำนวน ๑๕๐ หีบห่อ บรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์ หมายเลข MOLU ๐๐๑๗๓๐๗ ถูกนำมา ยังคลังสินค้าที่บันทึกบนทั่วไปของบริษัท ส. จำกัด ในเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๑ ตู้คอนเทนเนอร์ได้ถูกวางเก็บไว้บริเวณคลังสินค้า โดยไม่มีการนำสินค้าออกจาก ตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อเข้าเก็บในคลังสินค้าที่บันทึกบน และผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้เปิดดูสินค้าในตู้คอนเทนเนอร์ ควบคุมและตรวจนับจำนวนหีบห่อของที่ต้องขนเข้าเก็บในคลังสินค้าที่บันทึกบน แต่ปล่อยให้มีการนำ ตู้คอนเทนเนอร์ซึ่งบรรจุสินค้าวางไว้ที่บริเวณประตูคลังสินค้า และได้สลักหลังใบขนคลังสินค้า ที่บันทึกบน ใบขนสินค้าขาออกและรับรองเอกสารอื่นอีกหลายฉบับ ซึ่งไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และระเบียบปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรณีจึงเห็นได้ว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติ หน้าที่ราชการโดยฝ่าฝืนข้อ ๑๔ ๐๔ ๐๔ ของประมวลระเบียบปฏิบัติตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการได้อย่างถูกต้องและป้องกัน ข้อผิดพลาดซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐในงานเฉพาะทาง ซึ่งสมควรใช้ความระมัดระวังมากกว่าวิญญูชน โดยทั่วไป จึงต้องตรวจสอบนับจำนวนหีบห่อว่าถูกต้องตรงตามที่สำแดงในใบขนคลังสินค้าที่บันทึกบน หรือไม่ และก่อนตรวจปล่อย ก็ต้องไปตรวจสอบว่าสินค้าที่สำแดงตามใบขนสินค้าขาออกกับสินค้า ที่ขนเข้าตู้คอนเทนเนอร์ถูกต้องตรงกัน เพื่อเป็นการตรวจสอบให้ชัดเจนตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการตรวจรับของเข้าคลังสินค้า ที่บันทึกบนและการตรวจปล่อยของออกจากคลังสินค้าเพื่อส่งออก สามารถใช้ความระมัดระวัง ป้องกันเช่นนี้ได้และอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามสมควรแก่กรณีได้ แต่หาได้ใช้ความ ระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการไม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ยอมรับว่า ได้กระทำความผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ ทั้งที่เป็นระเบียบซึ่งกำหนดขั้นตอนและวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการตรวจสินค้าที่ผู้ประกอบการขอเข้าไปเก็บที่คลังสินค้า ที่บันทึกบน และการตรวจปล่อยสินค้าออกจากคลังสินค้าก่อนที่จะส่งออก เพื่อป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้นกับทางราชการ อีกทั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความละเอียดรอบคอบ

จะอ้างว่าระเบียบแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ก่อให้เกิดความสับสนและเจ้าหน้าที่อื่นก็ปฏิบัติไม่ถูกต้อง เช่นนี้มาโดยตลอดเพื่อแก้ตัวให้ตนพ้นผิดมิได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อผลของการเลินเล่อและความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี ทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีของผู้ประกอบการ และเป็นเหตุให้สามารถกระทำการในลักษณะฉ้อฉลศุลกากรได้โดยง่าย และกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นรายได้ของรัฐโดยตรง อีกทั้งยังปรากฏเป็นข่าวตามหนังสือพิมพ์ด้วย จึงถือว่าพฤติการณ์และการกระทำเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเพิ่งจะย้ายมาปฏิบัติหน้าที่นายตรวจศุลกากรประจำคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปของบริษัท ส. จำกัด ก่อนเกิดเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตู้คอนเทนเนอร์เพียง ๑๔ วัน และนโยบายของคลังสินค้ากรณีนำสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมาฝากไว้ที่คลังสินค้า หากเป็นการฝากชั่วคราวก็จะตรวจปล่อยทั้งใบขนสินค้าขาเข้าและใบขนสินค้าขาออกพร้อมกัน โดยไม่ต้องนำสินค้าออกจากตู้คอนเทนเนอร์เข้าเก็บในคลังสินค้าซึ่งนายตรวจศุลกากรคนก่อน ๆ ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีมาโดยตลอด นั้น จึงไม่อาจรับฟังได้ และตามมาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะสั่งลงโทษสถานใดสถานหนึ่งตามที่เห็นสมควร เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นการพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ตลอดจนความเหมาะสมและมาตรฐานการลงโทษแล้ว

ส่วนอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพียงสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ นาย พ. แตกต่างกับกรณีของผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อนาย พ. ปฏิบัติหน้าที่นายตรวจศุลกากรประจำสำนักงานศุลกากรนำเข้าท่าเรือกรุงเทพมีหน้าที่ตรวจดูเครื่องหมายหีบห่อซึ่งบรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์เพื่อให้รู้ว่าเป็นของรายที่ขออนุญาตเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป โดยไม่ต้องเปิดตู้คอนเทนเนอร์ตรวจและนับจำนวน แล้วใช้แถบแม่เหล็กประทับหรือมัดลวดประทับตราตะกั่ว กศก. ที่ประตูตู้คอนเทนเนอร์ ตามข้อ ๑๔ ๐๔ ๐๑ ของประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๔๑

แตกต่างกับกรณีของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนายตรวจศุลกากรประจำคลังสินค้าทัณฑ์บนที่จะต้องตรวจสอบชนิดและนับจำนวนหีบห่อของสินค้าที่ขนเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป สอดกับใบอนุญาตให้นำเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บน และบัญชีรายการขนของขึ้นบกให้ถูกต้องตรงกัน การตรวจปล่อยสินค้าทัณฑ์บนตามใบขนสินค้าขาออก หน้าที่ตรวจของส่งออกถูกต้องตรงกับที่สำแดงตามใบขนสินค้าขาออก ควบคุมการบรรจุของเข้าตู้คอนเทนเนอร์หรือบรรจุในรถตู้ที่บ และสลับรายการตรวจสอบและตรวจปล่อยลงในใบขนสินค้าขาออกและสำเนา ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ได้เปิดตรวจชนิดของสินค้าในตู้คอนเทนเนอร์ เพียงแต่ได้ SEAL ด้วยดวงตราตะกั่ว กศก. หมายเลข ๘๘๓ ไว้ที่ประตูท้ายคอนเทนเนอร์เท่านั้น เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำของนาย พ. และผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงไม่ใช่เป็นเหตุในลักษณะคดี ผลการพิจารณาจึงแตกต่างกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า นาย พ. กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจสั่งลงโทษได้ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่ต้องนำเสนอ อ.ก.พ. กรมศุลกากรพิจารณา คำสั่งกรมศุลกากร ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ลงโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๘๓-๕๘๔/๒๕๕๗)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อในชั้นแรกอัยการเป็นผู้มีคำสั่งให้เลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาเพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลออกไป แต่ในช่วงบ่ายของวันเดียวกันกลับมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาโดยพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าอัยการดังกล่าวได้มีการเรียกรับเงินและรับเงินจากฝ่ายผู้ต้องหาเพื่อแลกกับการไม่ประวิงการฟ้องคดี พฤติการณ์และการกระทำเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม และกระทำการอันอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ทั้งการไม่ให้ออกาสคู่กรณีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้นอันเป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงว่ากรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีมูลหรือไม่ ยังไม่ถึงขนาดมีผลทำให้คู่กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมแต่อย่างใด คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการฝ่ายอัยการ ขณะดำรงตำแหน่งอัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต ๑ ช่วยราชการสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครอง ๕ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่หนังสือพิมพ์รายวันได้ลงบทความวิพากษ์วิจารณ์ว่าพนักงานอัยการมีพฤติกรรมเรียกรับเงินจากผู้ต้องหา ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (สำนักงานอัยการสูงสุด) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้นและต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ประธานกรรมการอัยการ) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.)) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จากกรณีผู้ฟ้องคดีเมื่อครั้งรักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดสมุทรปราการได้เรียกและรับเงินจากการฟ้องคดีอาญาจากฝ่ายผู้ต้องหาเพื่อไม่ต้องเลือกการฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลไปวันอื่น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จากเอกสารพยานหลักฐานและบันทึกถ้อยคำพยานฟังได้ว่า ในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ มีการสั่งเลื่อนนัดให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่ง ณ สำนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ ออกไปเป็นวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ จริง และการมีคำสั่งเลื่อนนัดออกไปเป็นการมีคำสั่งในช่วงที่นาย ป. อัยการเจ้าของสำนวนมิได้อยู่ที่สำนักงาน

กรณีจึงน่าจะเชื่อได้ว่านาย ป. มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีคำสั่งเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาออกไป เป็นวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่อย่างไรก็ดี ประกอบกับนาง ส. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการและรับสำนวนคดีอาญา ส.๑ ได้ให้ถ้อยคำว่าได้รับมอบสำนวนคดีอาญา ส.๑ เลขรับที่ ๒๔๓๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ แล้วดำเนินการเข้าปกสำนวน โดยนัดผู้ต้องหาทั้งสองให้มาฟังคำสั่งในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา จากนั้นเสนอสำนวนต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้นาย ป. เป็นผู้ตรวจสำนวน ระหว่างนั้นตั้งแต่วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ สำนวนยังไม่มีคำสั่ง จนวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ช่วงเช้าผู้ต้องหาทั้งสองพร้อมนายประกันได้มาที่สำนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ แต่ไม่ได้ยื่นฟ้องในตอนเช้าและมีการเลื่อนไปในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งได้มีการลงรายการเลื่อนไปปรากฏในสัญญาประกันด้านหลังเอกสารที่ปรากฏในสำนวน โดยผู้ฟ้องคดี (อัยการจังหวัด) บอกว่าให้เลื่อนไป แต่ต่อมาในช่วงบ่ายได้มีการนำผู้ต้องหาทั้งสองไปยื่นฟ้องศาล จากพยานเอกสารหลักฐานการลงรายการเลื่อนนัดทำสัญญาประกันประกอบกับถ้อยคำพยานและพฤติการณ์แวดล้อมฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะอัยการจังหวัดเป็นผู้มีคำสั่งให้เลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาออกไป เป็นวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์ที่นาย พ. ได้เข้าพบผู้ฟ้องคดีที่ห้องทำงานในวันเกิดเหตุภายหลังจากที่ทราบว่ามีคำสั่งเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาออกไป โดยภายหลังจากที่นาย พ. และนาย ว. ได้นำเงินจำนวนหนึ่งแสนบาทใส่ซองมามอบให้ผู้ฟ้องคดีที่ห้องทำงานในช่วงบ่ายแล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการให้มีการส่งตัวผู้ต้องหาทั้งสองฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการในเวลาต่อมา ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคำสั่งเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาในสำนวนคดีดังกล่าวออกไปแล้วในช่วงเช้า พฤติการณ์จึงฟังได้ตามข้อกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีเรียกและรับเงินจำนวนหนึ่งแสนบาทจากนาย พ. และนาย ว. เพื่อส่งฟ้องคดีต่อศาลในวันดังกล่าวจริง ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่านาง ส. ให้ถ้อยคำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยไม่ทราบว่าจะมีผลอย่างไรกับเรื่องและผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา รวมทั้งการที่นาง ส. ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการสอบสวน ในภายหลังว่า พยานไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้สั่งเลื่อนนัดเพราะพยานมิได้เป็นผู้ทำ จึงขัดแย้งกับถ้อยคำที่เคยให้ไว้จึงไม่อาจถือเป็นถ้อยคำพยานที่รับฟังได้นั้น เห็นว่า ถ้อยคำของนาง ส. เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ เป็นการให้ถ้อยคำครั้งแรกซึ่งใกล้เคียงกับเหตุการณ์ ประกอบกับนาง ส. เป็นผู้ไต่บังคับบัญชาและไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชามาก่อน จึงน่าจะเชื่อได้ว่าส่วนถ้อยคำเพิ่มเติมของนาง ส. เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๘ นั้น เชื่อว่าเป็นการช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี แต่มิได้ปฏิเสธถ้อยคำของเดิมที่เคยให้ไว้ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงมีน้ำหนักรับฟังได้ สำหรับข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่านาย พ. ได้เข้ามาพบผู้ฟ้องคดีที่ห้องทำงาน

ในวันเกิดเหตุเพื่อร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ฟ้องสำนวนคดีดังกล่าว และได้ถูกผู้ฟ้องคดีดำเนินจนเกิดความไม่พอใจอันเป็นเหตุให้นาย พ. โกรธเคืองและกล่าวหาให้ร้ายผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่าในวันเกิดเหตุ นาย พ. และนาย ว. ได้ไปรอที่ศาลจังหวัดสมุทรปราการตั้งแต่ในช่วงเช้าเพื่อเตรียมประกันตัวผู้ต้องหาในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ต้องหา แต่เมื่อได้ทราบว่ามีคำสั่งเลื่อนส่งตัวผู้ต้องหาออกไป กรณีจึงไม่มีเหตุผลที่นาย พ. จะเข้าพบผู้ฟ้องคดีที่ห้องทำงานเพื่อร้องขอให้สั่งไม่ฟ้องคดีดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาเอกสารพยานหลักฐานประกอบถ้อยคำพยานจึงฟังได้ว่าในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันนัดส่งตัวผู้ต้องหาตามสัญญาประกัน ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สั่งให้เลื่อนการส่งตัวผู้ต้องหาออกไป แต่เมื่อได้รับเงินตามที่ได้เรียกร้องจำนวนหนึ่งแสนบาทจากนาย พ. และนาย ว. แล้ว จึงได้มีการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลในวันเดียวกัน พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม และกระทำการอันอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๖๐ (๑) (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ในชั้นการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้นมิได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้นตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่แรกนั้น เห็นว่า การดำเนินการสอบสวนชั้นต้นเป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ากรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีมูลหรือไม่ หากไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ามีข้าราชการรายใดกระทำผิดวินัยก็จะยุติเรื่อง หากกรณีมีมูลตามข้อกล่าวหา ก็จะดำเนินการทางวินัย โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยต่อไป จึงเป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนที่จะพิจารณาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ชี้แจงเรื่องราวเป็นหนังสือหรือโดยบันทึกเรื่องราวและความเห็นก็ได้ ซึ่งการไม่ให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้น ยังไม่ถึงขนาดมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่าในชั้นการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมรายละเอียดเท่าที่มีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดี

อุทธรณ์ว่าคำให้การของนาย พ. ฉบับลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีเหตุอันควรเชื่อว่าได้มีการจัดทำคำให้การของนาย พ. ขึ้นใหม่ แล้วได้ถ่ายสำเนาเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องส่งต่อศาลพร้อมคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี และมีการนำนามบัตรของนาย น. ทนายความของนาย ว. วางไว้ที่มุมด้านขวาของเอกสารความเห็นและคำสั่งของพนักงานอัยการ แล้วถ่ายเอกสารลงชื่อรับรองความถูกต้องอันเป็นการจัดทำเอกสารและรับรองสำเนาอันเป็นเท็จ อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลนั้น เห็นว่า กรณีไม่ปรากฏหลักฐานสนับสนุนให้เชื่อได้ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ประกอบกับคดีนี้ นาย พ. และนาย ว. ต่างให้ถ้อยคำ ยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเรียกและรับเงินอยู่แล้ว จึงไม่มีเหตุให้ต้องสร้างพยานหลักฐานเท็จเพื่อแสดงให้ศาลเห็นว่านาย น. ทนายความได้เข้ามามีส่วนรู้เห็นโดยใกล้ชิดเกี่ยวกับพฤติการณ์เรียกและรับเงินของผู้ฟ้องคดีอีกแต่อย่างใด อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนนี้จึงไม่อาจรับฟังได้เช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๗๐/๒๕๕๗)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นขั้นตอนเริ่มต้นการใช้อำนาจ ตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยเพื่อนำไปสู่การลงโทษทางวินัย การที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกำหนดตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่จะเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไว้โดยเฉพาะ เป็นกรณี que se cadit ที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าประสงค์จะกำหนดให้เฉพาะผู้บังคับบัญชาในระดับหรือตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากการถูกดำเนินการทางวินัยดังกล่าวโดยไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงออกโดยเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย จึงย่อมมีผลทำให้คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ และปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งศาลปกครองชอบที่จะยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีรับราชการ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ได้ถูกกล่าวหาว่าร่วมกับพวกพยายามฆ่าผู้อื่น และผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลกได้มีคำสั่งลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เห็นควรยุติเรื่อง แต่ต่อมาศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พุทธศักราช ๒๔๗๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖) เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่น

อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และเพิกถอนมติของอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยร่วมกันพยายามฆ่านาย ป. ความผิดของผู้ฟ้องคดีจึงมีโทษถึงขนาดปลดออกหรือไล่ออก กรณีจึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจได้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนด ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ วรรคสาม บัญญัติให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุข้าราชการเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ยศสิบตำรวจตรี ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลก ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๒๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๘๖๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย จึงต้องเป็นอธิบดีหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี เมื่อผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลก มิใช่ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในการดำเนินการทางวินัยตามคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลก ซึ่งเป็นเพียงผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ฟ้องคดีอาศัยอำนาจตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ประเภทบุคคล เล่ม ๑ ลักษณะที่ ๑ บทที่ ๓ ข้อ ๒ ออกคำสั่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลกลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งดังกล่าว เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างในคำฟ้องหรือคำอุทธรณ์ แต่ศาลปกครองสูงสุดโดยมติที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นขั้นตอนเริ่มต้นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยเพื่อนำไปสู่การลงโทษทางวินัย การที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกำหนดตำแหน่ง

ของผู้บังคับบัญชาที่จะเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไว้โดยเฉพาะ เป็นกรณี que se non que ที่แสดงให้เห็นถึงเจตนาของกฎหมายว่าประสงค์จะกำหนดให้เฉพาะผู้บังคับบัญชา ในระดับหรือตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่า จะได้รับความเป็นธรรมจากการถูกดำเนินการทางวินัยดังกล่าวโดยไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้ไม่มีอำนาจ ตามกฎหมาย ดังนั้น ปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย จึงเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งศาลชอบที่จะยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ เมื่อการที่ผู้กำกับ การหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิษณุโลกออกคำสั่งลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๐ แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๖ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นไป และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ตามผลการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการออก คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องไปดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ ให้ถูกต้อง และอาจทำให้ผลการดำเนินการทางวินัยครั้งใหม่ไม่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งจะมีผลกระทบ ต่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีกับประโยชน์ของทางราชการ

ดังนั้น คดีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าการกำหนดค่าบังคับของศาลปกครอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแห่งกรณี มีเหตุอันสมควรที่จะพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวให้มีผล ย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งหรือไม่ หรือจะให้การเพิกถอนมีผลนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษา หรือให้การเพิกถอนมีผลไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เห็นว่า ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่ง ดังกล่าว มีเหตุสืบเนื่องมาจากการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีโดยผู้ที่ไม่ มีอำนาจ ซึ่งเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมาย กำหนดไว้ และหากศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว จะส่งผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่

ตามกฎหมายต้องไปดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ให้ถูกต้อง ส่วนผู้ฟ้องคดีจะถือเสมือนหนึ่งว่าไม่เคยถูกดำเนินการทางวินัยมาก่อน แต่ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินการทางวินัยครั้งใหม่นั้น จะมีผลเกี่ยวเนื่องไปถึงสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการของผู้ฟ้องคดีกับความเสียหายที่ทางราชการจะได้รับจากการกระทำผิดวินัยของผู้ฟ้องคดี กล่าวคือ การดำเนินการทางวินัยข้าราชการนั้น ถือว่าเป็นมาตรการสำคัญที่ทางราชการใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลความประพฤติของข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการและการบริการสาธารณะแก่ประชาชน แต่หากมีการกระทำผิดวินัยเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ย่อมสร้างความเสียหายแก่ทางราชการเป็นอย่างมาก และมีผลกระทบต่อ การบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตลอดจนความรู้สึกของสังคมโดยรวม นอกจากนี้ ในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัยนั้น ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ข้าราชการในการที่จะไม่ถูกลงโทษหรือถูกกีดกันแกล้งโดยไม่มีเหตุผล แต่ถ้ายกเว้นว่าข้าราชการดังกล่าวกระทำผิดวินัยจริงแล้ว เพียงแต่มีความบกพร่องเฉพาะในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัย เนื่องจากไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น และเมื่อมีการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวแล้ว ก็ไม่อาจทำให้ผลการดำเนินการทางวินัยเปลี่ยนแปลงจากเดิม ด้วยเหตุผลดังกล่าวการพิพากษาคดีของศาลโดยการกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยตามกรณีดังกล่าวมานั้น จึงต้องใช้ความระมัดระวังมิให้มีผลในทางตรงกันข้ามโดยการทำให้ข้าราชการที่ได้กระทำผิดวินัยกลายเป็นผู้ที่พ้นจากความผิดเพราะความบกพร่องในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัย มิฉะนั้น จะเป็นการสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น เมื่อพิจารณา ระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประโยชน์สาธารณะ และการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นว่าคดีนี้ศาลควรพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๖ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นไป และมีข้อสังเกตที่ ๒ โดยอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้การเพิกถอนมีผลนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา และมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ให้ถูกต้อง

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๑/๒๕๕๕)

คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การดำเนินการสอบสวนทางวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องมีความเป็นกลาง เมื่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกัน คณะกรรมการทั้งคณะย่อมเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะสืบสวนหาข้อเท็จจริง จึงอาจทำให้การพิจารณาใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้วตามผลการสอบสวนข้อเท็จจริง อีกทั้งเมื่อกรรมการคนหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการอันเป็นเหตุให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ถูกกล่าวหา จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่อาจถูกคัดค้านการได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๔) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และถือได้ว่าเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสมควรหยุดดำเนินการสอบสวนแล้วรายงานผู้สั่งแต่งตั้งเพื่อให้วินิจฉัยสั่งการซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ เมื่อไม่ได้ดำเนินการ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๕ สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากนาย ส. เพื่อสวมตัวทำบัตรประชาชน โดยนายอำเภอได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยนาย ช. ปลัดอำเภอ เป็นประธานกรรมการ นาย อ. ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและจำเอนก บ. ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องดังกล่าว โดยคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยบุคคลชุดเดียวกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพราะผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์และเป็นผู้คุ้นกับผู้ฟ้องคดีในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ประกอบกับมีเรื่องโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน รวมทั้ง

เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้สั่งการแต่อย่างใด และคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๔๒๑๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการสามัญประจำจังหวัด ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ แต่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการดำเนินการสอบสวนทางวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง โดยที่บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้นไม่มีความเป็นกลางหรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้นั้นไม่อาจพิจารณาทางปกครองได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับที่นายอำเภอเคยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว แม้ว่าเป็นการดำเนินการตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้เพียงให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วยประธานกรรมการให้ดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อยอีกสองคนโดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการก็ตาม แต่ในการสืบสวนข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีกรกระทำผิดหรือไม่ อย่างไร คณะกรรมการทั้งคณะย่อมเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะสืบสวนหาข้อเท็จจริง จึงอาจทำให้การพิจารณาใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้วตามผลการสอบสวนข้อเท็จจริง นอกจากนี้ จำเอก บ. เป็นเจ้าหน้าที่ในการทำบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกำหนดให้ปลัดอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการทำบัตรประจำตัวประชาชน ดังนั้น จำเอก บ. จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเนื่องจากจำเอก บ. เป็นผู้สอบสวนพยานบุคคลและอนุมัติให้นาย ส. ทำบัตรประจำตัวประชาชน

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงซึ่งมีจำเอก บ. เป็นกรรมการรวมอยู่ด้วย เสนอให้ลงโทษว่ากล่าวตักเตือนจำเอก บ. ดังนั้น จำเอก บ. จึงมีกรณีที่น่าจะถูกคัดค้านการได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ และถือได้ว่าเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีนี้จำเอก บ. ย่อมเห็นได้เองอยู่แล้วว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว แม้จะไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ตาม คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสมควรหยุดดำเนินการสอบสวนแล้วรายงานผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อให้วินิจฉัยสั่งการตามข้อ ๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญแต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ดำเนินการดังกล่าว หรือมีกรณีเข้าข้อยกเว้นตามนัยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อการพิจารณาทางปกครองในการดำเนินการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีมีข้อบกพร่องในสาระสำคัญและได้ดำเนินการไปจนกระทั่งมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดียอมรับตามคำอุทธรณ์ว่าจำเอก บ. มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและสอบสวนบุคคลผู้ต้องหาเชื่อถือ ดังนั้น จำเอก บ. จึงเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชนเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี เมื่อมีกรณีกล่าวหาว่ามีการสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการทำบัตรทุกคนรวมทั้งจำเอก บ. ย่อมถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและเป็นกรณีที่น่าจะถูกคัดค้านการได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๔) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ เนื่องจากรู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา หรือมีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน หรือเป็นผู้กล่าวหาและถือว่ามีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาโดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษตามนัยมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๒/๒๕๕๘)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการถือเป็นมาตรการที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการก็เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของข้าราชการ อันมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาจึงต้องผูกพันตนอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง คือ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

การที่ข้าราชการถูกคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน มิได้มีสิทธิในฐานะข้าราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดเงินเดือน งดจ่ายเงินเดือน ค่าล่วงเวลา เงินอื่น ๆ ไม่เลื่อนยศหรือขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในระหว่างนั้น จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย แต่การดำเนินการสอบสวนทางวินัยจัดอยู่ในประเภทกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ใช้บังคับใหม่ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาการสอบสวนไว้ชัดเจน เพื่อเป็นมาตรการเร่งรัดให้มีการลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดโดยไม่ชักช้าและเป็นการคุ้มครองป้องกันมิให้ข้าราชการที่มีได้กระทำผิดวินัยได้รับความเสียหายจากการใช้ระยะเวลาการสอบสวนที่ยาวนานเกินสมควร เมื่อการสอบสวนดำเนินการไปแล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถือเป็นอำนาจผูกพันของผู้บังคับบัญชาที่ต้องมีคำสั่งให้ข้าราชการนั้นกลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อนและถือเสมือนหนึ่งว่าไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนนับแต่วันครบกำหนดเวลาการสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนด ผู้บังคับบัญชาจึงมีหน้าที่คืนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือสิทธิต่าง ๆ รวมทั้งการเลื่อนยศ แต่เมื่อผู้บังคับบัญชามีได้ดำเนินการจึงเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ของกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ส่วนการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ มิได้พิจารณาเฉพาะการดำรงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ยังคงต้องพิจารณาเกี่ยวกับความประพฤติ ความดีความชอบ การสร้างประโยชน์ให้แก่ราชการหรือสาธารณชนประกอบกันด้วย

การที่ผู้บังคับบัญชาไม่ได้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ใช้หรือจ้างวาน สิบตำรวจตรี ศ. ในการให้ความช่วยเหลือนาง ว. เดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านพิธีการเข้าเมืองและได้มอบหนังสือเดินทางปลอมให้แก่นาง ว. เพื่อใช้เดินทางไปยังต่างประเทศ ผู้กำกับฝ่าย ๒ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และในระหว่างสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ต่อมาปรากฏว่า การสอบสวนพิจารณาสั่งการไม่แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิม และให้ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนนับแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดเวลาสอบสวนพิจารณา โดยผู้ฟ้องคดีได้รายงานตัวปฏิบัติหน้าที่ราชการในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหลังจากผู้ฟ้องคดีรายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้คืนสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ระหว่างถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ ได้แก่ เงินเดือน ชั้นเงินเดือน ค่าล่วงเวลา และเงินอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือนรวมทั้งเลื่อนยศผู้ฟ้องคดีจากสิบตำรวจเอกเป็นจ่าสิบตำรวจและจากจ่าสิบตำรวจเป็นดาบตำรวจ และขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีมีอยู่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการถือเป็นมาตรการหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยกฎหมายได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจใช้มาตรการทางวินัยลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยได้ ซึ่งการลงโทษทางวินัยดังกล่าวได้จัดแบ่งระดับโทษไว้ตามความร้ายแรงแห่งการกระทำผิดวินัย เช่น การลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจ มี ๗ สถาน แบ่งออกเป็นโทษในความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักยาม กักขัง

ตัดเงินเดือน และโทษในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก ไล่ออก ทั้งนี้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลความประพฤติของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แต่อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เดียวกัน การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ ก็เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสถานภาพของสิทธิของข้าราชการ อันมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจึงต้องผูกพันตนอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง คือ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ดังนั้น เมื่อมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยไว้อย่างไร ผู้บังคับบัญชาก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนนั้นให้ถูกต้องครบถ้วน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ซึ่งมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ใต้บัญญัติให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน จึงมีผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการและต้องออกจากราชการไปชั่วคราวโดยขาดจากตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการระหว่างถูกคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้งดจ่ายเงินเดือน ค่าล่วงเวลา หรือเงินอื่น ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ไม่เลื่อนยศผู้ฟ้องคดีจากสิบตำรวจเอกเป็นจ่าสิบตำรวจ และจากจ่าสิบตำรวจเป็นดาบตำรวจ รวมทั้งไม่ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากในเวลานั้น ผู้ฟ้องคดีมิได้มีสิทธิในฐานะข้าราชการ กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ขึ้นใช้บังคับในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อันมีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และข้อเท็จจริงปรากฏว่าการสอบสวนพิจารณาทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสองร้อยสี่สิบวันตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิม และให้ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนนับตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดเวลาสอบสวนพิจารณา โดยผู้ฟ้องคดีได้รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ซึ่งเห็นว่ามาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีเจตนารมณ์ที่ต้องการกำหนดกรอบระยะเวลาการสอบสวนไว้ให้ชัดเจนเพื่อเป็นมาตรการเร่งรัดให้มีการลงโทษ

ทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดโดยไม่ชักช้า และในทางกลับกันก็เป็นมาตรการคุ้มครองป้องกันมิให้ข้าราชการที่มีได้กระทำความผิดวินัยได้รับความเสียหายจากการใช้ระยะเวลาสอบสวนที่ยาวนานจนเกินสมควร ทั้งนี้ หากการสอบสวนพิจารณาดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ กฎหมายก็ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในลักษณะให้เป็นอำนาจผูกพันโดยบังคับให้ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งให้ข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหา กลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อน และให้ถือว่าไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนนับแต่วันครบกำหนดเวลาการสอบสวนจนกว่าการพิจารณาสั่งการในเรื่องนั้นจะเสร็จสิ้นและมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งปรากฏว่าวิธีการให้ข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหา กลับคืนสู่ฐานะเดิมในกรณีที่เคยมีคำสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา ก็คือการสั่งให้กลับเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหลังจากพ้นสภาพการเป็นข้าราชการและต้องออกจากราชการไปชั่วคราว อันมีผลให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้รับคืนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการต่อไป ถือเสมือนหนึ่งว่าไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนนับแต่วันครบกำหนดเวลาการสอบสวน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิม และให้ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดเวลาสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องคืนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่เมื่อปรากฏว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับใหม่แตกต่างจากกฎหมายเดิมที่ได้บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตำรวจกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ในกรณีการสอบสวนพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการของผู้บังคับบัญชาในหมวดของการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทกฎหมายวิธีสบัญญัติ การใช้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่อาจใช้บังคับให้มีผลย้อนหลังไปถึงการดำเนินการทางวินัยที่ได้ดำเนินการตามกฎหมายเดิมไปโดยชอบแล้ว และต้องใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องคืนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน

หรือสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หาได้ดำเนินการดังกล่าวแต่อย่างใดไม่ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ของกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องคืนเงินเดือน เลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเงินอื่น ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งพิจารณาเลื่อนยศผู้ฟ้องคดีจากสิบตำรวจเอกเป็นจ่าสิบตำรวจและจากจ่าสิบตำรวจเป็นดาบตำรวจย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แต่ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ส่วนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนเพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน และในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใด บุคคลนั้นจะต้องกระทำความดีความชอบจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งมีใช้พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เท่านั้น ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๗ และข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ดังนั้น เมื่อการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี มิได้พิจารณาเฉพาะการดำรงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ยังต้องพิจารณาเกี่ยวกับความประพฤติ ความดีความชอบ การสร้างประโยชน์ให้แก่ราชการหรือสาธารณชนประกอบกันด้วย กรณีจึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิมย้อนหลังไปนับตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๔ มิได้ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีใน ส่วนนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินเดือน เลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเงินอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งพิจารณาเลื่อนยศผู้ฟ้องคดีจากสิบตำรวจเอกเป็นดาบตำรวจย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข

ที่กฎหมายกำหนด โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๒๒/๒๕๕๘)

การดำรงตำแหน่งข้าราชการไม่ว่าจะให้มีหน้าที่เป็นเลขานุการหรือ ผู้ช่วยเลขานุการโดยมิได้ระบุให้เป็นกรรมการสอบสวนด้วย ย่อมทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้ง เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่มีอำนาจหน้าที่ในอันที่จะทำการสอบสวนได้ ดังนั้น เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยประกอบด้วยประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ โดยที่ผู้ช่วยเลขานุการมีฐานะเป็นเพียง ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงมีเพียงสองคน อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน คณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยจึงไม่ครบตามองค์ประกอบ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อเป็น หลักประกันการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา มีผลให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับให้การเพิกถอนคำสั่งมีผลไปในอนาคต และมี ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาโดยให้ หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเสียใหม่ให้ถูกต้อง ตามกฎหมาย ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาใหม่ให้เป็นไปตามกระบวนการ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้คำสั่งใหม่มีผลย้อนหลังไปตั้งแต วันที่คำสั่งเดิมมีผลบังคับ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะรับราชการเป็นพนักงานเทศบาลตำแหน่งปลัดเทศบาล ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยและประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่จัดทำ ร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่เข้าร่วมประชุมสภาเทศบาล ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง มหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงินฯ มีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ในตำแหน่งปลัดเทศบาล กรณียกยอกเงินวันลอยกระทง กรณีทุจริตเงินค่าเดินทางไปทัศนศึกษา กรณีใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเกินความจำเป็นจนเกิดการรั่วไหลของงบประมาณด้านน้ำมันเชื้อเพลิง กรณีมาปฏิบัติงานสายเป็นประจำ ไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ และกรณีลงเวลาปฏิบัติ ราชการในวันเสาร์อันเป็นเท็จ แต่เบิกเงินล่วงหน้า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรีตำบล) จึงได้มี

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสอบสวนเสร็จ และต่อมาได้มีคำสั่งที่ ๑๑๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ประธานคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอำนาจเจริญ) แต่ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๑๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การสอบสวนและการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอำนาจเจริญ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และข้อ ๓๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีรวม ๒ คำสั่ง คือ คำสั่งที่หนึ่ง คำสั่งที่ ๑๓๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกรณีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัย และประพฤติไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ และคำสั่งที่สอง คำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ และประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยคณะกรรมการดำเนินการทางวินัยประกอบด้วยบุคคลชุดเดียวกัน คือ นาย พ. ตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ๗) เป็นประธานกรรมการ นาย ม. ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอปทุมราชวงศา เป็นกรรมการ และเลขานุการ และพันจ่าโท ค. ปลัดอำเภอ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ต่อมา เมื่อพันจ่าโท ค. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งคณะกรรมการดำเนินการทางวินัยตามคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยให้นาย ว. ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ช่วยเลขานุการแทนพันจ่าโท ค. จึงเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๓๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ และคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ มีผู้ทำหน้าที่กรรมการสอบสวนเพียงสองคน คือ นาย พ. เป็นประธานกรรมการ และนาย ม. เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนพันจ่าโท ค. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ พันจ่าโท ค. จึงมีฐานะเป็นเพียงผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งการดำรงตำแหน่งข้าราชการไม่ว่าจะให้มีหน้าที่เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีได้ระบุให้เป็นการกรรมการสอบสวนด้วย ย่อมทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขานุการหรือ

ผู้ช่วยเลขานุการไม่มีอำนาจหน้าที่ในอันที่จะทำการสอบสวนได้ ต่อมา หลังจากพันจ่าโท ค. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งนาย ว. เป็นผู้ช่วยเลขานุการแทนพันจ่าโท ค. โดยมีได้แต่งตั้งให้นาย ว. เป็นกรรมการสอบสวนแต่อย่างใด ดังนั้น คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๓๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ คำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ และคำสั่งที่ ๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ จึงประกอบด้วยกรรมการที่มีอำนาจสอบสวน ตามกฎหมายเพียงสองคนเท่านั้น อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนที่มีจำนวนน้อยกว่า สามคน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดอำนาจเจริญ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ส่งผลให้องค์ประกอบ ของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยของผู้ฟ้องคดีข้างต้น ไม่ครบตามองค์ประกอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อเป็นหลักประกันการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ย่อมทำให้คำสั่งดังกล่าวข้างต้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไปตามข้อ ๖๓ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ ปรากฏว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ถูกต้องตามข้อ ๖๓ ให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป ในกรณีเช่นนี้ให้นายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ให้ถูกต้อง ฉะนั้น เมื่อคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๑๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการมีผลมาจากการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่า แม้พันจ่าโท ค. และ นาย ว. ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ตาม แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลทั้งสองได้ปฏิบัติ หน้าที่เช่นเดียวกับกรรมการสอบสวนทางวินัยทุกประการนั้น เห็นว่า ประกาศคณะกรรมการฯ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวนไว้อย่างชัดเจน ผู้ที่ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ สอบสวนย่อมไม่มีอำนาจและหน้าที่ในอันที่จะทำการสอบสวนแทนกรรมการสอบสวนได้ ตามกฎหมาย ดังนั้น การทำหน้าที่ของพันจ่าโท ค. และนาย ว. จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการดำเนินการ ของกรรมการสอบสวนและการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทิน ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว พระราชบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ให้ล้างมลทินแก่บรรดา ผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ และให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ตามลำดับ โดยมีเงื่อนไขสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับโทษทางวินัย คือ ได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมด

หรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อได้วินิจฉัยข้างต้นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้การสอบสวนทั้งหมดต้องเสียไปแล้ว จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในอันที่จะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

โดยสรุปศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า คำสั่งพิพากษาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับโดยสั่งให้เพิกถอนได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่การมีคำสั่งบังคับดังกล่าวจะให้ผลตั้งแต่เมื่อใดหรือจะให้มิเงื่อนไขอย่างใดนั้น มาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า ในกรณีมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีในอันที่จะได้รับการสอบสวนทางวินัยโดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่มีองค์ประกอบที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการด้านการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะดำเนินการทางวินัยแก่บุคลากรที่ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดวินัยเพื่อให้ได้ข้อยุติว่าบุคลากรที่ถูกร้องเรียนได้กระทำความผิดวินัยตามที่ถูกร้องเรียนกล่าวหาจริงหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นควรกำหนดให้การเพิกถอนคำสั่งพิพากษามีผลไปในอนาคตเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเสียใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ให้เป็นไปตามกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และออกคำสั่งทางวินัยที่ถูกต้อง

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๑๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ทั้งนี้ ให้การเพิกถอนคำสั่งมีผลตามคำพิพากษาเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษานี้ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษานี้ โดยให้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษานี้ตามนัยมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเสียใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดำเนินกระบวนการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และออกคำสั่งทางวินัยที่ถูกต้อง โดยให้คำสั่งดังกล่าวมีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งฉบับเดิมมีผลบังคับ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๖๔/๒๕๕๘)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อข้อเท็จจริง พฤติการณ์ และการกระทำของพนักงานเทศบาลมีอาจถือได้ว่าการขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามข้อ ๙ วรรคสอง หรือเป็นการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๒ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนครสวรรค์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ นายกเทศมนตรีจึงย่อมมีอำนาจในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่เจ้าหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งมีอำนาจตามกฎหมายที่จะพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๘๕ (๕) เพื่อสั่งให้ออกจากราชการ กรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่น่าพอใจของทางราชการได้ การที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งลงโทษไล่เจ้าหน้าที่ออกจากราชการอันเป็นโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง จึงเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลสามัญ ตำแหน่งนิติกร ระดับ ๕ สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ กรณีถูกกล่าวหาว่าขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครสวรรค์ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เหตุที่ไม่อยู่ที่โต๊ะทำงาน เนื่องจากไม่ได้รับมอบหมายงานตามความเหมาะสม และการที่ทำงานไม่แล้วเสร็จเพราะได้ส่งมอบงานที่ได้รับมอบหมายคืน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จากประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนครสวรรค์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ข้อ ๙ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการที่สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมตามคำสั่งเทศบาลนครนครสวรรค์ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๗ โดยได้รับมอบหมายให้ยกร่างเทศบัญญัติของเทศบาลให้เป็นปัจจุบันและยังคงได้รับมอบหมายให้ติดตามงานคดีต่าง ๆ เดิมที่เคยรับผิดชอบอยู่ แต่ปรากฏว่างานที่ได้รับมอบหมายไม่มีความคืบหน้า จึงถูกเรียกงานคืนเพื่อให้นิติกรอื่นดำเนินการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งเทศบาลนครนครสวรรค์ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ มอบหมายงานคดีเกี่ยวกับการค้างชำระภาษีอากรจำนวน ๑๑ คดี ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการอีกครั้งหนึ่ง โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีรายงานความคืบหน้าของคดีทุกเดือน แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายและไม่ได้รายงานความคืบหน้าของคดีแต่อย่างใด เทศบาลได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีรายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวหลายครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย จึงมีหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานคดีดังกล่าวคืน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานคืนเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ หลังจากนั้น กองวิชาการและแผนงานได้มอบหมายงานให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๐ หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง กรณีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีไม่มีผลงานอยู่ในระดับการยอมรับ แต่ปรากฏผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนร้อยละ ๔๙ ซึ่งผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีผลงานทั้งด้านเอกสารและการรายงานผลการปฏิบัติงานโดยไม่ทราบเหตุผล ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้เชิญผู้ฟ้องคดีไปพบ ทำความเข้าใจให้ปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานพร้อมคำแนะนำปรึกษา แต่ผู้ฟ้องคดียังคงเพิกเฉย ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือรายงานพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีต่อผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์มาลงมือชื่อในสมุดลงเวลาปฏิบัติราชการในตอนเช้า แต่ไม่อยู่ปฏิบัติงานที่โต๊ะทำงานของตนเองและมาลงชื่อในเวลากลับ ระหว่างวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นเวลาประมาณ ๖๒ วัน จากพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายงานให้รับผิดชอบดำเนินการ แต่ละเลยไม่เอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมาย อันเป็นเหตุให้ไม่อาจปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นการขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร สำหรับประเด็นที่ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา ไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียมของทางราชการ และไม่อุทิศเวลาของงานให้แก่ทางราชการโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ รวมทั้งพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ เห็นว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่พนักงานเทศบาลนั้น กรณีตามข้อ ๙ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนครสวรรค์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ จะต้องเป็นกรณีที่พนักงานเทศบาลขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และการขัดคำสั่งดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ซึ่งพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่มาลงชื่อปฏิบัติงานแล้วไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่มักจะไม่อยู่ที่โต๊ะทำงาน การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่าการขัดคำสั่งหรือการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ราชการหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณางานที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายในการยกร่างเทศบัญญัติของเทศบาลให้เป็นปัจจุบัน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จจะมีผลให้เทศบาลบังคับใช้เทศบัญญัติที่ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ถึงกับทำให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงแก่เทศบาล ส่วนงานติดตามคดีเกี่ยวกับการค้างชำระภาษีอากร ผู้ถูกฟ้องคดีได้เรียกงานดังกล่าวคืน ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้ยังไม่ปรากฏว่างานในหน้าที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง จึงมีอาจถือได้ว่าการขัดคำสั่งหรือการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามข้อ ๙ วรรคสอง ของประกาศดังกล่าว ส่วนกรณีตามข้อ ๑๓ วรรคสอง ซึ่งสามารถแยกได้สองลักษณะ คือ ลักษณะที่ ๑ จะต้องเป็นกรณีที่พนักงานเทศบาลมีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และลักษณะที่ ๒ เป็นกรณีที่พนักงานเทศบาลละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นระยะเวลาติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมาลงชื่อในสมุดลงชื่อการปฏิบัติราชการในตอนเช้าและลงชื่อในเวลากลับ โดยผู้ฟ้องคดีจะอยู่ในบริเวณสำนักงานเทศบาลหรืออยู่ในบริเวณที่สามารถติดต่อได้ ในตอนเช้าส่วนมากจะนั่งพูดคุยกับ

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ตอนสายไปคุยกับพนักงานขับรถยนต์บ้าง ไปห้องสมุดบ้าง ไปสำนักงานเทศบาลกลางบ้าง ตอนเที่ยงส่วนมากจะไปรับประทานอาหารกับภรรยาและกลับเข้าสำนักงานเทศบาล จากข้อเท็จจริงดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมาลงชื่อปฏิบัติราชการ แต่ไม่อยู่ที่โต๊ะทำงานนั้น พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยพฤติการณ์และการกระทำมิได้เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ และไม่เข้าลักษณะเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน ตามข้อ ๑๓ วรรคสอง ของประกาศดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเหตุที่ไม่อยู่ที่โต๊ะทำงาน เนื่องจากไม่ได้รับมอบหมายงานตามความเหมาะสมนั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีอาจเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจ เมื่อได้รับมอบหมายงานก็ชอบที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จ หากเห็นว่างานที่ได้รับมอบหมายไม่เหมาะสม ก็ชอบที่จะเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อหาทางแก้ไข ส่วนในเวลาราชการ ผู้ฟ้องคดีจะต้องอยู่ที่โต๊ะทำงานเพื่อติดต่อประสานงานหรือให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่หรือประชาชน ผู้มาติดต่อราชการ และคอยรับคำสั่งผู้บังคับบัญชา กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่ได้รับมอบหมายงานเนื่องจากได้ส่งมอบงานที่ได้รับมอบหมายคืนเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ นั้น เห็นว่า กองวิชาการและแผนงานได้มอบหมายงานให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๐ หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำปรึกษากรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีผลงานอยู่ในระดับการยอมรับ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการตามข้อ ๑๒ ของประกาศฉบับดังกล่าว อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อความผิดของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นการขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่มิได้เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๙ วรรคสอง และมีลักษณะเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร แต่มิได้เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง อีกทั้งมิได้มีลักษณะเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๓ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนครสวรรค์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ การกระทำ ความผิดวินัยของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๒ ของประกาศฉบับเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัย

อย่างไม่ร้ายแรงผู้ฟ้องคดีได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งย่อมมีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัด นครสวรรค์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจาก ราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ ข้อ ๘๕ (๕) เพื่อสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในระดับอันเป็นที่น่าพอใจของทางราชการได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอันเป็นโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงนั้น เป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๘๗/๒๕๕๘)

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริงและข้อมูล การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และ ฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ (๓) โดยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เป็นมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวน ข้อเท็จจริงและข้อมูลความผิดทางวินัย เฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ข้อมูลความผิดทางวินัยในความผิดฐานอื่นนอกเหนือจาก ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ให้ต้องถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย หน่วยงาน ต้นสังกัดต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการสอบสวนข้าราชการในความผิด ฐานอื่นดังกล่าว โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับว่าด้วย การบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดฐานอื่น ที่มีใช้ฐานทุจริตต่อหน้าที่ ราชการด้วย โดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการสอบสวนข้าราชการ ถือเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดิน และไม่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ช่วยผู้กำกับการเดินทางในการออกไปตรวจสอบพื้นที่จริง ประกอบกับไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีจงใจหรือมีเจตนากระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการใด ๆ หรือร่วมกับผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการ ในการออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันจะเข้าองค์ประกอบของความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มี ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายช่างรังวัด ๕ สำนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้กำกับการเดินทาง ฝ่ายรังวัด กองกำกับการเดินทาง ออกโฉนดที่ดิน ได้ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัย กรณีผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อตรวจสอบเรื่องเพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจดำเนินการออกโฉนดที่ดินจำนวน ๒๔ แปลง ทั้งที่ทราบข้อมูลว่าที่ดินเป็นที่ลุ่ม น้ำท่วมถึงตามธรรมชาติ ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินให้ได้ โดยผู้ฟ้องคดีไม่ออกไปตรวจสอบพื้นที่จริง จึงมีมูลความผิดทางวินัย คือ ๑. ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ๒. ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ๓. ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และ ๔. ฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามฐานความผิด ๔ ฐาน ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

ต่อมาในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง สำนักงาน ก.พ. ได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่ารองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะที่เกิดเหตุ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๙ (๓) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และมาตรา ๙๑ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่า ข้อกล่าวหาใด ไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า มีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๒ และ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๗ จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ข้อกล่าวหาที่อยู่ในอำนาจไต่สวนและพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึง เฉพาะข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น และโดยที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ใน ภาค ๒ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และได้บัญญัติถึงองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมไว้ใน ลักษณะ ๓ หมวด ๒ มาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๕ ดังนั้น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จึงเป็นมูลความผิดทางอาญา ส่วนความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นมูลความผิดทางวินัย นอกจากสามกรณีดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยผู้บังคับบัญชาไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก ส่วนความผิดทางวินัยฐานอื่น ได้แก่ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยในความผิดฐานอื่นดังกล่าว มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานอื่น จึงไม่ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีจะถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในฐานความผิดอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้มีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการในความผิดทางวินัยฐานอื่น โดยมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ

สำหรับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการในความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ นั้น มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ ซึ่งมีองค์ประกอบในการกระทำความผิด ๓ ประการ คือ ประการแรก ผู้กระทำมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ หากผู้กระทำไม่มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ จะไม่มีความผิดในฐานนี้ ประการที่สอง ผู้กระทำได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ซึ่งหมายถึง มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ แต่ไม่ปฏิบัติหรืองดเว้นไม่กระทำตามหน้าที่โดยจงใจหรือเจตนาไม่ปฏิบัติ และประการที่สาม ผู้กระทำมีเจตนากระทำการหรือละเว้น

กระทำการในหน้าที่เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ ซึ่งหมายถึง ประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับ

จากข้อเท็จจริงตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจพบว่าสภาพที่ตั้งของที่ดินมีลักษณะต้องสงสัยว่าเป็นที่ดินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องปรึกษาหารือกับเพื่อนร่วมงานและรายงานให้นาย ช. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทราบ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อ ๗ ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและสอบเขตที่ดินทั้งตำบล พ.ศ. ๒๕๒๑ และข้อ ๔๔ และข้อ ๔๗.๑ ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและสอบเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งใช้บังคับในขณะที่เกิดเหตุแล้ว และโดยที่ระเบียบกรมที่ดินทั้งสองฉบับดังกล่าวมิได้กำหนดให้ตำแหน่งผู้ช่วยผู้กำกับการเดินสำรวจ ฝ่ายรังวัด ซึ่งเป็นตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องออกไปปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อตรวจสอบพื้นที่ที่มีการขออนุญาตที่ดินว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ อันเป็นที่ดินที่ต้องห้ามในการออกโฉนดที่ดินหรือไม่ อีกทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในระเบียบทั้งสองฉบับเป็นเพียงขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองอันนำไปสู่การออกโฉนดที่ดินซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อผู้ฟ้องคดีรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อดำเนินการตรวจสอบก่อนการออกโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ขั้นตอนต่อไปในการออกโฉนดที่ดินจึงอยู่ในความรับผิดชอบของนาย ช. ผู้กำกับการเดินสำรวจ และนาย ว. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินซึ่งต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ฟ้องคดี แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำวินิจฉัยว่า นาย ช. ผู้กำกับการเดินสำรวจ และนาย ว. เจ้าพนักงานที่ดินไม่มีมูลความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยให้เหตุผลว่านาย ช. เป็นผู้สั่งการให้ตรวจสอบสภาพที่ดินกับหน่วยศิลปากรและอำเภอ ส่วนนาย ว. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทำการตรวจสอบสภาพที่ดินที่ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และได้รับรายงานผลการตรวจสอบว่าผู้ขอออกโฉนดที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว ตลอดจนผู้ปกครองท้องถิ่นที่รับรองว่าที่ดินแต่ละแปลงไม่เป็นที่หวงหวงห้าม หรือที่สาธารณประโยชน์ อีกทั้งกรมที่ดินมีนโยบายเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ นาย ว. จึงต้องลงนามออกโฉนดที่ดินดังกล่าว รวมทั้งไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านาย ช. และนาย ว. ได้ร่วมกระทำความผิดกับผู้ถูกกล่าวหาคนอื่น ๆ นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกขึ้นวินิจฉัยให้เป็นประโยชน์

แก่นาย ช. และนาย ว. ล้วนเกิดจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจสอบและรายงานให้นาย ช. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทราบ จนเป็นเหตุให้นาย ช. ได้มีหนังสือสอบถามไปยังหน่วยศิลปากรและอำเภอ และในการส่งมอบงานให้สำนักงานที่ดินจังหวัด ผู้ฟ้องคดีได้รายงานประกอบว่าจากการตรวจสอบระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศแล้วปรากฏว่าสภาพเหมือนมีน้ำท่วมขัง ควรตรวจสอบสภาพพื้นที่ดินและสอบสวนเพิ่มเติม เป็นเหตุให้นาย ว. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบที่ดินที่พิพาท การดำเนินการของนาย ช. และนาย ว. จึงเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ฟ้องคดี และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกระทำความผิดกับผู้ถูกกล่าวหาคนอื่น ๆ เช่นเดียวกัน ประกอบกับไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งใจหรือมีเจตนากระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการใด ๆ หรือร่วมกับผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการ ในการออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันจะเข้าองค์ประกอบของความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมที่ดิน ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา คือ ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด โดยคืนสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ทั้งนี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยเพื่อนำไปสู่การลงโทษทางวินัย การที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกำหนดตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่จะเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไว้โดยเฉพาะ เป็นกรณี que se แสดงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าประสงค์จะกำหนดให้เฉพาะ

ผู้บังคับบัญชาในระดับหรือตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากการถูกดำเนิน การทางวินัยดังกล่าวโดยไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้ที่ไม่ใช่อำนาจตามกฎหมายและปัญหา การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ โดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย ของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งศาลปกครองชอบที่จะยกชั้นวินิจฉัยแล้ว พิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ดังนั้น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับ มอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย อย่างร้ายแรงข้าราชการตำรวจสพันตำรวจโทตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงย่อม มีผลทำให้คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ. ๒) สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีมีพฤติการณ์ใหม่เอียงที่จะช่วยเหลือผู้ต้องหาไม่ให้ ต้องรับโทษในคดีอาญา ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนมีมติว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการไม่ประพฤติตน ให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจและใช้กิริยาวาจาไม่สมควรหรือประพฤติตน ไม่สมควร เห็นควรลงทัณฑ์กักขังมีกำหนด ๑๕ วัน และให้ยุติเรื่องทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ และได้ส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕) เพื่อพิจารณาสั่งลงทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ลงทัณฑ์กักขัง ผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑๕ วัน แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๕๙๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) โดยมติของอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษา

หรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๕ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เนื่องจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้มีมติว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นขั้นตอนเริ่มต้นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยเพื่อนำไปสู่การลงโทษทางวินัย การที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกำหนดตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่จะเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไว้โดยเฉพาะ เป็นกรณีที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าประสงค์จะกำหนดให้เฉพาะผู้บังคับบัญชาในระดับหรือตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากการถูกดำเนินการทางวินัยดังกล่าวโดยไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ดังนั้น ปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย จึงเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงมีประเด็นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้มีอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ในขณะที่ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี อยู่ในระหว่างใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้สั่งแต่งตั้ง และในเรื่องของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง มาตรา ๒๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติว่า ผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับหรือเทียบเท่าผู้กำกับการลงมา ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๓๙ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ข้อ ๑๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการสอบสวนกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา ได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ มียศพันตำรวจโท และถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย ได้แก่ อธิบดีกรมตำรวจหรือ ผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจ แต่เมื่อปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่มิได้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจ ให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ไม่มีอำนาจ อันมีลักษณะเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลให้การดำเนินการสอบสวน ของคณะกรรมการสอบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยแก่ ผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปในขณะเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยที่ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าว มีสาเหตุเกิดจากการออก คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีโดยผู้ที่ไม่อำนาจ อันถือได้ว่าเป็นคำสั่ง ที่ไม่ชอบด้วยขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องไปดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้อง และอาจทำให้ ผลการดำเนินการทางวินัยครั้งใหม่ไม่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนตัว ของผู้ฟ้องคดีกับประโยชน์ของทางราชการ ดังนั้น คดีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกำหนดคำบังคับของศาลปกครองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแห่งกรณี มีเหตุอันสมควรที่จะ พิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งหรือไม่ หรือจะให้การเพิกถอน มีผลนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษา หรือให้การเพิกถอนมีผลไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไร

เมื่อคำสั่งที่ ๕๙๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ศาลปกครองจะต้องพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เมื่อความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าว มีเหตุสืบเนื่องมาจากการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีโดยผู้ที่ไม่มียอำนาจ ซึ่งเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และหากศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว จะส่งผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ตามกฎหมาย ต้องไปดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ ให้ถูกต้อง ส่วนผู้ฟ้องคดีจะถือเสมือนหนึ่งว่าไม่เคยถูกดำเนินการทางวินัยมาก่อน แต่ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินการทางวินัยครั้งใหม่นั้น จะมีผลเกี่ยวเนื่องไปถึงสิทธิต่าง ๆ ในฐานะข้าราชการของผู้ฟ้องคดีกับความเสียหายที่ทางราชการจะได้รับจากการกระทำผิดวินัยของผู้ฟ้องคดี กล่าวคือ การดำเนินการทางวินัยข้าราชการนั้นถือว่าเป็นมาตรการสำคัญที่ทางราชการใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลความประพฤติของข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการและการบริการสาธารณะแก่ประชาชน แต่หากมีการกระทำผิดวินัยเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ย่อมสร้างความเสียหายแก่ทางราชการเป็นอย่างมาก และมีกระทบต่อการบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตลอดจนความรู้สึกของสังคมโดยรวม นอกจากนี้ ในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัยนั้น ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ข้าราชการในการที่จะไม่ถูกลงโทษหรือถูกกั้นแกล้งโดยไม่มีความผิด แต่ถ้าปรากฏว่าข้าราชการดังกล่าวจะกระทำผิดวินัยจริง เพียงแต่มีความบกพร่องเฉพาะในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัย เนื่องจากไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น และเมื่อมีการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวแล้ว ก็ไม่อาจทำให้ผลการดำเนินการทางวินัยเปลี่ยนแปลงจากเดิม ด้วยเหตุผลดังกล่าว การพิพากษาคดีของศาลโดยการกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยตามกรณีดังกล่าวมานั้น จึงต้องใช้ความระมัดระวังมิให้มีผลในทางตรงกันข้ามโดยการทำให้ข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกลายเป็นผู้ที่พ้นจากความผิดเพราะความบกพร่องในส่วนของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัย มิฉะนั้นจะเป็นการสร้าง ความเสียหายให้แก่ทางราชการเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น เมื่อพิจารณาระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประโยชน์สาธารณะและการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ ๕๙๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ที่ให้อภัยโทษของผู้ฟ้องคดี โดยให้การเพิกถอนมีผลนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษานี้ และมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ให้ถูกต้อง

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๗/๒๕๕๘)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เหตุที่จะขอให้เจ้าหน้าที่รับคำขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือ ข้อกฎหมายใหม่ที่เกิดขึ้นหรือมีขึ้นใหม่หลังจากที่ได้มีคำสั่งทางปกครอง ซึ่งข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญถึงขนาดมีผลต่อการเพิกถอนหรือแก้ไข เพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาศัยข้อเท็จจริงเป็นเหตุว่า ผู้ฟ้องคดี เป็นบุคคลล้มละลาย จึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นข้าราชการ แต่ต่อมา การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ถอนฟ้องในคดีล้มละลายและจำหน่ายคดีออกจาก สารบบความ หลังจากที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ออกจากราชการเพราะมี ลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการพลเรือน การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษา ถอนฟ้อง มีผลเป็นการลบล้างกระบวนการต่าง ๆ ที่มีขึ้นและถือเสมือนว่าไม่ได้เป็นบุคคล ล้มละลายมาแต่ต้นตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณา คดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๑๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง ถือเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป ในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง เมื่อคำสั่งให้ออกจาก ราชการได้พ้นระยะเวลาอันอุทธรณ์และได้ยื่นคำขอภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้อุทธรณ์ เหตุ ซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่จึงเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมาย กำหนด ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งให้ออกจาก ราชการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ (นักวิชาการ สาธารณสุขชำนาญการพิเศษ) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๙ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ผู้ฟ้องคดีเด็ดขาด และมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) จึงมี คำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาวันที่ ๑๑

มิถุนายน ๒๕๕๒ เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายได้ยื่นคำร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงขอให้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงขอกลับเข้ารับราชการ และในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องและศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ขอให้ยกเลิกคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งเดิม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าการที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายถือว่าผู้ฟ้องคดีมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่สามารถที่จะยกเลิกคำสั่งได้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) ไม่ได้พิจารณาอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งตามหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ และเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คดีนี้ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถอนอุทธรณ์จากคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) จึงถือว่ายังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดเงื่อนไขในการที่เจ้าหน้าที่จะสามารถรับคำขอให้พิจารณาใหม่ไว้พิจารณาได้ ๔ ประการ คือ (๑) ผู้ยื่นคำขอจะต้องเป็นคู่กรณีผู้ได้รับคำสั่งทางปกครอง (๒) คำสั่งทางปกครองที่มีคำขอให้พิจารณาใหม่จะต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว (๓) คำขอจะต้องอ้างเหตุเพื่อขอให้พิจารณาใหม่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๔) เหตุใดเหตุหนึ่งหรือหลายเหตุ สำหรับกรณีที่อ้างเหตุตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๓) จะต้องเป็นเรื่องที่คู่กรณีผู้มีคำขอไม่ทราบข้อเท็จจริงนั้นมาก่อนในการพิจารณาครั้งที่แล้วโดยไม่ใช้ความผิดของตน และ (๔) ต้องยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้ยื่นคำขอได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่าเป็นคำขอให้พิจารณาใหม่ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามเงื่อนไข

ที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่จะต้องรับคำขอนั้นไว้พิจารณา ขั้นตอนต่อไปเจ้าหน้าที่ก็ต้องพิจารณาว่า เหตุที่ผู้ยื่นคำขออ้างมาในคำขอนั้นข้อเท็จจริงมีอยู่อย่างไร จะสมควรเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง อันเป็นมูลเหตุของการขอให้พิจารณาใหม่แล้วมีคำสั่งใหม่ หรือจะสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง ทางปกครองนั้นหรือไม่ประการใด สำหรับเหตุที่จะขอให้พิจารณาใหม่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (๔) กรณีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ คำว่าข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญนั้น หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใหม่ที่เกิดขึ้น หรือมีขึ้นใหม่หลังจากที่ได้มีคำสั่งทางปกครอง ซึ่งข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป ในสาระสำคัญถึงขนาดมีผลต่อการเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองนั้น เมื่อขณะที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยอาศัย ข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย กรณีศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๙ และมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการพลเรือน ตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่หลังจากที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ในคดีล้มละลายได้ยื่นคำร้องขอ ถอนคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสาม ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย เมื่อเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาต คดีล้มละลายจึงไม่มีเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สิน ของผู้ฟ้องคดีและลูกหนี้อื่นอีก ๑ ราย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงขอให้ศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายผู้ฟ้องคดีและลูกหนี้อื่น อีก ๑ ราย ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ต่อศาลล้มละลายกลาง เจ้าหน้าที่ไม่ได้คัดค้าน ศาลล้มละลายกลางจึงอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ และเจ้าหน้าที่ได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องเฉพาะผู้ฟ้องคดี ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีได้นั้นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ พิจารณายกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และขอให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมนั้น เมื่อพิจารณาหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อ้างข้อเท็จจริงกรณีศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีออกจากสารบบความเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือมีขึ้นใหม่หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐

มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นใหม่หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการดังกล่าวได้พ้นระยะเวลาอนุทรรณต่อ ก.พ.ค. ตามมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้พิจารณายกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม นั้น ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือฉบับดังกล่าวไว้พิจารณาแล้ว ดังนั้น การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่มาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้แล้ว

เมื่อคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ และมาตรา ๑๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับขณะออกคำสั่ง ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย จึงมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ต่อมา เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีออกจากสารบบความ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ผลของคำสั่งศาลที่อนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เป็นผลให้ลบล้างกระบวนการต่าง ๆ ที่มีภายหลังยื่นคำฟ้อง เสมือนผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นบุคคลล้มละลายมาตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๑๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง อันเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นใหม่หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และข้อเท็จจริงดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญถึงขนาดมีผลต่อการเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเห็นได้ว่าการที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีออกจากสารบบความ ซึ่งมีผลเป็นการลบล้างกระบวนการต่าง ๆ ที่มีขึ้นภายหลังจากที่ยื่นฟ้อง และถือเสมือนว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นบุคคลล้มละลายมาแต่ต้น ถือเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้น

เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง และข้อเท็จจริงดังกล่าวถึงขนาดมีผลให้ต้องมีการเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๗๒๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ด้านการบริหารงานบุคคล) เมื่อได้รับคำขอให้พิจารณาใหม่ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้ว จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมาในคำขอให้พิจารณาใหม่นั้นว่าข้อเท็จจริงมีอยู่อย่างไร จะสมควรเพิกถอนคำสั่งทางปกครองอันเป็นมูลเหตุของการขอให้พิจารณาใหม่แล้วมีคำสั่งใหม่ หรือจะสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองนั้นหรือไม่ประการใด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ ประกอบมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และจะต้องดำเนินการเพิกถอนคำสั่งโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งดังกล่าว แล้วดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิมเสมือนไม่เคยมีคำสั่งดังกล่าว อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่าขณะนั้นตำแหน่งของผู้ฟ้องคดียังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งแทนผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถที่จะยกเลิกคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ทั้งที่ข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำมาเป็นเหตุออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ทำให้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น ได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีออกจากสารบบความ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและมีอำนาจกำหนดค่าบังคับในเรื่องดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนคำสั่งที่แจ้งตามหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้เป็นไปตาม

คำพิพากษา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ควรดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สถานภาพเดิม เสมือนหนึ่ง มิได้มีคำสั่งให้ออกจากราชการนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๗๗/๒๕๕๗)

ขั้นตอนในการสอบสวนดำเนินการทางวินัยเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง เป็นการพิจารณาทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการในการดำเนินการทางวินัยซึ่งถือเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่องที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง จะต้องไม่ใช่บุคคลที่มีสภาพร้ายแรงอันจะทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่ชอบ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อบุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัย เป็นอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัย และเป็นอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ด้วย แม้มิได้มีอำนาจตัดสินเด็ดขาด เพียงผู้เดียว แต่ย่อมคาดหมายได้ว่าบุคคลดังกล่าวจะแสดงความเห็นสอดคล้องกับความเห็นเดิมที่ตนได้ให้ไว้ในฐานะประธานกรรมการสอบสวนวินัยและเมื่อในที่สุด คณะอนุกรรมการทั้งสองชุดต่างมีมติตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย จึงถือได้ว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันเป็นเหตุให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษทางวินัยและมติให้ยกอุทธรณ์ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพนักงานครูเทศบาล ตำแหน่ง อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ สังกัดเทศบาลตำบล ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรี) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำอาจารย์เด็กนักเรียนในปกครองอันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดี จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดสมุทรสงคราม) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีมติให้รอผลคดีอาญาจนถึงที่สุด ภายหลังคดีอาญาถึงที่สุดให้รอ

การลงโทษจำคุก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมีมติยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อภัยโทษปล่อยผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นโทษลดชั้นเงินเดือน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องขอให้แก้ไขคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นลดชั้นเงินเดือนโดยไม่ได้ฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกอุทธรณ์ด้วยก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีได้อ้างถึงคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย จึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวด้วย ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ และครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๗ ศาลปกครองสูงสุดจึงต้องพิจารณาทั้งคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ด้วย

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีโดยมีนาง ส. ปลัดเทศบาล เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้รวบรวมพยานหลักฐานและสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออกจากราชการ ต่อมา คณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการซึ่งมีผู้มาประชุม ๖ คน โดยมีนาง ส. เป็นอนุกรรมการด้วย ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ให้ปลดออก ๔ เสียง และไล่ออก ๒ เสียง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้รายงานการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๙ มีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ มีผู้มาประชุม ๑๐ คน โดยมีนาง ส. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมประชุมด้วย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตนจะเข้าร่วมประชุมตามที่ได้แต่งตั้งเพื่อให้ครบองค์ประชุม และร่วมรับฟังและชี้แจงในส่วนที่เกี่ยวข้องและจะขอถอนตัวออกจากที่ประชุมและงดออกเสียง เพื่อให้คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ได้มีอิสระในการลงมติเพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งต่อที่ประชุมว่าของดออกเสียงในการลงมติ และคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางและร่วมกันมีมติเห็นควรยืนตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยที่มีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เห็นว่า ขั้นตอนในการสอบสวนดำเนินการทางวินัยเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการในการดำเนินการทางวินัย จะต้องไม่ใช่บุคคลที่มีสภาพร้ายแรงอันจะทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่ชอบ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อนาง ส. เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัยและยังเป็น อนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี และในขณะเดียวกัน ยังเป็นอนุกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย อันเป็นการต้องห้ามตามข้อ ๗๐ วรรคสี่ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดสมุทรสงคราม เรื่อง หลักเกณฑ์ และ เงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๕ ที่กำหนดว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและ การให้ออกจากราชการต้องไม่เป็นคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ อีกทั้ง แม้นาง ส. จะเป็นเพียงหนึ่งในคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัย มิได้มีอำนาจ ตัดสินเด็ดขาดเพียงผู้เดียวก็ตาม แต่ก็ย่อมเห็นได้ว่าการที่นาง ส. เป็นประธานกรรมการ สอบสวนวินัยและยังเป็นอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยอีก จึงเป็นการคาดหมายได้ว่า นาง ส. ย่อมแสดงความเห็นสอดคล้องกับความเห็นเดิมที่ตนได้ให้ไว้ในฐานะประธานกรรมการ สอบสวนวินัย โดยจะเห็นได้ว่าในที่สุดคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยมีมติให้ปลด ผู้ฟ้องคดี ๔ คน และไล่ออก ๒ คน ประกอบกับคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ที่มีนาง ส. เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการดังกล่าวด้วยก็มีมติยืนยันตามความเห็นของคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัย ดังนั้น การพิจารณาทางปกครองของนาง ส. จึงถือได้ว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันเป็นเหตุให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนาง ส. ย่อมเห็นได้อยู่แล้วว่าตนมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเนื้อหา สารหลักของเรื่อง ซึ่งผลของการพิจารณาจะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง กรณีย่อมเห็นได้ว่า มติดังกล่าวบกพร่องในสาระสำคัญอันเป็นเหตุให้ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีใช้กรณีที่มีความจำเป็น แรงด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหาย โดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนนาง ส. ได้ อันจะเป็นบทยกเว้น ไม่ให้นำมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับได้ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อการพิจารณาทางปกครองของนาง ส. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำผลการสอบสวนทางวินัยมาใช้พิจารณาโทษทางวินัยของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยมีมติยกอุทธรณ์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

พิพากษาให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ และเมื่อศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ย่อมมีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สิ้นผลไป

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔/๒๕๕๙)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญและเป็นหน่วยงานทางปกครอง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อฟ้องว่าการวินิจฉัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งการใช้สิทธิทางศาลไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่อย่างใด

การที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่าการกระทำของข้าราชการเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบหรือไม่ ต้องมีองค์ประกอบว่า ข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ และได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เมื่อข้าราชการได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการควบคุมงานจ้าง มิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับการแต่งตั้ง แต่ก็มิได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ตรงกันข้ามความเสียหายของทางราชการที่เกิดขึ้นในคดีนี้เป็นผลโดยตรงจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ชอบของกรรมการตรวจการจ้างและเจ้าหน้าที่พัสดุซึ่งตั้งฎีกาเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับจ้าง โดยยังไม่มี การซ่อมแซมถนนและไม่มีใบควบคุมงานซึ่งเป็นเอกสารสำคัญประกอบการตรวจรับ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ ลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ได้ชี้มูลความผิดว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีขณะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่

บริหารงานช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลโกสุมพิ ผู้ฟ้องคดีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมงาน ในโครงการซ่อมแซมถนนลูกรัง ละเว้นไม่ดำเนินการควบคุมงาน เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย โดยมีการทุจริตเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างโดยที่ยังมิได้มีการดำเนินการซ่อมแซมถนนตามโครงการ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรมเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับทราบถึงคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมงาน แต่ทราบในภายหลังเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปตรวจสอบสถานที่แล้วพบว่าไม่มีการซ่อมแซม จึงไม่ได้จัดทำบันทึกควบคุมงานพร้อมภาพถ่ายประกอบ แต่คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ลงลายมือชื่อตรวจรับงาน และมีการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินตามโครงการโดยที่ไม่มีเอกสารควบคุมงาน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลทำไม่ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ในกรณีนี้เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นคณะกรรมการซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ชอบ จึงเป็นข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งการใช้สิทธิทางศาลของบุคคลนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๒๘ และแม้แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก็ได้ให้ความคุ้มครองไว้ในมาตรา ๔ ศาลปกครองจึงมีอำนาจที่จะพิจารณาคดีนี้ได้ ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๔๖ ศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยแต่เพียงว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ไต่สวนและวินิจฉัยแล้วว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จึงเป็นอันยุติ องค์การที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยแล้วไม่ได้ ก็มีผลเพียงให้คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยุติในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาและออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อ

ต่ออำนาจตุลาการในการตรวจสอบคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ และไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่อย่างใด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ส. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโกสัมพีนครในขณะนั้นได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ควบคุมงานตามโครงการจ้างเหมาซ่อมแซมถนน โดยตามสัญญาจ้างกำหนดให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๔๙ กำหนดให้ผู้ควบคุมงานก่อสร้างมีหน้าที่ตรวจและควบคุมงาน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือที่ตกลงให้ทำงานจ้างนั้น ๆ ทุกวัน และต้องจัดบันทึกการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวัน พร้อมทั้งผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยสองฉบับ เพื่อรายงานให้คณะกรรมการตรวจการจ้างทราบทุกสัปดาห์และเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุเมื่อเสร็จงานแต่ละงวด แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่ทราบคำสั่งดังกล่าว เพราะไม่มีใครแจ้งให้ทราบ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นาง บ. หัวหน้าส่วนการคลัง ได้ให้ถ้อยคำชี้แจงต่อคณะกรรมการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่พัสดุผู้จัดทำคำสั่งจะแจ้งคำสั่งด้วยวาจาให้คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทราบโดยไม่มีการลงชื่อรับทราบและไม่มีการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนของกิ่งอำเภอโกสัมพีนคร ปรากฏตามแบบ ส.ว.๖ ว่า ผู้ฟ้องคดีทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโกสัมพีนครได้ว่าจ้างนาย ส. ให้ดำเนินการซ่อมแซมถนน แต่ไม่ทราบว่าจะเริ่มลงมือดำเนินการเมื่อใด เนื่องจากในใบสั่งจ้างไม่ได้ระบุวันที่ที่จะต้องเริ่มดำเนินการไว้ และโดยที่ผู้รับจ้างไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า จะเข้าดำเนินการเมื่อใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เข้าไปควบคุมงานในโครงการดังกล่าว ข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตจึงไม่มีพยานเอกสารยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบว่ามีหน้าที่เป็นช่างควบคุมงาน อีกทั้งฎีกาเบิกจ่ายเงินตามโครงการก็ไม่มีบันทึกของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมรายวันประกอบเสนอผู้มีอำนาจ จึงยังฟังไม่ได้ชัดว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

อย่างไรก็ตาม แม้หากจะถือว่าผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งแต่งตั้งให้ตนเป็นผู้ควบคุมงานตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สรุปโดยเชื่อคำให้การของนาง บ. และคำให้การของผู้ฟ้องคดีตามเอกสาร ส.ว.๖ ที่ได้ให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัย ปัญหาที่ต้องพิจารณา คือ การละเว้นการปฏิบัติ

หน้าที่ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งมีมูลหรือไม่ เมื่อการที่จะวินิจฉัยว่าการกระทำของข้าราชการผู้นั้นเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบหรือไม่ ต้องมีองค์ประกอบว่าข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติและได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อ ๔๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้ผู้ควบคุมงานก่อสร้างมีหน้าที่ควบคุมงาน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือที่ตกลงให้ทำงานข้างนั้น ๆ ทุกวัน และต้องจดบันทึกการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวัน พร้อมทั้งผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยสองฉบับเพื่อรายงานให้คณะกรรมการตรวจการจ้างรับทราบทุกสัปดาห์และเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุเมื่อเสร็จงานแต่ละงวด โดยถือว่าเป็นเอกสารสำคัญของทางราชการเพื่อประกอบการตรวจสอบของผู้มีอำนาจ ส่วนหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการจ้างนั้นตามระเบียบดังกล่าว ข้อ ๔๘ (๑) กำหนดว่า มีหน้าที่ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาทุกสัปดาห์รวมทั้งรับทราบหรือพิจารณาการสั่งหยุดงานหรือพักงานของผู้ควบคุมงานแล้วรายงานประธานกรรมการบริหารเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป เมื่อพิจารณาระเบียบดังกล่าวในข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ ประกอบกันแล้วจะเห็นได้ว่า หากผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการควบคุมงานจ้างในคดีนี้ แต่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับการแต่งตั้ง การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ และปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ แต่ก็ได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ เพราะผู้รับจ้างมิได้ดำเนินการตามสัญญาจ้าง ตรงกันข้ามความเสียหายต่อทางราชการที่เกิดขึ้นในคดีนี้เป็นผลโดยตรงจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบของกรรมการตรวจการจ้างและเจ้าหน้าที่พัสดุซึ่งตั้งฎีกาเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับจ้าง โดยยังไม่มี การช่อมแซมถนน และไม่มีใบควบคุมงานซึ่งเป็นเอกสารสำคัญประกอบการตรวจรับ คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๑๑/๒๕๕๙)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว.๒ และได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว.๓ และผู้ถูกกล่าวหาได้มีการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามประเด็นมิได้หลงประเด็นแต่อย่างใด และได้ทำรายงานการสอบสวนเสนอต่อนายกองค้การบริหารส่วนตำบลและได้รายงานต่อประธานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลแล้ว จึงถือได้ว่าการดำเนินการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อในการประชุมคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลเพื่อพิจารณาและลงมติให้ปลดผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนผู้ถูกกล่าวหาเข้าประชุมด้วย ถือเป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีผลทำให้คำสั่งปลดออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมติยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะไม่เข้าร่วมประชุมพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งด้วย จึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ส่วนมติคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลเป็นเพียงกระบวนการภายในซึ่งเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการก่อนออกคำสั่งทางปกครองยังไม่มีผลบังคับที่กระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่จนกว่าจะมีคำสั่งปลดออกจากราชการตามมติ จึงไม่ต้องเพิกถอนมติที่ประชุมดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ โดยเรียกรับผลประโยชน์จากการควบคุมงานขุดลอกหนองจาก นาย ส. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค้การบริหารส่วนตำบล) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนฯ เสนอ โดยสมควรลดหย่อนโทษเป็นปลดออก และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสุรินทร์) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์

คำสั่งดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเป็นไปด้วยอคติและมีนาย ส. เป็นกรรมการร่วมประชุมในคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามแบบ สว.๒ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ โดยผู้ฟ้องคดีปฏิเสธทุกข้อกล่าวหา ต่อมาคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามแบบ สว.๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามประเด็นที่ถูกกล่าวหาโดยมิได้หลงประเด็นแต่อย่างใด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ทำการสอบสวนเสร็จแล้วได้ทำรายงานการสอบสวน ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ เสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเห็นว่าจากพฤติกรรมรวมทั้งพยานหลักฐานที่มีอยู่ ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๓ ของประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยเรียกเงินจากนาย ส. จำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานมีน้ำหนักเพียงพอที่จะหักล้างข้อกล่าวหาได้ การกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงควรลงโทษไล่ออก แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติราชการมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ ไม่เคยขาดหรือหนีราชการตั้งแต่บรรจุแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานส่วนตำบล จึงเห็นสมควรลดหย่อนโทษเป็นปลดออก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนฯ เสนอ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ รายงานผลการสอบสวนดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสุรินทร์พิจารณา กรณีจึงถือได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

แต่เมื่อการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครั้งที่ ๗/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ มีนาย ส. ซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเป็นผู้ร้องเรียนผู้ฟ้องคดี จนถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งถือเป็นคู่กรณีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้เข้าร่วมประชุมพิจารณาและลงมติในที่ประชุมด้วย โดยที่มาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่เป็นคู่กรณีเองจะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาทางปกครอง

ในเรื่องดังกล่าวมีความเป็นกลางปราศจากการแทรกแซงของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งถือว่าเป็นหลักการที่เป็นสาระสำคัญของการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหากคู่กรณีได้เข้าร่วมในการพิจารณาทางปกครองดังกล่าวก็มีผลทำให้การพิจารณาทางปกครองนั้นเสียไป เมื่อการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยมีนาย ส. ซึ่งเป็นคู่กรณีกับผู้ฟ้องคดีเข้าประชุมพิจารณาเพื่อลงมติด้วย มติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เนื่องจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถือเป็นกระบวนการภายในซึ่งเป็นรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ดำเนินการก่อนออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งยังไม่เป็นผลการบังคับที่จะกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ศาลจึงไม่จำเป็นต้องเพิกถอนมติที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่วนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น แม้การประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ จะปรากฏว่านาย ส. ซึ่งเป็นคู่กรณีกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมในการประชุมครั้งนั้นด้วยก็ตาม แต่เมื่อได้พิจารณาแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๗๘/๒๕๕๙)

เมื่อการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสคู่กรณีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำสั่งลงโทษทางวินัยตัดเงินเดือนจึงไม่ได้ปฏิบัติตามรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญของกระบวนการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่กระบวนการลงโทษทางวินัย

ข้าราชการยังมีระบบการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งลงโทษในฝ่ายปกครองอีกชั้นหนึ่ง โดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเมื่อในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงขึ้นใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้ครบตามประเด็นและคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ดังนั้น แม้กระบวนการในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยในครั้งแรกจะมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๑ เดิม) ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้อำนวยการโรงเรียน) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน กรณีมีพฤติกรรมการนำเรื่องเท็จกล่าวโทษผู้อื่นและผู้บังคับบัญชา ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของราชการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของทางราชการ กล่าวเท็จยุยงให้เพื่อนร่วมงานแตกความสามัคคี ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดหนองคายหรือคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๑ เดิม) มีมติยกอุทธรณ์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑ เดิม) ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนและให้เพิกถอนมติยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้งเหตุผลประกอบการยกอุทธรณ์และแจ้งสิทธิของผู้ฟ้องคดีภายหลังทราบผลการอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้กับข้าราชการครูโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสอบสวนตามวิธีที่เห็นสมควร ดังนั้น การสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ความจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีพฤติการณ์

ที่เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่ หากเป็นการกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาย่อมมีคำสั่งลงโทษ ผู้ถูกกล่าวหา นั้น การสอบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองก่อนมีการออกคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพทางสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา และโดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้บัญญัติวิธีการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง กระบวนการพิจารณาทางปกครองจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหา และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงและชี้แจงข้อกล่าวหาต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษ คำสั่งลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามรูปแบบขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญของกระบวนการพิจารณาทางปกครองที่กฎหมายกำหนด คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม กระบวนการลงโทษทางวินัยข้าราชการยังมีระบบการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งลงโทษในฝ่ายปกครองอีกชั้นหนึ่ง โดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง แม้กระบวนการในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของผู้ฟ้องคดีจะมีได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีการแก้ไขให้ถูกต้องในชั้นพิจารณาอุทธรณ์โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงขึ้นใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้ครบตามประเด็น เมื่อคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเสร็จให้เสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีต่อไปตามนัยข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ (๑) ของกฎ ก.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่ที่แต่งตั้งขึ้น ได้รวบรวมข้อเท็จจริงและสอบสวนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาตามคำสั่งลงโทษแล้ว จึงแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่า แม้กระบวนการในการดำเนินการสอบสวนทางวินัย

ของผู้ฟ้องคดีในครั้งแรกจะมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ครบถ้วนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ภายหลัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว ดังนั้น กระบวนการพิจารณาทางปกครอง การออกคำสั่งทางปกครอง การแก้ไขคำสั่งทางปกครอง และการแจ้งคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยอ้างว่าพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีอาญาของศาลจังหวัดหนองคาย จึงขอขยายระยะเวลาโดยไม่มีกำหนด ผู้ฟ้องคดีจะขอยื่นคำชี้แจงเมื่อคำพิพากษาคดีอาญาถึงที่สุดแล้วซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติไม่อนุญาต ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุญาต ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช้สิทธิยื่นคำชี้แจงดังกล่าว จึงเกิดจากการกระทำโดยสมัครใจของผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งคณะกรรมการได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีขยายระยะเวลาในการทำคำชี้แจงถึง ๒ ครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในกำหนดเวลา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงประชุมพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและยังให้โอกาสผู้ฟ้องคดีเข้าแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุมอีกครั้งด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งในวันประชุมว่าไม่ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีมติยกอุทธรณ์ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้นำพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีเสนอและชี้แจงเข้าพิจารณาตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่ประการใด ดังนั้น กระบวนการในการดำเนินการทางวินัยกรณีของผู้ฟ้องคดี ถือว่า ได้มีการดำเนินการโดยถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน จึงชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๐๘/๒๕๕๙)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการสอบคัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ การเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบและบอกค่าเฉลยข้อสอบแก่ผู้สมัครสอบบางราย โดยอาศัยโอกาสที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสอบ ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยทุจริต ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกรับเงินก่อนสอบ ภายหลังจากการสอบแต่ก่อนที่จะมีการประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือก และไม่ว่าจะมีการเรียกรับเงินเป็นจำนวนมากหรือน้อยหรือแม้ว่าจะมีตำแหน่งหน้าที่เพียงผู้คุมสอบก็ตาม มิใช่ข้อสาระสำคัญในการเรียกรับเงินแต่อย่างใด พฤติการณ์ของข้าราชการดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ข้าราชการผู้รับเงินจะได้คืนเงินให้แก่ผู้ถูกเรียกรับเงินแล้วก็ตามก็ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราว ภายหลังจากการสอบคัดเลือกเสร็จแล้วมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินเป็นค่าตอบแทนเพื่อช่วยเหลือผู้เข้าสอบให้สอบได้และมีการบอกข้อสอบแก่ผู้เข้าสอบบางราย ผู้ถูกฟ้องคดี (อธิบดีกรมปศุสัตว์) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการในความผิดตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งแต่รองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับราชการตามเดิม พร้อมทั้งให้คืนสิทธิประโยชน์และสวัสดิการให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำพยานในการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว พยานทุกคนเป็นประจักษ์พยานซึ่งเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง และได้ให้การสอดคล้องต้องกันว่า ก่อนสอบผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินรายละ ๕,๐๐๐ บาท และภายหลังสอบได้เรียกรับเงินเพิ่มอีกรายละ ๒,๐๐๐ บาท แต่ไม่มีผู้ใดจ่ายให้ โดยเฉพาะนาย ช.

นาย ส. นาย อ. และนาย ว. แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้อ้างเป็นพยาน แต่พยานทั้งสี่ก็ยังยืนยันคำให้การเดิม และมีได้ให้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด นอกจากนี้ พยานบุคคลทั้งสี่ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างได้ยอมรับว่าผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินให้พวกตนแล้ว และต่อมาได้ให้ถ้อยคำว่าผู้ฟ้องคดีได้ขอให้มาให้ถ้อยคำใหม่เพื่อช่วยเหลือให้ผู้ฟ้องคดีได้รับโทษน้อยลง สำหรับกรณีนำข้อสอบไปให้ผู้เข้าสอบก่อนวันสอบและบอกคำเฉลยข้อสอบแก่ผู้เข้าสอบในขณะที่สอบนั้น นาย ศ. นาย อ. และนาย ท. ต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกัน โดยนาย อ. ยืนยันว่าได้รับแบบคำถามจากผู้ฟ้องคดีก่อนวันสอบ นาย พ. ได้ยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีบอกคำเฉลยแก่ตนในวันสอบ และนาย ท. ได้ยืนยันว่าเห็นนาย พ. ได้รับคำเฉลยข้อสอบจากผู้ฟ้องคดีก่อนเข้าห้องสอบและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีบอกคำเฉลยแก่กลุ่มผู้เข้าสอบจังหวัดอุดรธานี ทั้งนาย ศ. ก็ยืนยันว่าเห็นผู้ฟ้องคดีบอกคำเฉลยเช่นกัน อีกทั้งข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่านาย ช. นาย ส. นาย อ. นาย ว. นาย ศ. นาย พ. และนาย ท. มีสาเหตุโกรธแค้นโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน รวมทั้งไม่ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อให้ถ้อยคำปรักปรำผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อช่วยเหลือในการสอบคัดเลือก และได้นำข้อสอบไปให้ผู้สมัครสอบบางรายก่อนวันสอบ รวมทั้งได้บอกคำเฉลยข้อสอบแก่ผู้เข้าสอบในขณะที่สอบจริง การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการเรียกรับเงินเป็นการพุดคุยล้อเล่น และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่านาย ว. โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้ฟ้องคดีเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๖ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์กลับอ้างว่าเงินจำนวนดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้จ่ายเป็นค่าซื้อน้ำเชื้อโคبراซิลแดงให้แก่ นาย ว. ไปก่อน ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงขัดแย้งกันเอง ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ดำเนินการสอบคัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบและเฉลยข้อสอบแก่ผู้สมัครสอบบางรายโดยอาศัยโอกาสที่ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสอบครั้งดังกล่าว พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ และกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้คืนเงินให้แก่ผู้ถูกเรียกรับเงินแล้วก็ตามแต่ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษแต่อย่างใด เพราะการกระทำของผู้ฟ้องคดีได้เสร็จสิ้นเป็นความผิดแล้ว การที่ อ.ก.พ. กรมปศุสัตว์มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการและผู้ถูกฟ้องคดีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามคำสั่งลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจ โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการสอบสวนไม่ได้นำเอาถ้อยคำให้การพยาน คือ ถ้อยคำของนาย ช. นาย ส. นาย อ. และนาย ว. ที่ให้การเพิ่มเติมประกอบ คำขออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้ามาพิจารณาในการสอบสวนนั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ขอให้การเพิ่มเติมและส่งพยานเอกสารพร้อมทั้งอ้างต่อประธานกรรมการสอบสวน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำให้การเพิ่มเติมและพยานเอกสารไว้ในสำนวนการสอบสวน ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนได้ให้ผู้ฟ้องคดีนำพยานบุคคลซึ่งได้แก่ นาย อ. นาย ส. นาย ช. และนาย ว. มาสืบแก้ข้อกล่าวหา โดยพยานต่างให้ถ้อยคำยืนยันตามคำให้การเดิมและเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินให้คนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้ว จึงไม่ติดใจเอาความ ต่อมา ประมาณกลางเดือน เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้ขอให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนนาย อ. นาย ส. นาย ช. และนาย ว. เพิ่มเติมอีก โดยอ้างว่าพยานบุคคลทั้งสี่มีข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา ของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการก็ได้จัดให้มีการสอบสวนพยานทั้งสี่รายอีกครั้ง โดยพยาน ทั้งสี่รายได้ให้ถ้อยคำว่ามีข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ขอร้องให้มาให้การใหม่เพื่อช่วยผู้ฟ้องคดีให้ได้รับโทษน้อยลง แต่พยานไม่อาจกระทำได้เพราะเป็นการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จและพยานจะมีความผิด จึงขอยืนยัน ตามคำให้การเดิมที่เคยให้ไว้กับคณะกรรมการสอบสวนและไม่มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาคำให้การเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้มีการเรียก พยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมาดำเนินการสอบสวนแล้ว กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าคณะกรรมการ สอบสวนปฏิเสธคำให้การเพิ่มเติมหรือไม่ยอมรับฟังถ้อยคำพยานของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า หากพิจารณาเพียงข้อร้องเรียนหรือเพียงรายงานการสอบสวนของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่สรุปเองแล้วก็จะเห็นว่าผู้ที่ไม่อยู่ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกันหลายคน แต่ในรายงาน คงสรุปเพียงผู้ฟ้องคดีคนเดียวเท่านั้นที่เป็นคนผิด การที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัย จะลงโทษผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในระดับโทษสถานใด ย่อมเป็นไปตามพยานหลักฐาน ที่ปรากฏจากการสอบสวน และการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการเรียกปรับเงินน่าจะเรียกปรับก่อนสอบ และการเรียกปรับเงินเพียงรายละ ๕,๐๐๐ บาท ก็เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยสำหรับการเข้าทำงาน อันเป็นการผิดปกตติวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะเรียกปรับเงินจากผู้ร้องเรียน นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียง ผู้คุมสอบเท่านั้นไม่ใช่ผู้ตรวจข้อสอบย่อมไม่ทราบว่าจะสอบผ่านหรือไม่ผ่าน การที่ผู้ฟ้องคดี จะเรียกปรับเงินกับผู้ร้องเรียนไม่น่าจะเป็นไปได้เห็นว่าการเรียกปรับเงินเพื่อช่วยเหลือผู้สมัครสอบ ให้สอบคัดเลือกได้นั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีการเรียกปรับเงินก่อนสอบเท่านั้น อาจมีการเรียกปรับเงิน

ภายหลังการสอบแต่ก่อนที่จะมีการประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกก็ได้ และไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บเงินเป็นจำนวนมากหรือน้อยก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยทุจริต แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีตำแหน่งหน้าที่เพียงผู้คุมสอบก็ตาม ตำแหน่งดังกล่าวก็มีข้อสาระสำคัญในการเรียกเก็บเงินแต่อย่างใด ดังนั้นอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗/๓/๒๕๕๙)

การที่ข้าราชการไม่ไปปฏิบัติงานเป็นระยะเวลาเกินกว่าสิบห้าวันและไม่ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ กล่าวคือกรณีข้าราชการประสงค์จะลาป่วยจะต้องส่งใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา หรือกรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ แต่ได้ยื่นใบลาป่วยโดยทางไปรษณีย์ภายหลังจากที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกรณีจึงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน และเมื่อพิจารณาจากหลักฐานใบรับรองแพทย์เป็นกรณีที่แพทย์ผู้ให้การรักษาคัดไปรับการตรวจรักษา และให้หยุดงานเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยเป็นครั้งคราว โดยไม่ปรากฏว่าอาการเจ็บป่วยถึงขนาดที่จะต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ทั้งยังพบว่าได้มีการลงเวลามาปฏิบัติราชการจากเอกสารการลงเวลามาปฏิบัติราชการ แต่ไม่ลงเวลากลับ แสดงให้เห็นได้ว่าอาการป่วยเจ็บยังไม่ถึงขนาดรุนแรงที่ต้องหยุดพักรักษาตัวติดต่อกันหลายวัน อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเดินทางไปปฏิบัติราชการหรือยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาได้ตามระเบียบของทางราชการ และแม้ว่าไม่สามารถยื่นใบลาด้วยตนเองได้ แต่สามารถให้ผู้อื่นยื่นใบลาแทนได้ กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่ามีเหตุผลอันสมควรและเป็นการจงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการลา คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการครูประจำโรงเรียน น. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ มีอาการเจ็บป่วยได้เข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของรัฐหลายแห่ง ซึ่งในการนี้ได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้อำนวยการโรงเรียน น.) ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อขอลาป่วยพร้อมทั้งเอกสารแนบต่าง ๆ แต่ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นอุทธรณ์ แต่ยังไม่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยจากคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมและได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อันพึงมีพึงได้

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการครูประจำโรงเรียน น. แต่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการที่โรงเรียน ข. เป็นเวลา ๑ ปี และเมื่อครบกำหนด ๑ ปี โรงเรียน ข. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ส่งตัวผู้ฟ้องคดีกลับโรงเรียน น. ต้นสังกัดเดิมตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ไปรายงานตัวปฏิบัติงานที่โรงเรียน น. ตามหนังสือส่งตัวของโรงเรียน ข. จนถึงวันที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไปสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นระยะเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ กล่าวคือ จะต้องส่งใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันทีลา หรือกรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้คล้ายจะอาเจียน ปวดบริเวณเบ้าตา มองเห็นภาพไม่ชัด และมีภาพซ้อน และได้เข้ารับการตรวจรักษาอาการป่วยดังกล่าวรวม ๙ ครั้งนั้น แพทย์ระบุอาการเจ็บป่วยทางตาของผู้ฟ้องคดีสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีอาการผิดปกติที่ตาข้างซ้าย ระดับการมองเห็นของตาข้างผิดปกติ เนื่องจากสายตาสั้นร่วมกับสายตายาว และกระจกตาแห้ง ส่งผลให้มองเห็นภาพไม่ชัด เห็นภาพซ้อนและมีอาการเวียนศีรษะ ส่วนตาขวาปกติ ซึ่งเมื่อแก้ไขด้วยแว่นแล้วอาการดีขึ้นแต่ไม่เท่าตาขวา แพทย์แนะนำให้ปิดตาซ้ายเมื่อไปทำงาน แต่ผู้ฟ้องคดีกลับอ้างว่าหากปิดตาซ้ายแล้วจะสอนหนังสือไม่สะดวก แม้ผู้ฟ้องคดีมีอาการเจ็บป่วยทางตาและได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ในโรงพยาบาลหลายแห่งจริงตามคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากใบรับรองแพทย์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ปรากฏว่าอาการเจ็บป่วยของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่แพทย์ผู้ให้การรักษาแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีไปรับการตรวจรักษาและให้หยุดงานเพื่อพักรักษาอาการเจ็บป่วยดังกล่าวเป็นครั้งคราว โดยไม่ปรากฏว่ามีอาการเจ็บป่วยถึงขนาดที่จะต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล และหลังจากวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จนถึงวันที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไปสอบสวนข้อเท็จจริงที่โรงเรียน น. เมื่อวันที่

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการตรวจรักษาอาการป่วยของผู้ฟ้องคดีที่โรงพยาบาลได้อีกเลย ประกอบกับเอกสารบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการครูของโรงเรียน น. พบลายมือชื่อการลงเวลามาปฏิบัติราชการของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๖ และวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่ไม่ได้ลงเวลากลับ และพยานบุคคลให้การสอดรับกันว่าพบเห็นผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลาประมาณ ๖.๓๐ นาฬิกา โดยผู้ฟ้องคดีเดินทางมาลงเวลาปฏิบัติงานและพยานได้พูดคุยทักทายกับผู้ฟ้องคดี และหลังจากลงเวลามาปฏิบัติงานแล้วผู้ฟ้องคดีก็ได้ขึ้นรถจักรยานยนต์จากโรงเรียนและไม่ได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่อีกเลย แสดงให้เห็นว่าอาการเจ็บป่วยของผู้ฟ้องคดียังไม่มียาอาการรุนแรงถึงขนาดที่จะต้องหยุดรักษาตัวติดต่อกันหลายวัน อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเดินทางไปปฏิบัติราชการหรือยื่นใบลาป่วยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่โรงเรียน น. ตามระเบียบของทางราชการได้ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะไม่สามารถยื่นใบลาได้ด้วยตนเอง แต่สามารถให้ผู้อื่นลาแทนได้เช่นกัน ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าได้จัดส่งหนังสือรายงานอาการเจ็บป่วยและแนบใบรับรองแพทย์พร้อมใบนัดการตรวจรักษาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนอย่างน้อย ๙ ครั้งนั้น เป็นเหตุที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและอยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีว่ามีอาการเจ็บป่วยทางสายตาและไม่ได้ยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการยังไม่อาจถือได้ว่ามีเหตุผลอันสมควร และกรณีดังกล่าวถือเป็นการจงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินสิบห้าวันโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการลา การที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมีมติว่าสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว ดังนั้น มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ที่เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่มีคำสั่งตามมติของที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ดังกล่าวให้ไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๖๖/๒๕๕๙)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ไม่จำเป็นต้องตั้งกรรมการสอบวินัยเพื่อทำการสอบสวนอีก โดยอาจอาศัยข้อเท็จจริงตามที่ได้จากกรรมการสอบข้อเท็จจริงมาพิจารณาออกคำสั่งได้เลย เพียงแต่ต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับรู้ข้อกล่าวหาและมีโอกาสชี้แจงแก้ข้อเท็จจริงหรือแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาก่อน เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้มีหนังสือเชิญผู้ถูกกล่าวหามาให้ถ้อยคำก่อนออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาโดยมิได้หลงต่อสู้อยู่ในประเด็นข้อกล่าวหา การสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจึงชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกกล่าวหาออกจากสถานที่ทำงานในเวลาราชการโดยมิได้ยื่นใบลาเป็นการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นความผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่รักษาชื่อเสียงและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่เมื่อเหตุที่ออกจากสถานที่ทำงานก่อนเวลา ก็เพราะต้องเดินทางไปรับการรักษาโรคมะเร็งที่โรงพยาบาล จึงถือได้ว่ามีความจำเป็น อีกทั้งไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการมากนัก การที่ผู้มีอำนาจมีคำสั่งลดขั้นเงินเดือนครั้งขึ้น แม้จะอยู่ภายในกรอบอำนาจที่มีกฎหมายรับรองให้กระทำได้ แต่ก็ใช่อัตราโทษที่หนักเกินกว่ากรณี

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานครูเทศบาล จังหวัดพัทลุง ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรี) ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนครั้งขึ้น กรณีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีลงเวลาปฏิบัติราชการในเวลามาและกลับ ระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยไม่ได้อยู่ปฏิบัติงานในช่วงเวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา และไม่ยื่นใบลาป่วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากมีสาเหตุมาจากผู้ฟ้องคดีป่วยด้วยโรคเส้นเลือดในสมองตีบ และป่วยเป็นมะเร็งเต้านม จึงมีความจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาด้วยวิธีการฉายรังสีที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา ตามที่แพทย์นัด ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อประธานกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพัทลุง (ก.ท.จ.พัทลุง) คณะอนุกรรมการของ ก.ท.จ.พัทลุงได้พิจารณาการดำเนินการทางวินัยของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ที่สั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีครั้งขึ้น

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดพัทลุง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัยการให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๒๓ วรรคสอง กำหนดว่า การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการสอบสวนตามวิธีการที่นายกเทศมนตรีเห็นสมควร ซึ่งหมายความว่า กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ก็ไม่จำเป็นต้องตั้งกรรมการสอบวินัยเพื่อทำการสอบสวนอีก โดยอาจอาศัยข้อเท็จจริงตามที่ได้จากกรรมการสอบข้อเท็จจริงมาพิจารณาออกคำสั่งได้เลย เพียงแต่ต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับรู้ข้อกล่าวหา และมีโอกาสชี้แจงแก้ข้อเท็จจริงหรือแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาก่อน ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อความในหนังสือลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อง เชิญให้ถ้อยคำ ประกอบกับบันทึกถ้อยคำ ในชั้นสอบข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ ได้ระบุว่าเป็นการเชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อเวลาการปฏิบัติราชการเมื่อวันที่ ๑๑ วันที่ ๑๘ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และวันที่ ๓ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่ได้ละทิ้งหน้าที่เพื่อไปตรวจโรคที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โดยไม่ได้ขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ให้ถ้อยคำยอมรับว่า ได้ออกเดินทางไปฉายรังสีที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ของทุกวันทำการระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ และหลังจากกลับจากโรงพยาบาลก็กลับบ้าน เพียงแต่โต้แย้งว่าได้ขอลาด้วยวาจาและได้รับอนุญาตแล้วจึงต้องถือว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีก็ได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาโดยมิได้หลงต่อสู้ในประเด็นข้อกล่าวหา แม้ต่อมาภายหลังคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจะได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและดำเนินการสอบปากคำพยานเพิ่มเติมตามความเห็นของ ก.ท.จ.พัทลุง ก็ไม่ทำให้ผลการสอบสวนเปลี่ยนแปลงไป กรณีจึงต้องฟังว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงชอบด้วยกฎหมาย และการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้ดำเนินการโดยถูกต้องแล้ว ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานครูเทศบาลได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำห้องพยาบาล ผู้ฟ้องคดีป่วยด้วยโรคมะเร็งเต้านมและต้องเข้ารับการรักษาด้วยวิธีฉายรังสีที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันทำการรวม ๒๕ ครั้ง ผู้ฟ้องคดีได้ออกเดินทางจากโรงเรียนเพื่อเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา โดยไม่ยื่นใบลาป่วย ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ลาและได้รับอนุญาตด้วยวาจาจากผู้บังคับบัญชา แต่ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดพัทลุง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มิได้ให้อำนาจผู้บังคับบัญชา

ที่จะอนุญาตให้พนักงานเทศบาลลาป่วยด้วยวาจา และนาย ว. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ปฏิเสธว่ามีได้อนุญาตด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีลาตามวันเวลาดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลาเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น แต่ผู้ฟ้องคดีได้มาทำงานในช่วงเช้าและได้ลงเวลาทำงานตามปกติ กรณีจึงต้องฟังว่า ในระหว่างเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีทอดทิ้งหน้าที่ราชการซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผนของทางราชการเกี่ยวกับการลา อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีลงเวลากลับอันเป็นเท็จ ย่อมเป็นการไม่รักษาวินัยและเป็นแบบอย่างที่ไม่พึงปฏิบัติในฐานะครูผู้สั่งสอนศิษย์ อันเป็นการผิดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่รักษาชื่อเสียงและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และโดยที่ข้อ ๖๕ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพัทลุง เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ กำหนดว่า พนักงานเทศบาลผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๒๓ วรรคสอง ให้นายกเทศมนตรีหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายตามข้อ ๒๓ วรรคสาม สั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ในสถานโทษและอัตราโทษ ดังนี้ (๑) นายกเทศมนตรีสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% และเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งขั้น... การที่ผู้ฟ้องคดีเดินทางออกจากสถานที่ทำงานในเวลาราชการโดยไม่ได้ยื่นใบลา เป็นการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นการกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย จึงมีอำนาจกำหนดบทลงโทษจากเขาไปหาหนักรวม ๓ สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนไม่เกิน ๕% เป็นเวลาไม่เกินสามเดือน และลดขั้นเงินเดือนไม่เกินหนึ่งขั้น แต่เมื่อพิจารณาถึงเหตุที่ผู้ฟ้องคดีต้องออกจากโรงเรียนก่อนเวลา ก็เพราะผู้ฟ้องคดีต้องเดินทางไปรับการรักษาโรคมะเร็งที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางพอสมควร กรณีจึงถือได้ว่ามีเหตุจำเป็น อีกทั้งภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในขณะนั้น คือ การพัฒนาทักษะให้กับเด็กนักเรียนที่อ่านไม่ออก จึงไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการมากนัก ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ที่ให้ลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีครั้งขึ้น แม้จะอยู่ภายในกรอบอำนาจที่มีกฎหมายรับรองให้กระทำได้ แต่ก็ใช่อัตราโทษที่หนักเกินกว่ากรณี

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลว่า คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพัทลุง (ก.ท.จ.พัทลุง) ได้มีการพิจารณาค่าอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออก

จากราชการเห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะเจ็บป่วยร้ายแรงก็ยังพยายามมาปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับ ผู้ฟ้องคดีต้องไปรักษาตัวตามแพทย์นัดและต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ดูแลห้องพยาบาล การไปพบแพทย์ตามนัดไม่กระทบกับภารกิจหลักและไม่ปรากฏความเสียหายในระหว่างไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ จึงเห็นสมควรให้ลงโทษภาคทัณฑ์และแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทราบแล้ว ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังมีได้ดำเนินการตามมติดังกล่าวซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้โต้แย้ง

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ที่สั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่มิคำสั่ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เทศบาล) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีใหม่ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพัทลุง (ก.ท.จ.พัทลุง) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๐๓/๒๕๕๙)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เป็นคณะบุคคลที่มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่งหรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการใช้อำนาจหน้าที่ในการมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยตามมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรง ตามรัฐธรรมนูญตามนัยมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และการมีมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ถึงกับเป็นที่สุด ศาลปกครองจึงมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจดังกล่าว

การที่นายอำเภอซึ่งเป็นผู้ถูกชี้มูลว่ามีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่และถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามการชี้มูลความผิดของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับรายงานเหตุการณ์การเกิดอุทกภัยในพื้นที่จากกำหนด และมอบหมายให้ปลัดอำเภอที่รับผิดชอบออกไปสำรวจความเสียหายของถนนและ ให้ปลัดอาวุโสตรวจสอบข้อเท็จจริง จากนั้นได้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นจริงและมีอยู่จริง กรณีถือไม่ได้ว่าเป็นการรายงานเท็จ ทั้งการประกาศให้เป็นพื้นที่ ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เป็นดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแก้ไขความเดือดร้อน อันเป็นประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่ ไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดให้ได้รับ ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ถือไม่ได้ว่านายอำเภอกระทำความผิดวินัย อย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่น ได้ประโยชน์อันมิควรได้ที่ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อีกทั้งในการจัดจ้าง เพื่อซ่อมแซมถนน คณะกรรมการเจรจาต่อรองและตกลงราคาจ้างได้มีการต่อรองราคากับผู้รับจ้างและไม่มีพยานหลักฐานยืนยันและพิสูจน์ได้ว่านายอำเภอได้รับประโยชน์อันใด อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายจากการอนุมัติสั่งซื้อจัดจ้าง อันจะถือเป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการ การออกคำสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงนายอำเภอจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิด

ทางวิสัยเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น การชี้มูลในความผิดฐานอื่น จึงไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาและไม่อาจถือเอารายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวิสัยของคณะกรรมการสอบสวนวิสัย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการดำรงตำแหน่ง นายอำเภอ ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) ได้ถูกร้องเรียนกล่าวหาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ) ว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณี รายงานเท็จต่อจังหวัดว่า อำเภอเกิดอุทกภัยทำให้ถนนในพื้นที่ชำรุดเสียหายมาก เป็นเหตุให้มีการ จัดจ้างโดยวิธีพิเศษด้วยงบประมาณกว่า ๙ ล้านบาท เพื่อซ่อมแซมถนน และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัดกระทรวงมหาดไทย) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรณีรายงานเหตุด่วนสาธารณภัยอันเป็นความจริง และกรณีอนุมัติ ให้ว่าจ้างผู้รับจ้างทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าคณะกรรมการเจรจาต่อรองและตกลงราคาจ้างไม่ได้เจรจาต่อรอง ราคากับผู้รับจ้าง อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และส่วนกรณี ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ ระบบคุณธรรม) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดี จากไล่ออกจากราชการ เป็นปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สั่งลดโทษเป็นปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้มีความพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ และคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีเป็นปลดออกจาก ราชการ รวมทั้งเพิกถอนคำวินิจฉัยลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผู้ฟ้องคดีเข้าทำงานในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไปในทันที และคืน สิทธิประโยชน์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับในแต่ละช่วงเวลาระหว่างการพิจารณาคดี ของศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การจะพิจารณาว่าการดำเนินการใด ๆ ขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญ หรือการมีมติชี้มูลความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ประเภทองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ จะต้อง

พิจารณาจากถ้อยคำ ทั้งในรัฐธรรมนูญซึ่งได้กำหนดอำนาจและหน้าที่หรือให้มีเฉพาะหน้าที่ไว้
 ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์กรนั้น ๆ ซึ่งได้กำหนด
 รายละเอียดในการดำเนินการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ เมื่อมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง
 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
 ของศาลปกครอง และวรรคสอง กำหนดข้อยกเว้นอำนาจของศาลปกครองไว้ว่า ไม่รวมถึง
 การวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของ
 องค์กรตามรัฐธรรมนูญ การที่จะพิจารณาว่าเรื่องใดเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตาม
 รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญนั้น จึงต้องพิจารณาจากอำนาจหน้าที่
 ที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายจัดตั้งของแต่ละองค์กร
 กำหนดไว้ รวมทั้งลักษณะของการกระทำตามอำนาจหน้าที่ประกอบกัน ซึ่งในส่วนของการใช้
 อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรณีนี้มีมูลความผิดทางวินัยตามมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่ง
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
 ได้บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการทำความผิดแล้ว
 มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัยให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่
 พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น
 เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้ง
 คณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงาน
 เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของ
 คณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล
 ของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แล้ว
 การกระทำดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
 และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งองค์กร
 ตามรัฐธรรมนูญอันเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด มติซึ่งมีมูลความผิด
 ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงยังไม่ถึงกับเป็นที่สุด เพราะหากรัฐธรรมนูญต้องการให้เป็นที่สุด ก็ควร
 จะกำหนดไว้ทำนองเดียวกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่รัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) ในการวินิจฉัย
 ชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๓๗
 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่าคำวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผล

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา เป็นที่สุด และหากจะตีความตามถ้อยคำตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดข้อยกเว้นให้ศาลปกครองไม่มีอำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญด้วยนั้น จะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาลตามที่รัฐธรรมนูญได้รับการรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้ในมาตรา ๒๘ วรรคสอง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเป็นบทบัญญัติที่จำกัดขอบเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองเช่นกัน จึงจะต้องตีความโดยเคร่งครัดว่า การใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง นอกจากจะต้องเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญแล้ว ยังต้องเป็นการใช้อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาตามรัฐธรรมนูญโดยตรงอีกด้วย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นคณะบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดแต่เพียงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญประเภทองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และในขณะเดียวกันก็เป็นคณะบุคคลที่มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่งหรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย เมื่อฐานอำนาจที่นำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มาจากรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็บัญญัติให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดของผู้ถูกกล่าวหาและให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาที่มีอำนาจดุลพินิจในการสั่งลงโทษตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติ อีกทั้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกจำกัดแต่เพียงการอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น โดยมีได้มีบทบัญญัติใดที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิของบุคคลผู้ถูกลงโทษทางวินัยในการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง นอกจากนี้ หากจะถือว่ากระบวนการตั้งแต่การไต่สวนและวินิจฉัยมูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จนกระทั่งมีการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยผู้บังคับบัญชา ไม่อยู่ภายใต้การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายจากองค์กรใด ๆ แล้ว ย่อมแตกต่างกับกรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยที่เริ่มต้นและสิ้นสุดโดยผู้บังคับบัญชา ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง อีกทั้งกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้มูลความผิดทางอาญา แม้กฎหมายจะบังคับให้ถือว่ารายงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้องก็ตาม แต่ก่อนที่จะมีการลงโทษทางอาญา ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยย่อมต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นหลักประกันความเป็นธรรม แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติชี้มูลความผิดของผู้ฟ้องคดีว่าเป็น ความผิดวินัย จึงมิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจ โดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามนัยมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจที่จะรับคำฟ้องคดีนี้ไว้ พิจารณาได้

เมื่อในเดือนกันยายน ๒๕๔๙ มีพายุดีเปรสชัน ซึ่งส่งผลต่อสภาพอากาศในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดร้อยเอ็ดจึงให้ทุกอำเภอแจ้งเตือนประชาชน รวมทั้งให้เฝ้าระวัง ภัยพิบัติ (อุทกภัย) ที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่และรายงานให้ทราบทุกระยะ ประกอบกับผู้ฟ้องคดี ได้รับรายงานเป็นหนังสือจากท่านว่า ถนนชำรุดเสียหายใช้สัญจรไปมาไม่ได้ ผู้ฟ้องคดี จึงมอบหมายให้ปลัดอำเภอ ฝ่ายความมั่นคง เป็นผู้ออกสำรวจความเสียหาย และปลัดอำเภออาวุโส ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอเป็นผู้ตรวจสอบ และผู้ฟ้องคดีได้จัดทำรายงานเหตุด่วนสาธารณสุข ไปยังจังหวัดร้อยเอ็ดรวม ๒ ฉบับ โดยระบุระดับความรุนแรงว่า “ปานกลาง” ถนนเสียหาย ๕๕ สาย และ ๑๖ สาย ตามลำดับ รวมทั้งมีฝ่ายชำรุด ๑ แห่ง ความเสียหายอยู่ระหว่างการสำรวจ และก่อนที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดจะมีประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่จังหวัด ร้อยเอ็ด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดร้อยเอ็ดได้จัดทำความเห็นเสนอ ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดระบุว่า ได้ประสานองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่อำเภอรายงานพบว่า น้ำท่วมจริง ความเสียหายอยู่ระหว่างการสำรวจ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะนายอำเภอ ผู้ปกครองท้องที่ซึ่งมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนและดูแลสิ่งสาธารณประโยชน์ ในสภาพความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ของราษฎรในเขตท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบ ได้รายงาน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและสภาพจริงในปัจจุบันให้ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดทราบถึงสถานการณ์ ความเป็นไปภายในอำเภอ ถือได้ว่าเป็นการรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงและมีอยู่จริง จึงมิได้ เป็นการรายงานเท็จต่อผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดแต่อย่างใด ส่วนการประกาศให้พื้นที่อำเภอ สุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน นั้น เป็นดุลพินิจของผู้ว่าราชการ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนอันเป็นประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ ของผู้ฟ้องคดีหรือผู้หนึ่งผู้ใดได้ประโยชน์ที่สมควรได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ผลการไต่สวน ของคณะอนุกรรมการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะรับฟังได้ว่าปริมาณน้ำฝนไม่มากผิดปกติ แต่ก็เป็นดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดที่จะพิจารณาประกอบกับรายงานของหน่วยงานอื่น ในจังหวัด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีรายงานสถานการณ์อุทกภัยในเขตพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิ

ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด จึงมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีหรือผู้หนึ่งผู้ใด ได้ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย อันถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์อันมิควรได้ ที่ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนการอนุมัติให้ว่าจ้างผู้รับจ้างทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าคณะกรรมการ เจริญต่อรองและตกลงราคาจ้างไม่ได้ดำเนินการเจริญต่อรองราคา นั้น เมื่อขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดี ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอและมีหน้าที่อนุมัติให้สั่งซื้อสิ่งจ้างได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ จ้างตามโครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) เพื่อดำเนินการตามข้อ ๔๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และทางใต้สวนของคณะกรรมการใต้สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปรากฏว่าคณะกรรมการ เจริญต่อรองและตกลงราคาจ้างไม่ได้ดำเนินการเจริญต่อรองราคากับผู้รับจ้าง แต่จากสำนวน การใต้สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ระบุว่าคณะกรรมการใต้เจริญต่อรองราคาและตกลงราคาจ้างกับ ผู้รับจ้างซึ่งเป็นผู้มีอาชีพรับจ้างและเป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่เชื่อถือได้ ให้เป็นผู้รับจ้างซ่อมแซม สิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากอุทกภัยในเขตอำเภอและข้อเท็จจริงยังไม่พอพียง ถึงขนาดว่าคณะกรรมการเจริญต่อรองและตกลงราคาจ้างเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง เป็นการเฉพาะ หรือหวั่นส่วนจำกัดซึ่งเคยทำคุณประโยชน์หรือมีอุปการคุณต่ออำเภอแต่อย่างใด ดังนั้น การที่คณะกรรมการเจริญต่อรองและตกลงราคาจ้างได้ดำเนินการตามระเบียบการตกลง ราคาจ้าง และเสนอความเห็น ว่า ควรจ้างผู้รับจ้างรายดังกล่าว และข้อเท็จจริงรับกันว่าราคาที่จัดจ้าง เป็นราคาที่มิสูงกว่าราคาตลาดในช่วงที่มีภัยพิบัติเกิดขึ้น และข้อเท็จจริงจากสำนวนการใต้สวน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันและพิสูจน์ได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์อื่นใด อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายจากการอนุมัติสั่งซื้อจัดจ้างดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีเหตุผลและ ความจำเป็นที่จะต้องอนุมัติให้สั่งซื้อสิ่งจ้างผู้รับจ้างรายที่คณะกรรมการเจริญต่อรองและตกลง ราคาจ้างเสนอมาได้ กรณีจึงยังไม่พอพียงได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์อันมิควรได้ ที่ถือเป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ลงโทษผู้ฟ้องคดี เป็นปลดออกจากราชการตามฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนประเด็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้

เสียหายแก่ราชการ นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อกล่าวหาว่า มีมูลความผิดหรือไม่ ตามมาตรา ๑๙ (๓) ประกอบมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และหากมีมูลความผิดทางวินัยหรือมีมูลความผิดทางอาญา แล้วแต่กรณี จะต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และโดยที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ ข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงเป็นมูลความผิดทางอาญา ส่วนข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จึงถือเป็นมูลความผิดทางวินัย ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัย จึงมีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ชี้มูลความผิดวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานอื่น จึงไม่ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้

ทั้งนี้ กรณีอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นกล่าวอ้างก็ตาม แต่โดยที่การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นอกจากต้องพิจารณารูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติในการออกคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองว่าเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจภายในขอบเขตแห่งเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจออกคำสั่งทางปกครองหรือไม่แล้ว ยังต้องพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง รวมถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุกกระบวนการก่อนออกคำสั่งด้วย และประเด็นเรื่องอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า กรณียังไม่พอฟังได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์อันมิควรได้ที่จะถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงไม่ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ฟ้องคดี ให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ฐานความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการ เป็นปลดออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ในส่วนขอคำขอให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ลดโทษผู้ฟ้องคดี เป็นปลดออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามคำวินิจฉัยดังกล่าว เหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวกับคำสั่งนี้ย่อมหมดสิ้นไป จึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งขอให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

สำหรับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะมีผลผูกพันศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้ อำนาจตุลาการตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มี คำวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐาน ทุจริตต่อหน้าที่ จึงเป็นอันยุติ องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิด ทางวินัยตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยและยุติแล้วให้เป็นประการอื่นได้อีกนั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าว เป็นการวินิจฉัยปัญหาระหว่างอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กับผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์การลงโทษ ทางวินัยในฝ่ายบริหารด้วยกัน คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ไม่มีผลผูกพันศาลปกครองซึ่งเป็น องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและสามารถตรวจสอบ และแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม ในการนี้ศาลปกครองจะรับฟัง

พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๑๙๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ศาลปกครองย่อมมีอำนาจดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีที่เห็นว่าเป็นการยุติธรรมตามรูปคดี โดยถือพยานหลักฐานสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานของคู่กรณี และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ไม่มีผลผูกพันศาลปกครองที่จะรับฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่อย่างไรก็ตาม ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการ เป็นปลดออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งมีผลบังคับ คำขออื่นให้ยก โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีกลับสู่ตำแหน่งโดยไม่ต่ำกว่าตำแหน่งเดิม ทั้งนี้ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๕/๒๕๖๐)

การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. การดำเนินการทางวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย เป็นการพิจารณาทางปกครองและคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพิจารณาทางปกครอง จึงต้องมีความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าในการพิจารณาทางปกครองในชั้นการพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. มีเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองบางคนเคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเข้าร่วมในการประชุมและร่วมมีมติเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องเดียวกันนี้ซ้ำอีก และย่อมคาดหมายได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะมีความเห็นเช่นเดิม อันเป็นความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ถูกกล่าวหา ย่อมเป็นเหตุซึ่งมี

สภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง จึงไม่อาจทำการพิจารณาได้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ใช่เรื่องจำเป็นเร่งด่วนตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ระดับ ๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัฐมนตรี) ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีเมื่อครั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายการไปทำงานในต่างประเทศ ๑ และ ๒ สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียกรับเงินค่าหัวคิวแรงงานหรือค่าคุ้มครองจากบริษัทจัดหางานต่าง ๆ ในกรณีเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการออกหนังสืออนุญาตให้รับสมัครคนหางาน (จต.๒) ให้แก่บริษัทจัดหางาน เรียกรับเงินจากบริษัทจัดหางาน โดยคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ และ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัดกระทรวงแรงงาน) จึงมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และกระทรวงแรงงานได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ แจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อเลขาธิการ ก.พ. ซึ่ง อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ทำการแทน ก.พ. ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ มีมติยกอุทธรณ์ และสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกรรมการ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน เป็นผู้มีส่วนได้เสีย แต่กลับเข้าร่วมประชุมเรื่องดังกล่าว จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ทั้งเพิกถอนมติ ก.พ. และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ตามหนังสือลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ และให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม พร้อมกับคืนสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่ควรได้รับทุกกรณี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บังคับใช้ในขณะเกิดเหตุ ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติหรือข้อกำหนด และ ก.พ.

ก็ไม่ได้ออกกฎ ก.พ. เกี่ยวกับการประชุม อ.ก.พ. ตลอดจนกรณีกรรมการในอนุกรรมการ อ.ก.พ. ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมของ อ.ก.พ. ไว้เป็นการเฉพาะ แต่เนื่องจากในการพิจารณาไม่ว่าจะของ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งในการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่อง การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ แล้วมีมติเป็นประการใด นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้น ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือของ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. ซึ่งได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกแล้ว ให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. จึงถือเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องนำบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามมิให้ทำการพิจารณาทางปกครองที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับกรณี การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อการพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง อ.ก.พ. ผู้ทำการพิจารณาจะต้องมีความเป็นกลางหรือไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น ๆ ตามนัยมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น เมื่อคำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว การดำเนินการทางวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยจึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และหากผู้นั้นไม่มีความเป็นกลาง จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

เมื่อปรากฏว่านาย จ. เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีนาย อ. ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในขณะนั้น กับพวก ซึ่งรวมผู้ฟ้องคดีด้วย เกี่ยวข้องกับการทุจริตในกระบวนการจัดหางานตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการดังกล่าวได้รายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีมีมูลจากการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเรื่องบริษัทจัดหางานหลอกลวงคนงานว่า มีการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาคนงานและมีการออกหนังสืออนุญาตให้รับสมัครคนงาน (จต.๒) โดยมีขอบ มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ๒ เรื่อง คือ มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับกรณีการเรียกรับเงินค่าหัวคิวแรงงานหรือค่าคุ้มครองจากบริษัทจัดหางาน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีเรียกรับเงินในการที่บริษัทจัดหางานอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน ส่วนว่าที่ร้อยตรี ม. เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้รายงานผลการสอบสวน โดยมีความเห็นในส่วนของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่ ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และ ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ และต่อมาบุคคลทั้งสองได้เข้าร่วมในการพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน ในฐานะ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน รวมทั้งนาย น. ก็ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะ อ.ก.พ. กระทรวง แรงงานด้วย โดย อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ได้มีมติ เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยที่ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ลงโทษ ไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว นาย ต. ซึ่งเคยเป็นกรรมการและ เลขาธิการในคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๖ มาก่อน ได้เข้าร่วมในการพิจารณาของ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. ในฐานะ อ.ก.พ. วิสามัญ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ โดยที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าตามที่ผู้บังคับบัญชาส่งลงโทษไล่ออกจากราชการ สมควรแก่กรณีแห่งความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีตามมติ ก.พ. แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า นาย จ. และว่าที่ร้อยตรี ม. เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจในกระทรวงแรงงาน โดยนาย จ. เป็นผู้ที่ปลัดกระทรวงแรงงาน และต่อมาก็ได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ส่วนว่าที่ร้อยตรี ม. เป็นนักกฎหมายคนสำคัญที่สุดของกระทรวง จึงยากที่ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน คนอื่นจะโต้แย้ง หรือเห็นเป็นอย่างอื่นได้อย่างอิสระ ส่วนนาย น. เป็นหลานของหัวหน้าพรรคการเมืองที่ดูแล กระทรวงแรงงานในขณะนั้น จึงเป็นเหตุให้เสียความยุติธรรมและไม่มีความเป็นกลาง ประธาน อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และ แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

และประธานกรรมการต้องเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้นเป็นการเฉพาะ โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม แต่ปรากฏว่าบุคคลทั้งสามยังอยู่ร่วมในการประชุมและร่วมมีมติเพื่อพิจารณาโทษผู้ฟ้องคดี อันเป็นการพิจารณาในเรื่องเดียวกันนี้ซ้ำอีก นอกจากนี้ ในการพิจารณาอุทธรณ์ของ อ.ก.พ. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. แม้นาย ต. จะรู้ถึงความร้ายแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำให้การพิจารณาไม่ได้รับความเป็นธรรมและได้ของดออกเสียงในการประชุมครั้งนี้ก็ตาม แต่นาย ต. ยังคงนั่งร่วมประชุมด้วย และประธาน อ.ก.พ. วิสามัญฯ ก็มีได้จัดให้มีการดำเนินการ ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผลการพิจารณาที่ออกมาจึงมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เห็นว่า เมื่อนาย จ. และว่าที่ร้อยตรี ม. ได้มาเข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน ในฐานะ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน รวมทั้งนาย น. ก็ได้เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งกรรมการ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงานมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงมีมติเป็นประการใด ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งเป็นที่คาดหมายได้อยู่แล้วว่านาย จ. และว่าที่ร้อยตรี ม. ย่อมต้องมีความเห็น เช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยซึ่งตนทำหน้าที่เป็นกรรมการ อันเป็น ความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ถึงแม้เหตุดังกล่าวจะมีใช้เหตุความมีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ตาม แต่กรณีนี้ ย่อมเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองของ อ.ก.พ. กระทรวง แรงงานไม่เป็นกลาง จึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน สำหรับกรณีของนาย ต. ซึ่งมาเข้าประชุม อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และ การร้องทุกข์ทำการแทน ก.พ. ในฐานะ อ.ก.พ. วิสามัญฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาทบทวน ความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองว่าได้ดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อนาย ต. ซึ่งเคยเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีในชั้นต้น และมีความเห็น ให้ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ได้มาเป็นกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาความชอบ ด้วยกฎหมายของคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอีก จึงเป็นที่คาดหมายได้อยู่แล้วว่า นาย ต. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนซึ่งตนทำหน้าที่ เป็นกรรมการ อันเป็นความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ฟ้องคดี และย่อมเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง จึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครอง ได้เช่นกันตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ดังนั้น เมื่อการพิจารณาทางปกครองในเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เรื่องจำเป็นเร่งด่วนตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มติ อ.ก.พ. กระทรวงแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ที่ให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้การเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งโดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ดำเนินการทางวินัยใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการพิจารณาค้นสิทธิประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับให้เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๓๑/๒๕๖๐)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่ข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเวรดำเนินคดี และรับผิดชอบสำนวน ได้ทำการแก้ไข ตัดทอน เปลี่ยนแปลงข้อความสำคัญบางส่วน ในคำให้การของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยให้การไว้ในชั้นการสอบสวนในฐานะพยานของคดี และจัดทำคำให้การฉบับใหม่โดยปลอมแปลงลายมือชื่อของพยานดังกล่าว ซึ่งเมื่อนำ คำให้การของพยานที่เคยให้การไว้ในสำนวนการสอบสวนคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน มาเปรียบเทียบกับคำให้การในชั้นพนักงานอัยการ ปรากฏข้อความเหมือนกันเกือบทั้งหมด ยกเว้นบางจุดที่แตกต่างกันซึ่งล้วนเป็นข้อความที่ระบุพฤติการณ์ของผู้ต้องหาว่าเกี่ยวข้อง ในคดีอย่างไร อันส่งผลทำให้คำให้การของพยานในสำนวนการสอบสวนคดีอาญาทั้งสอง ไม่ตรงกัน จนเป็นเหตุให้พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาบางราย ประกอบกับ เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้วก็ไม่ได้มอบสำนวนการสอบสวนให้กับเจ้าหน้าที่ ตำรวจผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อนำไปส่งพนักงานอัยการ และเก็บร่างสำนวนการสอบสวนไว้เอง โดยไม่ได้ส่งให้เจ้าหน้าที่เสมียนคดีเก็บรักษาไว้ตามระเบียบและหลักปฏิบัติของทางราชการ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือ ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ และกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การมีคำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการตำรวจผู้นั้นออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บังคับการตำรวจภูธร) มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีมีการกล่าวหาว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดี ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเวรได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เนื่องจากได้ทำการแก้ไข และตัดทอนคำให้การ และปลอมลายมือชื่อของพยาน กรณีดาบตำรวจ ส. ในฐานะผู้กล่าวหา จำสิบตำรวจ อ. และสิบตำรวจเอก ว. ในฐานะพยาน ได้ร่วมกันจับกุมผู้ต้องหาที่จำหน่ายและ มียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาบางราย โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ร้ายแรงเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีหากได้มีการปลอมลายมือชื่อจริง เป็นการปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ หรือ

กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จากนั้นคณะกรรมการพิจารณาล้นกรอง การพิจารณาสั่งลงโทษ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าควรลงโทษไล่ออก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่ง ไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะอนุกรรมการ ข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์) ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการ ตำรวจ) ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การสอบสวนของ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงและการพิจารณาอุทธรณ์เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย และไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ไล่ออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติว่า การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ การกระทำความผิดต่อไปนี้ (๑) ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ (๕) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๘๐ บัญญัติว่า ข้าราชการตำรวจ ผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ สั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ... เมื่อฟังได้ว่า ดาบตำรวจ ส. ให้การกับคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยร้ายแรงว่า ตนกับพวกได้ร่วมกันจับกุมผู้ต้องหาทั้งสองและนำส่งผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรดำเนินคดี โดยในวันดังกล่าวตนได้ให้การกับผู้ฟ้องคดีในฐานะ ผู้กล่าวหาในคดี ส่วนจำสืบทำรวจ อ. กับสืบทำรวจเอก ว. ให้การในฐานะผู้ร่วมจับกุม ซึ่งหลังจาก ให้ปากคำตนกับพวกได้นำคำให้การไปถ่ายสำเนาเก็บไว้เพื่ออ่าน หากได้ไปให้การในชั้นศาล ต่อมา พนักงานอัยการได้เรียกตนกับพวกไปทบทวนซักซ้อมคำให้การ และนำคำให้การในสำนวน การสอบสวนให้ดู ปรากฏว่าคำให้การของจำสืบทำรวจ อ. และสืบทำรวจเอก ว. ไม่ตรงกับคำให้การ ที่เคยให้ไว้เมื่อชั้นสอบสวน ตนกับพวกเห็นว่าผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำให้การและปลอมลายมือชื่อ ของจำสืบทำรวจ อ. และสืบทำรวจเอก ว. ทำให้พยานหลักฐานอ่อน และพนักงานอัยการมีความเห็น สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ ๑ จึงได้เข้าร้องเรียนต่อผู้บังคับการตำรวจภูธร ซึ่งจำสืบทำรวจ อ. และ สืบทำรวจเอก ว. ให้การกับคณะกรรมการสอบสวนฯ ทำนองเดียวกับดาบตำรวจ ส. และให้การ เพิ่มเติมว่า เมื่อตน (ทั้งสอง) นำคำให้การที่ถ่ายสำเนาไว้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับคำให้การ ในสำนวนที่พนักงานอัยการให้ดู ปรากฏว่ามีการพิมพ์คำให้การขึ้นเป็นฉบับใหม่แก้ไขในจุดสำคัญ ของคดีหลายจุดและมีการปลอมลายมือชื่อ จึงได้แจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ ดาบตำรวจ ฌ. หัวหน้าเสมียนคดีให้การกับคณะกรรมการสอบสวนฯ ว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำ สำนวนสอบสวนส่งพนักงานอัยการด้วยตนเอง และร่างสำนวนการสอบสวนผู้ฟ้องคดีก็เป็นผู้เก็บ

รักษาไว้ ไม่ได้ส่งให้เจ้าหน้าที่เสมียนคดีเก็บรักษาตามระเบียบ โดยอ้างว่าเพื่อนำไปใช้ดูเป็นพยาน
 ในชั้นศาล ซึ่งตามหลักปฏิบัติสถานีตำรวจภูธรได้มอบหมายให้จำสืบทำรวจ พ. เป็นผู้นำตัวผู้ต้องหา
 ส่งศาล และสืบทำรวจเอก ม. เป็นผู้นำตัวผู้ต้องหาและสำนวนส่งพนักงานอัยการ ส่วนการเก็บ
 ร่างสำนวนการสอบสวนนั้น มีคำสั่งมอบหมายให้ดาบตำรวจ ช. เป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว
 ซึ่งสืบทำรวจเอก ม. ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มอบสำนวนให้นำไปส่ง
 พนักงานอัยการ และได้ตรวจสอบในสมุดสารบบทะเบียนหนังสือส่งอัยการแล้ว ไม่มีหลักฐานการนำส่ง
 และดาบตำรวจ ช. ให้การว่า ตนไม่ได้รับร่างสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนหรือ
 เจ้าหน้าที่ผู้ส่งผู้ต้องหาฟ้องศาลแต่อย่างใด ส่วนผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธและยืนยันตามบันทึก
 รายงานข้อเท็จจริงที่ชี้แจงว่า ตนไม่ได้ปลอมแปลงลายมือชื่อของดาบตำรวจ ส. จำสืบทำรวจ อ.
 และสืบทำรวจเอก ว. โดยได้สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานโดยเร็วและต่อหน้า และเมื่อสอบสวนเสร็จ
 ได้พิมพ์ให้อ่านและอ่านให้ฟังแล้ว จึงให้ลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้า ลายมือชื่อจึงเป็นของผู้กล่าวหา
 และพยานทั้งสามจริง และเชื่อว่าไม่มีผู้ใดจะลงลายมือชื่อตนเองให้เหมือนเดิมทุกครั้ง สาเหตุที่
 ร้องเรียนอาจเป็นเพราะหลงลืมลายมือชื่อของตนเองก็เป็นได้ หากถึงขั้นต้องพิสูจน์ลายมือชื่อ
 ในชั้นพิจารณาของศาลตนก็ขอเรียกเอกสารต่าง ๆ มาพิสูจน์เปรียบเทียบ สำหรับการแก้ไข
 คำให้การนั้นก็ไม่ใช่ความจริงเพราะได้สอบสวนผู้กล่าวหาและพยานไปตามพฤติการณ์ข้อเท็จจริง
 ในการจับกุมทุกประการ

เมื่อพิจารณารายงานการสอบสวน (แบบ สว. ๖) ของคณะกรรมการสอบสวนแล้ว
 ปรากฏว่าดาบตำรวจ ส. จำสืบทำรวจ อ. และสืบทำรวจเอก ว. ต่างให้การสอดคล้องกันว่า คำให้การ
 ของตนในสำนวนการสอบสวนไม่ตรงกับคำให้การที่เคยให้ไว้ในวันที่มีการจับกุมผู้ต้องหา มีการ
 แก้ไข ตัดทอนเปลี่ยนแปลงคำให้การหลายจุดหลายประเด็น และต่างก็ยืนยันว่าลายมือชื่อในบันทึก
 คำให้การในฐานะพยานในสำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการนำมาให้อ่านนั้นไม่ใช่ลายมือชื่อ
 ของตน และเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขคำให้การและปลอมลายมือชื่อ และจากการให้ปากคำของ
 ดาบตำรวจ ผ. หัวหน้าเสมียนคดีให้การยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำสำนวนการสอบสวนคดีส่งพนักงาน
 อัยการด้วยตนเอง และร่างสำนวนการสอบสวนผู้ฟ้องคดีก็เป็นผู้เก็บรักษาไว้เอง ไม่ได้ส่งให้เจ้าหน้าที่
 เสมียนคดีเก็บรักษาไว้ตามระเบียบ และเมื่อพิจารณาเอกสารคำให้การฉบับที่จำสืบทำรวจ อ. และ
 สืบทำรวจเอก ว. อ้างว่าได้ถ่ายสำเนาไว้หลังจากให้การกับผู้ฟ้องคดี เปรียบเทียบกับคำให้การ
 ในสำนวนคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นฉบับจริงแล้ว เห็นว่ามีข้อความเหมือนกันเกือบทั้งหมด
 ยกเว้นบางจุดที่มีการอ้างว่าผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ซึ่งจุดที่แตกต่างกันล้วนเป็น
 ข้อความสำคัญที่ระบุถึงพฤติการณ์ของผู้ต้องหาที่ ๑ ว่าเกี่ยวข้องกับคดีอย่างไร และการไม่มีข้อความ

ดังกล่าวในคำให้การของบุคคลทั้งสองในสำนวนคดีอาญาเป็นผลให้ข้อกล่าวหาต่อผู้ต้องหาที่ ๑ มีน้ำหนักลดลง ซึ่งหากจะพิจารณาว่าเป็นกรณีที่น่าสืบตำรวจ อ. และสืบตำรวจเอก ว. จัดทำขึ้นใหม่ ทั้งสองฉบับตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง น่าจะเป็นไปได้ยากที่จะสามารถจัดทำเอกสารคำให้การที่มีจำนวนกว่า ๓ หน้ากระดาษ ให้มีข้อความเหมือนกับเอกสารคำให้การที่อยู่ในสำนวนคดีเกือบทั้งหมด เช่นนั้น เพราะเอกสารสำนวนไม่ได้อยู่ในการครอบครองดูแลของบุคคลทั้งสองและผู้ฟ้องคดีก็ไม่อนุญาตให้ผู้ใดถ่ายสำเนา ในทางกลับกัน หากจะพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารคำให้การดังกล่าวและปลอมลายมือชื่อบุคคลทั้งสอง ย่อมเห็นว่าสามารถทำได้อย่างแน่นอน เนื่องจากเอกสารสำนวนอยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีทั้งหมดตลอดเวลา แม้ไม่มีพยานหลักฐานที่ปรากฏชัดแจ้งว่า ผู้ใดเป็นผู้แก้ไขตัดทอนบันทึกคำให้การหรือปลอมลายมือชื่อของพยานทั้งสอง แต่เมื่อพยานทั้งสองซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีและไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน ได้ยืนยันตรงกันว่ามีการปลอมแปลงตัดทอนคำให้การของตนในฐานะพยานในสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่นำส่งให้แก่พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องผู้ต้องหา ประกอบกับบุคคลทั้งสองได้ถ่ายสำเนาคำให้การของตนไว้ในวันที่ให้การกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีถ้อยคำใกล้เคียงกับบันทึกถ้อยคำพยานในสำนวนคดีอาญา รวมทั้งยังได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีในข้อหาปลอมและใช้เอกสารปลอม และเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ซึ่งหากไม่แน่ใจว่ามีการปลอมแปลงลายมือชื่อและเอกสารคำให้การจริง ย่อมไม่กล้าที่จะแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากหากเป็นเรื่องที่ไม่มีมูลความจริงหรือเป็นเรื่องเท็จย่อมทราบดีว่าอาจได้รับโทษทางอาญา จึงน่าจะเชื่อว่าบุคคลทั้งสองให้การไปตามความเป็นจริง ซึ่งในเวลาต่อมาพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีและหัวหน้างานสอบสวนได้มีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีและส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการด้วย โดยพนักงานอัยการได้มีความเห็นให้สอบสวนเพิ่มเติมและแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมกับผู้ฟ้องคดีในข้อหาปลอมเอกสารราชการ และเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นอีกด้วย ดังนั้น จากข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่ปรากฏ คำให้การของพยานต่าง ๆ ที่ให้การไว้ อย่างหนักแน่นสอดคล้องต้องกัน ประกอบกับเหตุผลที่ได้วินิจฉัยมาโดยลำดับ เมื่อได้พิจารณาห์ ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีได้ครอบครองเก็บรักษาสำนวนการสอบสวนมาโดยตลอด ย่อมมีโอกาสที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารในสำนวนสอบสวนได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีนำสำนวนการสอบสวนไปส่งพนักงานอัยการด้วยตนเองและเก็บร่างสำนวนไว้

วิญญูชนย่อมอาจพิจารณาได้ว่าผู้ฟ้องคดีต้องการปกปิดมิให้ผู้ใดล่วงรู้ข้อเท็จจริงในคำให้การของพยานรายจำสิบตำรวจ อ. และสิบตำรวจเอก ว. ที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ กรณีจึงน่าจะเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดทอนข้อความสำคัญออกไปจากคำให้การเดิมของพยานทั้งสอง และพิมพ์ขึ้นใหม่เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาที่ ๑ ในคดีอาญา จนเป็นเหตุให้พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ และกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

สำหรับการโต้แย้งการใช้ดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐาน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธมาโดยตลอด และได้ร้องขอให้มีการตรวจพิสูจน์เอกสารบันทึกคำให้การของพยานทั้งสอง แต่ไม่มีการดำเนินการตรวจพิสูจน์ให้ปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีได้ปลอมลายมือชื่อของพยานจริงหรือไม่ รวมทั้งการที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงรับฟังพยานเอกสารสำเนาบันทึกคำให้การของพยานทั้งสอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าเป็นเอกสารเท็จและได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจรับฟังเพื่อลงโทษทางวินัยได้เนื่องจากขัดกับหลักกฎหมายลักษณะพยานนั้น เห็นว่า การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของศาลยุติธรรมและการสอบสวนความผิดทางวินัยมีความมุ่งหมาย กระบวนวิธีพิจารณา ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจซึ่งนำหน้าพยานหลักฐาน และมีมาตรฐานในการวินิจฉัยความผิดที่แตกต่างกัน การดำเนินการทางวินัยมีกฎหมายเฉพาะกำหนดอำนาจหน้าที่ วิธีการสอบสวนและกระบวนสอบสวน ตลอดจนมาตรฐานในการพิจารณาโทษทางวินัยไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา การสอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยเป็นเรื่องทางการบริหาร และการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการ การใช้ดุลพินิจในการซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานจึงไม่จำต้องเคร่งครัดหรือต้องพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาจนปราศจากข้อสงสัยดังเช่นการพิจารณาความผิดทางอาญา โดยเพียงแต่ได้สอบสวนพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เพียงพอจะเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง ผู้บังคับบัญชาก็สามารถใช้ดุลพินิจมีคำสั่งลงโทษทางวินัยได้แล้ว นอกจากนี้ การพิจารณาพิพากษารรณคดีเป็นอำนาจโดยเฉพาะของศาลหรือผู้พิพากษาและตุลาการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ศาลมีดุลพินิจโดยอิสระในการพิจารณาพิพากษาให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม การพิจารณาซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจึงเป็นอำนาจดุลพินิจของศาลที่จะวินิจฉัยตามที่เห็นว่าถูกต้อง ซึ่งคดีนี้พยานบุคคลฝ่ายที่กล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดที่ดำเนินการสืบสวน วางแผนล่อซื้อและจับกุมผู้ต้องหา จึงเป็นผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์การกระทำผิด

ของผู้ต้องหาเป็นอย่างดี เมื่อพยานยืนยันข้อเท็จจริงสอดคล้องกันอย่างหนักแน่นตลอดมาว่า คำให้การของจำเลยตำรวจ อ. และสืบตำรวจเอก ว. ในสำนวนคดีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบสำนวนได้เสนอให้พนักงานอัยการพิจารณา มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดทอนข้อความ สำคัญบางส่วนออกไปจากคำให้การเดิม และจัดทำขึ้นใหม่โดยปลอมแปลงลายมือชื่อของพยาน และพยานทั้งสองได้แสดงหลักฐานสำเนาคำให้การของตนอีกฉบับระบุว่า เป็นสำเนาคำให้การเดิม ที่ได้ถ่ายเอกสารไว้ในวันที่ได้ให้การกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีข้อความเหมือนกันเกือบทั้งหมดกับ คำให้การฉบับที่อยู่ในสำนวนคดี ยกเว้นบางจุดที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ต้องหาที่ ๑ โดยพยาน ทั้งสองได้ร้องเรียนและแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี ทั้งที่เป็นเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นผู้น้อยเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี และไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน ดังนั้น เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานประกอบกับคำให้การของพยานบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติการณ์ของ ผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวน ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้โต้แย้ง ว่าไม่ถูกต้อง และความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีในการดำเนินการทางวินัย ตลอดจนความเห็นของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงน่าจะเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริง ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีมิได้มีพยานหลักฐาน อื่นใดที่จะมาโต้แย้งคัดค้านข้อกล่าวหาหรือแสดงว่ามีได้มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหาอย่างหนักแน่น เพียงพอที่จะทำให้พิจารณาได้เช่นนั้นแต่อย่างใด

สำหรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเพียงแต่กล่าวอ้างลอย ๆ โดยไม่มี พยานแม้แต่ปากเดียวที่จะยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการไปโดยมีเจตนาทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิด ความเสียหาย นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ปรากฏย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งแล้วว่า จากการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบของผู้ฟ้องคดีส่งผลให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็น หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายอาญาและนำตัวผู้ที่กระทำผิดอาญา มาดำเนินคดีส่งฟ้องศาลเพื่อพิจารณาโทษตามกฎหมายได้รับความเสียหาย และมีผู้ที่ได้รับประโยชน์คือ ผู้ต้องหาที่ ๑ ซึ่งหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาและไม่ต้องถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลต่อไป สำหรับ เจตนาทุจริตนั้นเป็นเรื่องภายในจิตใจ หากเป็นการสมรู้ร่วมกันกับผู้ที่ได้รับประโยชน์ย่อมเป็นการยาก ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันได้อย่างชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการ โดยมิเจตนาทุจริตโดยได้รับประโยชน์เช่นใดตอบแทน อย่างไรก็ตาม โดยหลักการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชาย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาเจตนาของผู้ฟ้องคดีได้จากพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบกับ พฤติการณ์แวดล้อมตามหลักกรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานชัดแจ้ง

สำหรับการอ้างสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีวินัย โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานมานำสืบว่าเป็นสำนวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตามหลักกฎหมายลักษณะพยานจะนำพยานบุคคลมาสืบหักล้างพยานเอกสารไม่ได้นั้น เห็นว่า สำนวนคดีอาญาเป็นการสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา ข้อมูล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานในสำนวนคดีก็ล้วนเกี่ยวข้องกับพฤติการณ์การกระทำผิดของผู้ต้องหา จึงเป็นคนละส่วนกับข้อกล่าวหาที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาและถูกดำเนินการทางวินัยอันเป็นมูลกรณีพิพาทในคดีนี้ แม้สำนวนคดีอาญาจะชอบด้วยกฎหมายก็ไม่อาจถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีข้อมูลข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะสามารถแก้ข้อกล่าวหาที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาและถูกดำเนินการทางวินัยได้ ดังนั้น คำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๘/๒๕๖๐)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่ข้าราชการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยอ้างเหตุว่าหน่วยงานต้นสังกัดไม่ทำการเบิกจ่ายเงินเดือนโดยไม่ทราบสาเหตุและได้รายงานสถานภาพสมาชิกต่อกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการว่าหยุดพักราชการจนเป็นเหตุให้เข้าใจว่าตนเองพ้นสภาพความเป็นข้าราชการ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร และแม้จะได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แต่ตราใบไต่สวนไม่ได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพักราชการ หรือหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีคำสั่งไล่ออกจากราชการหรือพ้นจากราชการโดยการเกษียณอายุราชการ ผู้ถูกกล่าวหาพร้อมต้องมีหน้าที่มาปฏิบัติราชการตามปกติ ไม่อาจอ้างเพียงความรู้และความเข้าใจของตนที่จะไม่ต้องมาปฏิบัติราชการในช่วงระยะเวลาที่ผู้บังคับบัญชาได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ประกอบกับช่วงระยะเวลาที่ไม่ได้มาปฏิบัติราชการไม่ปรากฏว่ามีกรียะเนาะหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาราชการ จึงเป็นพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการลาของข้าราชการ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) มีคำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. จังหวัด กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม จนถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการ โดยระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ทำการเบิกจ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ทราบสาเหตุและเหตุผล และได้รายงานสถานภาพสมาชิกต่อกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการว่าผู้ฟ้องคดีหยุดพักราชการตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าตนเองพ้นสภาพความเป็นข้าราชการ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน

คำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอน คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผู้ฟ้องคดี กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและสังกัดเดิมนับตั้งแต่วันที่มิคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคืนสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลา พักผ่อน ฉบับลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เพื่อขออนุญาตลาพักผ่อนต่อผู้บังคับบัญชาในช่วง ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ รวม ๕ วันทำการ ซึ่งได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแล้ว แต่ปรากฏว่านับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ รวมเป็น ๓๘ วันทำการนั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารการปกครองจึงได้ทำรายงานสรุป การมาปฏิบัติราชการของข้าราชการที่ขาดราชการให้นายอำเภอทราบและเห็นควรเสนอให้จังหวัด พิจารณาดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสอบสวน ข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีเคยถูกดำเนินการทางวินัยกรณีผู้ฟ้องคดี ขาดราชการโดยไม่ได้รับอนุญาตและมีพฤติการณ์ขาดราชการเป็นระยะ ถือเป็นกรณีไม่อุทิสเวลา ให้แก่ราชการ และถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น มาแล้วตามคำสั่งลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ แต่ผู้ฟ้องคดียังคงมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการในช่วงระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นพฤติการณ์เช่นเดียวกับที่เคยประพฤติเป็นประจำ ไม่มีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ไม่มีการยื่นใบลา และไม่มีการติดต่อประสานงานผู้บังคับบัญชาและร่วมงาน อันแสดงถึง ความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ประกอบกับถือเป็นความผิดปรากฏชัดแจ้งตาม ข้อ ๔ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง และถือเป็นการกระทำผิด วินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้าลักษณะเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๙๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน และ อ.ก.พ. จังหวัด ในการประชุม เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ มีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมี คำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป อันเป็นมูลกรณีพิพาทในคดีนี้

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาพักผ่อนในระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ รวม ๕ วันทำการ ตามใบลาพักผ่อนของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เท่านั้น แต่เมื่อภายหลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการในระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยไม่ปรากฏหลักฐานการยื่นใบลาหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาราชการแต่อย่างใด และภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและในระหว่างขั้นตอนการสอบสวนข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการในระหว่างวันที่ ๘ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๕๒ วันทำการ ซึ่งเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันเกินสิบห้าวันโดยไม่มีการยื่นใบลาหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาราชการ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยยอมรับว่า สาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการในช่วงระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น และถูกระงับการเบิกจ่ายเงินเดือนตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียขวัญกำลังใจ ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต และเข้าใจว่าได้พ้นจากหน้าที่ราชการแล้ว เนื่องจากไม่มีการจ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และนายอำเภอได้รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขาดราชการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีขาดราชการต่อเนื่องกันในช่วงระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และระหว่างวันที่ ๘ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๓๐ กรกฎาคม จนถึงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยไม่ได้ยื่นใบลาหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาราชการ ประกอบกับในระหว่างการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีให้การแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามแบบ สว. ๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ และมีหนังสือชี้แจงต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ยอมรับว่า ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในช่วงเวลาดังกล่าวจริง แต่สาเหตุที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้จ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นระยะเวลา ๗ เดือน ทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าพ้นจากราชการแล้ว และจากรายงานผลการสอบสวนผู้ฟ้องคดีซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามแบบ สว. ๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ ข้อเท็จจริงและพยานบุคคลให้การสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเคยถูกดำเนินการทางวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นความผิดวินัยฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามคำสั่งลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยรวมแล้วเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันในช่วงระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และในช่วงระหว่างวันที่ ๘ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ โดยข้ออ้างที่ไม่มาปฏิบัติราชการในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นข้ออ้างไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ฟ้องคดีในฐานะข้าราชการพลเรือนสามัญปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปลัดอำเภอ ย่อมต้องทราบดีว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อสอบสวนกรณีของผู้ฟ้องคดีขาดราชการก็ตาม แต่ทราบดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการ ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องมีหน้าที่มาปฏิบัติราชการตามปกติ และหากเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการหักเงินเดือนโดยไม่ชอบ ผู้ฟ้องคดีย่อมสามารถทำหนังสือโต้แย้งคัดค้านได้ตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มิใช่เลือกใช้วิธีการไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการอันมิใช่วิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด และการที่บุคคลจะพ้นจากราชการได้นั้นต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานที่ตนสังกัดมีคำสั่งไล่ออกจากราชการหรือพ้นจากราชการ โดยการเกษียณอายุราชการ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ หรือให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากราชการ หรือผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากราชการโดยการเกษียณอายุราชการ และผู้ฟ้องคดียอมรับว่าไม่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากราชการหรือคำสั่งอื่นใดที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากราชการแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอาศัยเพียงความรู้และความเข้าใจของตนเองมาอ้างเป็นเหตุให้ไม่ต้องมาปฏิบัติราชการในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้ ข้ออ้างดังกล่าวจึงหาได้มีเหตุอันสมควรไม่ ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการนั้น ไม่ปรากฏว่ามีกรณียื่นใบลาหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาราชการแต่อย่างใด กรณีจึงมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการลาของข้าราชการ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควรและโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันมีลักษณะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีเคยขาดราชการจนถูกดำเนินการทางวินัยฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการและถูกลงโทษทางวินัยโดยลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้นมาแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดียังคงมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการอันเป็นการกระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ปรากฏหลักฐานการยื่นใบลาและได้รับอนุญาตให้ลาตามระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๔๕/๒๕๖๐)

เมื่อข้าราชการตำรวจกระทำความผิดฐานละทิ้งหน้าที่และขาดราชการ จนกระทั่งถูกลงโทษทางวินัยมาแล้วหลายครั้งและหลังจากนั้นก็ยังไม่ยอมรับว่าได้กระทำความผิดฐานละทิ้งหน้าที่และขาดราชการซ้ำอีก พฤติกรรมแสดงว่าเป็นผู้ย่อความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยเห็นว่าหากปล่อยให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดิมและละทิ้งหน้าที่ราชการไปอีก จะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและมีได้เป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษที่หนักเกินไป อีกทั้งการมีคำสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุย่อความสามารถในอันที่จะปฏิบัติราชการ ไม่ใช่การออกจากราชการอันเนื่องมาจากการถูกลงโทษทางวินัย จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการนำการกระทำความผิดทางวินัยในอดีตมาลงโทษซ้ำในการกระทำผิดอันเดียวกัน

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์และการกระทำย่อความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากลงโทษผู้ฟ้องคดีหนักเกินไป การที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการบ่อยครั้ง เนื่องจากสภาพความเป็นจริงในพื้นที่การทำงานเกิดเหตุร้ายรายวัน ทำให้เกิดความเครียดและสุขภาพจิตเสีย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีถูกเรียกคืนอาวุธปืนและไม่ได้รับอนุญาตให้เบิกอาวุธยุทธโปกรณ์และยานพาหนะไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดความวิตกหวาดหวั่นจนนำไปสู่ปัญหาในการ

ปฏิบัติงานบางครั้ง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนและคำวินิจฉัยอุทธรณ์และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ) ถูกกล่าวหาว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยในระหว่างการปฏิบัติราชการผู้ฟ้องคดีเคยกระทำผิดทางวินัยและถูกลงโทษมาแล้ว ๗ ครั้ง ต่อมาได้รับมอบหมายตามคำสั่งหน่วยปฏิบัติการพิเศษให้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามในการรักษาความปลอดภัยคลังอาวุธยุทโธปกรณ์ฯ แต่ได้ละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาความปลอดภัยคลังอาวุธและขาดราชการไปตั้งแต่วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ วัน ผู้บังคับบัญชาได้มีหนังสือถึงผู้กำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดยะลารายงานกรณีผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เป็นต้นมา โดยไม่ทราบสาเหตุจนถึงวันที่มีรายงานนี้ก็ยังไม่เดินทางกลับมาปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใดและเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เกียจคร้าน และได้ละทิ้งหน้าที่ราชการหลายครั้ง แม้ผู้ฟ้องคดีจะถูกดำเนินการทางวินัยลงโทษกักขังมาแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๓ ครั้ง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๔ ครั้ง แต่ก็ยังไม่เข็ดหลาบ หากให้รับราชการอีกต่อไปอาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้ จึงเห็นควรตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีหย่อนความสามารถตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้กำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดยะลาจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีตามข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๒ และได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและนำพยานหลักฐานมาหักล้างแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผลการสอบสวนปรากฏว่า ในระหว่างการปฏิบัติราชการผู้ฟ้องคดีเคยกระทำผิดทางวินัยและถูกลงโทษมาแล้ว ๗ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๗ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่และขาดราชการ จำนวน ๔ วัน ครั้งที่ ๒ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๗ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่รักษาความปลอดภัย ครั้งที่ ๓ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๓ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ ครั้งที่ ๔ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๑๕ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาการณ์และขาดราชการ จำนวน ๑๔ วัน ครั้งที่ ๕ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๑๕ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาการณ์จำนวน ๗ วัน ครั้งที่ ๖ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๓๐ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาการณ์และขาดราชการ จำนวน ๑๓ วัน ครั้งที่ ๗ ถูกลงโทษกักขัง จำนวน ๓ วัน กรณีละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ประจำประตูทางเข้า – ออก แฟลตส่วนกลาง และขาดราชการ จำนวน ๒ วัน และต่อมาได้กระทำความผิด

ละทิ้งหน้าที่เวรยามรักษาความปลอดภัยคลังอาวุธยุทโธปกรณ์ฯ และขาดราชการไปตั้งแต่วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ วัน ในชั้นการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำรับว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง เนื่องจากมีปัญหาส่วนตัวพร้อมยอมรับผิดและรับการลงทัณฑ์ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาทุกประการ

โดยที่ข้าราชการตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรักษาวินัยของการเป็นข้าราชการตำรวจ คือจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม โดยเป็นไปตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดเสียหายแก่ทางราชการ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ เป็นต้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ) กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย และปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ในจุดต่าง ๆ แต่ได้ละทิ้งหน้าที่ดังกล่าว และมีกรณีขาดราชการครั้งหนึ่งเป็นเวลาหลายวันจำนวนหลายครั้ง อันเป็นการกระทำความผิดวินัยและได้ถูกลงโทษในความผิดฐานละทิ้งหน้าที่และขาดราชการรวมแล้วเป็นจำนวน ๗ ครั้ง และหลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีก็ยังได้กระทำความผิดฐานละทิ้งหน้าที่และขาดราชการซ้ำอีก ผู้ฟ้องคดีได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าได้กระทำความผิดและถูกลงโทษตามที่ถูกกล่าวหาจริง และกล่าวอ้างในคำฟ้องและคำอุทธรณ์ว่า สาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการและขาดราชการบ่อยครั้งนั้น เนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีปัญหาส่วนตัว และในพื้นที่การทำงานเกิดเหตุร้ายร้ายวันทำให้เกิดความเครียด สุขภาพจิตเสีย และเกิดความวิตกกังวลหวั่นจนนำไปสู่ปัญหาในการปฏิบัติงาน ประกอบกับต้องรับภาระหนี้ของเพื่อนข้าราชการตำรวจที่ถูกให้ออกจากราชการและเสียชีวิต จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานในบางครั้ง เห็นว่า ในการปฏิบัติราชการนั้น เมื่อมีความจำเป็นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา และจะหยุดปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน มิใช่ละทิ้งหน้าที่หรือขาดราชการโดยไม่ได้มีการลาหรือขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร หากละทิ้งหน้าที่ไป จะเกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้ อีกทั้งเมื่อได้กระทำความผิดฐานละทิ้งหน้าที่และ

ขาดราชการ จนกระทั่งถูกลงโทษทางวินัยแล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ได้กระทำความผิดซ้ำอีกหลายครั้ง พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าหากปล่อยให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่อยู่เช่นเดิมและผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการไปอีกจะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และที่แก้ไขโดยคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จ บำนาญเหตุขาดตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และมีได้เป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษที่หนักเกินไป อีกทั้งการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ข้าราชการ ออกจากราชการเพราะเหตุหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติราชการตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ใช่การออกจากราชการอันเนื่องมาจากการถูกลงโทษทางวินัย กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการนำการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดี ในอดีตมาลงโทษซ้ำในการกระทำผิดอันเดียวกันแต่อย่างใดและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้วเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๖๓/๒๕๖๐)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การชี้มูลความผิดวินัยข้าราชการที่ทุจริตต่อหน้าที่ราชการของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีผลผูกพันองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยและยุติให้เป็นประการอื่น สิทธิของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา ในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย อุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของ ผู้บังคับบัญชา จะอุทธรณ์ว่ามีได้กระทำความผิดทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ชี้มูลไว้มิได้ แต่ไม่มีผลผูกพันองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีอิสระในการพิจารณารรถคดี และสามารถตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลปกครองจึงย่อมมี อำนาจดุลพินิจอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีอำนาจดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ ตามรูปคดี โดยไม่จำเป็นต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงการใช้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่มีผลเพียงชี้มูลความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดี เท่านั้น มิได้เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญ

การที่ข้าราชการได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ ลงลายมือชื่อ ตรวจรับพัสดุในใบตรวจรับงานว่างานซ่อมเสร็จเรียบร้อยและถูกต้อง อันเป็นเท็จเพื่อให้ สามารถนำเอกสารมาเบิกเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างไปก่อน ทั้งที่งานจ้างยังไม่แล้วเสร็จ ตามวันเวลาที่กำหนดอันเป็นการผิดสัญญาจ้าง เป็นการแสดงเจตนาว่าตั้งใจละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย และแม้ภายหลังผู้รับจ้าง ส่งมอบงานล่าช้า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็ไม่ได้เสนอเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้าง ทำให้ ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ แต่งตั้งมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่ง นายช่างเครื่องกล ๖ และเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่า เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายช่างเครื่องกล ๕ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ได้รับแต่งตั้ง เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ ได้ลงลายมือชื่อตรวจรับการซ่อมรถยนต์ส่วนบุคคลในใบตรวจรับพัสดุ ทั้งที่งานค้างยังไม่แล้วเสร็จและผู้รับจ้างยังไม่ได้ส่งมอบรถยนต์ แต่เบิกจ่ายค่าซ่อมแซมรถยนต์ ให้กับผู้รับจ้าง ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กรมทางหลวงชนบท) จึงมี คำสั่งลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ลงโทษไล่ออกจากราชการตามการชี้มูลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยให้ ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินให้กับ ทางราชการแล้ว ถือว่ามีการเยียวยาให้กับทางราชการแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ควรได้รับโอกาสลดหย่อนโทษ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ที่มีมติว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นรถยนต์ที่มีอายุการใช้งาน มานาน สภาพเก่า เมื่อเกิดความชำรุดบกพร่องจึงดำเนินการจ้างซ่อมรถยนต์ภายนอกซ่อมแซม และเมื่อพิจารณาจากเอกสารใบสั่งจ้างและใบสั่งซื้อวัสดุยานพาหนะ จะเห็นได้ว่าเป็นการซ่อมทั้งตัวรถ และเครื่องยนต์หลายรายการเกือบทั้งคัน การซ่อมจึงอาจใช้เวลานาน ประกอบกับเป็นรถยนต์รุ่นเก่า อาจจะหาอะไหล่ได้ยาก เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๓ ไปตรวจสอบ รถยนต์ที่ผู้รับจ้างช่วงงานซ่อมรถยนต์ พบว่ายังไม่ซ่อมไม่แล้วเสร็จ จึงตั้งเป็นข้อสังเกตในบันทึก สังเกตการณ์ว่าอยู่ระหว่างทำการซ่อมประตู ดัดตั้งกระจก และอุปกรณ์อื่น ๆ ในห้องเครื่องด้านหน้า แม้ในบันทึกสังเกตการณ์จะได้ระบุถึงการซ่อมสี่ และจะไม่มีข้อเท็จจริงว่าเป็นการซ่อมประตู บานไหนหรือไม่ แต่การซ่อมประตูรถก็เป็นรายการซ่อมที่ระบุไว้ในใบสั่งจ้างซึ่งสอดคล้องกับ คำให้การของผู้ฟ้องคดีที่ให้การต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินฯ ว่า การซ่อม รถยนต์ยังไม่แล้วเสร็จ แต่ที่ลงลายมือชื่อ เพราะเห็นว่าประธานกรรมการได้ลงลายมือชื่อตรวจรับ

และเจ้าของอุให้การต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินฯ ยอมรับเช่นกันว่า การช่อมรยนต์ตามรายการที่ ๑ - ๕ ช่อมเสร็จประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ส่วนรายการที่ ๖ - ๑๑ ช่อมเสร็จประมาณปลายเดือนธันวาคม ๒๕๓๘ เสร็จเรียบร้อยทุกอย่างเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๓๙ และได้นำมรยนต์ไปส่งมอบที่สำนักงานในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ อันเป็นคำให้การที่ใกล้ชิดกับวันเกิดเหตุย่อมมีความน่าเชื่อถือ จึงรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า มรยนต์ยังช่อมไม่แล้วเสร็จ ประกอบกับหากเป็นกรณีการช่อมในภายหลังเนื่องจากมีการนำกลับไปใช้งานแล้วเกิดความชำรุดบกพร่องอีก ทำให้ต้องนำกลับไปช่อมอีก ก็ควรต้องมีเอกสารการส่งรถเข้าช่อมในครั้งหลังมาแสดงต่อพนักงานสอบสวนหรือคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อยืนยันข้อกล่าวอ้าง สำหรับกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงให้เลขาธิการเร่งรัดพัฒนาชนบททราบก็เป็นการรายงานตามผลการสอบสวนข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงซึ่งจังหวัดแต่งตั้งขึ้น มิได้มีความเห็นที่ผู้ฟ้องคดีมีได้กระทำความผิดแต่ประการใด ส่วนคำให้การของเจ้าของอุที่ให้ไว้ต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า จำรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาคลาดเคลื่อน เป็นการให้การภายหลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นกว่า ๑๐ ปี อาจจำรายละเอียดไม่ได้หรือคลาดเคลื่อนไปก็ไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่อย่างใด ส่วนการดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีล่าช้าภายหลังจากวันเกิดเหตุถึง ๑๒ ปี แม้กระบวนการสอบสวนผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดถึง ๑๒ ปี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดภายในอายุความตามที่กฎหมายกำหนด และเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างครบถ้วนแล้ว การดำเนินการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นไปตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างช่อมมรยนต์ส่วนกลางตามใบสั่งจ้างลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ทราบว่า ผู้รับจ้างยังช่อมมรยนต์ไม่แล้วเสร็จตามที่วันเวลาที่กำหนด อันเป็นการผิดสัญญาจ้าง แต่ยังไม่ลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุในใบตรวจรับงานช่อมมรยนต์ว่างานช่อมแล้วเสร็จเรียบร้อยถูกต้อง อันเป็นเท็จ เพื่อให้สามารถนำเอกสารมาเบิกเงินค่าจ้างช่อมมรยนต์ให้แก่ผู้รับจ้างไปก่อน เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๓๘ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗๑ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการทำให้ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ เป็นการแสดงเจตนาให้เห็นว่าตั้งใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ถือได้ว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ทำให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดได้รับความเสียหาย แม้ภายหลังจะได้ส่งมอบมรยนต์ที่ช่อมแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ ซึ่งความเสียหายส่วนนี้ระงับไปก็ตาม แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็ไม่ได้เสนอให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างซึ่งจะต้องถูกปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒๐ ของราคาจ้าง จากการส่งมอบงานล่าช้า

กว่ากำหนด ๒๙๙ วัน เป็นเงิน ๒๙,๙๐๐ บาท อันเป็นการทำให้ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ แม้ผู้ฟ้องคดี จะไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน แต่ก็เป็นการทำให้อื่นได้รับประโยชน์ที่สมควรได้รับ ดังนั้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยว่า พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีถือว่ามีมูลความผิดโดยถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ ที่สมควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และกระทำการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้งการสอบสวน ของคณะกรรมการได้สวนได้ดำเนินการตามมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน ส่วนที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จึงเป็นอันยุติ องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ วินิจฉัยและยุติแล้วเป็นประการอื่นได้อีกนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีผลผูกพันองค์กร ที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยและยุติแล้ว ให้เป็นประการอื่นได้ สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย จึงถูกจำกัดว่า จะอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น จะอุทธรณ์ว่ามีได้กระทำความ ผิดทางวินัยตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติชี้มูลไว้มิได้ อันเป็นการวินิจฉัยปัญหาระหว่างอำนาจ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) กับผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์การลงโทษทางวินัย คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ก.พ.ค.) แต่ไม่มีผลผูกพันศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีอิสระ ในการพิจารณาอรรถคดีและสามารถตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่น นอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๑๙๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะที่ฟ้องคดี และมาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ศาลปกครอง ย่อมมีอำนาจดุลพินิจอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะที่ฟ้องคดี ประกอบมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีอำนาจ ดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ตามรูปคดี โดยไม่จำเป็นต้องยึดถือพยานหลักฐาน

จากสำนวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีผลเพียงชี้มูลความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น มิได้เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างซ่อมรถยนต์ส่วนกลาง ทราบว่า ผู้รับจ้างซ่อมยังซ่อมรถยนต์ไม่แล้วเสร็จตามวันเวลาที่กำหนด อันเป็นการผิดสัญญาจ้าง แต่ได้ลงลายมือชื่อตรวจรับงานซ่อมว่างานซ่อมแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้สามารถนำเอกสารมาเบิกจ่ายเงินค่าจ้างซ่อมรถยนต์ให้แก่ผู้รับจ้างไปก่อน จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗๑ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดได้รับความเสียหาย แม้ภายหลังจะได้ส่งมอบรถยนต์ที่ซ่อมแล้วเสร็จซึ่งความเสียหายส่วนนี้ระงับไปก็ตาม แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็นำไปได้อธิบายให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างจากการส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนด ๒๙๙ วัน อันเป็นการทำให้ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ ถือเป็น การปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และได้ส่งรายงานเอกสารพร้อมทั้งความเห็นมายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และในการพิจารณาโทษทางวินัยให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ อธิปไตยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จึงส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. สามัญ กรมทางหลวงชนบท พิจารณา โดย อ.ก.พ. สามัญ กรมทางหลวงชนบท มีมติเห็นชอบให้ลงโทษไล่ออกจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดย อ.ก.พ. สามัญ กรมทางหลวงชนบท มีความผิดฐานดังกล่าว โดยให้คำสั่งลงโทษมีผลย้อนหลัง

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๗ วรรคสอง และมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ลงโทษไล่ออกจากผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีมีความล่าช้า โดยได้ปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะต้องเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๐/๒๕๖๐)

ในการดำเนินการทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๒ แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้ลงลายมือชื่อรับทราบและให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ประกอบกับยอมรับทั้งในชั้นสอบสวนคดีอาญาและวินัยว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริง การที่บันทึกตามแบบ สว. ๓ มิได้ระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงมิได้มีผลให้บันทึกตามแบบ สว. ๓ ไม่สมบูรณ์ ทั้งในชั้นพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้เรียกผู้ถูกกล่าวหามาให้การแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ได้แก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของการรับฟังข้อเท็จจริง โดยให้โอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษทางวินัยจึงมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในส่วนของการรับฟังข้อเท็จจริงของคู่กรณีตามมาตรา ๔๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีหน้าที่ในการตรวจสอบ การเข้ามาในราชอาณาจักรของบุคคลและประทับลงตรารับรองการเข้ามาของบุคคล ในหนังสือเดินทาง ย่อมต้องทราบกฎและระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างดี แต่ได้ประทับลงตราเข้า ตามอำนาจหน้าที่ในหนังสือเดินทางให้กับบุคคลโดยไม่ปรากฏตัวผู้ถือหนังสือเดินทาง และไม่ได้ตรวจสอบบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ว่าบุคคลดังกล่าวได้เข้ามาในราชอาณาจักร แล้วหรือไม่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และเมื่อมีบุคคลอื่นนำหนังสือ เดินทางดังกล่าวไปอ้างใช้ในการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ราชการโดยมิชอบ มีผลให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันถือว่าเป็นการกระทำผิด วินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมเป็นข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่ตรวจประทับลงตราเข้าในหนังสือเดินทาง ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้บังคับการ กองบังคับการตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานแห่งชาติ) ที่ให้ พักราชการเพื่อรอฟังผลการสอบสวนทางวินัยและคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีผู้ฟ้องคดีประทับลงตราเข้าในหนังสือเดินทางของนางสาว ย. โดยไม่ปรากฏตัวนางสาว ย. และไม่ได้ตรวจสอบบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และต่อมามีบุคคลอื่นนำหนังสือเดินทางฉบับดังกล่าว ไปใช้ประโยชน์ในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไล่ออกจากราชการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการดำเนินการสอบสวนทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยมิได้แจ้ง และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ กลุ่มงานสืบสวนปราบปราม กองบังคับการตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานแห่งชาติ ได้จับกุมนางสาว จ. ซึ่งถือ หนังสือเดินทางระบุชื่อนางสาว ย. เพื่อเดินทางไปประเทศอังกฤษ ในข้อหาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ต่อเจ้าพนักงาน โดยหนังสือเดินทางดังกล่าวมีรอยตราประทับขาเข้าลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ให้การยอมรับกับพนักงานสอบสวนในคดีอาญาว่า ได้ประทับ ลงตราเข้าในหนังสือเดินทางดังกล่าวจริง เนื่องจากตาบอด อ. เป็นผู้นำมาให้ตรวจอนุญาต โดยอ้างว่านางสาว ย. หลุดการตรวจขาเข้า กรณีจึงมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง คณะกรรมการสอบสวนได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๒) ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และแจ้งด้วยว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐาน หรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ตามนัยข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน ในวันเดียวกันว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ได้ประทับลงตราขาไว้ในหนังสือเดินทางที่ระบุชื่อนางสาว ย. ตามที่ดาบตำรวจ อ. นำมาให้ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา และได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๓) แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้ถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ พร้อมกับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาประกอบด้วย (๑) หนังสือเดินทาง ระบุชื่อนางสาว ย. ซึ่งมีตราประทับขาเข้า ระบุวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ โดยมีได้มีตัวผู้โดยสารเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรจริง และไม่มีการบันทึกข้อมูลการเดินทางของผู้โดยสาร (๒) ตราประทับขาเข้า ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครอง (๓) บันทึกการสอบปากคำของกลุ่มงานสืบสวนปราบปราม บก.ตม.ทอช. (๔) ภาพเชิงซ้อนรอยตราประทับในหนังสือเดินทาง ระบุชื่อนางสาว ย. (๕) ข้อมูลการเดินทางเข้าออก ซึ่งปรากฏชื่อนางสาว ย. ในระบบคอมพิวเตอร์จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ บก.ตม.ทอช. (๖) คำให้การของผู้ฟ้องคดีที่ให้ไว้กับคณะกรรมการสอบสวนเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบ อันเป็นการดำเนินการตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการสอบสวนได้จัดทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษพิจารณา คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาแล้วมีมติเห็นควรลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากไม่มีเหตุอันควรปรานีลดหย่อนผ่อนโทษ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมวันที่ ๑๐ เมษายน

๒๕๕๑ เห็นว่า ข้อเท็จจริงในการพิจารณาอุทธรณ์ยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติได้ จึงมีมติให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าว และรายงานให้ อ.ก.ตร. ทราบเพื่อประกอบการพิจารณาอุทธรณ์ต่อไป คณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมและได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวน สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาจากคณะกรรมการสอบสวนตามแบบ สว. ๓ แล้ว และขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ได้ประทับตราขาเข้าในหนังสือเดินทางชื่อ นางสาว ย. เป็นเพียงการไม่ปฏิบัติตามระเบียบในการประทับตราตรวจอนุญาต เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่กำหนด ทั้งการประทับดังกล่าวไม่ใช่กรณีประทับตราตรวจอนุญาตให้ผู้อื่น ซึ่งมีใช้ผู้ที่ระบุในหนังสือเดินทางว่า ผู้ที่ระบุชื่อในหนังสือเดินทางได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว อันจะถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้แต่อย่างใด ต่อมา อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ในการประชุม เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ พิจารณาแล้ว มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงเห็นได้ว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งในส่วนของ การสอบสวน การพิจารณาลงโทษ และการพิจารณาอุทธรณ์ ได้มีการดำเนินการไปตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และบันทึกการแจ้ง และรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ ที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้ระบุข้อกล่าวหาไว้ชัดเจนว่าปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และในส่วนของสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ก็ได้ระบุพยานหลักฐานที่เป็นพยานวัตถุ พยานเอกสาร และคำให้การของผู้ฟ้องคดีในชั้นสอบสวนคดีอาญาและวินัย อันเป็นพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำพยานบุคคลมานำสืบผลล้างพยานหลักฐานดังกล่าวได้ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ให้การยอมรับทั้งในชั้นสอบสวนคดีอาญาและวินัยว่า เป็นผู้ประทับลงตราขาเข้าในหนังสือเดินทางที่ระบุชื่อ นางสาว ย. โดยมีได้พบเห็นตัวนางสาว ย. ว่าได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วหรือไม่ จึงไม่มีประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องแก้ข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำการในเรื่องดังกล่าว

การที่คณะกรรมการสอบสวนได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ โดยมีได้ระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบนั้น มิได้มีผลให้บันทึกการแจ้งดังกล่าวไม่สมบูรณ์แต่อย่างใด ประกอบ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๑ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและมีมติให้คณะกรรมการสอบสวนไปดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งในการสอบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบสวนได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาให้การแก้ข้อกล่าวหาตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ ที่ผู้ฟ้องคดีรับทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ และผู้ฟ้องคดีได้มาให้การแก้ข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์จึงเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของการรับฟังข้อเท็จจริงโดยให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน เพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ ดังนั้น คำสั่งลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ที่ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในส่วนของการรับฟังข้อเท็จจริงของคู่กรณีตามนัยมาตรา ๔๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่ตรวจประทับลงตราขาเข้าในหนังสือเดินทางของผู้ที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้ฟ้องคดีให้การยอมรับกับพนักงานสอบสวนในคดีอาญาและกรรมการสอบสวนวินัยว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในช่องตรวจหนังสือเดินทางได้ประทับลงตราขาเข้า ซึ่งอยู่ในการครอบครองของผู้ฟ้องคดีในหนังสือเดินทางที่ระบุชื่อนางสาว ย. เนื่องจากตามตำรวจ อ. เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อยู่ฝ่ายพิธีการเข้าเมือง ด่านตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นเพื่อนกับผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือเดินทางฉบับดังกล่าวมาให้ผู้ฟ้องคดีช่วยประทับลงตราขาเข้า โดยอ้างว่านางสาว ย. เจ้าของหนังสือเดินทางดังกล่าวหลุดการตรวจขาเข้า จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ตรวจประทับลงตราขาเข้าในหนังสือเดินทางของนางสาว ย. โดยไม่ปรากฏตัวของนางสาว ย. และไม่ได้ตรวจสอบบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ว่า นางสาว ย. ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วหรือไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ในการตรวจสอบการเข้ามาในราชอาณาจักรของบุคคลและประทับลงตราขาเข้าของบุคคลผู้นั้นในหนังสือเดินทาง ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องทราบกฎและระเบียบปฏิบัติในเรื่องนี้เป็นอย่างดีว่าในการตรวจบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร บุคคลผู้นั้นจะต้องแสดงตัว

พร้อมมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องสมบูรณ์และมีการบันทึกข้อมูลของบุคคลผู้นั้น อันเป็นปัจจุบัน ในระบบคอมพิวเตอร์ตรวจอนุญาตพร้อมกับต้องตรวจสอบด้วยว่าบุคคลผู้นั้นเป็นบุคคลที่มีหมายจับ หรือบุคคลต้องห้ามเข้าในราชอาณาจักรหรือไม่ เพื่อที่จะแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไป อีกทั้งกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ดาบตำรวจ อ. เป็นผู้นำหนังสือเดินทางของนางสาว ย. มาให้ผู้ฟ้องคดี ประทับลงตราขาเข้านั้น ดาบตำรวจ อ. ได้ให้การปฏิเสธไม่รู้ไม่เห็น หรือเกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้ฟ้องคดี ประทับลงตราขาเข้าในหนังสือเดินทางของนางสาว ย. และไม่รู้จักกับนางสาว ย. แต่อย่างใด ซึ่งต่อมาคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ได้เสนอให้ยุติเรื่อง ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี ดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีประทับลงตราขาเข้าตามอำนาจหน้าที่ของตนในหนังสือ เดินทางที่ระบุชื่อนางสาว ย. โดยไม่ปรากฏตัวนางสาว ย. และไม่ได้ตรวจสอบบันทึกข้อมูล ในคอมพิวเตอร์ว่า นางสาว ย. ได้เข้ามาในราชอาณาจักรแล้วหรือไม่ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ราชการโดยมิชอบ เมื่อการประทับลงตราขาเข้าหนังสือเดินทางของนางสาว ย. มีความสมบูรณ์ กรณีย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางฉบับนี้ และยังปรากฏด้วยว่า นางสาว จ. ได้นำหนังสือ เดินทางฉบับนี้ไปอ้างใช้ในการเดินทางไปกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ จึงต้องฟังว่า การปฏิบัติ หน้าที่ราชการโดยมิชอบของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมีผลให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันถือว่าเป็น การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ หรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ มีอำนาจที่จะสั่งลงโทษปลดออกหรือ ไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามนัยมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๒๑/๒๕๖๐)

การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางอาญาและความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่าร่วมกันทำหลักฐานเท็จเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง ลูกจ้างชั่วคราวรายวันโดยไม่มีการจ้างงานกันจริง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ ทางการแล้วนำเงินไปเป็นประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ โดยผู้มีอำนาจ บรรลุแต่งตั้งได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงปลดออกจากราชการตามมาตรา ๘๒

วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมา ได้มีคำสั่งบรรจุกลับเข้ารับราชการตามที่ได้รับ การล้างมลทิน และในระหว่างนั้นได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ผู้มีอำนาจบรรจุ แต่งตั้งจึงได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงไล่ออกจากราชการตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏ ชัดแจ้ง การสั่งลงโทษทางวินัยทั้งสองคำสั่งเป็นการสั่งลงโทษทางวินัยคนละฐานความผิดกัน ไม่อาจถือเป็นการลงโทษทางวินัยซ้ำกันแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อธิบดีกรมป่าไม้ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ ปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการตามการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกันทำหลักฐานเท็จ เบิกจ่ายเงินค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายวัน จำนวน ๒๑ คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยไม่มี การจ้างงานกันจริง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการแล้วนำเงินไปเป็นประโยชน์แก่ ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ อธิบดีกรมป่าไม้จึงมี คำสั่งบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามที่ได้รับ การล้างมลทิน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้โอนย้าย ไปรับราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม) ระหว่างนั้น ในส่วนคดีอาญาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑ ปี ในความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) พิจารณาให้ยกอุทธรณ์ และให้แก้ไขคำสั่งโดยยกเลิกข้อความ จาก “เนื่องจากพฤติการณ์เป็นการกระทำผิดร่วมกันทำหลักฐานเท็จเบิกจ่ายเงินค่าจ้างชั่วคราว รายวัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อราชการเป็นเงินจำนวน ๒๓๖,๒๕๐ บาท อีกทั้งศาลฎีกา ได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง” และให้ใช้ ข้อความว่า “เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก ถือได้ว่าเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง” แทน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นการดำเนินการทางวินัยซ้ำซ้อนและไม่นำ

คุณงามความดีของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณาประกอบการลงโทษ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและเพิกถอนคำวินิจฉัยยุทธวิธี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หลังจากมีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ อธิบดีกรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้วเห็นควรบรรจุผู้เคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับการล้างมลทินกลับเข้ารับราชการ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยถูกลงโทษปลดออกจากราชการตามคำสั่งลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ กลับเข้ารับราชการ จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้โอนย้ายไปรับราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อมา เมื่อการดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ผลปรากฏว่าศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ให้จำคุก ๑ ปี ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืน และศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายกฎีกาของผู้ฟ้องคดี โดยศาลจังหวัดได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖ คดีอาญาจึงถึงที่สุด โดยศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑ ปี และความผิดนี้มีได้เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ ผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในข่ายกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีนี้ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ตามนัยข้อ ๔ (๑) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง และมีอำนาจที่จะเสนอเรื่องนี้ให้ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่พิจารณามีมติลงโทษปลดหรือไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามนัยมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

เมื่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่องการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีผู้ฟ้องคดีต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ๑ ปี ให้ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณามีมติกำหนดโทษทางวินัย และ อ.ก.พ. พิจารณาแล้วมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยปลัดกระทรวง

ทรัพย์สินของชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายแล้ว และบทบัญญัติตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษมีดุลพินิจที่จะสั่งลงโทษผู้ที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ ๒ สถาน คือ ลงโทษปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี และมีดุลพินิจที่จะนำเอาเหตุอันควร ลดหย่อนโทษมาลดโทษเป็นลงโทษปลดออกก็ได้ แต่มิได้บัญญัติบังคับว่าหากผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ไม่ได้นำเอาเหตุอันควรลดหย่อนโทษมาประกอบการพิจารณาลงโทษแล้ว จะทำให้การลงโทษนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ประกอบกับพฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีกรณีได้ร่วมกัน ทำหลักฐานเท็จเบิกจ่ายเงินค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายวัน จำนวน ๒๑ คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยไม่มีการจ้างงานกันจริงและทำหลักฐานอันเป็นเท็จในการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ แล้วนำเงินดังกล่าวไปเป็นประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ นอกจากจะเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการสถานเดียวแล้ว ยังเป็นความผิดทางอาญาอีกด้วย ซึ่งในความผิดอาญาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑ ปี และผู้ฟ้องคดีก็ได้รับโทษจำคุกตามหมายจำคุกของศาลจังหวัดแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้นำเอาความดีความชอบของผู้ฟ้องคดีหรือเหตุที่ได้รับการล้างมลทินมาเป็นเหตุลดหย่อนโทษ ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างหรือไม่ จึงหาได้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบแต่อย่างใดไม่

ส่วนกรณีข้อริบติกรมป่าไม้เคยมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นกรณีการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลว่า ผู้ฟ้องคดี มีพฤติการณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยร่วมกันทำหลักฐานเท็จเบิกจ่ายเงินค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายวัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม มาตรา ๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่กรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นกรณีการลงโทษทางวินัยเนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำผิดอาญา โดยศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมีกำหนด ๑ ปี อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำ

ความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การสั่งลงโทษทางวินัยตามคำสั่งลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ และตามคำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีคนละฐานความผิดกัน ไม่อาจถือเป็นการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีซ้ำกันแต่อย่างใด

คำสั่งลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาขอรุณโทษของผู้ฟ้องคดี โดยให้มีการแก้ไขคำสั่งดังกล่าว และให้ใช้ข้อความ “เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ถือได้ว่าเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง” แทน นั้น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟป. ๒/๒๕๖๑)

การที่ข้าราชการมีหน้าที่ในการประชุม แต่ไม่เข้าประชุมและใช้ช่วงเวลาดังกล่าวไปยื่นของสอบราคาอันเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์ส่วนตัว ถือเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ และเมื่อการยื่นของสอบราคาได้ลงลายมือชื่อผู้อื่นเป็นผู้ยื่นของเสนอราคา ในเอกสารทะเบียนการเสนอราคาที่เขาหน้าที่ยื่นไว้ให้เป็นหลักฐานอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จนนำไปสู่การยกเลิกการประกาศสอบราคา และศาลจังหวัดมีคำพิพากษา ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษจำคุก การกระทำดังกล่าวจึงเป็นความผิดทางวินัยที่มีความร้ายแรง ไม่ใช่ความผิดเพียงเล็กน้อยที่ผู้มีอำนาจลงโทษจะใช้ดุลพินิจงดโทษ โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนแทนได้ตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ นอกจากนี้ในการดำเนินการใด ตามที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจ ผู้รับมอบอำนาจไม่มีสิทธิที่จะลงลายมือชื่อเป็นชื่อของผู้อื่นได้ จะต้องลงชื่อของตนในฐานะผู้รับมอบอำนาจเท่านั้น อีกทั้งการเป็นข้าราชการที่รับราชการมาเป็นเวลานานและปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ ย่อมจะต้องรู้กฎหมายและต้องทราบว่าการลงลายมือชื่อผู้อื่นนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าไม่รู้กฎหมาย การที่ผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยมีคำสั่งตัดเงินเดือนจึงเป็นการใช้ดุลพินิจ

ในการกำหนดโทษที่เป็นการลงโทษในสถานเบาอันเป็นคุณต่อข้าราชการที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ระดับชำนาญการ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ลงโทษตัดเงินเดือน ร้อยละ ๔ เป็นเวลาหนึ่งเดือน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้เวลาราชการระหว่างที่เข้าประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอที่ห้องประชุมของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ไปยื่นของสอบราคาที่สูงกว่าข้อมูลข่าวสารการซื้อหรือการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ แทนห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. และลงลายมือชื่อ “ยุคดี” ในทะเบียนรับซองและใบรับซองเสนอราคาขององค์การบริหารส่วนตำบล แทนหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. โดยไม่มีสิทธิและไม่มีหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้กระทำตามที่ถูกกล่าวหาจริงทั้งหมด แต่ได้กระทำการลงไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงขอให้งดโทษเป็นให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนแทน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษตัดเงินเดือน โดยขอให้ออกเป็นหนังสือตักเตือนแทน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จะต้องเข้าประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ ที่ห้องประชุมสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง ตั้งแต่เวลา ๙ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยระหว่างที่มีการประชุมผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปยื่นซองและเอกสารเสนอราคาในการสอบราคาโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสวนสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อหรือการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ ของหอประชุมอำเภอเมือง โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือเอกสารหลักฐานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. มายื่นต่อเจ้าหน้าที่รับซองในเวลา ๙.๓๖ นาฬิกา การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ นอกจากนั้น ในการยื่นซองสอบราคา ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ยื่นซองเสนอราคาในเอกสารทะเบียนรับซองเสนอราคา โดยได้ลงลายมือชื่อของนางสาว ย. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. และยังได้ลงลายมือชื่อของนางสาว ย. ในใบรับซองสอบราคาที่เขาหน้าออกไว้ให้เป็นหลักฐานการยื่นซอง ต่อมา มีผู้ร้องเรียนว่าการดำเนินการ

สอบราคาโครงการดังกล่าวโดยไม่ชอบ จนนำไปสู่การยกเลิกการประกาศสอบราคาจ้าง ซึ่งทำให้การจัดทำบริการสาธารณะของรัฐล่าช้าออกไป สูญเสียงบประมาณในการดำเนินการสอบราคา และในเรื่องเดียวกันนี้ ได้มีผู้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนจนผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญา และศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๘ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ปลอมเอกสาร และเป็นผู้ใช้เอกสารปลอม จึงให้ลงโทษฐานเป็นผู้ใช้เอกสารปลอมแต่กระทงเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคสอง จำคุก ๒ ปี และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๑ ปี และปรับ ๕,๐๐๐ บาท พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดี ประกอบกับไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับโทษจำคุกมาก่อน ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นภริยา โดยผู้เสียหายที่ ๑ ก็รับทราบมาตลอด ประกอบกับภายหลังมีการยกเลิกการประกวดราคาไปแล้ว ความเสียหายจึงไม่ร้ายแรง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่จะต้องเข้าประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แต่กลับละทิ้งหน้าที่ราชการ ใช้เวลาในช่วงดังกล่าวไปยื่นขอและเอกสารเสนอราคาในการสอบราคาโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสวนสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล และในการยื่นขอสอบราคายังได้กระทำความผิดอาญาฐานปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมจนถูกดำเนินคดีและถูกศาลพิพากษาลงโทษ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการกระทำผิดวินัย แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย อันเป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงฟังได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียตามมาตรา ๘๒ (๕) และ (๑๐) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

การที่ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริง โดยมีพฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ นอกจากนี้ ยังถูกดำเนินคดีอาญาและศาลจังหวัดมีคำพิพากษา ลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี การที่ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ในการเข้าประชุมกลับละทิ้งหน้าที่ราชการไปยื่นขอประกวดราคา อันเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนตน อีกทั้งได้กระทำการลงลายมือชื่อผู้อื่นในเอกสาร

เกี่ยวกับการเสนอราคาอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่เป็นความผิดวินัยที่มีความร้ายแรง ไม่ใช่ความผิดเพียงเล็กน้อยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะสามารถใช้ดุลพินิจงดโทษ โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนแทนได้ตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ งดโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๔ เป็นเวลาหนึ่งเดือน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษในสถานเบาอันเป็นคุณต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๖๗ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว คำสั่งลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่งดโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับมอบอำนาจจากผู้มอบอำนาจก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีสิทธิที่จะลงลายมือชื่อเป็นชื่อของผู้อื่นได้ ผู้ฟ้องคดีจะต้องลงชื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับมอบอำนาจเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีรับราชการมาเป็นเวลานาน โดยปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย่อมจะต้องรู้กฎหมาย และย่อมจะต้องทราบว่า การลงลายมือชื่อผู้อื่นนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น พิพากษายกฟ้อง

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟบ. ๓/๒๕๖๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การดำเนินการในชั้นสืบสวนหาข้อเท็จจริงเป็นเพียงกระบวนการพิจารณาทางปกครองภายในเพื่อหามูลความผิดหรือเป็นวิธีการก่อนดำเนินการทางวินัย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ยังไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ มืองค์ประกอบของการกระทำคือมีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ แต่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ โดยมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้อำนวยการที่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการ ให้มีอำนาจดำเนินการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคาในโครงการจ้างเหมากำจัดวัชพืชและสิ่งกีดขวางในเขตโบราณสถาน ดำเนินการให้ผู้รับจ้างเข้าทำงานจ้างกำจัดวัชพืชไปก่อนแล้วจึงมาจัดทำเอกสารรายงานการจัดจ้าง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงาน และลงนามอนุมัติการจ้างภายหลัง เป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบพัสดุ อีกทั้งได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ขอเบิกเงินค่าจ้างโดยไม่ตรวจสอบสาเหตุที่กรรมการไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ตรวจรับการจ้างให้แน่ชัดก่อนวางฎีกาเบิกเงินค่าจ้าง ลงนามรับรองตามฎีกาเงินงบประมาณอนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างทั้งหมด โดยผู้รับจ้างทำงานไม่ครบถ้วนตามที่ตกลงกัน และถึงแม้ผู้รับจ้างได้คืนเงินในส่วนที่ไม่ได้ทำงาน ถือว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมศิลปากร) มีคำสั่งลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่มีมติเห็นชอบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอ ในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โครงการบูรณะและพัฒนาจวนเจ้าเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจ้างเหมากำจัดวัชพืชและสิ่งกีดขวางในเขตโบราณสถาน โดยไม่ได้จัดทำเอกสารการเบิกจ่าย

ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ให้ยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และมติ อ.ก.พ. กระทรวง ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อหน่วยตรวจสอบภายใน สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รายงานผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๑๒ ภูเก็ต ตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ว่า ใบสำคัญคู่จ่ายและรายละเอียดการเบิกจ่ายเงินในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๔ ฎีกาเงินงบประมาณ จำนวนเงินเบิกจากคลัง ๙๘,๕๐๐ บาท รายการเบิกเงินตามโครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานจวนเจ้าเมือง สำหรับเป็นค่าจ้างเหมากำจัดวัชพืชและสิ่งกีดขวางในเขตโบราณสถาน พบว่าได้ดำเนินการวางฎีกาเบิกเงินจากคลัง และจ่ายเงินให้เจ้าหนี้ โดยไม่ได้จัดทำเอกสารการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ ไม่ได้มีการจัดทำรายงานการจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๗ ข้อ ๓๔ และข้อ ๗๓ และจัดวางฎีกาเบิกเงินจากคลังไม่เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๕๓ เนื่องจากก้อหนี้ผูกพันไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด และหลักฐานการจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง อันเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว เป็นเพียงการแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีพฤติการณ์และการกระทำอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ หากการสืบสวนปรากฏข้อเท็จจริงกรณีมีมูลว่าผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย คณะกรรมการก็จะรายงานผลการสืบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาสั่งการเพื่อดำเนินการทางวินัยตามนัยมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ต่อไป และโดยที่ในการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้มีการตั้งข้อกล่าวหาว่าผู้ใด

กระทำผิดวินัย และผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีฯ ไม่ได้อยู่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหา และการให้ถ้อยคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงก็เป็นการให้ถ้อยคำในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานในขณะนั้น การดำเนินการในชั้นสืบสวนหาข้อเท็จจริงเป็นเพียงกระบวนการพิจารณาทางปกครองภายใน เพื่อหาพยานหลักฐานเบื้องต้นประกอบการพิจารณาว่ากรณีมีมูลเป็นความผิดวินัยที่ควรกล่าวหาหรือไม่ หากเห็นว่าไม่มีมูลเป็นความผิดวินัยก็สั่งยุติเรื่อง หากเห็นว่ามีมูลเป็นความผิดวินัยจึงจะดำเนินการทางวินัย กรณีดังกล่าวจึงยังไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เป็นเพียงการดำเนินการหามูลความผิดหรือเป็นวิธีการก่อนดำเนินการทางวินัย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย ต่อมา คณะกรรมการดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและรายงานผลการสืบสวนหาข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยระยะเวลาสืบสวนหาข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นระยะเวลาพอสมควร และไม่ทำให้สำนวนการสืบสวนนั้นเสียไป คณะกรรมการได้สรุปผลการสืบสวนว่า สำนักงานโบราณคดีฯ ไม่ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการจัดจ้าง การวางฎีกาเบิกเงินจากคลังและหลักฐานการจ่ายเงินตามหลักเกณฑ์ของระเบียบที่ทางราชการกำหนดจริง ประกอบกับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ลับ ด่วน ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐาน กรณีมีการกล่าวหา ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีฯ ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และภายหลังสำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ส่งเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการทางวินัย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๑ และจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ และผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งพยานหลักฐานและคำให้การของพยานที่เกี่ยวข้องแล้ว อันเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของ กฏ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา คณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวนพยานบุคคลและรวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และทำรายงานการสอบสวน ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วมีมติเห็นควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วได้เสนอเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง พิจารณา และ อ.ก.พ. กระทรวง มีมติเห็นชอบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จะต้องพิจารณาจากการกระทำของข้าราชการผู้นั้นว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้หรือไม่ โดยมีองค์ประกอบของการกระทำ คือ มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ แต่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ โดยมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ทั้งนี้ ผลการสอบสวนทางวินัยจะต้องปรากฏพยานหลักฐานชี้ชัดลงไปว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เมื่อขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ สำนักงานโบราณคดีฯ ได้รับอนุมัติในหลักการจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำเนินโครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานจวนเจ้าเมืองฯ ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีฯ ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้มีอำนาจดำเนินการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคาได้ ตามคำสั่งกรมศิลปากร ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ เรื่อง มอบอำนาจให้ดำเนินการตามระเบียบพัสดุ มีหน้าที่ดำเนินการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติการซื้อการจ้างในส่วนที่เกี่ยวกับการจ้างเหมาแรงงานดำเนินการกำจัดวัชพืชเขตโบราณสถานจวนเจ้าเมืองตามโครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานฯ โดยจ้างเหมาแรงงานจากนาย อ. และมีการใช้ชื่อนาง ส. (ภรรยา) เป็นผู้รับจ้าง เพื่อดำเนินการกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกำแพงวังหน้า กำแพงวังหลัง กำแพงด้านในเขตโบราณสถาน เป็นเงิน ๘๘,๕๐๐ บาท โดยวิธีตกลงราคา ต่อมา มีการขอเบิกเงินค่าจ้างจำนวนดังกล่าว ปรากฏตามหลักฐานการเบิกเงินฎีกาเงินงบประมาณ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ระบุรายการเบิกเงินตามโครงการบูรณะและพัฒนาจวนเจ้าเมือง เป็นค่าจ้างเหมากำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกำแพงวังหน้า วังหลัง และกำแพงด้านในจวนเจ้าเมือง และบันทึกของผู้รับจ้าง ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ฟ้องคดี เรื่อง ขอเบิกค่าแรงและค่าดำเนินการ แต่จากการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ของหน่วยตรวจสอบภายในของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้ดำเนินการตรวจสอบสำนักงานโบราณคดีฯ ในวันที่ ๑๙ ถึงวันที่

๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ ตามหนังสือลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และการให้ถ้อยคำพยานบุคคล รวมทั้งถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีในชั้นสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า งานจ้างเหมาแรงงานดังกล่าวไม่ได้มีการจัดทำเอกสารรายงานการจัดจ้างที่มีการลงนามอนุมัติ โดยผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าส่วนราชการให้ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าส่วนราชการไม่ได้ลงนาม ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงาน ตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง และการจ้างดังกล่าวไม่ปรากฏหลักฐานสัญญาหรือข้อตกลงจ้างเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้จ้างและผู้รับจ้าง ไว้เป็นหลักฐาน ทั้งที่ในขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดจ้างเหมาแรงงานกำจัดวัชพืช เขตโบราณสถานจวนเจ้าเมืองตามโครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานฯ ให้เป็นไปตามขั้นตอน ที่ระเบียบดังกล่าวกำหนด โดยก่อนดำเนินการจัดจ้างเหมาแรงงานจะต้องให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงาน การจัดจ้างเสนอต่อผู้ฟ้องคดี ระบุเหตุผลและความจำเป็นในการจ้าง รายละเอียดงานที่จะจ้าง ราคามาตรฐาน วงเงินงบประมาณที่จะจ้าง กำหนดเวลาแล้วเสร็จ วิธีการจ้าง และเหตุผล ตลอดจน การขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงาน ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของผู้รับจ้าง ควบคุมงานให้แล้วเสร็จเป็นไปตามที่ตกลงไว้ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีพิจารณาอนุมัติ การจ้างเหมาแรงงานดังกล่าว และพิจารณาลงนามในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงานให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะจ้างผู้รับจ้างต่อไป ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือ ระเบียบดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ทั้งต้องควบคุม ตรวจสอบ ดูแล กำกับให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามระเบียบด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้งานจ้างเหมาแรงงานของหน่วยงานแล้วเสร็จ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการจัดจ้างเหมาแรงงานกำจัดวัชพืชเขตโบราณสถาน จวนเจ้าเมืองตามโครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานฯ โดยการดำเนินการให้ผู้รับจ้าง เข้าทำงานจ้างกำจัดวัชพืชไปก่อนแล้วจึงมาจัดทำเอกสารรายงานการจัดจ้าง ตลอดจนแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงาน และลงนามอนุมัติการจ้างภายหลัง อันเป็นการไม่ปฏิบัติ หน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบที่กฎหมายกำหนดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงถือได้ว่า การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ของทางราชการ ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติหลักการจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ฟ้องคดี ได้ดำเนินการจ้างเหมาแรงงานจากนาย อ. โดยใช้ชื่อนาง ส. (ภรรยา) เป็นผู้รับจ้าง ให้ดำเนินการ ถากถางกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกำแพงวังหน้า กำแพงวังหลัง กำแพงด้านในเขตโบราณสถาน

จวนเจ้าเมือง วงเงิน ๙๙,๕๐๐ บาท โดยวิธีตกลงราคา และนาย อ. ผู้รับจ้างได้เข้าดำเนินการทำงานตามที่ตกลง แต่ปรากฏว่านาย อ. ผู้รับจ้างดำเนินการเพียงதாகถางกำจัดวัชพืช แต่ไม่ได้ทำความสะอาดกำแพงตามที่ระบุไว้ในรายละเอียดการขอเบิกเงินตามฎีกาเงินงบประมาณลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ว่าขอเบิกเงินเป็นค่าจ้างเหมาதாகถางกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกำแพงวังหน้า กำแพงวังหลัง กำแพงด้านในจวนเจ้าเมือง เป็นเงิน ๙๙,๕๐๐ บาท โดยที่นาย อ. ผู้รับจ้างได้ให้ถ้อยคำในชั้นสอบสวนว่า งานจ้างเหมาแรงงานดังกล่าว ผู้รับจ้างดำเนินการเพียงதாகถางกำจัดวัชพืช แต่ไม่ทำความสะอาดกำแพงจวนเจ้าเมือง เพราะเกรงว่าจะทำให้กำแพงเมืองเสียหาย จึงไม่ได้ทำงานดังกล่าว สอดรับกับถ้อยคำในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานโบราณคดีฯ ที่ให้ถ้อยคำตรงกัน ทั้งผู้ฟ้องคดีก็รับว่างานจัดจ้างเหมาแรงงานกำจัดวัชพืช เขตโบราณสถานจวนเจ้าเมืองดังกล่าวดำเนินการเพียงการกำจัดวัชพืชเท่านั้น และในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ อันเป็นวันจัดทำฎีกาเบิกเงินให้แก่ผู้รับจ้าง ผู้ฟ้องคดีก็ได้รับทราบว่าการตรวจการจ้างไม่ยอมลงชื่อเป็นผู้ตรวจรับการจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังลงลายมือชื่อเป็นผู้ขอเบิกเงินโดยไม่ตรวจสอบสาเหตุที่กรรมการไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ตรวจรับการจ้างให้แน่ชัดก่อนวางฎีกาเบิกเงินค่าจ้างเพื่อมิให้ส่วนราชการต้องเสียหาย ทั้งผู้ฟ้องคดียังลงนามรับรองตามฎีกาเงินงบประมาณลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ เกี่ยวกับการเบิกเงินว่าเป็นค่าจ้างเหมาதாகถางกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกำแพงวังหน้า กำแพงวังหลัง กำแพงด้านในจวนเจ้าเมือง เป็นเงิน ๙๙,๕๐๐ บาท โดยรับรองว่าการเบิกจ่ายฎีกาฉบับนี้ได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุถูกต้องและมีหนังสือผู้พันที่ถึงกำหนดจะต้องจ่ายเงินแล้ว และคลังจังหวัดภูเก็ตได้อนุมัติฎีกาขอเบิกเงินจำนวนดังกล่าว และผู้รับจ้างก็ได้รับเงินค่าจ้างจำนวนดังกล่าวแล้ว แม้ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้มีหนังสือเรียกเงินค่าจ้างส่วนที่ผู้รับจ้างไม่ได้ทำงานให้แล้วเสร็จครบถ้วนตามที่ตกลงกันและผู้รับจ้างได้คืนเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีฯ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ การที่ผู้ฟ้องคดีทราบดีว่าผู้รับจ้างทำงานแต่เพียงกำจัดวัชพืชในเขตจวนเจ้าเมือง โดยไม่ได้มีการทำความสะอาดกำแพงตามที่ระบุในฎีกาลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีกลับทำการอนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินทั้งหมดแก่ผู้รับจ้าง ทำให้ทางราชการเสียหายต้องจ่ายค่าจ้างในราคาแพงกว่าที่ระบุไว้ในแผนงานการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงถือว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๓๕ และจากบทบัญญัติมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง มีระดับโทษ ๒ สถาน คือ ปลดออก และไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าพฤติการณ์ และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๕/๒๕๖๑)

เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๕ และในฐานะหัวหน้าการเงินและบัญชี มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามคำสั่งให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และต้องควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือปกครอง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งต้องละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตยกยอกเงิน โดยหัวหน้าการเงินและบัญชียอมรับว่าใบนำฝากเงิน ตรวจสอบบ้างไม่ตรวจสอบบ้าง ไม่ได้ตรวจยอดเงินเข้าแต่จะตรวจสอบเพียงตัวเลขกับเงินส่งเพียงอย่างเดียว ไม่ดูตัวอักษรในใบนำฝากเงิน ไม่เคยตรวจสอบสมุดบัญชีอย่างละเอียด ไม่ได้จัดทำบัญชีประจำวันงบดุลและงบประมาณปี (งบบัญชี) ไม่ได้ตรวจสอบงบทดลองและบัญชีแยกประเภทและไม่เคยเรียกดูรายการแสดงฐานะทางการเงินเพื่อมาทำการตรวจสอบ ไม่ได้จัดเก็บสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารไว้ในตู้เหล็กที่รู้ว่าต้องจัดเก็บ ย่อมเป็นพฤติการณ์ ที่แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าการเงินและบัญชีมิได้เอาใจใส่และระมัดระวังในการควบคุมดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่และยังขาดความรับผิดชอบ ทั้งที่ควรคาดหมายได้ว่า อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ ทั้งไม่อาจยกภาระงานมากมาเป็นข้ออ้างให้ไม่ต้อง ปฏิบัติตามระเบียบได้ กรณีจึงเป็นการปล่อยปละละเลยและไม่ระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ราชการเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริตยกยอกเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว และเป็น การไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการตามปกติวิสัย ถือได้ว่า

เป็นการประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นพนักงานเทศบาล ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๕ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกเทศมนตรี) ออกคำสั่งลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ สั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานการเงินและบัญชี มีหน้าที่ควบคุมและบังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและพนักงานจ้างในงานจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย งานจัดเก็บรายได้ของระบบบำบัดน้ำเสีย ควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีของงานบำบัดน้ำเสีย รวมถึงการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของนางสาว จ. พนักงานจ้างทั่วไป ในการนำเงินฝากธนาคาร การจัดทำบัญชีในงบเฉพาะการรับ – ส่งเงินค่าบำบัดน้ำเสีย และเป็นผู้ลงลายมือชื่อในรายงานสถานะการเงินในฐานะผู้ตรวจ แต่กลับปล่อยปละละเลยให้นางสาว จ. กระทำการทุจริตยกยอกเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียที่จัดเก็บได้ขณะนำเงินฝากธนาคาร ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด) มีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อประธานคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณายกคำอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง เรื่อง ลงโทษปลดออกจากราชการ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาล ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๕ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและบัญชีตามคำสั่งเทศบาลลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ คำสั่งเทศบาลลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ และคำสั่งเทศบาลลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๕ ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้ว่า ปฏิบัติงานในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงานระดับแผนก ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูงมาก หรือในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่หน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานเทียบได้ระดับเดียวกัน รับผิดชอบงานการเงินและบัญชี โดยควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจำนวนพอสมควร หรือปฏิบัติงานการเงินและบัญชีที่ยากมาก โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้กำกับตรวจสอบ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีลักษณะปฏิบัติงานที่ยากมากหรือมีความรับผิดชอบสูงมากเกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี โดยปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น ใช้จ่ายเงิน เก็บรักษาเงินและสิ่งแทนตัวเงิน ตรวจสอบและเก็บรักษาใบสำคัญ หลักฐานและเอกสารทางการเงินและบัญชี จัดทำและดำเนินการต่าง ๆ ในด้านงบประมาณ ควบคุม การทำบัญชีบางประเภทและรายงานแสดงฐานะทางการเงิน ตรวจร่างหนังสือโต้ตอบเกี่ยวกับการเงินการบัญชี การงบประมาณฝึกอบรมและให้คำปรึกษา แนะนำในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ลงชื่อในใบเสร็จรับเงินแทนผู้อำนวยการสำนักการคลัง คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน คณะกรรมการเก็บรักษาบัญชีเงินฝาก กำนันตำบลบ้านน้ำเสียวและลงชื่อในใบเสร็จรับเงินรวมทั้งรับผิดชอบการปฏิบัติงานของพนักงานจ้างทั่วไปที่เป็นพนักงานเก็บเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียวตามคำสั่งเทศบาล เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ลงชื่อในใบเสร็จรับเงินและคณะกรรมการรักษาเงิน ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๙ ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานของพนักงานจ้างทั่วไป งานการเงินและบัญชี ตามคำสั่งส่วนช่างสุขาภิบาล เรื่อง มอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานของพนักงานจ้างช่วยงานการเงิน ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ รวมทั้งควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีของงานบำบัดน้ำเสียวตามคำสั่งเทศบาล เรื่อง กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล สำนักการช่าง เทศบาลหาดใหญ่ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามคำสั่งดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด อีกทั้งผู้ฟ้องคดีต้องทราบเป็นอย่างดีว่าการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียวต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และผู้ฟ้องคดีต้องควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งจัดทำบัญชีประจำวัน งบดุล งบประจำปี (งบบัญชี) งบทดลอง และบัญชีแยกประเภท ซึ่งต้องละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เมื่อนางสาว จ. พนักงานจ้างทั่วไป มีหน้าที่จัดทำบัญชีในงบบเฉพาะการและรับ - ส่งค่าบริการบำบัดน้ำเสียวตามคำสั่งส่วนช่างสุขาภิบาลฯ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้ทำการยกยอดเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียวในระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นจำนวนเงิน ๒,๑๖๒,๐๙๐.๒๐ บาท ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย (แบบ สว.๖) ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ นางสาว จ. ได้ให้ถ้อยคำฯ หลังจากนางสาว จ. ได้รับเงิน

ค่าบริการบำบัดน้ำเสียจากเจ้าหน้าที่เก็บเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียแล้ว จะนำเงินที่ได้รับให้ผู้ฟ้องคดี ตรวจสอบใบนำส่งก่อนนำไปฝากเงินที่ธนาคาร ตอนแรกได้นำสมุดบัญชีเงินฝากให้ผู้ฟ้องคดีดู แต่ระยะหลังไม่ได้นำสมุดบัญชีเงินฝากให้ผู้ฟ้องคดีดู โดยนางสาว จ. จะแก้ไขตัวเลขในใบนำฝากเงิน ธนาคารใหม่และแก้ไขลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีในใบนำฝากเงินเพราะต้องเขียนใบนำฝากเงิน ธนาคารใหม่ เมื่อฝากเงินเรียบร้อยแล้ว นางสาว จ. จะทำการแก้ไขสำเนาใบนำฝากเงินและ ตกแต่งตัวเลขในสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร โดยผู้ฟ้องคดีไม่เคยพบข้อผิดพลาดหรือสงสัยเลย นางสาว จ. รู้วิธีการแก้ไขโดยผู้ฟ้องคดีสอนให้ใช้มีดคัตเตอร์สะกิดตัวเลขและใช้ดินสอเทียบสี และเขียนลงใหม่ ใช้ดินสอดำ ดินสอน้ำเงิน ซึ่งเป็นเทคนิคการแก้ไขเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นางสาว จ. ได้ให้ถ้อยคำสรุปความว่า นางสาว จ. ทำการทุจริตยกเงินตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๙ โดยจะไม่นำฝากเงินตามยอด ที่พนักงานเก็บเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียนำส่งแต่ละวัน ทั้งยังไม่ได้จัดทำรายงานบัญชีรายวัน เพื่อรายงานให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่จะจัดทำเป็นรายเดือนเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ว่างและไม่เคยเรียก ตรวจสอบสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารแต่อย่างใด สำหรับรายการแสดงฐานะทางการเงิน (statement) นางสาว จ. จะเป็นผู้รับมาจากธนาคารและนำมาเก็บไว้คนเดียวโดยไม่ได้นำไปให้ใครตรวจสอบ ทั้งยังไม่มีผู้ใดเรียกดูสมุดบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน สำหรับใบนำส่งเงินนางสาว จ. ได้ปลอมลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี กรณีที่นางสาว จ. ไม่มาปฏิบัติงาน นางสาว พ. จะทำหน้าที่แทน โดยนำเงินไปฝากธนาคารแต่ไม่ได้นำสมุดบัญชีไปด้วย นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีให้การยอมรับว่า ใบนำฝากเงินตรวจบ้างไม่ตรวจบ้าง และไม่ได้ตรวจยอดเงินเข้า จะตรวจสอบเพียงตัวเลขกับเงินส่ง เพียงอย่างเดียว โดยไม่ดูตัวอักษรในใบนำฝากเงิน ทั้งยังไม่เคยตรวจสอบสมุดบัญชีอย่างละเอียด นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีรับว่าไม่ได้จัดทำบัญชีประจำวัน งบดุลและงบประมาณปี (งบบัญชี) รวมทั้งไม่ได้ ตรวจสอบงบทดลองและบัญชีแยกประเภทซึ่งนางสาว จ. เป็นผู้จัดทำ และไม่เคยเรียกดูรายการ แสดงฐานะทางการเงินเพื่อมาทำการตรวจสอบแต่อย่างใด อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังรับอีกว่าไม่ได้จัดเก็บ สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารไว้ในตู้নিরภัยทั้งที่รู้ว่าต้องจัดเก็บสมุดบัญชีไว้ในตู้নিরภัยและผู้ฟ้องคดี เป็นคนเก็บกุญแจตู้নিরภัยคนเดียว ๒ ชุด จึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้เอาใจใส่และระมัดระวัง ในการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมดูแลการรับ – ส่งเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสียของนางสาว จ. ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีมีความละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่ และระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ ของหัวหน้าการเงินและบัญชีอย่างเพียงพอในการดูแลควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของนางสาว จ. ย่อมพบข้อพิรุธดังกล่าวได้ แต่ผู้ฟ้องคดีก็หาได้ใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้น

ให้เพียงพอไม่ ทั้งผู้ฟ้องคดีเองก็ย่อมต้องสังเกตเห็นลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีที่ถูกปลอมขึ้น โดยนางสาว จ. ได้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีย่อมจดจำลายมือชื่อของตนเองได้ อีกทั้งตามการให้ถ้อยคำของนาย ด. ผู้อำนวยการส่วนช่างสุขาภิบาล ตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย (แบบ สว.๖) ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ สรุปว่า ผู้ฟ้องคดีบายเบี่ยงการรายงานตรวจสอบทางการเงินทั้งที่นาย ด. ได้ติดตามทวงถามเอกสารการเงินมาตลอดเกือบ ๑ ปี ก่อนที่จะทราบเหตุการณ์ยกยอกเงิน และจากรายงานการสอบสวนฉบับเดียวกันนั้น นาย ธ. หัวหน้าฝ่ายจัดการคุณภาพน้ำ ได้ให้ถ้อยคำโดยสรุปว่า นาย ธ. ได้ขอให้ผู้ฟ้องคดีรายงานตรวจสอบการเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียและขอเอกสารดังกล่าวหลายครั้งแต่ไม่เคยได้รับเอกสารดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตัวเลขยังไม่เรียบร้อย พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เอาใจใส่และระมัดระวังในการควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่และผู้ฟ้องคดียังขาดความรับผิดชอบ โดยปล่อยปละละเลยไม่จัดทำรายงานสถานะทางการเงินประจำวัน รายงานแสดงรายรับ – รายจ่าย และงบแสดงฐานะการเงินของงานจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้ฟ้องคดีควรคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงได้ และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่ามีภาระงานมากทำให้เกิดความบกพร่องในการทำงาน ผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจยกภาระงานมาเป็นข้ออ้างให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวหาได้ไม่ กรณีจึงเป็นการปล่อยปละละเลยและไม่ระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จนเป็นเหตุให้นางสาว จ. กระทำการทุจริตยกยอกเงินเป็นระยะเวลาเกือบ ๒ ปี คือ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นจำนวนเงิน ๒,๑๖๒,๐๙๐.๒๐ บาท ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว และเป็นการไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามปกติวิสัยของผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๕ และในฐานะหัวหน้าการเงินและบัญชี ถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กรณีจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๕ วรรคสองของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออกตามข้อ ๗๐ วรรคหนึ่ง ของประกาศดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณา

กรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ปล่อยปละละเลยไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องในการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย โดยมีได้มีการจัดทำรายงานสถานะการเงินประจำวัน รายงานแสดงรายรับ – รายจ่าย และไม่ได้จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน อีกทั้งให้นางสาว จ. จัดเก็บสมุดบัญชีเงินฝากและงบแสดงฐานะการเงินที่ได้รับจากธนาคารไว้กับตัวเองจนระยะเวลาล่วงเลยมาเป็นเวลาหลายปี จนเป็นเหตุให้นางสาว จ. กระทำการทุจริตยกยอกเงินตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เงินขาดบัญชีเป็นจำนวน ๒,๑๖๒,๐๙๐.๒๐ บาท ทำให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งเป็นโทษขั้นต่ำของความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นไปตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงหลักนิติธรรม มโนธรรม จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติยื่นให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๙๕/๒๕๖๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

เมื่อมีบุคคลยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน หากเป็นบุคคลที่ได้รับยกเว้น ให้เรียกหลักฐานการเป็นผู้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตร เช่น บัตรประจำตัวข้าราชการจากผู้ขอมีบัตร การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่รับคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนรวบรวมตรวจสอบหลักฐานประกอบคำขอมีบัตร ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ถ้ายรูปพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอและผลิตบัตร ได้ลงนามในฐานะผู้ช่วยนายทะเบียนโดยมิได้เรียกหลักฐานบัตรข้าราชการประกอบคำขอจากผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับยกเว้น มิได้ตรวจสอบทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และไม่ได้บันทึกข้อมูลของบัตรข้าราชการไว้เป็นหลักฐานในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) แม้จะเป็นบัตรชำรุดก็อาจใช้วิธีถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐาน อีกทั้งการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนถือเป็นเรื่องที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ การขอมีบัตรนอกภูมิลาเนาจึงถือว่าเป็นกรณีที่เกิดปกติ เมื่อผู้ขอไม่มีหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนดมายื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนนอกภูมิลาเนา แต่ไม่ตรวจสอบหลักฐานให้รอบคอบว่า ผู้ยื่นคำขอมีบัตรมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่นำมาเป็นหลักฐานจริงหรือไม่และไม่ได้สอบถามไปยังหน่วยงานที่ออกเอกสารที่เกี่ยวข้อง พฤติการณ์จึงเชื่อได้ว่าน่าจะรู้ว่าผู้ยื่นคำขอไม่ได้เป็นข้าราชการจริง ซึ่งไม่มีสิทธิทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีเป็นบุคคลได้รับยกเว้น และเชื่อได้ว่ามีเจตนาทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ขอมีบัตรให้ได้บัตรประจำตัวประชาชนกรณีเป็นบุคคลได้รับยกเว้นโดยไม่มีสิทธิได้รับอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๐ และข้อ ๕๙ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งไล่่ออกจากราชการชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญการ ที่ทำการปกครองอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและต่อมามีคำสั่งลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณีนายบัวยื่นคำขอมีบัตร

ประจำตัวประชาชน โดยมีหลักฐานใบขับขี่รถยนต์ บัตรข้าราชการซึ่งชำรุด แต่สามารถพิสูจน์ด้วยบุคคลและสำเนาทะเบียนบ้าน จากการตรวจสอบในฐานข้อมูลงานทะเบียนมีข้อมูลในฐานบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีรายชื่อในทะเบียน แต่ไม่มีภาพใบหน้า ผู้ฟ้องคดีสอบถามประวัติความเป็นมาและสอบถามข้อมูลของผู้ยื่นคำขอจากนาง ส. เจ้าหน้าที่ ซึ่งรับว่ารู้จักและเคยพบนายบัวที่สำนักงานป่าไม้จังหวัดเนื่องจากทำงานด้วยกัน ผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลเดียวกับรายการบุคคลที่นำมาอ้างอิง จึงรวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ผู้ยื่นคำขอนำมาแสดงพร้อมคำขอเสนอต่อปลัดอำเภอเพื่อพิจารณาอนุญาต และผู้ฟ้องคดีให้นาย ช. พิมพ์คำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ควบคุมการพิมพ์ จึงทำให้ไม่มีการแนบหลักฐานและไม่มีการบันทึกข้อมูลไว้ และคิดว่าไม่มีปัญหาเนื่องจากผู้ยื่นคำขอเป็นข้าราชการ ต่อมาภายหลังจึงพบว่าเป็นตัวปลอม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทุจริตและต้องการให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว เพียงแต่ประมาทเลินเล่อ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ยุติธรรมต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓ คำสั่งลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง เพิ่มโทษข้าราชการและเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ มีผู้อ้างว่าชื่อนายบัว ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยแสดงหลักฐานใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ บัตรข้าราชการกรมป่าไม้ และสำเนาทะเบียน จังหวัดอุบลราชธานี ต่อนาง ส. ลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล สำนักงานป่าไม้อำเภอ ช่วยปฏิบัติงานที่ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน ผู้ฟ้องคดีซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๕ ปฏิบัติหน้าที่รับคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี รวบรวมตรวจสอบหลักฐานประกอบคำขอมีบัตร ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอและผลิตบัตร ขอให้นำหลักฐานมาที่โต๊ะ โดยเป็นผู้รับคำขอ และให้นาย ช. ลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมงของโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ช่วยปฏิบัติงานที่ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน พิมพ์รายละเอียดในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) โดยระบุว่านายบัวเป็นข้าราชการ ยื่นคำขอมีบัตรในกรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น โดยผู้ฟ้องคดีลงชื่อในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) เป็นผู้รับคำขอและตรวจสอบทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) เป็นผู้ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ จากนั้นดำเนินการผลิตและมอบบัตรประจำตัวประชาชนให้นายบัว และภายหลังได้รวบรวมหลักฐานพร้อมคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) เสนอให้ปลัดอำเภอลงนามอนุญาตในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ในภายหลัง เห็นว่า ข้อ ๑๐ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดให้กรณีที่มีผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร. ๑๔) และเอกสารประกอบการพิจารณาจากผู้ยื่นคำขอ

หากเป็นกรณีเป็นบุคคลที่ได้รับยกเว้นให้เรียกหลักฐานการเป็นผู้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตร เช่น บัตรประจำตัวข้าราชการ เป็นต้น จากผู้ขอมีบัตร และเมื่อพิจารณาจากคำให้การของนาง ส. ซึ่งให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า เมื่อนายบัวมายื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ฟ้องคดี ฎามนาง ส. ว่า รู้จักนายบัวหรือไม่ นาง ส. ตอบว่า รู้จักเนื่องจากประมาณ ๒ สัปดาห์ก่อน นายบัว มาสอบถามเกี่ยวกับการปลูกไม้ยูคาลิปตัสและขอเช่าบ้าน และจากคำให้การของนาย ช. ลูกจ้างชั่วคราวที่ให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนว่า ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ เป็นผู้กรอกข้อมูล รายการตามแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบก่อนที่จะส่ง เอกสารและแบบบันทึกหมายเหตุในรายการในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) มาให้ลงรายการตามที่ ผู้ฟ้องคดีตรวจสอบและระบุไว้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะระบุว่ายื่นคำขอทำบัตรในกรณีใด จากนั้นจะดำเนินการ จัดพิมพ์แบบคำขอ ผลิตบัตรประจำตัวประชาชน และมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอไป หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีจะรวบรวมหลักฐานทั้งหมดเสนอปลัดอำเภอพิจารณาลงนามอนุมัติในภายหลัง ทั้งนาง ส. และนาย ช. ให้ถ้อยคำไปตามข้อเท็จจริงและลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ตลอดจนการปฏิบัติงาน กรณีนายบัวยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีได้ให้ถ้อยคำว่าผู้ฟ้องคดีเรียกบัตรข้าราชการ จากนายบัวแต่อย่างไร ซึ่งคำให้การของนาย ช. สอดคล้องกันกับคำให้การของผู้ฟ้องคดีที่ให้การ ต่อพนักงานสอบสวนและคณะกรรมการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีสั่งให้นาย ช. ดำเนินการถ่ายรูป และพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ยื่นคำขอแทนผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีลงนามในฐานะผู้ช่วยนายทะเบียน ในช่องผู้รับคำขอและตรวจสอบทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ผู้ถ่ายรูป และผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ จากนั้น มอบบัตรประจำตัวประชาชนให้นายบัวไปในวันเดียวกัน อีกทั้งพยานทั้งสองไม่มีสาเหตุโกรธเคือง กับผู้ฟ้องคดีมาก่อนที่จะให้ถ้อยคำเป็นการปกป้องผู้ฟ้องคดี จึงรับฟังได้เป็นที่ยุติว่า ผู้ฟ้องคดี มิได้เรียกบัตรข้าราชการจากนายบัว ซึ่งกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีบัตรแสดงหลักฐานบัตรข้าราชการ ประกอบคำขอมีบัตรซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับยกเว้น หากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับคำขอ ก็จะต้องตรวจสอบ ทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และบันทึกรายละเอียดของบัตรข้าราชการไว้ชัดเจนทุกราย แต่ในรายนายบัว ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ได้บันทึกข้อมูลของบัตรข้าราชการไว้เป็นหลักฐานในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) แต่อย่างไร และในการยื่นคำขอมีบัตร หากนายบัวมีบัตรข้าราชการมาแสดงจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง ก็ต้องมีการบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน แม้จะเป็นบัตรชั่วคราวก็ตาม ผู้ฟ้องคดีอาจใช้วิธีถ่ายภาพ ไว้เป็นหลักฐานได้ นอกจากนี้ ข้อ ๕๙ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตร ประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการ จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่เรียกเอกสาร จากผู้ขอ หรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่เชื่อถือแล้วดำเนินการตรวจสอบ กับรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หากเห็นว่าถูกต้องตรงกันก็ให้จัดพิมพ์รายละเอียด

ลงในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) แล้วรวบรวมคำขอพร้อมด้วยหลักฐานของผู้ยื่นคำขอเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณามีคำสั่งอนุญาตและดำเนินการถ่ายรูปต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ได้กระทำ กลับให้นาย ช. พิมพ์รายละเอียดในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) พร้อมทั้งจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอไป จากนั้นจึงรวบรวมหลักฐานทั้งหมดของผู้ยื่นคำขอมีบัตรเสนอปลัดอำเภอพิจารณาอนุญาตในภายหลัง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนถือเป็นเรื่องที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ การที่มีผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนโดยเป็นกรณีการขอมีบัตรนอกภูมิสำเนา ถือว่าน่าจะเป็นกรณีที่เกิดปกติ และที่เห็นได้ชัดเจนว่าผู้ขอไม่มีหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนดมายื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนนอกภูมิสำเนา ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ที่รับราชการมานานย่อมมีประสบการณ์การรับคำขอมีบัตร จึงควรตรวจสอบหลักฐานให้รอบคอบว่า ผู้ยื่นคำขอมีบัตรมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่นำมาเป็นหลักฐานจริงหรือไม่ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ได้สอบถามไปยังหน่วยงานที่ออกเอกสาร ทั้งนี้ ปรากฏในภายหลังว่าได้รับแจ้งจากอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีตามหนังสือ ลับ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ ว่า นายบัวไม่มีตัวตนแต่อย่างใด และจังหวัดชัยภูมิได้รับแจ้งจากสำนักงานขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี แห่งที่ ๒ ตามหนังสือ ลับ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ว่า ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลตลอดชีพที่นายบัวแนบเป็นหลักฐานเป็นเอกสารปลอม พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อได้ว่า น่าจะรู้ว่าผู้ยื่นคำขอที่อ้างว่าชื่อนายบัวไม่ได้เป็นข้าราชการจริง ซึ่งไม่มีสิทธิทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีเป็นบุคคลได้รับยกเว้น และเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อช่วยเหลือนายบัวให้ได้บัตรประจำตัวประชาชนกรณีเป็นบุคคลได้รับยกเว้นโดยไม่มีสิทธิได้รับ

เมื่อผู้ฟ้องคดีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่แอบอ้างชื่อเป็นนายบัว โดยไม่มีตัวตน โดยไม่ปรากฏว่ามีการเรียกหลักฐานการเป็นผู้ได้รับยกเว้น หรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือก่อนที่จะมอบบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ยื่นคำขอ อันเป็นการไม่ชอบตามข้อ ๑๐ (๔) ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และข้อ ๕๙ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกรณีที่ยอมให้ผู้ยื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ เป็นผลให้นายบัวได้บัตรประจำตัวประชาชนไปโดยไม่มีสิทธิจะได้รับ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่น

ได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานประพฤติกู้ตัวอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. จังหวัดชัยภูมิ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงรายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณา และ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า การมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ การปรับบทความผิดและระดับโทษยังไม่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากผู้ฟ้องคดีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่แอบอ้างตนเป็นนายบัวซึ่งไม่มีตัวตนในการทำบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น โดยไม่ปรากฏว่ามีการเรียกพยานหลักฐานการขอมีบัตรของบุคคลได้รับการยกเว้น และไม่มีการสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่เชื่อถือ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานประพฤติกู้ตัวอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้บังคับขณะนั้น และมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ว่าด้วยการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัย ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยจึงมีมติในการประชุม เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ให้เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ อันเป็นการพิจารณาตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย จึงชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๑/๒๕๖๑)

การแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่จำเป็นต้องแจ้งรายละเอียดถึงขนาดว่า การยื่นหนังสืออุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานผู้รับอุทธรณ์ หรือจะส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน แต่การที่คำอุทธรณ์ไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์จะยกขึ้นเป็นข้อคัดค้านคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ แต่ระบุชัดเจนเพียงว่าขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ จึงเป็นเพียงหนังสือขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย แต่ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ใช่ระยะเวลาตามข้อ ๖ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้ประธาน ก.พ.ค. มีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น ประกอบกับระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้คำสั่งลงโทษทางวินัยถูกโต้แย้งโดยไม่มีที่สิ้นสุด อันอาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงแน่นอนทางกฎหมายระยะเวลาอุทธรณ์จึงมีผลบังคับต่อคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ที่จะต้องยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาและต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่จะมีสิทธิปฏิเสธไม่รับคำอุทธรณ์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาซึ่งเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามรับไว้พิจารณาตามข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง (๓) ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่มีอำนาจที่จะขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ได้ เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้ให้มีการยื่นหรือขยายระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมจึงไม่มีอำนาจที่จะขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบสารเสพติดให้โทษชนิดเมทแอมเฟตามีนเจือปนในปัสสาวะของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กรมราชทัณฑ์) โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยและมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และมีหนังสือ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) ขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ และสำนักงาน ก.พ. ได้รับไว้เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย และเป็นกรยื่นอุทธรณ์เมื่อล่วงพ้นเวลา

สามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งลงโทษทางวินัย ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา รวมทั้งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและอัตราเงินเดือนตามเดิม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กรมราชทัณฑ์ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยทำคำสั่งระบุว่า หากผู้ถูกลงโทษประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ซึ่งถือเป็นการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวตามมาตรา ๔๐ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องแจ้งรายละเอียดถึงขนาดว่า การยื่นหนังสืออุทธรณ์ให้ยื่นต่อพนักงานผู้รับอุทธรณ์ที่สำนักงาน ก.พ. หรือจะส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ ให้ครบถ้วนตามข้อ ๓๐ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากถ้อยคำเท่าที่ปรากฏทำคำสั่งลงโทษเพียงพอที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิของตนในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษแล้ว จึงมิได้มีผลให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง คือ ต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันที่ ๖ ถึงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นวันเสาร์และวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ กรณีจึงถือวาระเวลาอุทธรณ์สิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น คือ วันจันทร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ตามนัยมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพิจารณาหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยส่งทางโทรสารและทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ปรากฏตามหลักฐานการลงรับของสำนักงาน ก.พ. ว่าได้รับหนังสือของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ นั้น แม้จะมีข้อความว่า ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เป็นธรรมก็ตาม แต่หนังสือฉบับดังกล่าวก็ไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นเป็นข้อคัดค้านคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ ประกอบกับทำหนังสือดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้รับไว้

อย่างชัดเจนว่าขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ออกไปอีกมีกำหนด ๓๐ วัน เนื่องจากมีเอกสารหลักฐานสำคัญอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงาน ซึ่งผู้ฟ้องคดีจำเป็นต้องดำเนินการขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการยื่นอุทธรณ์ จึงไม่อาจยื่นอุทธรณ์ได้ทันตามกำหนดเวลา หนังสือฉบับนี้จึงถือเป็นเพียงหนังสือขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยเท่านั้น ไม่ได้เป็นหนังสืออุทธรณ์ตามความที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ ปรากฏตามหลักฐานการลงรับของสำนักงาน ก.พ. ว่าได้รับหนังสือของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ กรณีจึงต้องฟังว่าผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อล่วงพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งลงโทษแล้ว ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามนัยมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

แต่เนื่องจากข้อพิพาทนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย เห็นว่า ข้อ ๖ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่า ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.ค. นี้ หรือตามที่ประธาน ก.พ.ค. เห็นสมควร หรือคู่กรณีมีคำขอ ประธาน ก.พ.ค. มีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยที่ผู้ถูกสั่งลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กับระยะเวลาการอุทธรณ์ตามข้อ ๒๙ (๑) ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์แล้ว แม้ข้อ ๒๙ (๑) ของกฎ ก.พ.ค. จะได้กำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ด้วยก็ตาม แต่การกำหนดระยะเวลาไว้เช่นนี้ก็เป็นเพียงการนำระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มากำหนดไว้เป็นระยะเวลาการดำเนินการยื่นอุทธรณ์เท่านั้น หาใช่ระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อ ๖ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้ประธานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น ประกอบกับข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง (๓) ของกฎ ก.พ.ค. ดังกล่าว ก็ได้กำหนดให้อุทธรณ์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลา เป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามรับไว้พิจารณา ดังนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้มีการยื่นหรือขยายระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือประธานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

จึงไม่มีอำนาจที่จะขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีได้ ส่วนกรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงผู้ฟ้องคดี แจ้งให้ทราบว่าได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิคัดค้านกรรมการภายใน ๗ วัน เห็นว่า การแจ้งดังกล่าวถือเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘ ดังนั้น การแจ้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือ จึงไม่ได้หมายความว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้ว หรือจะก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ แก่ผู้ฟ้องคดีในอันที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วไว้พิจารณาแต่อย่างใด

เมื่อฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งตามนัยมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้คำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถูกโต้แย้งโดยไม่มีที่สิ้นสุด อันอาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงแน่นอนทางกฎหมาย ระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวจึงเป็นระยะเวลาที่มีผลบังคับทั้งคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ คือ ผู้ฟ้องคดีในอันที่จะต้องยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา มิเช่นนั้น ย่อมเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ และต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในอันที่จะมีสิทธิปฏิเสธไม่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าวไว้พิจารณา โดยถือว่าอุทธรณ์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามรับไว้พิจารณาตามนัยข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง (๓) ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๔๕/๒๕๖๑)

พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีความประสงค์ที่จะล้างมลทินการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยที่ยุติแล้วให้มีผลเป็นที่สิ้นสุด โดยไม่อาจยกการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยขึ้นพิจารณาดำเนินการใหม่เพื่อลงโทษ

ทางวินัยหรือดำเนินการทางวินัยจากมูลเหตุเดียวกันนั้นได้อีก ไม่ว่าจะการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยจะเป็นการกระทำโดยกฎหมายใด ถ้าอยู่ในเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติดังกล่าวย่อมได้รับผลจากการล้างมลทินเช่นกัน การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งลงโทษวินัยไม่ร้ายแรงแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบในการเบิกจ่ายเงินก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ มีผลใช้บังคับ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจมีคำสั่งลงโทษทางวินัยร้ายแรงอีกครั้งในมูลกรณีเดียวกันในการกระทำครั้งเดียวตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ อีกทั้งการมีคำสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงในมูลกรณีเดียวกันโดยไม่มี การยกเลิกคำสั่งเดิมที่ลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง ยังเป็นการออกคำสั่งลงโทษซ้ำอีกครั้งหนึ่ง สำหรับการกระทำความผิดวินัยเรื่องเดียวกัน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว ที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว คำสั่งลงโทษวินัยร้ายแรงจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ ได้ตรวจสอบการเงินทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๔๘ และมีหนังสือลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบพบว่า เงินขาดบัญชีจากรับเงินแล้วไม่นำส่งและฝากธนาคาร และจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเงิน ตรวจสอบการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสองลดขั้นเงินเดือนคนละหนึ่งขั้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับประโยชน์จากการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แจ้งผลการตรวจสอบสืบสวนเกี่ยวกับกรณีเงินขาดบัญชีตามรายงานการตรวจสอบการเงินทั่วไป ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าพฤติการณ์น่าเชื่อว่าทุจริต และเมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย

อย่างร้ายแรงแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล) เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการและลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การลงโทษลดขั้นเงินเดือนคนละ ๑ ขั้น ในครั้งแรกกับการลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการ และปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากราชการ ในครั้งที่สองเป็นมูลกรณีเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ จึงไม่อาจลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสองในครั้งที่สองได้ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการ และปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจในดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายอื่นใด ดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ หรือผู้ได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๖ โดยที่มาตรา ๕ ได้บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งได้รับโทษหรือทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้อยู่ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย และมาตรา ๖ ได้บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการ อันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยหรือผู้ที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้ยุติเรื่องหรือดโทษไปแล้ว โดยให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยอีกนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ มีความประสงค์ที่จะให้ลบล้างมลทินการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยที่ยุติแล้วให้มีผลเป็นที่สิ้นสุด โดยไม่อาจหยิบยกการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นขึ้นพิจารณาดำเนินการใหม่เพื่อลงโทษทางวินัยหรือดำเนินการทางวินัยจากมูลเหตุเดียวกันนั้นได้อีก ไม่ว่าจะการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นจะเป็นการกระทำโดยกฎหมายใด ถ้าอยู่ในเงื่อนไขตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมได้รับผลจากการล้างมลทินเช่นเดียวกัน

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ ได้ตรวจสอบการเงินทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙ พบข้อบกพร่องเงินขาดบัญชี สาเหตุเกิดจากรับเงินแล้วไม่นำส่งและฝากธนาคาร และจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเงิน ตรวจสอบการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน

การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๓๔ ข้อ ๖๘ และข้อ ๖๙ จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กรณีเงินขาดบัญชี พบว่าจัดทำหลักฐานการเบิกจ่ายเงินไม่เรียบร้อยและไม่สมบูรณ์ รับเงินรายได้แล้วไม่นำฝากธนาคาร แต่นำไปใช้ส่วนตัว แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำเงินมาส่งคืนครบถ้วนและได้ชดเชยดอกเบี้ย เพราะเหตุละเมิดให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลครบถ้วนแล้ว ตรวจสอบพยานหลักฐานพบว่า กรณีเงินขาดบัญชีจำนวน ๑,๓๔๘,๘๕๖.๘๓ บาท เกิดจากการเบิกเงินไม่มีฎีกาและหลักฐานการจ่ายเงิน จำนวน ๑,๑๐๐,๗๓๑.๑๗ บาท เบิกเงินมีฎีกาไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินจำนวน ๒๔๔,๐๖๓.๙๕ บาท และผู้ฟ้องคดีทั้งสองจัดทำเอกสารเบิกจ่ายเงินไม่เรียบร้อย และไม่ครบถ้วน ไม่จัดเก็บเอกสารให้เป็นระเบียบ ค้นหายาก ไม่อาจค้นเอกสารให้ตรวจสอบได้ แต่เมื่อให้ออกาสผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็จัดหาเอกสารมาให้ตรวจสอบได้ครบถ้วน พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้มีเจตนาทุจริตเงินที่ไม่ได้นำไปฝากไปเป็นของตนเอง เพียงแต่อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนนำเงินรายได้ไปใช้ประโยชน์เท่านั้น เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงโดยอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นตามข้อ ๓ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๕ ตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายเงินพบว่า มีการเบิกจ่ายเงินตามภารกิจอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจริง แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๓๔ ข้อ ๖๘ ข้อ ๖๙ และข้อ ๗๗ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามข้อ ๖ วรรคแรก ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๕ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เสนอให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คนละ ๑ ขั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสองคนละ ๑ ขั้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ซึ่งคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลในการประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ มีมติเห็นชอบด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนคนละ ๑ ขั้น ไปแล้วตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ถูกดำเนินการทางวินัย เป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับโทษไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ จึงเป็นไป

ตามเงื่อนไขที่ทำให้ได้รับการล้างมลทิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕ จึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีได้อีกต่อไป

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ลงโทษไล่อับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการ และลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากราชการ ในมูลกรณีเดียวกันในการกระทำครั้งเดียวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการปฏิบัติหน้าที่ เบิกจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙ จึงไม่อาจกระทำได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ อีกทั้งการกระทำดังกล่าว ยังไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไป ที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำ ความผิดครั้งเดียว ที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิด ที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าจะความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้น จะเป็นความผิดและโทษทางอาญา ความผิดและโทษทางปกครอง หรือความผิดและโทษทางวินัย ก็ตาม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ลงโทษไล่อับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการ และลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากราชการ โดยไม่มีการยกเลิกคำสั่งเดิม ที่ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่ง สำหรับการทำความผิดวินัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเคยถูกลงโทษทางวินัยแล้ว ตามคำสั่งลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ทำให้การออกคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองและเมื่อคำสั่ง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๘๘/๒๕๖๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

ผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการที่ออกจากราชการ เพราะผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐาน ภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งเสมือนว่ายังไม่ออกจากราชการ

คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งทางปกครอง การดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครอง บุคคลผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระบวนการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่มีได้กระทำ โดยถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีจะไม่ได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลปกครองสูงสุดสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง มีกรรมการสองในสามคนเคยเป็นประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน ผลการสอบสวนทางวินัยจึงย่อมคาดหมายได้ว่าไม่อาจแตกต่างไปจากการสอบสวนข้อเท็จจริง ทั้งไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและคำวินิจฉัยอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักทัศนศึกษา ปฏิบัติการ โดยต้องรักษาการในตำแหน่งเพื่อทดลองปฏิบัติราชการที่เรื้อนจำตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะผลการทดลองการปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่าเกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนด ระหว่างที่ผู้ฟ้องคดียังปฏิบัติหน้าที่ราชการที่เรื้อนจำมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีพบซิมการ์ดโทรศัพท์มือถือจำนวน ๑๐ อัน คณะกรรมการ

สอบข้อเท็จจริงได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาสอบปากคำในฐานะพยาน และหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยและแจ้งข้อกล่าวหาผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กรมราชทัณฑ์) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยชี้แจงให้อุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะผลการทดลองปฏิบัติราชการต่ำกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดตามคำสั่งกรมราชทัณฑ์ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งกรมราชทัณฑ์ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องร่วมกันและรู้เห็นเป็นใจ หรือร่วมกันลักลอบนำซิมการ์ดโทรศัพท์มือถือจำนวน ๑๐ อัน ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เข้าไปในเรือนจำโดยมิชอบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการทางวินัยสอบสวนข้อเท็จจริงก่อนที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดจนถึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นการกล่าวหาต่อผู้ฟ้องคดีไว้ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะถูกสั่งให้ออกจากราชการ เมื่อนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดจนถึงวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ รวมเป็นเวลา ๑๓๑ วัน ยังอยู่ในระยะเวลา ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีได้เสมือนว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะผลการทดลองปฏิบัติราชการต่ำกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดจึงชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๑ นายสุวิทย์ อนุศาสนจารย์ ประจำแดน ๓ พบซิมการ์ดโทรศัพท์มือถือจำนวน ๑๐ อัน วางอยู่บนโต๊ะทำงานของตน อยู่ใน

ลักษณะใส่ซองยา วางทับอยู่บนซองจดหมายเก่าเจ้าหน้าที่ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ที่เรือนจำอื่น และนายสุวิทย์ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ผู้บัญชาการเรือนจำจึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อสอบสวนกรณีดังกล่าว ประกอบด้วย นายเอิน เป็นประธานกรรมการ นายประวิทย์ เป็นกรรมการ และนายกิตติพงษ์ เป็นกรรมการ และเลขานุการ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงและรายงาน ผู้บัญชาการเรือนจำว่า ผู้ฟ้องคดีน่าจะมีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องในเรื่องโทรศัพท์และซิมการ์ดในเรือนจำ แต่กรณีที่พบซิมการ์ดโทรศัพท์มือถือ ๑๐ อันนี้ ไม่มีประจักษ์พยานที่ระบุได้แน่ชัด เห็นควรนำเรื่องนี้ เข้าคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเรือนจำพิจารณาต่อไป คณะกรรมการบริหารงานบุคคลเรือนจำ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีและนายวัชรามีพฤติกรรมในเรื่องการนำของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ เห็นควรเสนอให้กรมราชทัณฑ์พิจารณา ผู้บัญชาการเรือนจำจึงรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง กรณีเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำสิ่งของต้องห้ามเข้าไปในเรือนจำต่อกรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ ได้รับรายงานและตรวจสอบหลักฐานแล้วเห็นว่ายังมีข้อสงสัยบางประการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ มอบหมายให้นายสุทธิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการ นายอัฐ เป็นกรรมการ และนายทวีพล เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ต่อมา เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมรายงานผลการสอบสวนว่า พยานหลักฐาน ฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีและนายวัชรามีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำซิมการ์ดโทรศัพท์มือถือจำนวน ๑๐ อัน และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ประกอบด้วยนายนิพันธ์ เป็นประธานกรรมการ นายอัฐ เป็นกรรมการ และนายสุทธิวัฒน์ เป็นกรรมการและเลขานุการ และได้แจ้งข้อกล่าวหาและ สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การดำเนินการสอบสวนวินัย และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงจึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง บุคคลที่จะ ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ไปพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้นไม่มี ความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้นั้นจะทำการ พิจารณาทางปกครองไม่ได้ ประกอบกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

ได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนรวมทั้งหมดเป็นเวลาสองร้อยเจ็ดสิบวัน แต่ถ้าหากยังไม่แล้วเสร็จ ยังดำเนินการต่อไปได้อีก เพียงแต่ต้องรายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวงทราบตามนัยข้อ ๑๒ วรรคสาม ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี ก็ไม่มีความจำเป็นถึงขนาดหากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคล จะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไข อีกทั้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งนายอัฐและนายสุทธิพัฒน์ที่เคยเป็นกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมาเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอีก เพราะข้าราชการกรมราชทัณฑ์ซึ่งอยู่สังกัดเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดี มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีโดยมีนายอัฐ เป็นกรรมการ นายสุทธิพัฒน์เป็นกรรมการและเลขานุการ สอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง จึงทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เพราะในการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี นายอัฐและนายสุทธิพัฒน์ มีความเห็นสรุปว่า ปราบกฏพยานหลักฐานฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำชิมการ์ด โทรศัพท์มือถือทั้ง ๑๐ อัน และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เมื่อบุคคลทั้งสองได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอีก นายอัฐเป็นกรรมการ นายสุทธิพัฒน์เป็นกรรมการและเลขานุการ ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน บุคคลทั้งสองจึงเป็นเสียงข้างมาก ดังนั้น จึงทำให้ผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงย่อมคาดหมายได้อยู่แล้วว่าจะไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม กระบวนการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำโดยถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น และปัญหาว่ากระบวนการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้กระทำถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ถือว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีจะไม่ได้ ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลปกครองสูงสุดสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอันเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมติ อ.ก.พ. กรมราชทัณฑ์ นำผล

การสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีมาใช้พิจารณาลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งนี้ โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับเป็นต้นไป แต่ไม่ตัดอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้อง

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๑๔/๒๕๖๑)

ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วและพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

ถึงแม้พฤติการณ์และการกระทำของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช่การกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงินโดยตรง ไม่มีอำนาจในการสั่งการให้สถาบันการเงินอนุมัติสินเชื่อ แต่ในฐานะข้าราชการในสังกัดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงินได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่ออันเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด โดยเป็นผู้แนะนำให้ผู้ขอสินเชื่อรู้จักกับข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงและแจ้งว่าเป็นผู้สามารถติดต่อช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อได้ ทั้งเป็นผู้ลงชื่อเป็นพยานในสัญญาว่าจ้างให้ดำเนินการขอสินเชื่อธนาคารให้แก่ผู้ขอสินเชื่อ เป็นผู้รับเงินค่าจ้างตามสัญญา และเมื่อการขอสินเชื่อไม่สำเร็จตามข้อตกลงกลับไม่คืนเงินค่าจ้าง ถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตนในตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้ประชาชนและสังคมทั่วไปขาดความเชื่อมั่นในเสถียรภาพและขาดความเชื่อถือ และทำให้หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดซึ่งเป็นส่วนราชการในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน รวมถึงข้าราชการในสังกัดเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงเป็นกระทำการที่ไม่รักษาชื่อเสียงของตนและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนทำให้เสื่อมเสีย

โดยกระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานสถิติ ๗ (ปัจจุบันคือ ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป) สังกัดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีนาง ส. ร้องเรียนขอให้สอบสวนพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีและนาง อ. เนื่องจากมีพฤติการณ์หลอกลวงโดยอ้างว่ามีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศ สามารถติดต่อขอสินเชื่อได้ทุกธนาคารพาณิชย์โดยไม่มีธนาคารใดปฏิเสธ เป็นเหตุให้นาง ส. หลงเชื่อและตกลงให้ผู้ฟ้องคดีและนาง อ. ดำเนินการติดต่อขอสินเชื่อจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ระหว่างที่รอธนาคารอนุมัติสินเชื่อได้เบิกเงินค่าดำเนินการโดยอ้างว่าจะนำเงินไปให้ผู้ใหญ่และที่มงาน และนาง ส. ได้จ่ายเงินให้ แต่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยไม่อนุมัติสินเชื่อ จึงขอเงินค่าดำเนินการคืน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า นาง ส. ตกลงจ่ายเงินค่าจ้างให้ด้วยความเต็มใจ มิได้เกิดจากการถูกหลอกลวงหรือฉ้อโกงแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ และให้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นลงโทษสถานเบา และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า นาง ส. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีและนาง อ. ข้าราชการในสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้กระทำการหลอกลวงนาง ส. ว่า ผู้ฟ้องคดีและนาง อ. มีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศ สามารถติดต่อขอสินเชื่อได้ทุกธนาคารพาณิชย์โดยไม่มีใครปฏิเสธ เป็นเหตุให้นาง ส. หลงเชื่อและตกลงให้ผู้ฟ้องคดีกับนาง อ. ดำเนินการติดต่อขอสินเชื่อจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ขอเงินจากนาง ส. จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าจะนำเงินไปให้ผู้ใหญ่และที่มงาน นาง ส. จึงได้เบิกเงินสดจากธนาคาร ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีขอให้แบ่งเงินออกเป็น ๒ ส่วน จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับเงินจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท มีผู้ขายไม่ทราบชื่อ ลักษณะผอม สูง ใบหน้าคล้ายแขก มารับไป ต่อมา ปรากฏว่าธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยไม่อนุมัติสินเชื่อแก่นาง ส. นาง ส. จึงได้มีหนังสือทวงเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากผู้ฟ้องคดีและนาง อ. แต่ผู้ฟ้องคดีและนาง อ.

ไม่คืนเงินให้ นาง ส. จึงร้องเรียนขอให้สอบสวนพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีและนาง อ. อันเป็นการกล่าวหาผู้ฟ้องคดีและนาง อ. ว่า มีกรณีกระทำความผิดวินัยก่อนพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสอบสวนแล้วได้ความว่า นาง ส. ได้ไปเบิกเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากธนาคาร ก. ตามเช็คเงินสดของบริษัท อ. จำกัด โดยมีนางสาว ธ. ผู้จัดการธนาคาร และนางสาว ศ. ผู้ช่วยผู้จัดการธนาคาร ให้การว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปธนาคารกับนาง ส. ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ และนาง ส. ได้ไปเบิกเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากธนาคารตามเช็คเงินสดของบริษัท อ. จำกัด โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขอแบ่งเงินออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่หนึ่ง เป็นเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และส่วนที่สอง เป็นเงินจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาทไป สำหรับเงินจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท มีผู้ขายไม่ทราบชื่อ ลักษณะผอม สูง ใบหน้าคล้ายแขกมารับไป คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วเห็นว่า มีกรณีอันน่าเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่นาง ส. ร้องเรียน จึงรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนพร้อมทั้งได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าการสอบสวนนี้ ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย และคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ (แบบ สว.๓) ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แล้ว และผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำปฏิเสธทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง โดยคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้าข่าย

เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ระดับโทษที่จะได้รับ คือ ปลดออกจากราชการหรือไล่ออกจากราชการ เป็นกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยอาศัยช่องทางจากการที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการอยู่ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน และผู้ฟ้องคดีติดต่อประสานงานกับนาง อ. ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลสถาบันการเงินโดยตรง อันทำให้นาง ส. และประชาชนหลงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีกับนาง อ. มีอำนาจและหน้าที่ดังกล่าว อันเป็นการกระทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์การเป็นข้าราชการและทำให้ส่วนราชการเสื่อมเสียชื่อเสียงอย่างร้ายแรงเห็นสมควรลงโทษไล่ออก แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรับราชการในสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมานานถึง ๓๑ ปี ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น จำนวน ๔ ครั้ง เคยได้รับการคัดเลือกเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และไม่เคยต้องโทษทางวินัยมาก่อนจึงสมควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเสนอเรื่องให้ อ.ก.พ. สำนักงานเศรษฐกิจการคลังพิจารณาตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และ อ.ก.พ. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ พิจารณาแล้วมีความเห็นแย้งในส่วนการลดหย่อนโทษที่คณะกรรมการสอบสวนยกมากล่าวอ้างนั้น ไม่เป็นเหตุผลที่จะนำมาใช้พิจารณาลดหย่อนโทษได้ แต่เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีนั้นไม่ได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่เป็นการกระทำความผิดอันยอมความได้ จึงเห็นสมควรให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

ผู้ฟ้องคดีไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงินโดยตรง แต่จากบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดี พยานบุคคลและพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน และในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมถึงสัญญาว่าจ้างทั้งสามฉบับที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง และคำพิพากษาของศาลแขวงดุสิต คดีระหว่างพนักงานอัยการโจทก์ นาง ส. โจทก์ร่วมกับผู้ฟ้องคดี จำเลยที่ ๑ นางสาว อ. จำเลยที่ ๒ ในความผิดอาญาฐานฉ้อโกง ศาลแขวงดุสิตมีคำพิพากษายกฟ้อง ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แนะนำนาง อ. ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนกิจการสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ๑ เป็นข้าราชการระดับสูงในสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

และเป็นผู้ที่รู้จักกับนาย ร. ตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการธนาคาร ผู้บริหารระดับสูงของธนาคาร ให้นำนาง ส. รู้จัก ต่อมา นาง ส. ได้มีการตกลงทำสัญญาว่าจ้างให้นาง อ. โดยมีสามีของนาง อ. ลงชื่อเป็นผู้รับจ้าง ดำเนินการขอสินเชื่อให้แก่นาง ส. โดยมีค่าตอบแทน และผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อเป็นพยานในสัญญาว่าจ้าง อีกทั้งมีพยานบุคคลและผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง รวมถึงผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้ไปธนาคารกับนาง ส. และเป็นผู้รับเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับเงินจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท มีผู้ชายไม่ทราบชื่อ ลักษณะผอม สูง ใบหน้าคล้ายแขกมารับไป และทราบภายหลังว่าเป็นสามีของนาง อ. ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำตนเองเข้าเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวมาโดยตลอดนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีส่วนในการดำเนินการติดต่อขอสินเชื่อให้นาง ส. ด้วยตนเอง หรือไม่มีอำนาจในการสั่งการให้สถาบันการเงินอนุมัติสินเชื่อก็ตาม แต่ขณะนั้นผู้ฟ้องคดีรับราชการอยู่ในสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน ย่อมอยู่ในฐานะที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะต้องรักษาเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญจากประชาชนและสังคมทั่วไป ให้เป็นที่เชื่อถือและเชื่อมั่น การกระทำของผู้ฟ้องคดีในการแนะนำนาง อ. ให้นำนาง ส. รู้จักว่าสามารถติดต่อช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อให้แก่ตนได้ ย่อมทำให้นาง ส. บุคคลภายนอกเกิดความเข้าใจผิดและหลงเชื่อว่าเป็นของดีและผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีสามารถติดต่อช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อให้แก่นาง ส. ได้ จึงได้มีการตกลงทำสัญญาว่าจ้างให้นาง อ. โดยมีสามีของนาง อ. ลงชื่อเป็นผู้รับจ้าง ดำเนินการขอสินเชื่อกับธนาคารให้แก่นาง ส. และผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อเป็นพยานโดยมีค่าตอบแทนจำนวนสูงและมีการจ่ายค่าตอบแทนแล้ว และผู้ฟ้องคดีเกี่ยวข้องเป็นผู้รับเงินค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างร่วมกับสามีของนาง อ. ประกอบกับเมื่อการดำเนินการขอสินเชื่อไม่สำเร็จตามข้อตกลงในสัญญาว่าจ้าง นาง ส. ได้ทวงถามขอให้คืนเงินค่าจ้าง ผู้ฟ้องคดีและนาง อ. ก็ไม่ยอมคืนเงิน แม้ว่าในขณะที่เกิดมูลกรณีร้องเรียนกล่าวหาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมิได้จัดทำระเบียบเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่ข้าราชการในสำนักงานเศรษฐกิจการคลังต้องยึดถือและปฏิบัติ แต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ได้กำหนดให้ข้าราชการต้องรักษาวินัยข้าราชการตามที่บัญญัติในหมวด ๔ วินัยและการรักษาวินัย โดยข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว นอกจากนี้ ตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๓๗ ในส่วนของจรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม ข้อ ๑๔ กำหนดว่า ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป จากพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดี แม้ไม่ใช่การกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีในฐานะข้าราชการในสังกัดของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงินเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่อ รวมถึงไปลงนามเป็นพยานในสัญญาว่าจ้างในการดำเนินการขอสินเชื่อจากธนาคารให้แก่นาง ส. อันเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัดของตนที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน ถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตนในตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นเหตุให้ประชาชนและสังคมทั่วไปขาดความเชื่อมั่นเลื่อมใสศรัทธาและขาดความเชื่อถือ และทำให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน รวมถึงข้าราชการในสังกัดของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นกระทำการที่ไม่รักษาชื่อเสียงของตน และไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนทำให้เสื่อมเสียโดยกระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นโทษขั้นต่ำสุดของฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๔/๒๕๖๑)

คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัย

การที่กฎ ก.พ. กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถดำเนินการตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้รายงานเหตุผลให้ผู้สั่งแต่งตั้งทราบเพื่อเป็นการรับผิดชอบต่อผู้ออกคำสั่ง และเพื่อให้มีการเร่งรัดการสอบสวนต่อไป อันมีเจตนากรณีให้คณะกรรมการดำเนินการสอบสวนให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกกล่าวหาไม่ให้เกิดการประวิงเวลาในการสอบสวนเท่านั้น การสอบสวนที่ล่าช้าไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าว จึงหาได้ทำให้การสอบสวนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเสียไปทั้งหมดแต่อย่างใด

เมื่อผู้ถูกดำเนินการทางวินัยซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลืองานบัตรประจำตัวประชาชนโดยตรง มีพฤติการณ์ดำเนินการเพื่อออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ที่ไม่มียศซึ่งแอบอ้างสวมตัวเป็นบุคคลอื่น ทั้งที่พบข้อพิรุธที่ไม่น่าเชื่อถือ แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้จัดให้มีการรับรองบุคคลดังกล่าวโดยกำหนดผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ หรือดำเนินการตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐานอื่นประกอบตามระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ ทั้งที่ลักษณะงานจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติเป็นงานที่ต้องตรวจสอบหลักฐานโดยละเอียดและรอบคอบ รวมทั้งในภายหลังที่ผู้มียศจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ตัวจริง) ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติมายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ปรากฏว่า ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยได้บ่ายเบี่ยงไม่ดำเนินการให้ จากพฤติการณ์ดังกล่าวจึงถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรงในเรื่องจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เปลี่ยนชื่อ และย้ายที่อยู่ให้แก่ผู้แอบอ้างสวมตัวเป็นบุคคลอื่นโดยมิชอบ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมการปกครอง) เห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย และการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคลไม่เป็นไปตามกฎหมาย จังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบสวนใหม่และทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามประเด็นที่กรรมการปกครองกำหนด เมื่อคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนแล้วเสร็จมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น แต่ต่อมา อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๐ ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัชมณตรี) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตนมีหน้าที่เพียงรับคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน พิมพ์ลายนิ้วมือและถ่ายรูปเท่านั้น และการสอบสวนทางวินัยไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามที่จังหวัดได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ถึงกรรมการปกครอง แจ้งผลการสอบสวนและส่งเอกสารสอบสวนวินัยไปเพื่อดำเนินการ กรรมการปกครองได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด แจ้งว่า กระบวนการสอบสวนไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา จึงให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก.พ. ดังกล่าว และขอให้ทำการตรวจสอบเพิ่มเติมตามประเด็นที่กำหนด จังหวัดจึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่เพื่อดำเนินการแก้ไขสำนวนการสอบสวนเดิมและสอบสวนเพิ่มเติม เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมได้ย้ายไปรับราชการที่อื่น เสียชีวิต และออกจากราชการไปแล้ว ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่ได้ดำเนินการตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดและรายงานผลการสอบสวนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยแจ้งว่า คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการแก้ไขสำนวนการสอบสวนให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาแล้ว อันเป็นการใช้เวลาในการสอบสวนเกือบ ๒ ปี ซึ่งเห็นได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้ทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่ข้อ ๑๒ ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวได้กำหนดไว้ แต่เจตนาของบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดไว้ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามกรอบระยะเวลาที่วางไว้ อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกกล่าวหา ไม่ให้เกิดการประวิงเวลาการดำเนินการสอบสวน แต่อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการสอบสวนมิได้ดำเนินการสอบสวนตามกรอบระยะเวลาที่วางไว้ ก็หาข้ออ้างกำหนดให้การสอบสวนที่ล่าช้า

เป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันจะส่งผลให้การสอบสวนนั้นเสียไปทั้งหมดไม่ คงบัญญัติไว้ในข้อ ๑๒ วรรคสาม ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวแต่เพียงว่า หากการสอบสวนในเรื่องใด คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในสองร้อยเจ็ดสิบวัน ให้ประธานกรรมการรายงานให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุให้ อ.ก.พ. กระทรวง ทราบ เพื่อติดตามเร่งรัดการสอบสวนต่อไปเท่านั้น อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า หากคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนไม่ทันภายในกรอบระยะเวลาตามที่กำหนด คณะกรรมการก็ต้องมีหน้าที่รายงานให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นกรณีที่คณะกรรมการต้องรับผิดชอบต่อผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น หากทำให้การสอบสวนที่ล่าช้าเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใดไม่

กรณีจึงมีปัญหาก็จะต้องพิจารณาตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามนัยมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่ถูกต้องกล่าวหาหรือไม่ เห็นว่า ในประเด็นปัญหาที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โต้แย้งว่า ตนไม่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติให้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน มีหน้าที่เป็นเพียงผู้รับคำร้อง และนำผู้ขอมีบัตรให้ไปพบพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหรือให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นผู้พิจารณาอนุมัติเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำสั่งอำเภอลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๕ เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของ ที่ทำการปกครองอำเภอว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลือนาย ร. ซึ่งมีตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ๕) ในงานบัตรประจำตัวประชาชน ส่วนงานปกครองมีนาง ส. เป็นผู้ช่วยเหลือ งานฝ่ายทะเบียนราษฎรมีนาง ด. เป็นผู้ช่วยเหลือ งานทะเบียนทั่วไป มีนาย อ. เป็นผู้ช่วยเหลือ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้มีหน้าที่ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีก็ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลืองานบัตรประจำตัวประชาชนโดยตรง ซึ่งจะต้องทราบและถือปฏิบัติตามระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติ โดยเคร่งครัด ก่อนจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เจ้าหน้าที่ต้องเรียกดูหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย และต้องตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ด้วยความละเอียดรอบคอบ ในกรณีสงสัยว่าผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนมีสิทธิมีบัตรดังกล่าวหรือไม่ เจ้าหน้าที่ต้องเรียกหลักฐานเพิ่มเติมตามควรแก่กรณี ก่อนนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ แต่เมื่อประมวลพฤติการณ์และข้อเท็จจริงแห่งคดีแล้ว การที่

ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการเพื่อออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ที่ไม่มียศ ทั้ง ๆ ที่บุคคลดังกล่าวมีเพียงสำเนาภาพถ่ายใบสำคัญถิ่นที่อยู่มาแสดงเป็นหลักฐาน ซึ่งเป็นข้อพิรุธที่ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีจัดให้มีการรับรองบุคคลดังกล่าวโดยกั้นผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ หรือตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐานอื่นประกอบตามระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้จัดทำคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้านในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ รวมถึงคำขอแบบ ช. ๑ และใบสำคัญทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง (แบบ ช. ๓) โดยผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อเป็นผู้เขียนในเอกสารดังกล่าว รวมถึงในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ด้วย ซึ่งลักษณะงานที่ผู้ฟ้องคดีเกี่ยวข้องนี้เป็นการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ อันเป็นงานที่ต้องตรวจสอบหลักฐานโดยละเอียดและรอบคอบ แต่ผู้ฟ้องคดีก็หากกระทำไม่ รวมทั้งในภายหลังที่ผู้มียศทำบัตรประจำตัวประชาชน (ตัวจริง) ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติมายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ป่วยเบี่ยงไม่ดำเนินการให้ จากพฤติการณ์ดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าตนไม่มีอำนาจหน้าที่นั้น ก็มีอาชญากรรมความรับผิดชอบที่ตนได้กระทำไปในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ผู้ช่วยเหลืองานบัตรประจำตัวประชาชนตามที่ได้รับมอบหมาย อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์โต้แย้งว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้มีพฤติการณ์การกระทำตามที่ถูกกล่าวหา กรณีจึงต้องฟังว่าผู้ฟ้องคดียอมรับตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์การกระทำที่เข้าข่ายการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามนัยมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จริง ซึ่งผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งลงโทษปลดหรือไล่ออกจากราชการได้ตามความร้ายแรงแก่กรณี ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๐ เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๑๗/๒๕๖๑)